

de Cordoua. vbi. infra. allegatur ergo pars ipsa cum sit prius, non potest consentire vt sacerdos, quia alias non habet iurisdictionem ad excommunicandum, possit absolvere ad reincidentiam absque licentia iudicis, qui primo excommunicationis sententiam protulit.

4 Quæ opinio confirmatur etiam per ea, quæ ibi Nauar. tradit, dicens, quod licet excommunicatus sub conditione, si non soluerit Titio intra certum tempus, non soluat in illo tempore, nec in alio, etiam termino sibi per partem prorogato statim sit excommunicatus transacto primo & secundo termino, secundum communem opinionem: hoc tamen intelligitur, quando pars prorogauit terminum de consensu iudicis, quia aliter non incurritur excommunicatio iam prius per iudicem prolata, & sic intelligitur, quod dicit Bald. in l. tale pactum. §. qui prouocauit. ff. de pact. tenet expresse Syluest. vers. excommunicatio. 2. col. 3. in fi. & sequentibus, vbi ampliat etiam apposito pacto reincidentie si non solueret, ergo si pars, ad cuius instantiam lata fuit excommunicatio conditionalis, post certum tempus, antequam incurtatur, non potest prorogare terminum ad incidentiam, nempe ad hoc, vt transacto termino prorogato, excommunicatus indicat in excommunicationem iam latam absque nouo consensu iudicis, qui eam protulit, ita & eodem modo: imò (ni fallor) à fortiori, nõ poterit consentire pars, vt postquam est incursa excommunicatio, absoluat excommunicatus ad certum tempus ad reincidentiam, sine consensu iudicis. Facit optima distinctio Ant. Mas. de for. cam. obligationis, in tit. sum. quæst. post processum incidentium, c. incipienti, ex dict. n. 15. pag. 157. vbi excommunicatus absolutus, quia promissit creditori satisfacere iura certum tempus, si id non faciat reincident ipso iure in excommunicatione, si erat excommunicatus à canone, cap. eo, de sententia excomm. lib. fed. si erat excommunicatus ab homine, debet per eun-

dem iudicem in eandem sententiam reinci: Ioann. Monach. in dist. cap. eos, & glos. in clem. 1. verb. donec, de decim.

5 Tertio hæc opinio fundatur, quia licet absolutio excommunicationis facta ab ordinario, vel ab excommunicatore, sine partis satisfactione, vel alia iuris forma prætermissa, valeat & teneat licet sit iniusta, iuxta glos. fin. in cap. cū desideres, de sententia excommunic. facit text. in cap. venerabilibus. §. sanè, eodem tit. in. 6. & est communis opinio, secundum Couarr. in repet. cap. alma mater. 1. part. §. 11. num. 7. eodem tit. in. 6.

6 Sitamen hæc absolutio fiat à Delegato Papæ virtute huius bullæ, sine partis consensu aut satisfactione, vel aliter forma per committentem data prætermissa, nihil valebit talis absolutio, quia est contra formam commissionis, argumento, cap. si. de rest. spoliat. & eorum, quæ ibi docent Pasornit. & Decius, & in cap. prudentiam. §. sexta. num. 9. de offic. delegat. & tradit bene Nauar. in manual. c. 27. num. 37. Frater Anton. de Cordoua in suo tractatu. *De casus de conciencia*, quæst. 18. vers. 2. igitur, non poterit absolvere simplex sacerdos, virtute istius bullæ Cruciatæ, etiam si habeat clausulam supradictam: *si la parte consiente*: ad reincidentiam, licet pars consentiat, & talis absolutio in hunc modum concepta, erit nulla: quoniam lata est contra formam sibi datam in bulla, quæ est ad absolvendum simpliciter, ergo absolvendo ad reincidentiam, facit contra prædictam formam, præcipue cum non habeat iurisdictionem ad faciendum, quod absolutus reincident in excommunicationem post certum tempus.

7 Quia hæc absolutio ad reincidentiam facta ab habentibus potestatem est huius effectus, & virtutis, quod excommunicationem in totum à principio tollat, & eandem postea finito termino repetat, vt in cap. veniens, el segudo, in fin. de testib. cap. Apostolicæ, de except.

excepti. Et ita intelligenda sunt quæ de hac absolutione ad reincidentiam tradit Couar. d. 5. §. 1. n. 6.

8 Ex quo inferitur, quod si pars, ad cuius instantiam aliquis est excommunicatus per iudicem, dederit consensum, ut excommunicatus absolvatur ad certum tempus ad reincidentiæ, & sacerdos, qui non habet iurisdictionem, virtute huius consensu, & bullæ cruciatæ absoluerit simpliciter prædictum excommunicatum, remanebit in totum absolutus, nec reinci det in eam excommunicationem sine nouo consensu, & mandato iudicis: licet pars tantum præstiterit consensum ad absolutionem ad reincidentiæ concedendam, quia virtute d. consensu, absolutio fuit sortita effectum liberè, & absq; conditione, ac verò reincidentiæ non habuit, nec posuit habere locum; absque nouo mandato iudicis; & ita videtur tenendū: quod nouissimè præponit Nauar. in manual. Latin. d. c. 27. n. 15. ibi; vt semel sublata iterum incurritur: erit tamen deliberationi locus.

9 Quartò & vltimò facit, quia licet quòd in bulla adest clausula ista, quod parte satisfacta possit sacerdos quicunque electus absolvere penitentem ab excommunicatione, etià ad instantiam partis lata, non potest talis sacerdos absolvere ad reincidentiam parte satisfacta, vt tenet Frater Dominicus de Sord. in quarto sententiarum, distinct. 22. q. 2. artic. 3. vers. præterea; ita etiā, & eodem modo nō poterit sacerdos absolvere ad reincidentiam, quando adest in bulla ista clausula: *Si la parte consensiere*; quia ratio, quæ fundatur opinio Soti ad supradictū reincidentiæ in prima clausula, satisfacta parte, eadē militat & in hac: *Si la parte consensiere*, scilicet, quod facultas bullæ nō sit amplior quam verba sonant, quia cū concedatur facultas ad absolvendum simpliciter, nō potest concedi absolutio ad reincidentiam etiā parte consentiente, cū facultas sit limitata ad absolvendum simpliciter, ergo limitatū debet parere effectum, vt sunt iura vulgaria.

10 Non obstat huic meæ opinioni disse-

rentia, quæ potest considerari inter has duas clausulas, parte satisfacta, vel si pars consensierit, scilicet, quod parte satisfacta nulla possit amplius reincidenti excommunicatio, vt potest soluto debito, ob quod fuit lata, ac verò cū dicitur: *Si la parte consensiere*, videtur committi absolutio ad voluntatē partis, & sic quod si pars voluerit quod excommunicatus absolvatur ad reincidentiæ, possit sacerdos id facere, quia aliter nō videtur posse verificari, clausulam illam: *Si la parte consensiere*, & sic hoc modo videbatur esse differentia inter has duas clausulas bullæ. Sed non obstat inquam, differentia hæc, quia non est iuridica, nec vera, & hoc modo ei respondeo, quod verbū, Satisfacta parte, est verbum speciale, quod non potest verificari, nisi parte cōtenta, vel satisfacta, verbum verò: *Si la parte consensiere*, est generale, comprehendens partis satisfactionem, & etiā satisfactionem consentiat dari absolutionē, & potest consentire, etiā sibi nō satisfacto de debito, sed id potest simpliciter, vt committitur in bulla, & hoc modo verificabitur. de clausula, *Si la parte consensiere*, non vero potest consentire ad reincidentiam, nec virtute huius consensus partis ad reincidentiam, qui quodāmodo conditionalis est, potest sacerdos debitorē absolvere ad reincidentiæ, quia ad hoc requiritur iurisdiction, quæ deest tam in parte quam in sacerdote, quia quæ sibi datur in diplomate, est ad absolvendum simpliciter: ergo si aliter fiat, non valet absolutio: si tamē sacerdos hoc casu simpliciter absolveret excommunicatum, tunc crederet valere absolutionē, & absolutum remanere in totū ex rationibus supradictis, quia consensus creditoris ad absolvendum ad reincidentiam nō verè est conditionalis, sed habet duo capita: primum, quod absolvatur, & hoc habet locum, & sortitur effectum totalis absolutionis virtute bullæ. Secundum caput est, scilicet, quod absolutus reincidentat in excommunicationem post certum tempus. At vero hoc vltimū non habet,

Bb nec

nec potest habere effectum despectu iurisdictionis, nisi de tempore interveniat mandatum iudicis. Sed in hoc subsisto, quia consensus partis non est absolutus, nec simplex: sed ad reincidentiam, ergo nec absolutio potest aliquid operari: cūtra intentionem partis, nec ad reincidentiam ex defectu iurisdictionis, & cum hoc etiam ante secundam huius operis editionem considerassem, inveni postea tenere potissimum Emanuel Roderic. in sua Summa. R. tom. c. 84. nu. 4. & si aliud diceremus, retineret hic absolutus in toto cōtra voluntatē partis, quia reincidenter non potest, sine speciali mandato superioris.

- II. Ex quibus videtur inferendum, quod sacerdos, ad cuius instantiam excommunicatus est debitor, praestaret consensum ad absolvendum ad certum tempus ad reincidentiam, & non alias, nec alio modo, tunc quidem existimare profectum, non posse virtute bullae Cruciatz sacerdotem, sine mandato & licentia iudicis concedere hanc absolutionem: & si simpliciter eam concederet, nulla esse, quā pars non consensit aliaz, nec alio modo, nisi ad reincidentiam, unde non poterit sacerdos aliter, ex defectu consensus partis, nec illo modo absolvere ex defectu iurisdictionis, & sic absolutio quocumque modo fiat hoc casu per sacerdotem non habentem iurisdictionem, & absque licentia & mandato iudicis, saltem reprobatione sanctae matris Ecclesiae. Et consilium aliquos Theologos religiosos & doctos, quidem admodum super hoc dubidum articulo & casu principali, supra posuero, & fuerunt eiusdem opinionis utrumque, quod nulla sit diffinitio in proposito inter supradictas clausulas bullarum, & sic quod in utroque casu virtute bullae pars non possit reincidentiam adijcere, nec sacerdos eam absolvere, sed & scio alios iurisperitos in idem consensisse. Et ita respondi mense Martij, Ann. Domini. 1568. post huius operis primam editionem, eandem opinionem novissimo tenet Frater Antonius de Cordova in suo tractatu, De casis de com-

ciencia, quæst. 20. ubi dicit, quod ita communi prædicatur, & allegat Socum ubi supra.

ad un. t. c. b. t. me. r. v. i. o. h. r. t. b. o. u. p. i. u. r. i. a. d. e. c. i. m. a

Allegatio.

SVMMARIVM.

1. **C**ontribueret quæ persona teneantur ad ecclesiam pauperem reedificandam, vel de novo conspiciendam?
2. Clerici teneantur ad contributionem operum publicæ, quæ sunt communia omnibus, & pia, ut est resectio vicinarum fontium, pontium, & similia.
3. Laici non teneantur contribuere ad resectionem ecclesie, nisi in subsidium, quando clerici ipsi ecclesie non haberent.
4. Prius debent expendi reditus civitatis, vel ville, vel oppidi, quam deveniatur ad contributionem.
5. Nobiles, gentes ad resectionem ecclesie, eo casu quæ alij laici tributarij ad id teneantur.
6. Pecunia publica universitatis potest expendi, quando non suppetunt reditus vicinorum, & ecclesia indiget reedificatione, &c.
7. Ecclesia pauper, quibus impensis hodie attento decreto S. Concilij Trident. reedificari debeat, &c.

ad un. t. c. b. t. me. r. v. i. o. h. r. t. b. o. u. p. i. u. r. i. a. d. e. c. i. m. a

Decima Allegatio.

Votatum fuit, quando ecclesia pauper opus habet in reedificatione, & reedificatione, vel etiam, quod denuo fiat tota ecclesia, quæ persone debeant hoc casu contribuere ad hoc.

- I. In hac quaestione inveni glossam in c. quatuor, 12. q. 2. in fin. dicentem. Item ex omnibus his capitulis collige, laicos non esse compellendos ad reparationem fabricæ, sed tantum clericos, & ibi notat Archidiaz. & limitat, præterquam si sit consuetudo, quod populus contribuat, quæ

est laudabilis, & seruanda? ad idem est: *tex. in c. de reuimus. 10. q. 1. vbi dicitur* & si quas fortē basilica fuerit reperta dicitur, ordinatori eius reparari precipiatur, & ibi gl. intelligit, id est sacerdoti, si partē fabricę recepit, aliter non, sed conferre debet cum alijs: idē probat *tex. in c. si monachus, iuncta glo. fi. 16. q. 1. & est tex. optimus in c. 1. & in cap. de his, de eccles. edificand. vel repar. ex quo tex. & ex Rubrica illius tituli constat idem esse, quando ecclesia de nouo fieri debet: & tenent ibi Innoc. & Abb. nu. 3. qui hoc intelligit non solū in beneficiato, qui habet ecclesiam parochialem, sed etiā in eo, qui haberet alias ecclesias, vel beneficia inferiora, quia omnes tenentur cōtribuere, secundū facultatem redditū beneficiorum, & idem, quod illa iura, probat etiā. l. 1. tit. 10. p. 1. vbi dicitur: *Que la Iglesia se ha de reparar por el Prolado y clérigos della, de la renta que es de la Iglesia; no bastando la dicha renta, el beneficiado de la tal Iglesia es obligado a gastar lo que faltare; seran la renta que auieren, sacando lo que oviere menester.* Et in hac materia facit optimā distinctionem, Abb. in d. c. 1. nu. 3. & 4. vbi dicit, quod si est consuetudo, quod populus contribuit, seruetur talis consuetudo: & si es nō sit, ecclesia reparetur ex redditibus suę fabricę: & si nō habeat fabricam, vel minus sufficientē, quod clerici illius ecclesię cōtribuant ex eo, quod eis supererit, deducto necessario; & si nihil supererit eis, vel quod supererit nō sufficiat ad reedificationē, debent vltimo cōpelli parochiani huiusmodi ecclesię ad contribuendū ratione si eam merentur, quia in ea recipiunt, & sibi ministrantur, & diuionem officiorū, quę ibi audiunt, quibus nō poterunt renūciare, dicentes se ab hac nolle eis vti illa ecclesia, quāuis Innocent. in d. c. de his, dicat, quod quando clericus nihil superest ex redditibus suis, tenetur cōtribuere de bonis proprijs: Sed Abb. ibi nu. 4. hoc intelligit, ex bonis proprijs, quę remittunt clericis ex fructibus beneficiorū, deducta partē fabricę, & non*

de bonis patrimonialibus ipsius clericis, quia de illis potest disponere prout voluerit. Et quoniam contra hoc vltimum membrum distinctionis Abbatis, quatenus tenet, quod parochiani tenentur cōtribuere in subsidium ad reedificationem ecclesię suę, videatur facere gloss. in dict. c. quatuor: quatenus generaliter, dicit laicos non esse compellendos ad reparationem fabricę, sed tantum clericos, & quod tradit Hostiens. in summa, tit. de eccles. edificand. nu. 2. & 3. vbi dicit, quod laici nisi de consuetudine, de iure tamen non tenentur ad reparationem ecclesię. Sed opinionem, & distinctionem Abbatis, sequitur Grego. Lopez in dict. l. 1. in gloss. *Sacando ende*: & Franciscus de Ripa, primo & secundo respons. de eccles. edificand. nu. 1. 2. & 3. fol. 33. opinio meo iudicio est vera, & secundū eam debent intelligi gloss. & Hostiens. vbi supra.

Quia clerici etiam tenentur ad contributionem in opera publica, quę sunt communis omnibus, & pia, prout est reffectio murorum, & viarum, fontium, & pontium, per. 1. ad instructionem. C. de sacrosanct. eccles. & l. 11. & 12. tit. 3. lib. 1. nouę Recopilat. Regię, & l. 54. tit. 6. p. 1. & l. 20. tit. 32. part. 3. & vtrouque Gregor. Lopez, & Petrus Duenas in regu. mo. limitat. 16. & Didacus Perez Salmerinus in. l. 1. tit. 3. lib. 1. ordin. veteris, & latissimē omnium Auiles in cap. 23. prout. in gloss. *Des orden*: per totam, adde Mench. lib. 1. controu. vsufrequent. c. 6. num. 4. vbi distinguit quod aut merita sunt, seu reparantur ad ornatum, ac pulcritudinem, & decorum ciuitatis, & tunc non tenentur cōtribuere ecclesię, nec clericis, aut vero propter certam necessitatē belli, & tunc quom est & minime iniurius, & ad hoc alios allegat: ergo ita & eodem modo laici parochiani tenebuntur cōtribuere ad reparationem, & reedificationem ecclesię, quandoquidem est causa pia, publica, & communis omnibus: ad quod etiam facit quod tradit Auiles vbi supra, num. 1. 1. fol. 199. vbi videtur

Bb 2 innuere,

innuere, quod debet fieri ecclesia expensis sacerdotum ipsius ecclesie, eandem etiam questionem tangit Cepola de seru. vrb. p. d. i. c. 99. nu. 22. vbi nihil decidit, sed refert loca ordinaria.

3 Præterea quod laici non teneantur contribuere ad refectionem ecclesie, nisi in subsidium quando clerici ipsius ecclesie non habent, probatur etiam argumento sumpto ex tex. in cap. non minus, & in c. aduersus, de immunit. eccl. vbi ita demum tenentur clerici ad contributionem fontium, viarum, & similia, si laicorum non suppetunt facultates: & ita etiam probat. d. l. 1. ut. 3. lib. 1. nouz recopilat. Regiz, ibi: *Afallecimiento de propios de Concejo*; ergo idem de conuerso dicendum est in laicis, respectu contributionis ad reedificationem ecclesie, vt in subsidium tantum teneatur, hoc est, quando clericorum ecclesie relictus ad id non sufficiat, deducto sibi necessario.

4 Probatur etiam ex l. 2. tit. 32. p. 3. vbi dicitur, quod prius debent expendi redditus ciuitatis, vel villæ, vel oppidi, quam deueniatur ad contributionem, ergo ita etiam prius debent expendi redditus fabricæ ecclesie, quam deueniatur ad contributionem.

5 Et quando in aliquo casu laici teneantur ad reedificationem ecclesie contribuere iuxta supradicta, intelligerent ego, quod tenentur etiam nobiles (vulgo dicti *hidalgos*) ad idem, sicuti et ceteri homines plebei, quia hoc est opus publicum, & commune, & concernens omnium utilitatem, & necessitatem, quo casu etiam contribuant nobiles, & alias exempti, sicut plebei, imò nemo excusatur, vt probatur in dict. l. Regiz concordantis cum d. l. ad inquisitionem, iam supra relatam: & tenet alios allegas Petrus Nuñez de Auedaño, lib. 2. de excoquendo, mand. Regiz, c. 14. nu. 19.

6 Et interminis videndum est idem Auedaño, lib. 2. de excoquendo, mand. Reg. lib. 1. c. 10. num. 29. vbi dicit, quod quando non suppetunt redditus clericorum, & ecclesia indiget reedificatione

ne, potest expendi pecunia publica vniuersitatis, & ea deficiente, debet perueniri ad collectam inter vicinos, à qua neque clerici possunt excusari: & ita clarè constat, quod neque nobiles (vulgo dicti, *Fidalgos*) debent excusari in hoc casu, quandoquidè in casibus, quibus clerici non excusantur, nec etiam nobiles per supradicta, & quod dicit Auedaño, quod prius debent expendi propria ciuitatis, vel villæ, vel oppidi, quam ad contributionem deueniatur, probatur etiam per dict. l. 1. & d. l. 2. licet. l. illz non loquantur in reparanda ecclesia. Et hæc de iure cõmuni.

7 Hodie autem habemus sacrosanctum Concilium Tridentinum, sessio. 21. in decreto de reformatione, cap. 7. fol. mihi. 137. vbi ita distinguitur, & asseritur. Vt parochiales ecclesias Episcopi, reſci, inſtaurariq; procurent, etiam si prædictæ ecclesiæ sint iuris patronatus, ex fructibus, & proventibus quibuscunq; ad easdem ecclesias quomodocunq; pertinentibus, quod si non fuerint sufficientes, omnes patronos, & alios, qui fructus aliquos ex dictis ecclesijs proſequentes percipiunt, aut in illorum defectum parochianos, omnibus remedijs opportunis ad prædicta cogant, quacumque appellatione, exceptione, & contradictione remota. Quod si nimia egestate omnes laborent, ad matrices seu viciniores ecclesias transferantur, cum facultate, tam dictas parochiales, quàm illas ecclesias diruptas in profanos vsus non fordidos, erecta tamen ibi cruce, conuertendi. Hæc in effectu hæc distinctio. S. S. Concilij concordat cum iure Canonico, & per illud debet declarari mox iudicio decreto prædictum, dum statuit, & probat, quod patroni, & alij, qui fructus ex ecclesia percipiunt, in subsidium teneantur ad eius reparationem, deſcipte fabrica ipsius ecclesie, vt hoc intelligatur, deducto necessario sibi ad suam sustentationem, ne alias nõ possit ecclesie seruire clericus sine alimentis. Et ita videtur sensisse sanctum Concilium iuxta ius Canonico, quod submit-

submittit co[n]fessionem suam in mat[er]ia legi-
clon[is]... mo[n]io[n]is q[uo]d sup[er]...

Vid[et]ur iam t[er]m[in]u[m] agitari super hoc,
cuius ex p[ar]tibus debet[ur] edificari quod
dam eremitorio huius diocesis, & ep[iscopu]s
copios[us] p[ro]p[ri]etate, quae erat destructa re-
pore clausurae clerici, qui ea authorita-
te d[i]sp[os]itio[n]is tenebat, & possidebat, &
deinde facta fuit. Eandem directam petiti-
onem soluballo i[n] defensore locoru[m] p[ro]p[ri]u[m]
huius ep[iscopatu]s co[n]tra bona dicti de-
functi, & eius h[er]edes, fuerunt conde-
nata bona defuncti & eius h[er]edes, & sol-
uuntur quae uicinas ne cessari[us] ad repa-
ratio[n]em ip[s]orum uicinaru[m] co[n]tra h[er]edes in quibus
sua p[ro]p[ri]etate p[ro]p[ri]etatis fructus p[er]cepisse
d[i]c[t]um defunctu[m] ex h[er]editatibus, & ob
suas ip[s]oru[m] videtur p[ro]p[ri]etate d[i]c[t]a
do ad i[n]t[er]dictu[m] & ecclesia, quae mo-
dica[m] fabricam, & m[u]ltu[m] ciu[m] habebat,
& nullu[m] clericu[m], neq[ue] p[ar]ochianos,
co[n]cessit in solis l[ic]entia ad cle[m]en-
syam petendam p[er] villas, & castra cir-
cunquinta p[re]dicti huius diocesis, & r[ati]o
i[n] istis quidem, quia est ecclesia antiquis-
sima, & m[u]ltu[m] de p[ro]p[ri]etate d[i]c[t]a & admo-
dum de fabrica, quia est in campo ere-
m[ati]o[n]is facientes, & transiunt ei sus-
tine possim[us] in d[i]c[t]a, & ideo non
conueniunt alia t[ra]nsferri. n[on]o c[on]u-
o d[i]c[t]o s[ed] i[n] d[i]c[t]a. n[on]o c[on]u-
o d[i]c[t]o s[ed] i[n] d[i]c[t]a. n[on]o c[on]u-

VNDECIMA

Allegatio. n V

1. **D**ocus privilegium anteriorita-
tis non tran[s]it in cessionem.
2. **H**oc p[ro]cedit, ut si p[re]d. privilegium
exp[re]ssu[m] cedatur in instrum[en]to.
3. **D**ota privilegium anterioritatis non t[ra]n-
sit in herede[m] uxoris, & ei p[re]fer-
tur secunda d[ot]is.
4. **H**oc fallit, p[ro]ut quicquid p[ro] prima dote
ob[is] hypotheca exp[re]ssa.
5. **H**ypotheca p[ro]p[ri]etatis exp[re]ssa dote, an p[re]-
feratur exp[re]ssio[n]i p[ri]uilegiatae.
6. **D**ominus uxorem dote[m] t[ra]nsit ip[s]o
iure solute matrimonio in m[u]ltitudo[n]em.

7. **E**t q[uo]d n[on] h[ab]et ordinam[en]tu[m] non e[st] recipi-
t[ur]. **A**rg[um]ent[um] declaratur.
8. **T**estes domesticos, & co[n]sanguineos, & alios
inhabiles ad testificand[um], quo casu sunt
idonei, & plene probant.
9. **S**erui responsu[m] credendum est, quando ali-
ter veniat sciri non potest.
10. **A**d proband[um] artem aliquid, eius p[ro]-
p[ri]etates sunt idonei testes.
11. **T**estes inhabiles in p[re]d[i]c[t]a faciant, quid re-
quiratur, quo casu id locu[m] habeat.
12. **Q**uando cum uno teste inhabili conuenit
6. alter fide dignus, & vult p[ro]batus, isti
duo plene fide[m] faciunt.
13. **T**res testes domesticos, vel co[n]sanguineos fa-
ciunt plene fide[m] in rebus p[ar]u[is] p[re]iudicij.
14. **R**emissionis mariti dote causa, & n[on] nu-
merata, vel r[ati]o[n]e r[ati]o[n]is r[ati]o[n]is apponenda
ip[s]ius exceptionis p[re]iudicat non tantu[m]
ip[s]i marito, sed etiam eius credit[or]ibus.
15. **M**aritus p[re]sumitur recepisse dote[m], eo
quod aliter uxorem toto tempore, quo
duravit matrimoniu[m], non vidit.
16. **M**aritus p[ro]pter non solutu[m] dote[m] potest
uxorem de domo repellere.
17. **C**onfessio recepta dote constanter mat[ri]-
monio facta, non p[re]sumitur simulata,
quando p[re]cisit promissio dote.

VNDECIMA

Allegatio. n V

Iste processu domin[us] in
eius fauor[em] resalant sequen-
tia. Prim[us], quod licet dos
tertius oppositoris sit secunda,
p[re]fertur tam[en] primae dote, quia prima
dos pretenditur, & petitur titulu[m] cessionis
facti actori p[er] herodem extraneu[m]
prime uxoris defuncti, quo casu, hoc est
in cessionarium non tran[s]it privilegiu[m]
dote anterioritatis, & ei p[re]fertur se-
cunda dos, quocirca necne eam petat, &
repetit uxor, cui fuit promissa & da-
ta: na tenet Bar. in l. post dote[m] n. 35. ff.
solut. mar. & optime alios allegat Bald.
Novellus in tractatu de dote, in. 10. par-
te princip. no. 24. & Tiraquel. de vtroq[ue]
retractu. titulu[m] de retractu linagier. §.
26. glo. l. n. 78. foli. 209. tenet etiam alios.

Bb 3 alle.

allegans Ant. de Fano in tractatu de pignor. 2. par. 4. membro. nu. 107. f. 45. & sequētib. & dominus meus Ant. de Padilla in authen. res que. nu. 107. C. cōmunia delegat. Ex quibus cōstat hoc proculdubio verum esse, quādo cessio est ad cōmodū cessionarij & non mulieris, cuius est dos, vt in nostro casu, vel quādo cessio fieret absq; necessitate, quā ad id compelleret, sicut etiam in nostro casu factum fuit nulla cogente necessitate, sed voluntariē fuit facta cessio.

Quod adeo verum est, vt etiam si in mandato actionum in rem propriam expressē cederetur priuilegiū anterioritatis dotis, adhuc non transiret in cessionarium, quia priuilegium hoc personale est, & non transit ad alios, quā in ipsam mulierem & filios illius matrimonij, secundū DD. supradictos.

Vltra hoc, cedens fuit hares extraneus mulieris, cui data fuit prima dos, quia ipsa mulier instituit ipsum in suo testamento hāredem, quo casu etiam dos amittit priuilegium anterioritatis, quāuis habeat tacitā hypothecam, & ei praeferatur secunda dos, vt probatur in l. vnic. C. de priuileg. dotis: cuius verba sunt hæc. Scire debes priuilegiū dotis, quo mulierem vtūtur in actione de dote ad hāredem nō transire, per quem text. ita tenet in terminis Bar. in l. 1. n. 1. & 2. ff. solut. matrim. & ibi Rip. nu. 31. & 33. testatur esse communem opinionem, sequitur etiā Gre. Lopez in l. 22. in gl. 4. *super his*, tit. 13. par. 5. testatur cōmunem plures referens Anton. Gomez in l. 53. Taur. n. 45. vltra quē tenet optimē Bald. Nouel. vbi suprà. nu. 28. & sic ex supradictis constar duobus rationibus necessariā praeferendam esse secundam dotem primā, quod est singulare.

Verum hoc procedit, quoties pro prima dote non est expressa hypotheca, sicut in nostro casu, quia non reperitur expressa hypotheca pro prima dote, quia si adeat hypotheca expressa anterior pro quocūq; debito etiam non priuilegiato, praeferri debet dote posteriori vt tenet gl. in l. asiduis, verb. licet ante-

rioris sine ibi, in die tertio. C. qui pot. in pignor. hab. quæ opinio cōmuniter tenetur, & praticatur secundū Bald. Nouel. de dote in 10. part. in princip. nu. 1. & 2. vbi dicit, quod multi tenēt contrarium, & latē disputat, & gl. illa est cōmuniter approbata, secundū l. as. in l. 1. ff. sol. ma. in 2. lect. quæ est. f. 37. n. 10. dicit magis cōmunē plures referens contra Martin. Ant. Gomez in l. 53. Taur. n. 39. vbi dicit esse approbatā, in l. 33. tit. 13. p. 5. & ibi notat Gre. Lopez in gl. *Entrance*.

Sed an idem sit dicendum, quoties scilicet quæ mulier expressam quoque, sed posteriorē hypothecam habet; an sit praeferenda priori expressæ? Et Angel. quidem in authen. de equalit. dot. §. his cōsequenter: tenet hoc casu praeferri posteriorē expressam hypothecā dotis prioris expressæ non priuilegiatæ, quam opinione dicitur sequutū Salic. in d. l. asiduis, in princ. num. 3. & Bald. Nouel. de dot. in 10. parte princip. de limitatione. n. 36. Sed contrariū, imō quod prior expressa praeferatur, tenet Salic. vbi suprà, quia non bene allegatur per DD. pro prima opinione: contrarium etiā tenet idem Bald. Nouel. libimet contrarius, vbi suprà. n. 2. & hæc 2. est magis communis opinio, secundū l. as. vbi suprà. nu. 11. qui in tota illa. l. latissimē pro & contra examinat, & in neutra se affirmat: dicit etiam cōmunem, & magis cōmunem Anto. de Fabo. de pignor. 4. membro. 2. part. num. 100. & 101, fol. 44. vbi dicit gl. illam supradictā in d. l. asiduis: hoc tenere, sed gl. illa rectē inspecta loquitur, quando mulier habet tacitā, non vero quādo expressam, & ibi examinat latē, & hanc secundam tenet satisfaciē fundamentis contrariæ partis adductis per l. as. vbi suprà, quæ & omnes supradictos refert, necessarium tamen fuit hic eos referre propter faciliore expeditionē, & intellectum: hæc etiam opinione dicit communē, & tenendam recte defendēs Alciatus in d. l. 1. nu. 17. & 18. vbi tenet cum Bald. Nouel. vbi suprà. n. 2. & alijs, quos refert, quod saltem in bonis quæ sitis post obligationem mulieris

ris exēplo fisci p̄feratur ipsa mulier, cōtra gl. supradictam in vers. sed fortē contra est, quam etiam opinione contra glo. illam, & cū alijs tenet Greg. Lop. in d.l. 33. in glo. *Enuence*, ubi inquit satis probari in illa. Idem equiparat fisci, & mulierem, licet Anto. Gom. d. nu. 39. in fine, simpliciter reprobet, ubi nu. 40. sequitur communem opinionem supradictā aliquos supradictorum referens, sed non omnes, neque dicit communem.

6. 1. Vltius fuit allegatum, quod dominium rerum dotalium, soluto matrimonio, trāsit ipso iure in mulierem, de hoc est text. expressus in l. in rebus, cum materia. C. de ior. dot. ubi dicitur id procedere, siue res immobiles sint, siue mobiles, siue xstimatz, siue non, & quod creditores etiam anteriores mariti nullius ad illa bona habent, ampliatur etiam, quod neque prima mulier pro dote sua, in casu etiam quo prima dos habeat omnia iuris privilegia, possit aliquid p̄tē dote circa hanc bona secundo matrimonio, ut probat expressē l. 33. tit. 13. par. 5. versū. *Mas si en los bienes*.

7. 2. Fuit etiam allegatum in fauorem dictæ. T. quod l. 52. Taur. quæ hodie est l. 4. tit. 2. lib. 5. ordinamenti Noui Recop. Regiz, habeat etiam locū in donis, quæ sponsus donat sponse tempore quo volunt velari, antequam velentur, hoc constat ex d.l. Regiz, ibi. *Que la muger, y sus herederos ganen todo lo q̄ysendo desposados le oue el esposo dado* : quia clarum est, quod dixerit, & sunt desponsari, quousque velentur, item probatur hæc opinio in d. lalia consideratione, quia in casu illius. l. Regiz nulla distinctio fit illius temporis, quo sunt desponsati antequam velentur, sed tantum sit distinctio respectu consummationis matrimonij, unde datū quodcunque eo tēpore, quo sunt desponsati, siue à principio, siue in medio, siue ad finē, dū tamen nō sint velati, debet rogari, & iudicari secundum distinctionem. d.l. Regiz, & ita benefundās tenet Anto. Gom. in d.l. 52. Taur. n. 5. eandem etiam opinionem tenet, & sequitur auend. c. 15. p̄ptor. nu. 6. & ita videtur te

nendum, licet Greg. Lop. in l. 23. glo. fin. tit. 11. p. 4. dubitet de hac opinione, inclinandus potius in partem contrariam, quia ponderationes. d.l. Regiz supradictæ vrgentes admodum sunt.

8. P̄terea, & quinto fuit dictum, & allegatum, quod testes, quibus dicta domina probauit receptionem, & xstimationem rerum dotalium, hoc est, ex avar, vulgo dictum, licet sint domestici, & cōsanguinei, sunt idonei testes, & sufficiens, & plene probant, quia domestici, & familiares, & alijs inhabiles ad testificandum bene probant, & sunt idonei testes de facto, vel delicto tali loco, vel tempore commissio, ut domi, quo verosimiliter non potest copia testium haberi, nec veritas per alios sciri, ut per plura iura, & DD. concludit Anto. Gom. in 3. tom. v. ziar. c. 12. de probat. delict. nu. 21. & Di. d. c. Perez in l. 8. tit. 15. lib. 2. ordin. col. 595. & loquens in minore, idē tenet las. plures allegas in l. quarta. §. si tibi ob iudicium, nu. 4. ff. de condit. ob turp. caus. & idē in las. in l. fin. nu. 6. C. de his, quib. ut indig.

9. Et quando aliter veritas sciri non potest, serui responso credendum est, ut in l. serui responso. ff. de testib. de quo vltimo videndus est Greg. Lopez, in l. 13. tit. 16. p. 1. in glo. Tormentar. ergo cū receptio, & taxatio simillium rerum dotalium, hoc est, de avar, cōmuniter soleat fieri in domo, & per consanguineos mulieris, & coram domesticis, verosimiliter non ita bene per alios hoc sciri potest, nisi per supradictos.

Et ita videmus, quod ad probandam ztatem alicuius, eius parentes sunt idonei testes, quia verosimiliter alij extranei nō ita bene possunt scire, nec eius meminisse, ut in l. 14. tit. 16. par. 3.

Nec obstat, si dicatur, quod supra dicta proximē opinio Doctorū debeat intelligi, quousquecunq; ex natura actus, qui venit probandus, alij testes haberi nō possunt habitu nec actu, ut in coniuratione, vel conspiratione, hæresi, & similibus, quorū delictorū ea est natura, vt semper soleat clam, & in abscondito perpetrari,

ne possint probari, quo casu optimè statutum est, quòd testes minùs idonei, & aliàs inhabiles admittantur, & fidem faciant, sed quando in potentia possissent alij testes interuenire, vt in homicidio, violètia, iniuria, & similibus, quò de sui natura etiam non clam fieri solent, licèt in actu non interuenerint, nisi minùs idonei, & inhabiles, non reputantur huiusmodi testes idonei, nec integram fidem faciunt, vt tenet alios allegans Bernardus Diaz de Lugo, in reg. 39. & Ias. in dict. l. h. n. 6. & seqq. C. de his, quib. vt indig. & Hippoly. cons. 50. n. 10. & cons. 127. n. 7. & 25. & idè in pract. crimi. §. dillib. genter. n. 80. & Auenda. lib. 1. c. 2. pr. n. 16. ergo cum in nostro casu actus traditionis rerum dotalium, & ipsarum rerum rationis sic actus, qui de sui natura potest in habitu fieri, & celebrari, imò & pè sit corà testibus alijs, qui domesticis, & consanguineis, licèt còmonius, & frequentius soleat fieri coram dictis domesticis, & consanguineis, nò sunt idonei testes, pèc fide digni domestici, & consanguinei, quos produxit dicta domina.

14 Non obstat inquit hoc. Quia respondeo, quòd licèt hoc ita verum sit, & iuridicum, tamen in nostro casu cum predictis testibus còcurrit vnus alius testis fidedignus, & valde probatz fidei, & authoritatis, & quocumq; cum vno testis inhabili, & minus idoneo còcurrit aliter testis fidedignus, & valde probatus, illi duo simul iuncti, & testes, faciunt plenam, & integram fidem, & probationem, quia magna fides vnus, supplet defectum alterius, ita tenet Ias. in l. si constante. n. 43. ff. solut. mat. & Alexand. in l. sèpè. n. 71. ff. de re iudic. & Anto. Gomez vbi sup. d. 3. tom. 2. n. 21. vbi ad hoc allegat Bald. & Hippolyt.

15 Maxime, quòd in pzienti causa, vltra consanguineos, suprà alij testes contestes, qui sò sunt consanguinei, & tres, vel plures domestici, vel consanguinei, faciunt integram fidem, vt tradit Ias. in l. pzetor ait. §. cogètur. à nu. 2. vsq; ad n. 12. ff. de edend. & Ber. Diaz de Lugo in reg. 746. limitation. 19. & alij plures, & licèt hoc

intelligatur in casu si cui parvi p. cendi ej, secund. Ias. vbi sup. tamen in proposito ad hoc alij testes extranei.

14 Sextò in hac causa fuit allegatum, quòd renuntiatio mariti, doti caute non numeratz, vel transscriptus temporis à iudice dati ad opponendum hanc exceptionem non numeratz dotis, quo casu non fuit renunciata, pzindicat non tantum marito, sed etiam creditoribus suis, hoc probatur ex l. si cui C. do non numerat pecun. vbi probatur, quòd creditor et debitoris; qui non opposuit exceptionem non numeratz pecuniè aduersus alium creditorem, possunt ea vti, dum tamen intra statuta temporis id faciant, & ergo clasplo tempore non poterunt, per quem text. loquens in exceptione non numeratz pecuniz, hanc opinionem tenet plures referens Anton. Gomez in l. 45. Taur. n. 86. dicens, hunc esse veriorum intellectum illius l. & Roderi. Suarez in repet. l. post rem indicatam in limitatione ad l. Regiam. n. 5. fol. 296. ff. de re iudic. & in exceptione dotis non numeratz tenet hanc opinionem dicere eòmmune Bald. Nouell. in tractatu de dot. in. 10. parte princip. num. 1. & 2. & communem etiam testatorem Anto. Gomez in l. 53. Taur. n. 52. testatur etiam communem, & in practica obseruari plures referens Tiraquel de vtroque retra ctu. tit. 1. §. 1. glo. 18. nu. 88. fol. 121. & est etiam communis secundum Couar. lib. 1. var. res. fol. 7. nu. 6. vers. de creditoribus, fol. 36. col. 3. vbi refert plures tenentes contrarium, & ponit concordiam, sequitur etiam plures allegans Matthe. de Afflict. decis. Neapol. 402. nu. 11. de quolacè Roland. à Valle cons. 31. lib. 1. num. 42. & 43. communem dicit Ioan. Bapt. in suo trarario communium opinium, litera. D. num. 217. fol. 47.

15 Septimò allegatum fuit, quòd eo quod maritus toto tempore, quo durauit matrimonium, aluit vxorem, pzsumitur recepisse dotem, ita tenet alios allegans Bald. Nouellus vbi supra, nu. 15. quauis Couar. post alios vbi supra, id exemplum refellat.

Quod

DVODECIMA

Allegatio.

16 Quod probatur, quia maritus propter non solum dotem potest uxorem de domo expellere, & ei alimenta negare, rex. est in l. fin. C. ad Vellei. latè Pala. Rub. in rep. c. per vestras. in 3. notabi. n. 1. & sequentibus, fol. 189. de donat. inter vir. & vxor. & Coar. in 4. 2. part. c. 2. in princ. nu. 2. Antò. Gomez in l. 53. Taur. nu. 31. ergo cum eam aluerit, ut est probatum, soluta fuit dos.

17 Octauò fuit allegatum, quòd quando confessionem recepit dotis factà constante matrimonio præcedit promissio dotis, talis confessio non præsumitur simulata, nec ficta, ut latè probat Bal. No mel. vbi sup. in d. 10. par. nu. 18. & seq. & est communis opinio, secund. Conar. vbi sup. in princ. nu. 6. vbi latè tradit pro, & contra, & Matth. de Afflict. vbi sup. qui tenet hanc opinionem, & inquit ita fuisse iudicatū in consi. Neapol. & quòd noceat creditoribus intermedijs, quòd etiam sequitur Coar. vbi sup. n. 6. vers. ceterum, testatur etiam communè priorem hanc assertionem ex Bellono, alios allegans Ioan. Bapt. vbi sup. d. littera D. nu. 222. & 223. fol. 47. sui ararij communium opinionum maximè, quia in præfenti causapluribus testibus contestibus, & fidedignis est probata solutio dotis, & ita nō est necessarium, ut vitamur præsumptionibus, & coniecturis. Quibus sic visis, nullum dubium habet iustitia dictę dominę. T. sed debet fieri prout ex sua parte est allegatum, & petitur.

DVODECIMA

Allegatio.

SYMMARIUM.

Equestris non debent bona in carceratorum. fol. 117.
Capit. (hoc est) in carceratos habes administrationē bonorum, & ei rectè solui potest.
3. Accusatus de aliquo crimine, ante quoddam rationem potest alienare bona sua titulo microso, vel lucratio, dum tamen id in fraudem non faciat.

Vit mihi iniunctū onus confolendi, vtrum capto pro causa criminali priuata, possint capi, & sequestrari bona interrim, quolis durat, & agitur. Nam fuit detentus, & incarceratus quidā nobilis per Regium iudicē speciale super quodam delicto, qui quidē iudex sequestrauit ei certam magnam quantitatem argenteorum, incarcerato debitā, & eam exegit, & deposuit, & dictus nobilis petijt sibi solui dictam pecuniam quantitatē & relaxari ad hoc prædictum depositū, quandoquidem ipse erat captus, & detentus, & ad maiorem cautelā obtulit sedulsiōnem. Et fuit conclusum super hoc articulo, & ipse informatus iudicē, & probauit, nobilem hunc iustitiam petere, & deberi ei suam pecuniam tradi, sequentibus fundamentis. Primò per text. expressum in l. reo. ff. de solu. cuius verba sunt hæc. Reo criminis postulato interim nihil prohibet rectè pecuniam à debitoribus solui, alioquin pleriq; innocentium necessario sumpto egebunt, & ibi notat glo. Bart. & DD. & inquit ibi Paul. de Cast. quod posito, quòd confiscatio subsequatur, non poterit fisci iterū cōuenire debitores, etiā si scientes accusatiōnem propositam sibi soluerūt, quia liberati sunt, per rationem text. ibidem, idē etiam probat text. in l. quod si forte. §. sunt quidā, vers. quid ergo, & in d. quantis. §. primo. ff. de solut.

2. Secundò per text. etiam expressum in l. aufertur. §. in reatu. ff. de iur. fisc. cuius verba sunt hæc, in reatu constitutus, bona sua administrare potest, eiq; debitor rectè bona fide soluit, & inquit gl. 1. ibi, quod bona sua administrare potest, etiā post accusationē inchoatam: est igitur ibi text. expressus, quod administratio bonorum capto non denegatur, & per consequens ei bona non sequestrantur, de quo videndus est Bartholomæus Salicet. idem tenens in l. si quis posthac, num.

numbr. 9. C. de bon. proscript. & optime Anton. Gomez. 3. tom. capit. fin. de confiscatione bon. delinq. num. 4. col. 3. illius numeri. vers. si vero talis reus delinquens, & c. vsque ad finem illius numeri, ubi tenet, quod non aufertur reo etiam delinquenti administratio bonorum, neque ei bona confiscantur.

3 Pro quo est etiam text. in l. post contractum capitale crimen. ff. de dona. ubi late scribentes, precipue Andreas Alciat. ibidem, qui late optime hanc legem illam legit. ubi est text. expressus, & ibi omnes DD. tenent, quod reus accusatus de crimine capitali, ante condemnationem habet liberam administrationem bonorum, & potest alienare titulo oneroso, vel lucratiuo, dum tamen id non faciat in fraudem, de quo etiam Anto. Gomez ubi supra. num. 3. & 4. & est Regia. l. secunda ad medium, titulus 4. part. 5. Et dictus iudex, visa hac iuris informatione, iussit, & pronuntiavit, quod dicta pecunia sequestrata redderetur dicto nobili capto cum fideiussione, & ita fuit factum, & obtinuit, imò quod magis est bona accusati de crimine ex quo bona confiscantur de iure non debent capi, nec say firi ante sententiam (licet quidam extraordinarij iudices interimi capiunt bona ipsius, & say firi) vt in l. prohibitorium. C. de iur. hie lib. 10. imò controversia pendente inquirari facultates, quæ delinxi fas non est, vt in l. defensionis facultas. C. eo. & ista iura seruant curie super premis, & ordinarij Regni Francie iudices, & altera praxis eiuus extincta auctore erit, vt tradit Rebuff. in comens. de consil. Gallic. 1. to. in tractatu de sententijs prouision. in prefatione, num. 113.

DECIMA

tertia Allegatio.

SUMMARY.

Eu cuiusq; delicti regulariter debet dari copia nominum, & dictorum testium summariæ informationis con-

tra quæ factæ sunt in iudicio, cum sibi datur copia accusationis, vel inquisitionis, vt se defendat.

2. Idem fieri precipitur in crimine nefando contra naturam per l. Regiam.

DECIMA

tertia Allegatio.

Eu accusatus cuiuscuque delicti regulariter debet dari copia nominum, & dictorum testium summariæ informationis contra eum fa-

cta statim iunctim, cum sibi datur copia accusationis, vel inquisitionis, ad hoc, vt possit respondere, & se defendere, & allegare contra dicta, & personas testium, ita probat text. in e. qualiter, & quando, vel. 2. in vers. debet igitur esse, de accusa. cuius verba sunt hæc: Debet igitur esse præsens is, contra quem facienda est inquisitio, nisi se per contumaciam absentaret, & exponenda sunt ei illa capitula, de quibus fuerit inquirendum, vt facultatem habeat defendendi se ipsam, & non solum dicta, sed etiam nomina ipsorum testium, vt quid, & à quo sit dictum appareat, & c. & ibi notant DD. precipue Ioannes de Anania, num. 4. & Felix. 17. & Marant. de ordine iudic. 6. part. princip. in princip. no. 10. fol. 192. in paruis, & optime Bonifacius in tractatu de malef. in Rubrica. De inquisitionibus, & arum formis, no. 15. fol. 167. in magnis, ubi dicit. Item notetur, quod iudex debet dare copiam inquisitionis illi, contra quem inquiratur, & nomina, & dicta testium, & copiam totius processus, & antequam compellat ipsum inquisitioni respondere, cum adhuc possit se excusare exceptiones, & summare defensionem, & proponere, vt extra. de accus. d. qualiter, & quando. 6. bet. igitur. Nam quando cum reo postulante, debet dare, vt possit se defendere, vt. ff. de quæstio. 1. vniuers. 6. cogniturum defensionis facultas non est de megand. 2. & c. C. de iur. hie. defensionis, lib. 10. Item, quia melius est aote reus occurre

re,

re, quam post vulneratam causam reme-
dium querere, sed mali efflores iure,
ac iustitia ignari, contra Deum, & iusti-
tiam, contententes hoc non fecerunt. Ha-
stenus ille. Idem etiam tenet Bernar. Diaz
de Lugo, in practi. crimina. c. 118. & An-
ton. Gom. 3. tom. c. de delict. nn. 50. & de
iure Regio est expressa. l. 11. tit. 17. p. 3.
& ibi Geeg. Lop. & expressissima in l.
4. tit. 1. lib. 8. Noue Recopil. Regie, que
ll. sunt vidende omino.

Quinimo in crimine nefando con-
tra naturam, quod est delictum gravis-
simum, idem fieri precipitur per. l. vnic.
tit. 21. lib. 8. Noue Recopil. Regie, quod
est notandum, & opinionem suprad. tenet
etiam Angel. de malef. verbo, fama
publica, num. 37. & 38. & ibi eius addi-
tiones idem tenet, & limitant. & Marc.
Blanc. de indicijs, nu. 27. & 28. volu. 101
tract. diuers. doct. fol. 69. & Aucud. in ad-
dit. ad c. 5. de la residen. & hoc habemus
quotidie in practica, & communiter ita
fit, & seruatur. Vidl tamen nonnullos in-
dices, nolentes hoc praticare, & dene-
gantes copiam nominum, & dictorum
testium, vsque ad publicationem pro-
cessus, & precipue hoc videtur per
aliquos indices Ecclesiasticos, & etiam
seculares, sed est contra iura expressa, &
(vt existimo) contra conscientiam, idod
iudices semper feruens dictas. ll. & iura,
facientes quod ipse precipione. ll. & ita
admonco, nec enim velint se crudeli-
ores, & seniores legibus exhibere.

DECIMA

quarta Allegatio.

SYMMARIUM.

Illius potest petere alimenta sui-
mora & matre sua tenente,
& possidente bona patris
sui defuncti.

1. Præterita alimenta etiam peti possunt,
quantum ad consumptum pecunij nu-
meratis, & quantum ad vestitus in specie.
2. Idem est in alimentis debitis a patre filio,
quando filius ad se alimentandum mo-

ratum accepit, & illud debet.

Imo idem creditores possunt ea petere per
actionem de in rem verso.

Alimenta quod debentur soli ex re habita
& accessionibus patrimonij, non vero
de proprietate.

An hoc procedat, quando reditus reru pu-
blice sunt nulli, vel ita tenent, quod ex
illis eis alii non possint?

Fructus legitime, quando legitima con-
sistit in speciebus, debentur a tempore mor-
tis patris.

DECIMA

quarta Allegatio.

In causa Didaci. F. super ali-
mentis, quæ perit a matre sua
tanquam matre, & tanquam
possidente, & tenente bona pa-
tris sui defuncti. De futuris alimentis non
est dubium, quin ea petere possint, & ei
sint præstanda, vt per totum titulum. ff.
de lib. agnos. præcipue per. l. filius. ff. de
iur. delib. vbi probatur, quod filius dum
deliberat, debet aliquid hæreditate, & in
l. a. & in l. alimentis. ff. de alimēt. & cibarij.
legat. vbi probatur, quod onus alimentum
di transiit ad quæcumque tenent bona, &
quibus alimenta præstanda sunt. Præteri-
ta alimenta etiam peti possunt, quousque sint
plurium annorum, quantum ad comestibi-
lia, in pecunijs numeratis, & quantum
ad vestitus in specie, tex. est in l. de ali-
mentis. C. de transact. & in l. libertis,
quos. s. i. ff. de alimēt. & cibarij. legat. &
vtrubiq; Bar. & DD. & etiam si interpel-
latio non præcesserit, vt in d. s. i.

Ex licet illa iura loquantur in alimen-
tis debitis iure actionis, idem est in debi-
tis officio iudicis, vt fuit quæ debetur
a patre filio, quando filius ad se alimētū
dum matris accepit, & illud debet, & te-
netur solvere, vt debet nunc, & tenetur
soluere dictus Didacus: quia in hoc casu
bene potest petere filius alimenta præte-
rita ad solue. ad om. suis creditoribus.

Imo (quod magis est) idē creditores
petere possunt ea, per actionē de in rem
verso, vt est tex. optimus in l. s. ff. de in

rem

re vers. qui tex. est expressus, & ibi norant DD. & tenet Bar. per illi tex. in d. l. libertis, quos. §. 1. m. 3. ff. de alimen. & cib. legat. & Alex. & la. in d. l. de alim. §. 1. n. 6. & ibi Alciat. nu. 13. & dñs meus Anto. de Padi. ibi. n. 13. qui alios allegat, & hoc est etiam sine dubio, & hoc casu quando filius ad se alimentandum mutuo accepit sententiam in fauorem filij lata pro alimentis præteritis exequantur non obstante appellatione, vt optimis rationibus aduersus opinio aliquorū decisum fuisse per Senatū Parisiense ann. 1522. die. 16. Decembris ostendit Petrus Rebuff. in cōmentar. ad Gallicas cōstit. 1. tom. in tractat. de sententijs provision. artic. 1. glo. 2. nu. 31. pag. 254.

Item, qd alimenta debeant solui ex redditibus, & accessionibus patrimonij, & non de proprietate, tex. expressus in l. Imperator. in fine. ff. ad Trebell. vbi dicitur, sed patenz reuertentiz congruū est egenti fortē patri officio iudicis ex accessionibus hæreditarijs emolumentū præstari, & ibi gl. verb. emolumentum, & ceteri DD. per quē texta tenet Bar. in l. cū alimenta. ff. de aliment. & cib. legat. vbi dicit, qd non debet vendi proprietas, sed ex fructibus eius debet dari alimentum, & ibi eius additio, idē etiā ex illo tex. tenet Bal. in l. voluntas. d. 4. C. de fideicom. dicens esse bene notandum, & ibi eius additio alios allegat, & limitat, quando ille, qui esset alendus, esset futurus dñs illorum bonorum, quia tunc si fructus non sufficerent, ex re ipsa est alendus, per text. in l. prim. §. mulier. ff. de vent. in posses. mitt. secund. Angel. in d. l. Imperator. & hoc dicit notatū dignū additio Bal. vbi sup. tradunt latē Anton. Gom. n. 40. Telleus Fernan. n. 14. per totū in l. 10. Taur. quorum vltima limitatē quando à testatore certa quantitas designatur præstida pro alimentis, & examinatur aliam optimā quælibet in materia alimentorum, quæ non facit ad rem nostrā, eandem etiam opinionem principalem supradictā ex d. l. Imperator. tenet Rolan. à Valle, conf. 22. n. 21. lib. 2. idem

Rolan. à Valle conf. 74. n. 18. lib. 2. tenet etiā, & bene probat Greg. Lop. in l. 2. in glo. *Los bienes*, tit. 9. p. 6. vbi allegat bonū tex. in l. qui boni vers. dum modo. ff. de cess. bon. & limitat, vt supradictum est qd. debentur alimenta illi, qui est futurus dñs honorum, tenet etiā plures alii legans aduocatus ille Gasp. Boet. in tractatu quem fecit de decim. tutor. Hispaniz iur. præstand. c. 10. n. 9. fol. 84. qu. n. 3. 4. & 5. id limitat tribus modis, & nu. 17. & 18. agit de eisdem limitationibus, & n. 16. tenet, & probat, quod ad alendum pupillū nō est expēdendū supra redditus.

Sed si redditus rerum pupilli sint, aded tenues, aut fortē nulli, ita quod ex eis nō possit minor alimentari, non vide, cñr non debeat vendi proprietates ad sustentandum minorē, ne fame pereat, cū persona rebus præferri debeat, & in terminis tenet, & fundat contra opinionē Bao. 52. in hoc, gl. in l. Lob. 21. alienum tantum. C. de præd. & alijs reb. min. gl. 1. ibi, item ob famem, quæ gl. est cōmuniter approbata per DD. quos nunc omitto, quia extra materiam est hic articulus. Sed solū hoc addidi, ne in hoc decipiamur. Et ita fit, & practicator quotidiē, quod venditur res minorum, cum informatione, & decreto iudicis, quando redditus non sufficiunt ad sustentandum, & alendum ipsū minorem. Et sic vidi sæpius prædicari, & ego practicare ita semper, quod casus occurrat, quia si aliud diceremus, esset maximū absurdum, & præterea confirmatur à fortiori hæc opinio ex limitatione suprà nunc proximè relata ex additione Bal. in d. l. voluntas. n. 4. C. de fideicom. sed potest saluari opinio Baecq. quando redditus sunt sufficientes ad alendum minorem, vt tunc minimè expēdendū sit ultra.

Item pro dicto Didaco facit, quia fructus legitimæ quādo legitima cōstituta in speciebus, debentur à tempore mortis patris, vt plures allegas testatur Tiracq. in l. vbi quāq. verb. reuertatur. nu. 270. fol. 507. C. de reuoc. donat. Et per prædicta obtinui in hac causa.

LAVS DEO.

CONSILIA
CLARISSIMI
IVRISCONSULTI

D. IOANNIS GVTIERREZ.

DOCTORALIS PRÆBENDÆ CANONICI

*Alma Ecclesia Ciuitatensis, cum summarijs, & numeris apè distinctis, vnicuique
Consilio præpositis, necnon Indice locupletissimo ad communem
omnium vtilitatem, post primam additionem nunc
secundo edita & aucta.*

Accesserunt in hac secunda æditione, quæ hoc
signo * notantur,

CVM PRIVILEGIO.

Madriti, excudebat Petrus Madrigal.

M. DC. IIII.

Expensis Francisci Lopez Bibliopola.

TASSA.

YO Juan Gallo de Andrada, escriuano de Camara del Rey nuestro señor, de los que residen en su Consejo, doy fee, que auendose visto por los señores del, vn libro intitulado, *De confesjos*, compuesto por el Doctor Juan Gutierrez, Canonigo de la santa Iglesia de Ciudadrodrigo, tassaron cada pliego del dicho libro a tres maravedis, y dieron licencia para que a este precio se pueda veder: y mandaron que esta tassa se ponga al principio del dicho libro, y no se pueda vender sin ella. Y para que dello conste di la presente en Madrid, a veintisiete dias del mes de Mayo, de mil y quinientos y nouenta y cinco Años.

Juan Gallo de Andrada.

E L R E Y.

RO. Quanto por parte de vos el Doctor Iuan Gutierrez, Canonigo de la Doctoral de la Santa Iglesia de Ciudad Rodrigo, nos fue hecha relacion, que con licencia nuestra auades impreso ya libro que compusistes de Consejos, el qual tenades en edadado, y aádido en el doze Consejos mas, y en hazerlos aoides passado mucho trabajo, duplicandonos fuésemos feruidos de daros licencia para imprimir el dicho libro, y privilegio para venderle por tiempo de veynte años, o como la nuestra merced fuesse: lo qual visto por los del nuestro Consejo, por quanto en el dicho libro se hizieron las diligencias, que en la prematia por aos fecha sobre la impresion de los libros dispoue, fue acordado que deuamos mandar dar esta nuestra cedula para vos en la dicha raxon, y nos tuuimosla por bien, por la qual por vos hazer bien y merced, os damos licencia y facultad, para que vos, o la persona que vuestra poder ouiere, y no otra alguna, podays hazer imprimir y vender en estos nuestros Reynos de Castilla los dichos doze Consejos que auays aadido en el dicho libro, incorporandolos en el, con que los hagays imprimir por si para la que touiere el dicho libro, por tiempo y espacio de diez años primeros siguientes, que corran y se quenten desde el dia de la fecha de esta nuestra cedula, so pena que la persona, o personas que sin tener vuestro poder lo imprimiere, o vendiere, o haziere imprimir, o vender, pierda la impresion que hiziere, con los moldes y aparejos dellos, y mas incurra en pena de cinquenta mil maravedis cada vez que lo contrario hiziere: la qual dicha pena sea la tercia parte para la persona que lo acusare, y la otra tercia parte para la nuestra Camara y fisco, y la otra tercia parte para el juez que lo sentenciare, con tanto que todas las vezes que ouierdes de hazer imprimir el dicho libro, y quadero a parte de los dichos doze Consejos, durante el dicho tiempo de los dichos diez años, lo traygays al nuestro Consejo, juntamente con el original que en el fue visto, y ya rubricado cada plaso, y firmado al fin del de Iuan Gallo de Andreda nuestro escriuano de Camara, de los que residan en el nuestro Consejo, para que se vea si la dicha impresion esta conforme a el, o traygays fee en publica forma, de como por coetras nombrado por nuestro mandado se vio, y corrijo la dicha impresion por el dicho original, y se imprimio conforme a el, y que dan impresas las erratas por el apuntadas para cada va libro, y quadero de lo que asi fuere impreso, para que se rasien el precio que por cada volumen ouierdes de suer: y mandamos al impresor que asi imprimiere el dicho libro, y quadero, no imprimas el principio ni el primero pliego, ni entregue mas de va solo libro con el original al autor y persona a cuya costa lo imprimiere, ni otro alguno para efeto de la dicha correccion y tasa, hasta que antes y primero el dicho libro y quadero este corregido, y tallado por los del nuestro Consejo y estando hecho, y no de otra manera, pueda imprimir el dicho principio y primer pliego, y seguidamente ponga esta nuestra cedula y privilegio, y la apronacion y tasa, so pena de caer e incurrir en las penas contocidas en las leyes y prematias de estos nuestros Reynos: y mandamos a los del nuestro Consejo, y a otras qualesquier justicias, guarden y cumplan esta nuestra cedula, y lo en ella contenido. Fecha en Madrid, a vltimo dia del mes de Dizeμβre, de mil y quinientos y nouenta y dos años.

Yo el Rey. Yo el Rey. Yo el Rey. Yo el Rey. Yo el Rey. Yo el Rey. Yo el Rey. Yo el Rey. Yo el Rey. Yo el Rey.

Por mandado del Rey nuestro señor.

Iuan Yaquez.

Prorrogacion y nueva concession.

La Magestad del Rey don Felipe nuestro señor, tiene concedido privilegio al Doctor Iuan Gutierrez Canonigo de la Doctoral de la Santa Iglesia de Ciudad Rodrigo, para que el solo y quien su poder ouiere, y no otro alguno, pueda imprimir este libro, que se intitula, Comentarios de Repeticiones y Alegaciones, y Consejos, por tiempo y espacio de seys años, so grandes penas, como parece por su real cedula, dada en la ciudad de Valladolid a ocho dias del mes de Agosto, de mil y seiscientos y tres años, que esta refrendada de don Lays de Salazar su Secretario.

- esse Sacerdotem ad hoc, ut legatum conse-
quatur si causa illa fuit adiecta per mo-
dum causae finalis.
- 19 Episcopus cum consensu patroni potest dis-
pensare pro una vice cum presentato al-
terando qualitates Testatoris requisitas
pauli circa Sacerdotium.
- 20 In Capella fieri non potest etiam cum
consensu patroni per Episcopum, nisi cau-
sa sufficiens adfuerit.
- 21 Testator si Capellam adificari certo loco
mandavit, si fieri potest non debet locus
mutari.
- 22 Episcopus regulariter sine causa dispen-
sare non potest.
- 23 Episcopus causa etiam cum consensu pa-
troni non potest collere, nec mutare con-
ditiones vitales Ecclesiae appositas in ip-
sius fundatione.
- 24 Oppositione facta alicui Capellania ac-
quiritur ius oppositionis.
- 25 Licet pendente super aliquo beneficio illud
beneficium unum non debet alteri, quod
non habet minus ex legitimis, qui unio-
nem petit.
- 26 Episcopus dispensare non potest, nisi in ca-
sibus a iure expressis.
- 27 Patronus ideo dicitur, quia sicut pater de
consensu de ad esse adesse, ita patronus de
iure Ecclesiam de non esse adesse.
- 28 Episcopus cum consensu veri patroni, id est,
fundatoris potest alterare qualitates per
ipsum primam requisitas.
- 29 Voluntas testatoris mandatum dicitur.
- 30 Mandatum non potest etiam in melius re-
formari per mandatarium.
- 31 Superior aliquem instituit iure devoluto ob
negligentiam patroni debet idem institue-
re voluntatem voluntarii testatoris, tam
si servando, non vero dispensando.
- 32 Haeres, vel successor fundatoris, hoc est, ve-
ri patroni non possit cogentur, ut Episco-
pus alterare possit dispensando pro una
vice voluntarii testatoris, ut Capellania
non Presbytero conferatur.
- 33 Requiritur tamen aliqua causa ad hoc, ut
consensus laici redi, vel successoris suffi-
ciat.
- 34 Capellania in iurisdictione, non possit ser-
vari per substitutionem.
- 35 Consuetudo erronea nihil valet.
- 36 Consuetudo contra ius non extenditur ad
aliud casum, cum sit stricti iuris.
- 37 Quando per aliquem intellectum reduci-
mur ad ius commune antiquum exten-
sum fieri debet, ut res de facili ad suam
naturam redeat.
- 38 Voluntas testatoris quando certa est ser-
vari debet omnino.
- 39 Consuetudo solum in casu dubio disponit.
- 40 Consuetudo, quod per substitutionem fieri
possit, non valet quando censetur electa
industria certa persona.
- 41 Patronus presentans scilicet indignum pri-
marum pro ea vice potestate presentandi.
- 42 Decreto sancti Concilii Tridentini, non
tantum beneficium Ecclesiasticum con-
ferri in posterum singulis debet, quod si
id non sufficiat ad vice sustentationem,
aliud simplex conferri potest, dummodo
utrumque personalem residentiam non
requirat.
- 43 Idoneus uno sensu dicitur, in iure quod
non habet aliud beneficium, quia quod
liber non est idoneus ad aliud obri-
nendum.
- 44 Probatio facta sine citatione partis est.
- 45 Quod procedit etiam si testes recepti in
summario iudicio, sine citatione partis
sint mortui.

Confli-

IN NOMINE DO- MINI NOSTRI IESV CHRIS-

ti, Amen. Viso tenore, & clausula foundationis præ-
sentis Capellaniz, quæ est de iure patronatus laicorum, ad quam ius prætendunt
plures, præcipuè inter alios Petrus subdiaconus consanguineus proximior fun-
datoris, arque à patrono præsentatus: item & Ioannes primæ consue clericus ab
eodem patrono secundo loco accumulatiuè præsentatus, consanguineus etiam
fundatoris: item & Didacus Presbyter consanguineus etiam fundatoris, tertius
oppositor, & alij: omnibus rectè visis, & consideratis (saluo meliori iudicio) iure,
& iustitia exigente, Capellaniz præd. est conferenda dicto Didaco, qui
est: huius est cæteris alijs præferendus in assequutione, & prouisione
eiusdem, vt ex infra dicendis, liquido
apparebit.

PRO INTEL-
ligentia infra dicendo-
rum præsupponere op-
us est, quod testator
fundans capellaniam,
vel Ecclesiam potest

appondere tempore foundationis, quæcū-
que pacta, & condiciones voluerit, &
seruanda sunt ex regula vulgata, text.
in. l. in traditionibus. ff. de pactis: pro
quo est text. in propria materia in ca-
pitul. præterea, Et secundo, de iure pa-
tron. & in capit. quanto, de censib. &
in capit. Eleutheria. 12. quæst. 2. qui-
bus consonat. l. 9. titul. 6. lib. 1. Nouæ
Compilation. Regiæ, in versic. fin. cuius
verba sunt hæc: *Mandamus, que in talibus
scriptis fecerimus, se guardare que fuerint
ordenada en la fundacion del Monasterio de
S. Ilesia.*

Dum tamen si præd. pacta, & con-
ditiones circa spiritualia sicut Episcopi
licentenses interueniant, vt latissimè con-
cludit Rochus de Curt. in tractat. de
iure patron. in verb. Pro eo, quod, num.
25. & sequentibus, fol. 74. in parnis, &
post cum latius Cæsar Lambert. in eodem

tractat. 9. principali, quæst. 1. part. 1. lib.
numer. 49. & sequentibus, fol. 81. qui
confessus iam interuenit in hac nostra
Capellania tempore, quo fuit erecta
per ordinarium huius Diocesis, quan-
do fuit promissa ultimo eius possessori,
cuius morte non vacat dict. Capella-
nia, vt constat ex ipsius collatione in
processu prodacta. Ex quibus constat,
quod omnia contenta in clausula fun-
dationis, tam respectu eius, quod in ea
dicitur, scilicet, quod Capellanus dicat
duas Missas in singulis hebdomadis, quæ
quod consanguineus si sit idoneus præ-
feratur, &c. sunt seruanda in specifica
forma, & adimplenda iuxta supradicta:
pro quo adest text. expressus sacri Con-
cilij Trident. sess. 25. capit. 1. de refor-
mat. ¶ Vnde poterit testator qui fun-
dat Capellaniam facere eam Sacerdo-
talem, vt ex supradictis patet, & proba-
tur præterea in capit. significatum, de
præbend. per quem text. ita probat, &
tenet Cæsar Lambert. in dict. tractat. de
iure patron. 1. parte. 2. libro. 29. artic. 7.
quæst. princip. nume. 2. fol. 79. Et ita plu-
res reperitur in iure facta mentio de be-

Cc 4 nch.

cum habet, vt probet, vt probat tex. vulgaris, & ibi notant doct. in l. 4. §. toties. ff. de damno infecto. Item facit bonus text. in l. 1. M. uia. ff. de manumiss. testam. ibi, nec contextum verborum totius scripturæ, nec mentem testatricis eam esse, ad idem melior text. in l. si ancillas omnes. ff. de legat. 1. in illis verbis, quod saluum puto, & nec verbis, nec voluntati defuncti accommodata hæc sententia est. Ex quo text. las. ibi. num. 3. bene notat quod in interpretandis testamentis non est recipienda illa opinio, quæ nec verbis, nec menti testatoris congruit, dicens, quod in consulendo solet ipse sæpe allegare illum text. Cum igitur in præsentis nostro casu nõ congruat verbis, nec menti testatoris fundantis dictam capellaniam, vt alius, quam sacerdos sit ipius capellanus, contraria sententia reijcienda penitus est, & non admittenda, sed accipienda ea, quæ minimè offendat verba mentemq; testatoris: vt probat text. in l. ab omnibus, in princ. ff. delegat. 1. in illis verbis, cum & significatio verborum non repagnet huic sententiæ, & voluntas testatoris congruat.

9. ¶ Quia verba testamenti sunt subtiliter consideranda, vt probat tex. in Authen. de reſtit. fideicom. §. nos igitur colla. 9. quia in se magnū pondus habet ad cognoscendum quicquid est, atque ideo nōne ponderanda, vt dicit eleganter Bal. cons. 122. 4. par. incip. verba, testamenti sic dicunt in fine.

Ad id quod hæc sententia, scilicet, vt nõ sacerdos etiā si sit in sacra constitutus admittatur ad d. capellaniam verbis, & voluntati testatoris non congruat, imò repugnet expresse probatur ex ipsamet clausula fundationis, ibi, *Pene in capellā que dicitur Missas*: Ergo si capellanus debet dicere Missas, manifestissimè id verbis quā voluntate testatoris constat, quod debet esse sacerdos, quia non sacerdos, non potest dicere Missas. Et iterum ibi, *Que el capellan poruente se presiera al estrano*: 3. *el mas cercano pariente, siendo idoneo se presiera al que no fuere tan*

cercano pariente. Ecce ergo verbum, *Capellā*, iterum repetitum cum illa qualitate, quod sit idoneus: idoneitas hæc interpretanda est ab ipsamet clausula, & voluntate testatoris præcedente, scilicet, quod sit idoneus, vt possit præd. Missas dicere, nam nulla alia potior interpretatio est, quam quæ sumitur ex ipsamet lege, & voluntate testatoris, quæ est lex, vt in l. 1. & quæ ibi notant doct. ff. de reb. dub.

10. ¶ Præterea idoneus dicitur, qui potest seruire ecclesiæ, seu capellanæ, ad quam nominatur, vel prouidetur iuxta text. in cap. super inordinata, de præbend. quia beneficium datur propter officium, iuxta text. in cap. cum secundum, eodem tit. cum alijs vulgar. & qui non seruit non potest habere fructus, vt in cap. diuersis, de cleric. cōiug. & in cap. conquirente, & in cap. cum adhuc, de cleric. non resid. Ex quibus colligitur testatorem voluisse, quod si proximior consanguineus non sit idoneus, idoneitate præd. proximior consanguineus idoneus, imò eo deficiente extraneus ei præferatur, quia nõ idoneus pro nullo reputatur: ergo nihil refert quod dictus Petrus sit vno gradu proximior testatori, quā dictus Didacus.

11. n. ¶ Et quod hæc fuerit volūtas fundatoris, vt capellanus dict. capellanæ tempore presentationis seu oppositionis, sit sacerdos, & nõ sufficit, quod sit simplex clericus, subdiaconus, vel diaconus præterquam quod ex ipsamet clausula constat aperte si in illis ista, quæ supradicta sunt, ius ita expresse interpretatur, & disponit in proprijs terminis, quia siue testator dicat in fundatione, quod presentandus sit sacerdos, aut presbyter, siue quod presentetur capellanus qui celebret Missas, vt dixit testator in fundatione huius capellanæ, de qua agimus requiritur necessario, quod presentandus sit sacerdos tempore presentationis: ita tenet iam quæ probat, & fundat Andr. Barbat. in cons. 33. incip. scriptis Psalmista in 4. & 5. colū. vol. 2. quem refert & sequitur, late etiam idē probans

probat. Czar Lamber. de iure patro.
27. ar. 7. quæst. princ. i. p. 2. li. n. 1. & seq.
fol. 230. in antiquis. & fol. 78. in nouis,
quod etiam refert & sequitur Dida. Perez,
in 2. lxx. lib. 1. Ord. col. 246. in versi-
notabile etiam est dubium: ultra quos ead-
dem opinionem sequitur alios allegans
Rochus de Curt. in tract. de iure patro.
ver. Honorificum. nu. 2. l. fo. 15. in paruis,
& Franciscus de Ripa in lex facto. nu.
31. ff. de vulg. & pupilla. substitutione;
& Dec. cont. 129. n. 3. & Abb. optimè im-
cap. dilect. in 2. notab. n. 3. de testib. vbi
dicit hæc verba: Nota 2. quod præbenda-
rum quedam sunt sacerdotales, quedam
non; & possunt dici sacerdotales illæ,
quæ habeat onus celebrandi annexum;
argum. tex. in c. significatū, de præbend.
& vide text. iunctis glo. in c. cui de non
sacerdotali, de præbend. lib. 6. Et intel-
lige hoc de speciali dispositione, nam
de iure communi non est diversitas in
præbendis, nec requirunt constitutū in
sacerdotio, vide text. cum glo. in Clem.
v. hi, qui, de rit. & quali. & quod nota-
tur in cap. de iuris. Hæc sunt verba
Abbatis, vbi supra: Ergo si testator in
nostro casu imposuerit onus quæsi. Mis-
sari in vnaquaq; hebdomada die dæ-
rū, & præcipiat, vt eas dicat capellanus;
& quod sit idoneus, constat manifestis-
sime hanc capellaniam esse sacerdo-
talem. Idem in effectu tenet Ioan. Ande.
in additio. ad glo. cap. ei, cui, verb. sacer-
dotalis, de præbendis in 6.

Et prædicta adeo vera sunt, vt proce-
dat omni si testator seu fondator dixerit,
quod præsentetur clericus; qui celebret,
vel per alium celebrari faciat, quia nihil
lominos sacerdos est præsentandus; nā
supra dict. facultatē concessit testator
capellano, vt si forte esset impeditus,
aliquo impedimento posset facere celo-
brari per substitutum, non tamen per di-
cta verba voluit dispositionē suam am-
pliare, vt præsentandus ad illam capella-
niā non sit actu sacerdos: ita tenet, & be-
ne probat Barb. vbi supra, & Czar Li-
bert. in 2. art. statim sequenti per totū.

* Sequitur etiam Simon de Præzis, de in-
terp.

terpretatione vlti. volunt. li. 4. interp.
2. pag. 402. n. 73. Itaq; secundum supra
dictos paria sunt, imo idē, si testator di-
xerit, quod præsentandus sit sacerdos, vel
quod celebret: adimpleri igitur debet
ipsius voluntas; iuxta ea, quæ supradicta
sunt, præcipue per tex. Sacri Conc. Trid.
dict. sess. 25. c. 5. de reformat. quæ profe-
cto expressissima sunt in nostro casu.

Non obstat allegatio dictorū Petri,
& Ioannis, scilicet, quod intra annum
possunt ordinari, & quod hoc sufficit
iuxta iuris dispositionem, per text. in c.
licet Canon. de elect. lib. 6. & in d. Cle-
ment. vt hi, qui, de rit. & quali.

Quia respōd. illud procedere atq; suf-
ficere, in illis præbendis, & sacerdotijs,
quæ licet habeant annexū ordinē, illud
tamen est respectu aptitudinis, secus ve-
ro erit in illis, quæ requirūt certū ordi-
nē respectu actus ex lege fundationis
laici: hoc enim casu requiritur, quod
tempore promotionis habeat promouen-
dus ordinē illum annexū beneficiū, si-
cut in nostro casu, quia ex quo testator
dixit, & requisivit quod præsentandus
sit idoneus, sequitur manifestissimē vo-
luisse annexū huic capellaniz ordinem
sacerdotale respectu actus, & quod tē-
pore præsentationis, seu promotionis
sit sacerdos talis capellanus. Cui ergo di-
cti prælati nō sint sacerdotes, & dict.
Didacus habeat hunc ordinē sacerdo-
talem, debet eis præferri: imò supradicti
non debēt admitti, quia nō sunt idonei:
ita tenet, distinguit, & declarat Abb. in
c. cū in canonicis. §. inferiora, nu. 10. & 11.
de electionis, vbi dicit, quod si ex prima
fundatione beneficium habet annexū
sacerdotij in actu requiritur, quod sit
sacerdos, qui illud obtinere debet, sicut
in nostro casu ex fundatione id requiri-
tur. Eandē etiam opinionem, & distin-
ctionē alios referens sequitur Rochus
de Curt. in dict. tract. de iure patro. ver-
bo, Honorificum, nu. 21. per totum, vbi
ad id refert decisio. Rotæ, de præben. in
nobis, decis. 1. & est ad fi. d. decis. tenet
etiam optimè Barbat. vbi supra. d. conf.
33. & latè Czar Lamber. vbi supra, art.

29. pæ

29. per totum, ubi est iur. communi non
esse sufficere, esse tamen idoneum presentem
tantum per patronum, ut infra aequum
possit promoveri ad ordinem requisitum
ex dispositione iuris communis, hoc est,
a constitutione ecclesiarum, vel ab homine
ecclesiastico in ecclesia parochiali, &
similiter secus si ex lege foundationis laicæ
ubi per eum. 3. Quod ultimum tenet
etiam Petrus ab Exa in suo directorio
elect. c. 9. p. 4. n. 2. vol. 14. Doctorum, fol.
69. tenet etiam expressissime loquens in
nostri terminis, scilicet, quod d. c. dicit
Canon, & textus similes idem disponen-
tes non habeat locum quocumque, aliud
requiratur consuetudine, vel statuto,
vel fundatione dicti beneficii, scilicet,
quod providendum haberet, aliquem ordi-
nem, Rebu. in praxi benef. tit. requisita, ad
collationem bonam. nu. 33. & 34. pag. 361.
& Ioan. de mol. in dict. Clem. vi. hi qui
col. 9. vers. 2. glo. & Ripa optime ubi sit
prædicta, ex dicto. num. 32. ubi in ter-
minis nostris expressè tenet, quod non
sufficit patronum presentare non facit
dote, licet intra tempora à iure statu-
ta promoveatur ad sacerdotium: sed
oportet quod presentatus sit sacerdos
tempore presentationis. Quorum du-
plex est ratio.

13. **Prima**, quia quocumque ex fon-
datione vel statuto, vel consuetudine
beneficium aliquod non potest dari, nisi
habeat sacrum ordinem, vel sacerdo-
tium, tunc non potest provideri alteri
quam habenti illum ordinem, vel sacer-
dotium, iuxta glo. in cap. si eo tempore,
de rescript. in. 6. & glo. si, manifest. &
hu. Doct. in dict. Clem. vi. hi, qui, vers. 2.
appropinquat. & qualis sequitur Bo-
nifacius in peregrina legum parit. ver.
Beneficium. q. 3. in gl. conferendum, in
fine; & Greg. Lopez in. l. 2. tit. 16. par. 1.
in glo. *Ceteros annos*, Roldanus à Valle,
c. 9. l. 4. n. 59. l. 1. C. etiam Lamber. ubi sit
prædicta, de rescript. quod ubi perso-
næ habilitas requiratur ad certum actum
sufficit, quod adit tempore exercitij
ad id, ad quem exercitium applicatur;

sed cum non habeat, dicitur de illorum
pari xile si in suis iuribus dixerit, quod
providetur licet dicitur, & quod cap.
latus ecclesiarum, necessarium sequitur
capellaniam hanc debere consecrari de
do. Didaco, & gon alij. m. l. dicitur

14. **Secunda**, & precipua ratio est, quia
qualitas adiuncta verbis debet regulari
secundum tempus verbi. In delictis, &
hæreticis de poen. l. Titius, si de
tollam. nisi erga cum. d. clausula fun-
dationis dicat: *Pera in capellan, que dig-
tas, missas, & q. et. presentando scilicet, idem,*
illud, que digtas, missas, & que foridit,
debet concurrere tempore, quo eligi-
tur, vel prelestatur capellanus, ut regu-
letur, secundum tempus sui verbi.

15. **Pro** quocumque facit, quia quocum-
que, requiritur aliqua qualitas ad
admittendum, vel excludendum aliquem
in beneficio, scilicet, vel dignitate, qual-
itas illa debet adesse tempore provisio-
nis, vel exclusionis, & sufficit quod ex
posita, interueniat, & probat textus
expressus loquens in beneficiis in cap.
si eo tempore de rescript. in. 6. est etiam
bonus text. in. l. 2. si de excep. tutor. ubi
Bart. per text. ubi, & per text. in dict. cap.
si eo tempore: notat quod si aliquis im-
petrat beneficium eo tempore, quo
non habeat legitimam personam, & quæ-
sitione pendente peruenit ad statum legi-
timum: tunc in spiciuntur tempus, quo
fuit electus. Hanc etiam regulam probat
Roder. Suarez, allegatione. 12. pag.
2. in medio, & Arndt, in cap. pratorum,
lib. 1. cap. 12. num. 13. & vers. si dicitur est
de cap. 2. num. 7. eodem lib. & Abb.
in cap. post cessionem, num. 10. de probat.
ubi Decius, nu. 5. notat ex illo text.
secundum communem intellectum, quod
habilitas precipue requiritur tempore,
quo officium assumitur, & non tantum
sufficit habilitas tempore acquisitionis
officii, sed etiam debet esse à principio,
per text. in dict. cap. si eo tempore ubi
hoc intelligit procedere quocumque
que prohibitio respicit principium actus,
aliis sufficit, quod tempore, quo offi-
cium persone applicatur, sit illa qualitas

per

per text. in cap. el cui, de pñe in. 6. Ergo cum dicti oppositores, qui non sunt sacerdotes, ne ab initio, nec tēpore. vocationis, nec pñsentationis, vel pñvisionis. d. capellaniz non sint idonei, nec aliquam qualitatem habent requisitam per fundatorem, ad ipsam nequaquam admitti debent: pñcipue cum testator ipse requirat quod pñsentandus sit idoneus, & sic quod tēpore pñsentationis habeat pñsentandam (hoc est de missa) ut supra dictum & probatum est. Vnde cum illo tēpore pñsentationis habeat illam qualitatem, nec nunc habeant, non sunt admittendi, pñsertim cum iuxta illa prohibitis testatoris relinquitur ex dicta fundacione, imp. expressa, scilicet, ut non pñsentetur hoc admittatur ille, qui non habet neque respiciat principium actus, sed ipsam pñsentationem, iuxta communem intellectum text. in dicto cap. postea scilicet, & relatum per Decretum, ibid. d. n. 5. qui etiam est videntibus, num. 13. & 19. eiusdem cap. Et quod qualitas requisita debeat intervenire tēpore actus, & non sufficiat, quod postea interveniat, tñet sūt plures allegatores Paul. Paris. cōs. l. 2. in. 36. & pluribus sequent. volum. 4. c. 1. in. 20. & 21.

15. Facit vltimis, quia quando lex, (sicut est voluntas testatoris) vnum disponit, & alteri pñsupponit ad hoc, ut habeat locum dispositum, verificari debet pñsuppositum, iuxta gloss. singul. in l. mancipia. verbo, Ad vocandum. C. de servis fugit. quam ibi in hoc notant lac. Botic. & Bald. & cōmendat eam Roman. singul. 489. & Decretum in l. 1. n. 14. C. de ed. & Curia. in d. l. n. 2. ff. si gerit. per. Felin. in ca. non nulli, num. 34. de rescriptis. Ergo cum testator vnum disponat fundans hanc capellaniam, & alterum pñsupponat, scilicet, q. capellanus celebret duas missas, & iterum dicat, quod sit idoneus, qua geminatione verborum enixa voluntas testatoris magis demonstratur, ad hoc, ut habeat locum dispositum, scilicet, ut conferatur dicta capellania, requiritur verificatio pñsuppositi, nempe, ut ille, cui conferenda sit idoneus existat

ad celebrandas missas (hoc est sacerdos) iuxta supradictam doctrinam.

17. Præterea facit, quia si sufficeret aptitudo, & potentia percipiendi ordinem sacerdotalem intra annum, resisteret maximam inconueniens, scilicet, quod vltima voluntas testatoris in pñdenti esset contra text. in l. vlt. servor. Quia ratione, & per text. in d. cap. si eo tēpore, inquit Burt. in d. l. vlt. servor. num. si, quod si aliquis est eligendus virtute vltimæ voluntatis ad aliquod officium requirens certam aliquam qualitatem, ea debet adesse tēpore electionis, & non sufficit quod adsit tēpore administrationis. Ergo ita & eodem modo dicendum est in nostro casu, imò pñcipue in eo cum ex dispositione testatoris requiratur, q. tēpore pñsentationis sit idoneus. Pro quo facit text. expressus Sacri Conc. Tridentini sēpe allegatus sess. 25. c. 5. de reformat. cuius verba sunt hæc: Ratio postulat, ut illis, quæ bene cōstituta sunt contrariis ordinationibus non retrahantur. Quando igitur ex beneficiorum quoruncunq. erectione seu fundacione: aut alijs constitutionibus qualitates aliquæ requiruntur seu certa illis onera sunt iniuncta in beneficiorum collatione, seu in quacunque alia dispositione eis non derogetoridem in pñbendis theologalibus, magistralibus, doctoralibus, aut presbyteralibus, diaconalibus, ac subdiaconalibus, quandoquidem illa cōstituta sint, ut eorum qualitatibus, vel ordinibus nihil in illa pñvisione detrahatur, & aliter facta pñvisio: subreptitiæ cōsecratur. Probatum etiam notum in sess. 25. c. 4. de reform. ad fin. ubi postquam remouitur ex in Clemēt. v. ubi, quod de re tractat, & qualiter dicitur text. Neq. alijs in pñvisione fiat pñvisio nisi ijs, quibus etate, & ceteras habilitates integre habere dignoscantur: aliter irrita sit pñvisio. Ergo habilitas, & qualitas requisita ex fundacione beneficii, vel capellaniz debet pñcedere ipsius pñvisioni, & pñvisioni, alijs erit irrita pñvisio aliter facta: non sufficit igitur, quod possint ordinari intra annum.

annum. Ex quibus omnibus satis superque probatum existit nullā esse, & contra ius allegationum aduersariū nitentiū in hoc casu in facultate annali, volentes ea vti, de qua in dict. caplicet Canon. & in dict. Clem. vt hi, qui, cum similibus.

- 18 Facit etiam doctrina Bald. in leam. quam. col. fi. in vers. extra quæritur, legatū fuit relictum. C. de fideicomis. vbi tenet, quod quādo aliquid legatur alicui tanquam sacerdoti, debet ille probare se esse sacerdotē ad hoc, vt habeat legatū, si illa qualitas fuit adiecta per modū causę finalis. Sed testator in proposito, qui legatū huius capellaniz reliquit, id fecit propinquo suo sacerdoti per modū causę finalis, vt diceret missas, vt supra visum est: igitur antequam propinquus cōsequatur hoc legatum, probare debet se esse sacerdotem: quam Baldi doctrinam sequitur per tex. ibi Alexan. l. si pater rous, no. 2. C. de hered. instit. * & ita est tenendum cum supra. d. communi doctrina in fundatione laici, licet Ferretus consil. 105. nu. 1. cum sequentib. tom. 2. teneat contra eam, imo q̄ quādo certus ordo annexus est beneficio simpliciter puta sacerdotij à iure communi, aut primæ institutione consuetudine, vel statuto valeat electio, & confirmatio seu alia promissio facta clerico in minoribus ordinibus tantum constituto in ætate tam eo legitima ad illud beneficium dum modo proximiis statutis à iure temporibus faciat se promoueri ad huiusmodi ordinē requisitū, nā satis est tēpore præsentationis seu electionis ille sit aptus promoueri ad illū ordinē nisi ordo esset annexus beneficio respectu actus, id est cōtemporaneū quando fieret electio vel promissio, nēpe quādo cauetur, q̄ alij non conferatur nisi haberi illū ordinē, & q̄ alias nō valeret electio, præsentatio, vel promissio, omnis tamē opinio saluari, & tēneri potest in casu quo loquitur nēpe in fundatione personę ecclesiasticę, quo casu idē cū Cesar. l. Libert. vbi supra. d. ar. 29. u. 3. quod tenet Ferretus cōcludimus supra, secus in fundatio. laici in qua communis prædict. sententia tenenda est. *

19 Neque obstat obiectio ex parte loan. nis facta, scilicet, q̄ episcopus cū cōsēso patroni potest dispērare pro vna vice cū præsentato mutādo, & alterādo qualitates à testatore requisitas, & sic, q̄ licet per testatorē requiratur, q̄ præsentandus sit sacerdos nihilominus possit præse- tari non sacerdos, eideq̄ cōferri capellania per dispensationē episcopi cū cōsensu patroni, vt tradunt Abb. Hostiens. Felin. & alij in c. cum accessissent. de cōs. sit. Decis. consil. 121. nu. 3. Petrus Abiaxio, vbi supra, nu. 4. vel quod saltem per cōsensum hæredis patroni fieri etiam possit secundum Abbas. & Felin. vbi supra, quia respond. quod licet hoc esset verum de iure (quod tamen diffiteor) nā quia nec ipse Papa de ordinaria potestate potest alterare voluntatem testatoris, prout est tex. in Clemen. quia contingit de religio. dom. per quem ita tenet Bal. in l. si testamentū. C. de testamētis: quod adeo verum esse dicitur Additio decis. Capell. Tolos. decis. 16. q̄ nec hoc casu de cōsēso hæredis fieri poterit, nisi ipse Papa faceret de plenitudine potestatis: quod etiā tenet Guid. Papę. decis. 556. Ergo multo minus id poterit facere episcopus: tum etiam, quia vbicunq̄ est certa dispositio testatoris respectu causę, vel personę, vel loci, non potest per episcopum alterari. L. si quis ad declinādā. §. si autem in personam certam. C. de episcopis, & clericis, vbi refert Iacob. Barric. dicentē ita fuisse iudicatum, licet quidam dixerint contrarium, sequitur etiam Guido Papę vbi supra, versic. tu dic contra. Dato tamē q̄ in proposito episcopus posset dispērare cum cōsensu patroni magna & vrgēs causa adesse deberet, & talis, q̄ aliter volūtas testatoris alia adimpleri nō posset, prout ipsimet Abb. & Felin. vbi supra, clare volūt in fine, cū prosequēdo Abbas finalē mēbrū distinctionis, scilicet cū subest causa diminuēdi beneficiū retēto illo themate inserti supradicti doctrinā, quæ tēcundū præcedētia, ex quibus deriuatur intelligi debet. Et in terminis q̄ aliter fieri nō possit per episcopū, etiā de cōsēso patroni, vel

vel ipsius hzredis postquā capellania iā
est perfectā, tener melius ceteris, & latius
simē, pluribus probāis Roch. de Cur. de
iur. patr. verbo, pro eo q̄ in. 32. & 33. vbi
exultimat Abbate vbi supra, male loquū
tū fuisse, quia nullo iure fūdatur, & q̄ Fe
lin. nō probat de cōsēsu suā aliquo iure,
tener idē Berrach. in tracta. de episcopi.
4. p. prin. n. 71. ver. trigelimo primo quā
ro. volu. 2. tractatū diuersi. dict. fol. 179.

20 Si quis, & cū vnio fieri debet alicuius
capellā, fieri etiā de cōsēsu patroni nō
potest per episcopum nisi causa sufficiēs
adsit, secūd. Caecil. in tract. de vnio
nib. ar. 6. in principi. imo, & tali casu causa
probāda est, secūd. Oldral. cōs. 16. incip.
q̄ voi. & cons. sequenti. & Cardic. consil.
96. incip. Papa vauit. & Ripa respons.
19. incipit. & si vnionis, & quomodo tūc
sit probāda causa tradit idem Oldral.
dos. consil. 296. & Alex. consil. 70. volu.
3. column. 1. & consil. 101. volu. 5. & De
cius cons. 233. incip. viso tenore, column.
2. Imo si tali casu hzc vnio fiat à Papa
debet fieri solennitatis inquisitionis cau
sa, aliā faciliē rejicitur, secundum Re
buff. referentem supradictā in praxi be
nef. rit. de vnionib. glof. 9. num. 7. quo ca
su, & in nostro citandi sunt illi, quorum
interest, secundum Betach. vbi supra.
Quod si vnio fieri non potest, nisi serua
tis supradictis, per quam voluntas testa
toris non mutatur, nec alteratur saltem
in totum, multo minus fieri poterit prę
dicta dispensatio in nostro casu cum mu
tetur, & alteretur voluntas testatoris, si
li legitima, & euidentis causa adsit. Episcopus
enim testamenti suffragator non
impugnator esse debet: quia, vt dicit
Apostolus, cum confirmatum est testa
mentum, nemo superaddit, nec mutat,
nec deberet mutare episcopus, nisi in ca
sa necessitatis. Pro quo adest etiam tex.
sanct. Conc. Trif. sess. 22. decret. 6. de re
for. vbi cauetur, q̄ commutatio vltimę
voluntatis, non nisi ex iusta, & necessa
ria causa fieri debet, & prius quam exe
quatur episcopus tāquā delegatus sedis
Apostolicę summarie, & extraiudiciali
ter debet cognoscere, nihil in precibus

tacita veritate, vel suggesta falsitate fuisse
narratum.

21 Vnde si testator capellam edificari
certo loco mandauit, si fieri potest, non
debet locus mutari, secūd. Bald. in l. 1.
sume. penult. C. de ijs, quę pōnē nom.
legitima enim vltimās testatoris, secūd.
eandem ibi, numer. 5. non pertinet ad ar
bitrium alicuius: ita q̄ locus non muta
tur nisi aliter voluntas testatoris adim
pleri non possit, & ita inquit Bald. fuisse
consultum per collegium Bononiente
tam Decretistarum, quā Legistarum.
Cui consultationi est standum in dubio,
secūd. Rip. respons. 50. numer. 11. Ad eū,
quod si episcopus non vult concedere
locum designatum, vt hzres edificet ca
pellam, non tenetur alibi hzres edificare,
text. vbi Angel. in l. si is cuius. ff. de si
deicommiss. libere de quo est videndus
Federicus de Senis consil. 136. Et si talis
locus per testatorem assignatus per ip
sum alienetur, adhuc eo mortuo, si
fieri potest, debet ibi construi capella, si
verū fieri non potest, cōm auctoritate
episcopi, citatis, quorum interest alibi
fieri debet, secundum Barro. cons. 36. in
cipit. In nomine Domini Amen, testator
in testamento, vbi additio alios allegat
idem tenentes. Ecce ergo, quomodo ad
hoc, vt episcopus dispensare possit cau
sa sufficiens requiritur, & quodd aliter
voluntas testatoris adimpleri nō valeat.
Etenim dispensatio propter publicam
vtilitatem solum concedi debet, aliās
erit dissipatio, secundum Roch. de Cur.
in c. si. sectione. 2. nt. 5. de consuet.

22 Pro quo etiam facit, quia episcopus
regulariter sine causa dispensare non po
test, secūd. Felin. in capit. at si clerici. q̄.
de adulterijs, nu. 10. de iudic. Dispensatio
etenim cum ab inferiori à principe fieri
debet, causę cognitionem requirit: in
nostro verō casu nulla causa adest, nec
adesse potest, vt per episcopum dispen
setur, etiam consentiente patrono, vt ca
pellania hzc conferatur pręd. Ioanni,
& non Didaco: quia cum voluntas testa
toris requirētis faceret, potest adimple
ri cōferendo dicto Didaco sacerdoti, nō
adim.

adimpleretur si cōferreretur dict. Ioanni, qui tantum est clericus primz tonsuræ: quomodo ergo dicendum est in hoc casu, quod episcopus possit dispensare etiam cum consensu patroni?

- 23 Præcipue, quia opinio doctorum in dict. cap. cum accessissent. supradicta limitatur quando conditiones, & qualitates appolitz in fundatione essent vtilis ecclesiæ: quia tunc tolli non possunt per episcopum etiam consentiente patrono sine causa, vt bene tradit Roch. de Curt. de iure patro. vbi supra num. 30. sed supradicta conditio, & qualitas, quod præsentandus sit sacerdos, est vtilis capellaniz, igitur, &c.

Præsertim, quia etiam si episcopus sine causa dispensare posset, prout non potest, adhuc in hac lite minimè posset, quia ipse non potest præiudicare iuriali cuius tercio acquisito: hoc enim solum Pape reservatur maximè in beneficialibus in quibus habet plenam, & liberam dispositionem. ca. 2. de præb. in. 6. Clem. 1. in fine, vt lit. non contest. & adhuc id facere non solet, imò non vult, vt in regula cancellar. apostol. de iure quæsitio nō tollendo.

- 24 Sed per oppositionem huic capellaniz factam per dictū Didac. censetur eius acquisitum: prout in his terminis expresse tenet Gometius in regul. de iur. quæsit. non tollend. 1. quæst. v. f. c. l. & quod dictū est. de acceptatione, fol. m. hi. 59. in parvis, quantum contrarium conetur probare Calsiodo. decis. 18. de præbend. per totam, ergo huic iuri quæsitio episcopus præiudicare non potest.

- 25 Sicut lite pendente super aliquo beneficio, & si vobis colligatis petat illud beneficium litigiosum vni alteri beneficio suo, talis visio fieri non potest: quia est in præiudicium colligantium, secund. Rebuff. d. tit. de visionib. na. 18.

- 26 Item etiam, quia episcopus dispensare nō potest, nisi in casibus à iure expressis, secund. Felin. in. d. 5. de adulterijs. n. 30. vbi restatur hæc esse communem opinionem. lite tamen casus non est de expressis, imò potius contrarium est de

cisum per text. in dict. Clem. quia contingit. de relig. domib. ergo episcopus dispensare non potest: præcipue, quia Decius d. consil. 121. loquitur præsertim in casu, in quo non multum aduersatur voluntas testatoris, vt ex ipso constat. Item etiam, quia supradicta Doctrina Abbatis. & Felin. in nostro casu verificari non potest saltē sine causa. Ipsi enim loquuntur, quotiescunque adest cōsentus veri patroni, scilicet, fundantis, & cōstituentis capellaniam, hoc enim vult dicere verbum, Patronos, secundum doct. maximè Abba. in Rubr. de iure patro. & in l. 1. tit. 15. part. 1.

- 27 Nam patronus idem dicitur, quia sicut pater ducit filium de non esse ad esse: ita patronus ducit Ecclesiam de non esse ad esse, vt tenet oēs in. d. Rub. de iure par. Liber. id eodem tract. ar. 1. 1. q. 1. p. lib. 1. nu. 9. fo. 3. vbi, nu. sequent. probat. idē esse in patrono dotante, quia ecclesia non potest cōstrui, nisi dote data. c. nemo. de consec. d. 1. quem dicit esse text. rōmū dū ad hoc Czar, vbi supra. Et ita aliqui ex ipsis doctoribus tenentibus supradictā doctrinam loquuntur per verbum Fundatoris, prout loquitur Decius in dict. cum accessissent. nu. 11. & ceteri, si recte legantur, & intellegantur.

- 28 Quod nō mirū est, cū ipse construxerit, & dotauerit capellaniam autoritate episcopi institutū, vt possit episcopus, cū cōsensu ipsius fundatoris, & veri patroni, alterare qualitates per ipsum primum requisitas in ipsa fundatione, cū sua voluntas vsq; ad mortem sit deambulatoria. Et in terminis ita tenet dicēs oēs cōcurrere cū. d. opinione Abbatis, & ceterorū ita intellecta in vero patrono fundatore, qui ex sua cōditione in primzua fundatione opposita fecit beneficiū sacerdotale, & quod in hoc nulla est dubitatio Czar Liber. de iur. p. 1. p. 1. li. q. 7. ar. 30. n. 9. fo. 80. & sequent. & idē. 3. p. 2. lib. 4. arti. 5. q. princ. n. 10. fo. 226. ad fin. vbi loquitur in fundatore, vel ipsius heredibus. Et in dict. 1. loco resolutū, heredes fundatoris, & sic patronos cōsentire nō posse, nec cū ipsorū cōsensu episcopū posse dispensare in supra.

supradicta qualitate, nisi ad sit causa. Sed fundator, & primus patronus huius capellaniz pluribus annis retrorapso decessit: quomodo igitur poterit asserere nunc patronus cōfentire nec suis cōsentis aliquid operabitur in alteratione, & mutatione voluntatis testatoris, atque etiam in preiudiciis iuris tertij per oppositione acquisiti. In quo nec modus, nec forma per testatorem requisita, per ipsummet poterit remitti in favore alterius, postquam irrenocabiliter est fundata capellaniz, sic et videmus in cōtractibus, argo doctrinę Bart. in l. qui Romę. §. Flavianus. ff. de verb. obli. de qualitate ultra ordinariis, ibi per Didac. Perez super li. 3. Ord. col. 1053. in fi. & Couli. 1. Vant. 14. m. 7. cū pluribus. & valeat argumentū de cōtractibus ad ultimas voluntates, & cōtra, ut sunt iura vulgaria. Sed per opus huiusmodi ad hanc capellaniam vacantē, & acquisitū fuit ius pced. Didaco consanguineo fundatoris, atque sacerdoti, ergo ipse pcedit iū aliis iuris acquisiti, non potest episcopus etiam cum cōsensu patroni alterare formā, & conditionem per ipsam fundatorem requisitam, ut, scilicet, presentandos sit sacerdos, ut dicere possit Missas, & non sacerdoti conferre. Nec est sumendum argumentum à contrario sensu, prout sumunt Abb. & Felin. in dict. c. cum accessissent, in supradicta sua doctrina, quod tunc resisteret absonus intellectus contra ius, vel testatoris voluntatem, & in correctione dict. Clem. quia contingit, prout late fundat Eugenard. in loco per argumentum à contrario sensu, sicut in proposito cōtingeret. Et ita contra doctrinam Abb. & Felin. tenet Decius in dict. cap. cum accessissent, su. tr. allegans alios.

29. ¶ Item voluntas testatoris mandatū dicitur secund. Cardinal. in dict. Clem. quia contingit. Sed factum ultra fines mandati est nullius momenti, ut in l. diligenter. ff. de mandat. aded, ut nec etiam in melius per mandatarium reformari possit, ut argum. l. 3. §. in bello. ff. de re milit. tenet Barbat. in cap. prudentiam, c. 7.

col. 8. de offi. deleg. quē & alios refert, & sequitur Auiles in c. 1. p. r. etor. in glo. Mandato. no. 7. & 8. fol. 24.

¶ Præterea quod huiusmodi improprius patronus non possit alterare formā traditam à fundatore, probatur, quia ut supra dictum est, si patronus nō bene pcedenter, ipse nominatio siue presentatio pro nulla habetur, & episcopus idoneus secundum voluntatem defuncti instituit, quod proprius probatur.

31. ¶ Quia quando superior aliquem instituit iure deuoluto ob negligentia patroni debet idoneus instituere, & secundum voluntatem fundatoris eā seruando, & non dispensando contra eā tamen plures refertur Casar. Lamb. de iure patris. in 7. q. prim. temiz partis, art. 13. lib. 3. fol. 366. in antiquis, ubi loquitur in qualitate sacerdotis requisita à fundatore, dicit, quod episcopus hoc casum non possit dispensare, & conferre nō sacerdoti, nisi si nec esset ecclesie aliud suaderet: tunc idem ipse in 30. artic. 7. q. prim. r. lib. 2. fol. 232. in 4. Ergo ita, & eodem modo patronus, qui ex voluntate fundatoris presentare debet, debet eā seruare, non vero alterare, ipseque contrahere.

32. ¶ Nec obstat illud quod Abb. & Felin. asserunt de hæred. scilicet, quod hæres, & successor veri patroni poterit prestare. d. cōsensum, ut episcopus dispensando possit pro hac vice alterare voluntatem testatoris, ut non presbytero consueuerit, sicut ipse fundator, cuius personā repræsentat, hoc potest ex supradictis: quia hoc de hæred. nullo modo verum est, prout late probat Rochus de Gort. de iure patro. supra allegatur, nu. 32. & Decius in dict. c. cū accessissent, & Additio. Capel. Tol. deci. 26. Et dato quod verum esset, iste patronus improprius non est fundatoris, & veri patroni hæres, quia non successit in ipsius bonis, nec ea habuit: ut ex fundatione constat doteuit ex eis hanc capellaniam, quia hæres patroni dicitur ille, qui succedit in alijs bonis defuncti, ultra res patronatus, iuxta l. 8. tit. 15. part. 1. si verò non successit in alijs bonis, sed tantum est

Dd reli-

- 34 Non obstat etiam quod aduersæ partes in sui fauorem allegat, scilicet, quod huiusmodi capellaniz de consuetudine vniuersali soleant serui per substitutum, & prouideri etiam non sacerdotibus: quia quatum ad primū quod possint serui per substitutum, iuxta gl. fin. c. cum omnes, de constit. cum similib.
- * Quam sequitur D. Couar. li. 3. variarum, resolut. c. 13. n. 9. & procedit. * Etia si ex dispositione testatoris sit conferenda ecclesia vni, qui ibi quotidie celebret iuxta allegationem. 36. Lapi. nu. 2. relatum per Felin. in dict. c. cum omnes, nu. 32. ad si. quod tenet idem Lapius allegatione. 16. col. 4. ipsius, & allegatione. 117. num. 20. cum Ioan. Cald. quem refert, in cap. super inordinata de præbend.
- * Et Selua de benefi. 4. part. q. 2. nu. 5. fo. 99. volum. 15. in antiquis. * Respondeo, quod nos non agimus in presenti de hac quæst. an possit serui capellania hæc per substitutum, necne, sed an debeat prouideri, necne sacerdoti iuxta defuncti voluntatem, quæ diuersa sunt. Et in nostro casu non dubium est, quin seruanda sit voluntas fundatoris, vt prouideri debeat capellania sacerdoti: præcipue cum Felin. vbi supra, & si quis alius sit qui illam Lapi allegationem su prædicto modo intelligat manifestè falsi sint, cum Lapius, vbi supra expresse velit contrarium dicere, etiam in quæstione dict. glo. scilicet, an possit serui per vicarium ecclesiæ. Nam postquam dixit, quod vbi non exigitur à iure personalis residetia potest serui per vicariū, subiicit: nisi beneficium non curatum requirat sacerdotem ex priuilegio, vel statuto, sicut in nostro casu testator statuit, vt ipse capellanus celebret Missas: & postea ad comprobationem eius, quod prius dixerat, scilicet, quod vbi non requiritur de iure personalis residetia potest serui per substitutum: allegat gl. dict. cap. cum omnes, & alias similes tenentes, quod possit quis beneficia simplicia seruire per vicarium si consuetudo hoc habeat. Itaque ipse ibi non limitat, quod supra proxime dixerat de be-

neficijs requirentibus sacerdotem ex priuilegio, vel statuto, sed declarat quod prius posuerat de potestate seruendi per vicarium, vbi non requiritur à iure personalis residetia. Nam ita demum potest serui per vicarium, si consuetudo hoc habeat, & hoc est, quod dict. gl. d. c. cum omnes, & similes voluerunt: quæ limitantur per Lapius vbi supra, nisi beneficium requirat sacerdotem ex priuilegio, vel statuto, quia tunc personalis residetia iure requiritur: & sic allegatio illa Lapi nobis propitiatur.

Quantum ad secundum de consuetudine in contrariam allegata, vt prædict. capellaniz prouideantur etiam non sacerdotibus, respondeo, quod testes deponentes de ea non dicunt se vidisse clausulas capellaniarum, quas dicunt prouisas fuisse nõ sacerdotibus ad hoc, vt possint rectè testificari, an ipsæ requirant sacerdotium, sicut nostra. Itaque probatio non concludit, nā debebat articulari, & probari, quod capellaniz requirentes sacerdotem ex sua fundacione soleant prouideri etiam non sacerdotibus, idque consuetudine legitime præscripta esse introductum. Hoc autem non est deductum in processu: igitur nihil impedit prædict. generalis, & vaga probatio: præcipue cum testes in ea deponentes sint laici, & parum intelligentes. Clerici autem & aliz persone quæ possent prædicta intelligere: dicunt se minimè vidisse clausulas fundacionū: ac proinde se nescire an habeant, vel requirant hanc qualitatē sacerdotij. Et sic rectè iure constitutum est iudicem magis scire posse quanta fides sit testibus adhibenda, & c. nam cōsideratis, & bene perspectis hinc inde rebus optimè arbitrabitur, non esse dandam fidem his testibus per supra dicta.

- 35 Præterea hæc consuetudo, etiam si vera essent dicta testium de ipsa deponentiū, est erronea, & contra ius: & non quod errore, neque quod sit, sed quod fieri debet attendendum est, vt in l. nemo. C. de sententijs, & interloq. omni iudic. & in l. sed licet. ff. de officio præsid. & in

Lpenult. ff. de iust. & iur. & in cap. cum causam, quæ inter bonum presbyterum, de electione, & ibi glossa. & est optimus text. in l. quod non ratione. ff. de legib. cuius verba sunt hæc.

Quod non ratione introductum est, sed errore primū, deinde consuetudine obtentum, in alijs similibus non obtenet. Quia igitur ratione introductū esse potest, ut capellania provideatur non sacerdoti contra voluntatem testatoris volētis providei sacerdoti, dū dicit quod capellanus celebret Missas, & sit idoneus. Imo est contra ius. Et licet aliquando ita errore introductū sit, & consuetudine obtentum in aliqua capellania, id fieri nō debet in alijs similibus, nec in hac capellania, de qua loquimur, quæ nūquam fuit provisā, alteri quam sacerdoti. Nam primus, & ultimos possessor ipsius fuit patruus quidā dicti Didaci, idēque sacerdos, ut constat ex processu. Przecipue cum multa per patientiam tollerentur, quæ si deducta fuissent in iudicio, exigente iustitia, non deberent tolerari, ut in cap. cum iam dudum, de prebend. Maxime cum aliqui ex testibus dicti Didaci dicāt, & depōnāt, quod in his casibus semper vident seruari voluntatem fundatorum. Et sic concurrūt, & concordat hæc probatio cum iure communis: unde præferenda est contrariā, quæ est contra ius.

Præterea clarē constat, & probatur, quod testes deponentes de dict. consuetudine aberrarunt: nam in fundatione, earū capellaniarū, quas dicunt se vidisse providei non sacerdotibus, etiam si ex fundatione, id requireretur, nō adest talis clausula, quod provideatur sacerdotibus, vel quod capellanus celebret Missas, sicut dicitur in fundationibus capellaniarū, ut constat ex fundationibus illarum in processu productis: ergo manifestē conuincitur de mendacio dicti testis, & inaduerter se proiecerunt ad affirmandū quod non legerant, nec viderant, ideoque eorum dicta sunt nulla, & non faciunt fidem. Przecipue cum etiam si vera essent non nobis obessent,

quā ipsi depo. nunt generaliter, non vero quando adest sacerdos & quæ propinquus fundatoris, sicut non sacerdos, cui providei possit, sicut in nostro caso adest. Unde merito sacerdos debet preferri non sacerdotibus. Et ad hunc casum non esset extendenda dict. consuetudo. Et ita deberet intelligi, & interpretari si aliqua esset, cum per hunc intellectū, & interpretationem reduciatur ad idē cōmōn., & ad voluntatem testatoris servandam, & evitetur correctio. Nam cū huiusmodi consuetudo nō reperitur probata hoc caso, scilicet quando est sacerdos oppositor & quæ consanguineus fundatoris cui possit providei beneficiū, de quo contenditur, merito quod tanquam casus omissus remaneat sub dispositione iuris communis.

36. ¶ Quia quodviscunque consuetudo est contra ius, non extenditur ad aliud casum, quam cum, de quo loquitur consuetudo cum sit stricti iuris, ut probatur in d. liquid non ratione, & tradit latissime Rochus de Ore. in rep. c. fi. de consuet. sect. 4. no. 1. & sequent. przcipue, no. 7. ubi relatis pluribus Doctoribus, qui hanc opinionem tenent, testatur, eam esse cōmunem. Confirmatur etiam, quia licet dict. consuetudo posset, & deberet extendi, non tamen extendenda esset in præiudiciū iuris alterius, ut plures referens tenet Rochus de Curt. ubi supra, no. 4. Sed dict. Didaco tanquā confanguineo fundatoris, & sacerdoti est ius quæ situm ad hanc capellaniā per clausulam fundationis eiusdem. & per ipsius erectionem. Igitur. d. consuetudo non est extendenda in præiudiciū. d. Didaci: przcipue cū sit testis productus per dict. Didac. hoc ipsum (scilicet ut quando est sacerdos preferatur non sacerdoti) dicent seruari, & praticari in hac dice. cessi, & in alijs.

Pro quo etiam facit, quia per generalē dispositionem, vel promissionē non derogatur speciali anteriori, ut tenet glo. in l. 3. C. de silent. lib. 12. glo. 1. cōmuniter ubique celebrata, & approbata per Dōct. Ergo per consuetudinē, quæ pars adversa inten-

intendit probare, etiam si vera esset, & valeret, cum sit generalis non derogare dispositioni specialis, scilicet, ut sacerdos preferatur non sacerdoti.

- 37 ¶ Præterea facit glo. solennis in. casti-
tum. verb. numerandum, ibi, item per
hanc reditur ad ius commune, de præb.
in. 6. vbi quando per aliquem intellectum
reducimur ad ius commune antiquum
debet fieri extensio, vt res de facili ad
suam naturam redeat. Quam gl. in hoc
solennem dicit las. in. l. 1. in princ. nu. 53.
ff. de officio eius, cui mandat. est inridi-
ctio. & reputat eam meliorem iuris idem
las. in. l. si vna. §. pactus ne peteret; nu.
6. ff. de pact. & ibi alios allegas sequitur
Ioan. Oros. n. 76. idem las. in. l. si constan-
te. nu. 173. ff. solu. matr. & iteru, nu. 230.
& ibi Ripz. nu. 61. Ant. Gomez. l. rom.
c. 5. n. 11. col. 2. illius nu. ad si. sequuntur
plures relati per Conar. lib. 3. Var. resolu.
c. 6. nu. 4. Tiraquel. de primogen. q. 24.
nu. 6. Ergo cum per hanc interpretatio-
nem reducatur ad ius commune, & ad
voluntatem testatoris seruandam ad-
mittenda est tanquam fauorabilis per
supradicta. 1370. 12. IV. NINT. ON

38 ¶ Nec obstat allegatio facta per aduo-
catos contrarios, nempe, testatorem cen-
seri disponere secundum consuetudi-
nem, vt per Doctores in capitulo cum
M. maxime Felia. ibi, numer. 6. de cons-
titut.

- 39 ¶ Quia consuetudo solum in casu do-
bio disponit secundum Matthz. de
Afflic. decis. Neapol. 173. nu. 3. & de-
cis. 192. num. 400.

40 ¶ Item, quia cum censetur per testa-
torem electa industria certæ personæ non
valere consuetudo, quod per substituti-

possit seruari, iuxta tradita per Rip. in
dict. c. cum. M. n. 41. de cost. Et hæc suf-
ficient pro excludendo. d. consuetudine
etiā si probata fuisset, quod minime est
quia nullus testis est qui dicat esse con-
suetudine, vt stante sacerdote possit ad
sacerdoti provideri capellania: imò
probatum est contrarium in specie.

Non obstat etiā quod dicti Petrus &
Ioannes sint presentati per assertum pa-
tronum ad hanc capellaniam: quia eor-
um presentatio est nulla, quandoquidē,
ipse patronus non presentauit idoneū,
(hoc est) sacerdotem, vt in. c. significauit,
de iure patron. & non idoneum præse-
ratum episcopus, potest & debet repel-
lere, & idoneum providere ex propin-
quis fundatoris iuxta defuncti volunta-
tem, vt probat tex. sacri Concilij Trid.
sess. 25. c. 9. de reformatione, in versu. ad
hæc liceat episcopo.

- 41 ¶ Imò patronus presentans scienter
indignum priuatur pro ea vice potesta-
te presentandi, vt latē cōcludit Rochus
de Curt. in tract. de iure patr. verb. ho-
norificū. n. 16. & 17. vbi dicit, quod si pa-
tronus presentet puerum, vel alium pa-
tientem defectum ætatis ad capellaniam
habentem ordinem sacerdotij annexū,
priuatur pro ea vice facultate presentā-
di; & insuper addit. nu. 17. quod presen-
tans præsumitur scire eōditionem præ-
sentati. Ergo cum dictas patronus no-
minauerit ad hanc capellaniam habentem
ordinem sacerdotij annexum, eos,
quos sciebat non esse sacerdotes, vt est
notoriū, & sic non idoneos, ipsius no-
minationes & presentationes sunt nul-
læ, & priuatur remansit pro hac vice fa-
cultate presentandi, etiam si esset ve-
ros patronus, & dict. capellania deber
provideri eod. sanguine fundatoris ido-
neo, hoc est. d. Didaco. Non obstat etiā
quod dict. Petrus sit vno gradu propin-
quior fundatori, quam Didaco: nam
respond. quod testator, ita demum dixit
præferri proximiorum si idoneus esset,
& sic important conditionem illa ver-
ba, Si idoneus. Vnde cum dict. Pe-
trus non sit idoneus, quia non potest

dicere Missas, meritō quōd eius non sit habenda ratio, & sit admittendus dictus Didacus, qui est satis proprius quos: nam testator in illis verbis sentit de consanguineis sacerdotibus; cū alij non sint idonei, quia non possunt celebrare.

- 42 Vltcrius contra dict. Petrum adest text. expressus sacri Concilij Trid. sess. 24. c. 17. de reformatione, vbi cauetur in quibuscunq; personis quocunq; titulo, etiā si cardinalatus honore fulgeant, vt in posterum vñ tantum beneficium ecclesiasticū singulis conferatur. Quod quidem si ad vitam eius, cui confertur honeste sustentandam non sufficit, licitum est, ei aliud beneficium simplex, dūmodo vtrunq; personalem residentiam non requirat conferri quod ibi extenditur, vt pertineat non solum ad cathedrales ecclesias, sed etiā ad alia omnia beneficia tam secularia, quam regularia, & commendata cuiuscunq; tituli, & qualitatis existant. Sed sic est quōd dict. Petrus habet & possidet dignitatē magnam, & opulentiam in ecclesia Cathedrali, cuius redditus & proventus sufficiunt ad suam vitam honeste sustentandam, vt est probatū: igitur nullo modo potest nec debet admitti ad hanc capellaniam, nec ei conferri: præcipuē cum dict. dignitas perquirat residentiam personalem in dict. ecclesia, prout residet, & cauetur in sacro Concilio Trid. sess. 24. c. 17. de reformatione, & sess. 24. c. 17. Ex hac capellaniam de quos agimus etiā requirit residentiam, quandoquidē ipse capellanus debet celebrare Missas, vt supradictū & probatur testis igitur nullo modo potest vt dīq; si nullo obstat: dignitas, scilicet, & capellaniam eam si præd. dignitas nō sufficeret ad congruā sustentationem; cum vtriusque perquirat personalem residentiam, vt in priori decreto sacri Concilij Trid. scilicet 17. sess. 24. cauetur. Ex quibus inferitur, quod etiā si præd. Petrus esset sacerdos, vel esset probata dict. consuetudo, quod: vtrūq; & vnuquodque deficit, adhuc non deberet, nec posset ei conferri dict. capellaniam, propter incōpabilitatem residentie vtriusq; beneficii.

Item alio ex cap. excluditur etiā dict. Petrus, quia cum fundator, itā demū liceat præferri propinquiorē ipsius, sci licet, *Siendo idoneo*. Et idoneus iniuriæ alio sensu dicitur ille, qui nō habet aliud beneficium, quia qui illud habet, non est idoneus ad aliud obtinendum, vt in cap. is, cui, de præben. in. 6. & in dubio testator videatur se conformare cum iure communi, vt probat text. & ibi notant Doct. id. l. hæredes mei. ff. ad Trebel. cōstat ex voluntate fundatoris veluisse excludere. d. Petrus à petitione, & propositio ne huius capellaniz, etiā hac alia ratione, quia prædict. dignitatem habeat, cū sit beneficium satis pingue, & ob eam rem nō sit idoneus ex iuris dispositione ad suam capellaniam obtinendam.

- 43 Superest nunc, vt descendamus ad exclusionem alterius oppositoris, scilicet, Francisci, qui est sacerdos, & vt ipso prædicti consanguineus fundatoris. Cui respondetur, nihil probasse: nā sua probatio est summaria facta sine parte, & testes non fuerunt reproducti in hoc iudicio; & ita est nulla, quia facta sine citatione partis, vt in. c. 2. de testib. & ibi late tradunt Doct. & in l. si quando. C. eod. tit. quibus consonat. Lay. tit. 16. p. 3. adeo, vt neque nullam indicium facit, vt tenet Felin. in dict. c. 2. n. 4. & Anto. Gomez alios allegans. 3. tom. c. 12. de probatione delect. nu. 20.

- 45 Imō etiā si testes recepti in sumptibus iudicio absq; partis citatione, sunt id motui, adhuc nulli facti faciūt, vt tenet singulariter Innocentius. c. cū in tota, de testib. vbi Abb. 4. testatur eius opinionē cōmunē esse, & sequatur omnes Doct. ibidē secund. Felin. in c. præsentata, no. 14. eodem titulo. Vnde cum hic oppositor non probauerit se esse consanguineum fundatoris minime est admittendus, imō excludendus tanquam non probans fundamentum suæ intentionis. Sed & alio ex. c. excluditur Franciscus, scilicet, ex dict. decret. 17. sess. 24. Concilij Trid. eisdē modis consideratio quibus fuit expensum cōtra dict. Petrus. Quia dict. Franciscus obtinet aliud beneficium

beneficium in Ecclesia Cathedrali non
quiretur personalē cēdēptiā, cuius fructus
dus, & prout sufficiens ad congruā
sustentationē ipsius Francisci, vt proba-
tum existit in processu. Et preterea, hoc
ipsum, ut allegant contra dict. Petrus,
& quod quis ponit in libello videtur
canonici, ut in l. cum precum. C. de li-
ber. cau. & quod quisque iuris, &c. l. 1.
Ar vero dict. Didac. nullū habet be-
neficiū ecclesiasticū: & sic omni-
bus modis dicitur, & est idoneus ad hāc
capellaniam obtineādā: quia in eo con-
currunt omnes qualitates debite, & re-
quisitæ, & absumt, quæ docere possent.
Ceteri præ tensi oppositores sunt laici,
vel saltem non sunt sacerdotes, nec pro-
bant consanguinitatē cum fundatore
ideo repellendi sunt, imo ipsi se repel-
lunt. Restat igitur, vt, vel ipsū iure exi-
gēte dict. capellania sit necessario pro-
videnda dict. Didaco, & non alij, & ita
de iure respondi ego D. Ioan. Gut-
terius, & accesserunt meo iudicio alij viri
graves, atque perdoctissimi, & dicitur quod

Summa eorū quæ in

hoc secundo Consilio benevolē-
ter continentur, & quæ in

Est autem fundens capellaniam
vel ecclesiam potest apponere
tempore fundationis, quæ
cumq; pæta & constituti-
ones voluerit, & sunt servanda.

- 2 Testator fundans capellaniam potest eam
facere sacerdotalem.
- 3 Testator potest apponere conditionē in fun-
datione capellaniam, vel ecclesiam, quod
ius patronatus non transit, nisi ad ha-
redes sui generis si hoc ipse pater con-
stituit.
- 4 Presentatio aliter facta de non habenti
præqualitatem generis, per totū &
consanguinitatis expressam in fundatio-
ne non est valida.
- 5 Habens tantam vnam qualitatem ex
duobus in testamento requisitis non ad-
mittitur, nisi op. b. x. q. 1. dicitur.

6 Duobus testatibus in eadem charta pæta-
nda est confirmatio.

7 Licentia à Principe concessa mariti, &
ad uxorem ad faciendū matrimonium in
viduam ex filijs uterque parentum pote-
rit in filium, quem velit facere maiori-
scatam, &c.

8 Pluresque res solvantur in plures, singula-
res in plures, quando non resultat absurdum;
ut præsertim quādo est relicta ad plures, &
aut in personam cuiuslibet suam distinetur;
ut & consummarum fortiter effectum.

9 Maritus & uxor si simul faciunt maiora
actum de suis bonis in eorum consensu;
ut nym proximam consuetudinem con-
sanguineo ex parte mariti, & alio ex
parte uxoris, quis eorum succedat in
maiora, &c.

10 Observantia multum prodest ad declara-
tionem in iussus dispositionis.

11 Clerici de quorum bonis est fundata ec-
clesia in iussu repositus sunt in ea quā
alij.

12 Vnum tantum beneficium in posterum est
singulis conferendum, &c.

13 Pauper idoneus præfertur diviti in bene-
ficio simplici curato, quando ecclesia nō
erit pecunijs.

14 Patronus non potest alterare, nec commu-
tare voluntatem testatoris.

15 Superior aliquem instituens iure devolu-
to, si ab negligentiā patroni, debet insti-
tuere idoneum iuxta voluntatem testa-
toris.

16 Idoneus est pro presentandis ad beneficium.

17 Ille dicitur idoneus ad beneficium qui pos-
test & vult deservire in eo.

18 Verba libentius non conviciant, nec
ipsius dispositio locum habet.

19 Qualitas sacerdotij requisita debet inter-
venire tempore presentationis, siue
actus, siue promotionis, nec sufficit ap-
paciando acquiescere.

20 Beneficium aliquod quoniam conferri non
potest ex lege fundatoris, statuto, vel
consuetudine, nisi habenti sacrum ordi-
nem, vel sacerdotium, non potest præ-
stari aliter, quam illud habenti.

21 Prima consensu requiritur ad miras ad
quodlibet beneficium obtinendum.

22. Adhuc dignus dignetur. & indignus, &
quis dicatur ad capellaniam seu benefi-
cium obtinendum.
23. Clericus, dicebatur, sine oratione ex
episcopatu. Hic est beneficium, presertim
alienigenis.
24. Idoneo de collegio, vel loco stante, nulla
modo potest presertim fornicatus, seu
aliter collegii, vel loci & collator
debet presertim orationem non orando.
25. Praesentis redditus subprepositus, & nul-
lus non facta mentione quod praesentis
sit fornicatus.
26. Inter plures aequaliter promotus: in uno
loco praesentis, qui meritis, nobilitate
et scientia alios antecellit.
27. Licet res data paritate in ceteris, pre-
sertim in locis, nisi aliter ecclesia ne-
cessitas suaderet.
28. Sacerdos non posteriori non praedictus
priori, cui aliquod insensu quod summe
suo sacramento etiam si secundus haberet
maioris qualitatem.
29. Et sic fallit si primus non habeat qualita-
tes requisitas.
30. Senior in dubio in beneficiis conferendis
preferri debet.

Consilium secundum.

Eratque hic inter Ioannē pres-
 byterum, ex vna Antonium
 etiam presbyterū ex alia, itē
 & Antoniū non presbyterū
 quibus iuicem litigantibus fu-
 erant capellani, quā fundauit
 ecclesia. Ex falsa correctione me-
 ritis arbitror predicto Ioa-
 nni de providenda atq; conferē-
 da capellania, ceteris post-

¶ **E**xprimò, quia præſupponi debet, quòd teſtator fundans capellaniam, vſque ſecleſiâ poteſt apponere tempore fundationis, quæcunq; pacta, & conditiones voluerit, & ſunt ſeruaſſa ex regula iuris vulgata in ſimilitionibus. ſ. de pact. Rolandi à Valle, còl. 62. n. 4. vult *

conf. 48. in d. 2. c. 1. lib. 2. Extradi dicitur terminis in cōsp. p. cōditiō. 1. & 2. Vbb. iara, & dicitur alibi quibus ex quibus cōstat, quod omnia cōtēta in clausula fundatio nis huius capellani sunt ad vāguē ob seruāda, scilicet, quod capellanus teneat tunc dicere, vel celebrare tot missas in singulis hebdomadis, itē quod capella nus sit consanguineus fundatoris, v. in clausula patet pro quo adest tex. expres sus sacri Concilij Trid. sess. 25. cap. 5. de reformat.

¶ Quia potest testator, qui fundat ca-
pellaniam facere eam facerdotalem, vt
ex dictis patet; & praterea probatur in
significatū, de prebēd. & ibi Doct. 80.
Cesar Lambert in tracta. de iure patro.
29. v. 7. q. 1. in c. p. l. in fo. 79. in nouis
& in plurius reperitur in iure facti mē-
tio de beneficiis habentibus annexum
sacerdotiū ex fundacione testatoris; vt
est gl. in maioreula, in c. si eo tēpore; de
receptis in 6. d. glo. in Clem. vt h. q. quib.
verb. annexiū est, & qualic. & alibi
sepius. Et ā fundacione repedere nō
licet, vt in dict. capit. significat, & in
Clem. quia cōtinuat de religio. domib.

¶ *Secundo, ex supradictis inferitur pos-
se fundatorem apponere in fundacione,
vt ius patronatus suæ ecclesiæ, vel capel-
læ non transeat, nisi ad hæredes sangui-
nis, ita in terminis optimè probat, & co-
cludit Paulus Paris. cons. 43. n. 7. lib. 4.
vbi hoc verissimè existimant quòd ho-
iustice modi dispositionis offensit. Episcopus,
sicut in fundacione huius capellanie
confessit, quòd quidam eam tironi iuxta
fundatoris voluntatem, & hanc opinio-
nem aliorum allegat testatur à Doctoribus
communiter receptà. D. Didac. Perez
in l. cit. 6. lib. 1. Ordi. col. 247. vers. ex
quibus infero. Ergo idè est in capellano,
vt cum alijs affirmat Didac. Perez, vbi
suprà, vltra quòd tenet etiam Felin. in tract.
quando literas Apost. col. 2. Roches de
Carr. de iure patr. verb. honorificu. q.
18. n. 1. Lamber. de ius. patro. 3. p. 2. lib.
7. art. 5. n. 8. & 11. fol. 126. & sequet.
¶ Adco vt aliter facta presentatio de
non habente præd. qualitatem generis,
paren-*

parentele, seu confanguinitatis expres-
sion in fundatione est invalida, vt cum
Cardin. conf. 48. incipit, quidam nobi-
les duos vbi plures, & alijs respoit D. Di-
dac. Perez vbi supra; versic. quod adeo
procedit l. 1. §. 1. de iur. iur.

en. ¶ Qua ratione si testator requirit
quas qualitates in patrono, puta, quod sit
ex institutis hzredibus, descendens, &
hzres, qui tantum unam qualitatem ha-
buerit non admittitur, nec admiittendus
est ad przdiz patronat. secundum Parisiū
dict. conf. 48. nu. c. 18. & 19. vol. 4. 172

¶ Secundo, & principaliter iustitia di-
cti Ioannis ex eo, vel maxime apparet,
imò vera demonstratur, quòd ipso opti-
me probant esse confanguineum. d. Ca-
pilli: fundatrici intra quartum gradum
confanguinitatis, sacerdotem, habilem
& sufficientem, ad inseruiendum huius
Capellani. Ipse verò Antonius Presby-
ter non probant saltem concludentes
esse confanguineum Fracisci marini fun-
datrix, qui simul etiam fuit fundator,
quia testes ipsius deponit de auditu, &
plures sunt propinqui producentes eam
& est obiectum id duas personas de hac
repulla, minimeq; articulauit esse con-
fanguineum præ. Cæcilie fundatrix:
Imò in rei veritate non habuit cū eadem
quam confanguinitatem, ut per d. Iohannem
est fuit probatum, itaque de defici prædi-
cti. Antio. Presbytero una ex præcipuis quæ-
litas inter requiritur in Capellano, scilicet,
ut, quòd sit de sanguine fundatrix, ac
per consequens sua nominatio facta per
patronum ad hanc Capellaniam, sit nulla,
vel saltem inualida, minimeq; admi-
tenda per supradicta, etiam si optimè pto-
basset confanguinitatem cum d. Fracisco
ex marito fundatrix, simulq; cum ea
fundante, quia vir, & vxor in suo testam-
mento, quòd simul condiderunt, funda-
toribus Capellani ex duobus propiis
conuidentibus singulis singulis propriis
Capellanos nominaturis, licet ex præ-
cipuum confanguineum vxori libi conser-
uum. Insuper que cauentur, vt his de fi-
cientibus Capellania vxoris non cōferretur
confanguineo sui generis, & Capellani

nunc vacans, quæ de præfenti est, prouidenda, est dictæ Cæciliz, nam semper delata, sine collata fuit cōfanguineus ipsius, & non mariti, & habita, & nuncupata, *De la dicha Cecilia Vazquez*: & altera Capellania, quæ est d. Francisci, non vacat nunc, & iam habet, semperque habuit cōfanguineus d. Francisci, non vero ipsius vxoris, ut sufficienter probauit d. Ioānes. Quo fit vt Capellania hæc nunc vacans, cum sit d. Cæciliz veniat omnino prouidenda præd. Ioāni ipsius propinquo, quanuis non sit cōfanguineus d. Francisci, non vero dict. Anto. & io, quia quanuis sit coniunctus Francisco, non tamen est vxoris ipsius propinquus, quod probatur. Hoc illi.

¶ *¶* Quia quouis instrumentum fundationis hie vauit, sunt tamen duo testamenta propter duos testatores, vel disponentes, vt dicit Oldradus. consi. 174. l. quens in terminis maioratus a viro, & vxore sumi facti eadem charta, & scriptura: vt censeantur facta duo primogenia diueria atque separata, adeo, vt vtresque valeat primogenitum suū ad libitū reuocare, quam doctrinā sequitur plures, quos in vñd cōgelsi in mea repetitio ne. quauis pactum in princeps. 46. de pact. in 6. & nouissimē post me, idem fecit D. Malina de 136. p. primogen. lib. 4. ca. in 4. fol. 136. vñd sequitur, quod cum sint duo testamenta, vñm vñs, & alterum vñris, vñusquisque eorum videtur deo iussu cō. consummatio, ar.

gum. liliat. piores. & in arrogato. ff. de
vulg. & popilobus tex. incip. vnic.
de duobus fratribus & capiente inuifit in
vlib. fundi. 19. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16.

¶ Ecce optima doctrina Palatii Rob.
in q. maioratus. 979. quem refert, fe-
quitur, & probat Doct. Burgor de Paz
Ienioria. incip. q. lib. annu. 19. contra
Celf. conficit. 87. nu. 4.

7 . 4 Vbi innet Bergos de Paz, cum Pala.
11 Rub. vbi supra, quod si Rex licentiā con-
cederet marito, & vxorificandi maio-
ricatū in vno ex filiis eorū, vterque
parentum posset in filiū, quem volue-
ris facere maioricatū, vxor in vno.

- 8 & alter in alteram, referendo singula singulis, per iura, quæ ibi allegat. ¶
- ¶ Maximè, quod in proposito expressum est in testamento prefatorum cõiugum, quod sine duobus Capellanis perpetui, & sic diuisi sunt Capellaniz, & dispositiones, & per consequens ex expressa testatoris voluntate, pluralitas illa. *Peruenit de nostra lineage*, resoluitur in plures singularitates, cum non resultat aliquid absurdum, ut in l. falsa. §. fin. ff. de cond. & demonst. l. si chorus. ff. delegat. 3. necpè ut una ex prædictis Capellanis proinde videatur consanguineo viri, alteri vero propinquo vxoris, quod fit, ut cum Capellania vacans, sit d. vxoris, quia semper fuit provisio consanguineo ipsius absque eo, quod esset coniunctus viri, fit & est omnino providenda dicto Joanni cum sit consanguineus d. Cecilie, non vero dicti Antonio, cum non habeat hanc qualitatem consanguinitatis cum ipsa fundatrice, quandoquidem, omnes limitationes quas patitur dicta regula, quæ habet, quod pluribus res soluitur in singularitates cessant in nostro casu, in quo testatores ipsi diuiserunt Capellaniam precipientes, ut duobus Capellanis conferatur, unde vis fuerit velle, quod una ex his provideretur consanguineo ipsius viri, altera vero vxoris. Præmaximè, quod verba illa: *De nostra lineage*, sunt relata ad plures Capellanos, & in personis cuiuslibet, & sui iusdictum, & consanguinitatem sortitur effectum, ergo merito pluralitas illa, *De nostra lineage* dissolui debet in singularitates, ut Bar. & Doctores præsupponunt in dict. l. falsa. §. si ita intelligentes tex. ibi, & expressè Angele cons. 265. incip. dictum legatum selectum est col. 2. refert, & sequitur ex communi doctrina Decius cons. 90. ad 2. ubi p.
- 9 Etia terminis similibus in materia maioratus conditi à marito, & vxore si mul in eodem testamento instituti filio, & eius descendencibus ordine successiuo, in quorum defectum vocantur consanguineam propinquiorem dicendo, videlicet, veniat in defectum eorum consanguineus noster propinquior, quod

vnusquisque eorum (scilicet conditum maioratum) videatur prouidisse suo consanguineo. His duobus fundamentis hæc opinionem tenet expressè Greg. Lop. in l. 2. tit. 15. p. 2. in glo. In el mas propinquo pariente, col. 2. in vers. sed pone, fol. 47. ubi eodem themate recte ait, quod si maritus, & vxor expressè voluerunt, & disposuerunt, quod esset vna tantum maioria semper, ita quod non possit verificari, quod supradictum est, scilicet, ut succedant duo, vnus in bonis viri, & alter in bonis vxoris, imò vnus tantum debet succedere, tunc videtur, quod præfator proximator consanguineus cuiusque ipsorum per tex. in l. cum ita legatur. §. in fideicommissio. ff. delegat. 2. propter veritatem sermonis: sed in proposito hoc vltimum cessat, ex quo testatores expressè disposuerunt, ut duo Capellani semper succederent, & seruiret dictam Capellaniam, & ita vnus debet esse de genere viri, & alter de genere, seu sanguine vxoris: profectò expressa est, & maximè habenda in proposito determinatio hæc Gregorij. Lopez optimè fundata per supradicta, ut præterea, & approbata in nostris terminis per vltum, & consuetudinem, quandoquidem semper sic obseruatum fuit in his duabus Capellanis, ut probatum existit in processu, & ita quæ certam interpretationem haberunt minimè sunt mutanda, ut in l. minimè. ff. de legib. Syluanus cons. 82. an. 27. lib. 2.

10 & ubi quod obseruantia multum prodest ad declarationem cuiusvisque dispositionis, non tantum, quæ præcedit, sed & multo magis, quæ subsequitur, ut notator inca. cum dilectus, de consue. & tenent plures Doctores, quos ibi allegat, & an. 28. addit, quod in ista obseruatia, seu consuetudine declarationis, non requiritur præscriptio, sed sufficit, quod aliquibus vicibus ita fuerit obseruatum, secund. Anto. de Butr. & alios, quos refert.

11 Pro quo facit glo. solennis in c. nemine. 70. dist. verb. sine possessionis, quæ habet potius esse illos Clericos institutos, de quorū bonis est fundata Ecclesiæ,

fia, cum qua transeunt ibi simpliciter Achid. & Præposit. sequitur Cæsar Lamb. art. 4. §. q. princ. 3. p. 2. lib. num. 4. & 10. firgorum hæc Capellania sit instituta ex bonis D. Cæcilie, merito, quod ipsius consanguinei debeant in ea institui, & alij præferri. Nec aduersus hoc obstat, quod aduersa pars allegat, dicens, quod testatores in presenti sua foundatione, deficientibus Capellanis nominatis, vocauerunt quandam consanguineam viri, non verò uxoris. Quia huic obiectio ad respondendum, illam fuisse particularem nominationem, atque vocationem in illo ductam est casu, & fauore illius personæ factam, & præterea non fuit sortita effectum, & ita tanquam ius singulare non debet in consequentiam adduci, vt in l. quod verò de in l. ius singulare. ff. de legib. cum similib. Et casus prærens debet decidi ex aperta voluntate, & dispositione testatorum regulariter in posterum stabilita. Item ille casus singularis (sua peculiari ratione nititur: quia esset dubium atque omnino incertum, quæ Capellania ex hiis duabus prius valeat, merito, quod illa potius videretur consanguineo viri dilecto, nominatoque ab eisdem. At noster casus non est huiusmodi: quia est certum vacare Capellaniam uxoris, unde ipsius consanguineo prouidenda est.

12. §. Secundò, principaliter ea ratione excluditur dictus Antonius Presbyter, qui habet aliud beneficium Ecclesiasticum pingue, eius redditus, & prouentus ad eorum millia dispendiorum quotannis ascendunt, ita, vt sufficiant ad ipsius Antonij congruam sustentationem, vt optimè probatum existit in processu, atque, præterea est doct. notum sufficere ad alimenta cuiuslibet Clerici, quousque nobis, atque cuiusvis tibi deditor prædicta quantitas annua. Et sic obstat ei text. expressus sacri Concilij Trident. sess. 24. c. 17. de reformatione, vt in posterum vnum tantum beneficium Ecclesiasticum singulis conferatur, &c. Nec obstat, quod dictus Antonius habeat patrem aliosque consanguineos pauperes, quibus

alimenta ministrat, ideoque sibi opus esse atque cum egeret utroque, scilicet, beneficii, prædicti & hæc Capellania.

Quia respondeo primò, contrarium fuisse probatum, nempe, beneficium prædictum sufficere ad sui suorumque alimoniam. Secundò, sanctum Concilium, vbi supra, tantum considerata personam beneficiati in proposito, non verò ceterorum sibi attinentium, vt constat ex eod. ibi: Quod quidem si ad vitam eius, cui confertur, honestè sustentationem non sufficit, &c. Pòdera verbum, ad vitam eius, cui confertur, absolute positum, quia non dixit, & parentum suorum, vel aliorum consanguineorum in casu necessitatis: igitur ad sciendum, an fructus beneficii sufficiant ad congruam sustentationem, necne vt alterum beneficium eidem conferri possit haberi tantum debet respectus ad personam ipsius beneficiati, non verò ad alias, quauis sibi propinquissimas, vt ita dicam. Et in terminis post prædictum decretum Concilij Trident. ita late probat Magister Beia, in suis casibus conscientie; casus 59. vers. hæc tamen sententia. Sed quia contrarium de more probat in hoc Petrus Duonias, in reg. 7. limitat. 1. vbi quod debet attendi qualitas personæ, vel quia forte habet patrem, aut consanguineos suis expensis alimentandos, & quod beneficium dicitur sufficiens quando sufficit sibi, & suis, id est omnibus, quousque secum habere debet necessario, vel quibus iure naturæ prouidere tenetur. Voluit etiam ante Concilium Cardin. in Clementina, gratiz, de re script. quæ sententia ante Concilium Trident. defendi poterat, non vero post, vt præ diximus.

13. §. Nihilominus tamen hæc secunda ratio coadiuuatur ex resolutione communè tradita per Cæsar. Lambertini. de iure patro. 3. par. 2. lib. artic. 3. §. quæst. princ. fol. 225. vbi concludit, quod data æqualitate idoneitatis in duobus præsentatis ad Capellaniam, vel idoneiore existente diuite præfertur pauper idoneus in beneficio simplici non curato, quando Ecclesia non eget, nec est onerata debitis,

alijs

alijs fecus: idē probat Rochus de Curt. in eodem tract. de iure patron. verb. honorificum, num. 42. Ergo etiam si præd. Antonius esset consanguineus fundatricis, cum ipse, & dictus Ioannes sint æquē idonei respectu Sacerdotij, & Ecclesia non egeat, nec vlla debita habeat, præferendus est dictus Ioannes tanquam pauper dict. Antonio diuiti existēti, & fortiori in nostro caso: quandoquidem d. Antonius non est consanguineus testatricis, nec idoneior dict. Ioanne.

Nō obstat ratio, quā nititur dict. Antonius dicens, se esse nominatum atque præsentatum ad hanc Capellaniam per verum patronum, ideoque se esse præferendum cæteris: quia non sunt præsentati à patrono cum in fundatione requiratur, vt Capellanus sit nominatus à patrono, quæ qualitas desideratur in dict. Ioanne, & adest in dict. Antonio, ergo is præferendus est.

- 14 Nam respondeo, quod patronus, neque cuius alius non potest alterare, nec commutare voluntatem testatoris: imò iuxta eam, & ipsius tenorem debet nominare Capellanium qualificatum: & aliter facta præsentatio, de nō habēte qualitates requisitas potest sanguinis, est inuolida, vt supradictum est. Et præterea probatur optimē in Decreto. 5. de reformatione sacri Concilij. Trid. sess. 25. & iterum sess. 22. c. 4. ad fin. de reformatione.
- 15 Et in nostris propē terminis, quando superior aliquem instituit iure deuoto ob negligentiam patroni, quod debet idoneum instituerē secundum voluntatem fundatoris eam seruando, & non dispensando contra eam, tenet plures referens Cæsar Lambert. de iure patroni. 7. q. princ. 3. par. art. 13. lib. 3. & in 30. arti. 7. q. princ. 1. p. lib. 2. num. 4. idem pluribus probat Rebouff. in tractat. nomin. q. 8. num. 21. & sequent. Vnde cum dict. Ioannes habeat, & in eo concurrāt omnes qualitates requisitæ in fundatione, ipse habere dicitur vocationem à testatore, ac per consequens præferendus est.

Restat, vt deueniamus ad alterum

Antonium non Presbyterum, tertium oppositorem. Circa quem res est clara, quia ex verbis fundationis huius Capellaniz constat, q. Capellanus tempore præsentationis debet esse Sacerdos: quia testatores præcipiunt, vt Capellani dicant, siue celebrent Missas, & hoc sapius repetunt, imò dicunt, quod Capellani teneantur dicere Missas: & ex geminatione verborum magis enixa voluntas apparet, iuxta tex. cum materia in l. Ballista. ff. ad Trebell.

Item, ad beneficium idoneus est præsentandus, cap. super inordinata de præbend. c. cum in cunctis, de elect. c. 3. cap. significasti, de iur. patrona.

Et ille dicitur idoneus ad beneficium, qui potest, & vult deservire in eo: text. est in indiuiduo hoc probans in dict. c. super inordinata, & sic duo debent concurrere velle, & posse, quia omnes actus humani regulantur à duobus principijs, scilicet, voluntate, & potestatem, vt probatur in c. super Abbatia, de officio delegat. vbi Anchar. notat: sed non Sacerdos nō potest dicere Missam, imò si eam diceret incideret in penas cōgestas per Bernar. Diaz de Lugo, in sua præf. criminali. c. 12. §. 2. §. 2. §. 2.

Ergo necessarii requiruntur, q. Capellanus prouidendus sit Sacerdos. Quod etiam probatur, quia vbicunque non conueniunt verba legis, vel testatoris (quæ sunt lex, vt in Authen. de nupti. §. disponat. collat. 4. cum vulgarib.) neque eius dispositio locum habet text. vulgaris, & ibi notant Doct. in l. 4. §. 10. ties. ff. de damno infect. & alibi sæpissimē. Quibus fundamentis hanc opinionem in terminis tenet Andreas Barbat. in allegatissimo illo suo consilio. 37. incip. scripsit Psalmista in 4. & 5. colum. volum. 2. quem refert, & sequitur plures allegans Cæsar Lambert. vbi supra. 27. arti. 7. q. princ. primæ partis. 2. lib. n. 1. & sequent. fol. 230. in antiquis, & fol. 78. in nouis, quos etiā refert, & sequitur Doct. Didac. Perez in l. 1. tit. 6. libr. 1. ordin. colum. 246. versu. notabile etiam est dubium, ultra quos eandem opinionem, sequi-

sequitur alios allegans Rochus de Curt.: in tra. de iure patr. verb. honorificum; num. 21. fol. 15. in paruis, & Ripa, in. l. ex tatio, num. 3. i. ff. de vulg. & pupil. sublt. Decius conf. 129. num. 1. Abb. optimè in cap. dilecto, in secundo notab. num. 3. de testibus; idem in effectu tenet Ioann. Andr. in addit. ad gloss. in cap. ei, cui, vers. tu. sacerdotalis; de prebend. in. 6. Ergo cū testatores in hac fundatione expresse apposuerint verba supradicta re, quiritur necessario, quod Capellanos prouidendos sit Sacerdos: Præterea supradicta procedunt etiam si testator dixerit, quod præficeretur Clericus, qui celebret, vel per alium celebrare faciat, quia nihil hominis Sacerdos est præsentandus. quia supradictum facultatem concessit testator Capellano, ut si forte esset impeditus aliquo impedimento posset facere celebrari per substitutum: non tamen per dicta verba voluit dispositionem suam ampliare, ut præsentandus ad illam Capellaniam non sit actu Sacerdos. Ita tenet, & bene probat Barb. vbi supra, & Cæsar Lamber. vbi supra, arti. 28. statim sequenti per totum.

19 - Et supradicta ad id procedunt, ut hæc qualitas Sacerdotalis debeat interuenire, & adesse tempore præsentationis, siue actus, atque promotionis, nec sufficit aptitudo, & nec ex as habilis ad se ordinandū intra annum, de quo in. c. illud Canon. de electione. lib. 6. & in Clem. vt hi, qui, de exat. & qualitat. Quia illa iura loquuntur, & procedunt in qualitate Sacerdotij requisita à iure communi, nos verò quādo est annexa beneficium, ex lege fundationis, privilegio, vel consuetudine: quia tunc requiritur, quod tempore præsentationis, siue promotionis præsentandus, siue promouendus habeat actualiter illam qualitate. Ita distinguit, & declarat Abb. in cap. cum incunctis. §. inferiora, num. 1. vt. d. 1. de electione, sequitur Rochus de Curt. vbi sup. dict. verbo honorificum, ou. 2. per totum, vbi refert decret. Robt. de preb. in nouis, de c. 18. & est ad finem ad electionis, tenet optimè Barbat. vbi supra, ad fin. &

Cæsar Lamber. vbi supra, arti. 29. statim sequenti per totum: vbi testatur communē opinionem sufficere esse etatis idonee præsentandum per patronum; vt infra annum possit promoueri ad ordinem requisitum ex dispositione iuris communis, vt in Ecclesia Parochiali, & similibus, secus si ex lege fundationis, vt in nostro casu. Eandem opinionem tenet Rebuff. in praxi beneficiorum, titulus requisita ad collationem bonam, num. 33. & 34. pag. 36 r. & Imol. in dict. Clem. vt ij, qui, col. 9. vers. secundo, glo. & optimè Ripa vbi supra, Vbi in terminis nostris expresse tenet, non sufficere patronū præsentare non Sacerdotem, licet intra tempora à iure statuta promoueat ad Sacerdotium: sed oportet, quod præsentandus sit Sacerdos tempore præsentationis.

Quorum ea est ratio, quia quotiescunque ex fundatione statuto, vel consuetudine beneficium aliquod non potest dari, nisi habenti sacrum ordinem; vel Sacerdotium, tunc non potest promoueri alteri, nisi habenti illum ordinem, vel Sacerdotium, iuxta glo. in. c. si eo tempore, de rescript. in. 6. & glo. fina. maiuscul. & ibi Doct. in dict. Clem. vt ij, qui vers. annexi, sequitur Bonifac. in peregrin. legum partit. verb. beneficium, q. 3. glo. conferendum in fi. & Greg. Lop. in. l. 3. tit. 16. p. t. in glo. Catorz annos. Sed dict. Antonius tempore oppositionis non habebat, nec nunc habet hanc qualitate Sacerdotij, nec alicuius alterius ordinis Sacri: igitur notorie constat de non iure suo, ac per consequens condemnandus venit in expensis litis præter sui ipsius exclusionem.

Imò, quod magis est, nec dicto tempore habebat primam tonsuram, nec alios minores ordines: sine qua dict. prima tonsura minimè poterat, nec potest præsentari, nec admitti ad beneficium Ecclesiasticum obtinendum, etiam si prædict. Capellania Sacerdotium non requireret, prout requirit, vt affirmat, & probat Lambert. vbi supra, in. 2. artic. 7. q. princip. 1. parte. 2. lib. num. 15. fol. 60. in nouis,

nouis, & iterum in. d. 29. arti. d. 7. q. prin-
cip. 1. par. 2. lib. fo. 79. nu. 4. Nec sufficit
quod postea durante hac lite fuerit esse
actus primæ tonsuræ. Quia primo respod.
id requiri tēpore præsentationis, & op-
positionis, & sic non sufficit, quod pos-
tea superveniat supra dict. qualitas, vt
supra est in qualitate Presbyteratus re-
quisita ex fundatione, privilegio, statu-
to, vel consuetudine. Et præterea in ter-
minis primæ tonsuræ tenet, & probat
Lambert. in duobus locis modoproximè
relatis: vbi affirmat, quod omnino requi-
ritur clericatus tempore præsentatio-
nis: & sic non sufficit post præsentatio-
nem laicum in continenti Clericari, vt
cap. si clericus, de præb. lib. 6. Secundò,
quod utiam si sufficeret in alijs benefi-
cijs non requirentibus Sacerdotium, ef-
fici laicum, primæ tonsuræ post præsen-
tationem, vel oppositionem, in nostro
casu cessat hæc ratio, quoadquidem re-
quiritur Sacerdotium ætualiter tēpo-
re actus ex fundatione, & voluntate tes-
tatorum, vt Capellanus possit prout te-
netur celebrare Missas huius Capella-
niz: quia non Sacerdos non potest, licet
velit seruire. d. Capellaniz, & sic deficit
in eo vnum ex duobus requisitis neces-
sarijs, supradictis, scilicet, voluntatis, &
potentiz, ac per consequens non debet
admitti, argu. tex. optimi in. l. vi. grada-
tim. §. 1. ff. de muner. & honor. vbi dici-
tur, & si lege municipali caueatur, vt
preferantur in honoribus certz condi-
tionis homines: attamen sciendum est,
hoc esse obseruandum, si idonei sint.

22. Vltcrius, & alio ex capite excludi-
tur dict. Antonius: quia attempta funda-
tione huius Capellaniz, neque ipse ido-
neus, aut dignus est, neque dignior, imò
indignus. Quod patet, quia idoneus, &
dignus in proposito est ille, qui habet
qualitates ad beneficium necessarias, vi-
delicet, ætatem legitimam, literarum
scientiam, morum honestatem, & ordi-
nē necessarium, tex. in cap. cum in cen-
clis, in princip. & in. §. inferiora, de ele-
ctione. c. eam te, & in cap. præterea, de
ætat. & qualitat. c. si pro clericis paupe-

ribus, de præbend. lib. 6. Concil. Trident.
sess. 7. cap. 1. & sess. 22. cap. 2. & 4. docet
Lambert. de iur. patro. 1. par. lib. 2. arti.
1. quæst. 10. princ. Solus de benef. 3. p.
q. 5. nu. 1. volu. 15. tract. diuersi. Doct. Di-
gnior autem est ille, qui aptior, & ma-
gis vtilis est ad beneficium, cui præfici-
tur, & indignus ille, qui non habet qua-
litates præd. ad beneficium necessarias,
vt docet S. Tho. 2. 2. quæst. 63. artic. 2.
Soto, lib. 3. de iust. & iur. q. 6. artic. 2. Co-
uar. in regul. peccatum. 2. part. §. 7. nu. 4.
vers. dignior. fol. 49. Sed dict. Ioannes
habet omnes præd. qual. dict. autem
Antonius minimè, vt visum est, & pa-
tet ex processu: & sic dict. Ioann. est di-
gnus non solum, verum etiam dignior
ad hanc Capellaniam, ergo præferendus,
dict. autem Anton. indignus: igitur nullo
modo debet idiomate. Ex quo sequi-
tur, quod cum etiam inter consanguineos
dignior debet eligi, vt docet Fede-
ric. cons. 95. Couar. & Soto, vbi supra,
etiam si hæc Capellania non requireret
Sacerdotium, esset præferendus adhuc
dict. Ioannes, quia est dignior dict. An-
tonio respectu ordinis Presbyteratus,
quem habet dict. Ioann. dictus autē An-
tonius minimè.

23. Vltimò, excludendus etiam venit
dict. Anto. quia ipse est alienigena (hoc
est alterius Episcopatus, & Diocesis, sci-
licet, Cauriensis) vt constat ex suis lite-
ris testimonialibus productis, Ioannes au-
tem præd. est Diocesanus, & naturalis
huius Episcopatus, quare præferendus
est ei, qui aliunde est, vt tenet glo. in cap.
neminem. 40. dist. verb. ciuitatis, vbi
potius est præferendus Clericus, qui est
de ciuitate, quam extraneus, idem opti-
mè differens probat Roch. de Curt. in
tract. de iure patro. verb. honorificum,
quæst. 18. nu. 45. & sequent. & ipsum re-
fert, & sequitur optimè pluribus iuri-
bus, & decisionibus comprobans (quæ
consulto omitto, quia ibi sunt congesta)
Cæsar Lambert. in eodem tract. 4. artic.
5. quæst. princ. 3. part. lib. 2. folio. 226. &
sequent. in nouis, vbi respondet ad. c. ad
decorem de instit. & doctrinam Abba-

24. tis in contrarium adducti idem Cæsar.
art. 1. sequenti.
¶ Vbi concludit, quod stante idoneo
collegio, vel loco nullo modo potest
presentari forinsecus, seu alterius col-
legii, vel loci, etiam si forensis sit idone-
us, & quod oriundus facilius provide-
atur quam exteris, præ text. in. l. in Ecce
h. de C. de Episcopis, & Clericis, & glo.
h. de cap. neminem, & sequitur alios alle-
gans Rebuff. in trad. 2. de inco. q. 2. §.
quæ. 67. Lucas de Penaria. h. quilibet
C. de omni agro. de fere. lib. 2. vbi am-
pliat etiam si incola sit cuius abbas ef-
fet magis idoneus originario: quem re-
fert, & sequitur Alciat. in regul. i. præ-
l. imp. 177. num. 1. & Gomertius in regul.
de adiunctis, quælibet. ad eam Rebuff. in
di. 1. trad. 2. de nominat. quæst. 21. nu. 55.
vbi quod collator debet præferre oriun-
dum non priuando, hæc conclusio de benef.
3. par. quæst. 26. per totam. volu. 15. tra-
ditum. di. 1. di. 1. de off. fol. 34. Guilier.
Rebuff. in rep. Raynautius, verb. vxo-
rem, & c. quæ. 48. & c. 48. 3.
25. ¶ Pro quo facit, quia præsentatio red-
ditur subreptitia, & appellatio facta me-
mor. quod præsentatus est forensis, vt
sum. de i. in trad. Roland. à Valle. c. 65.
27. quæ. 68. lib. 1. ¶ De generali tamen con-
suetudine potest præsentari, exterius à
quocunque patrono situm laico, sicut ap-
26. Episcopos, dummodo præsentatus sit ido-
neus, & habeat literas cõcedas, ut
seu dimissionis sui ordinarii, vel alias sit
hæc iurisdictio de benef. secund. Hostie.
& alios quos refert, & sequitur Lãter-
ybi sup. p. lib. 2. art. 24. 7. quæst. 1. princi-
per totum fol. 74. cum sequ. præcipue,
nu. 10. vbi ad fin. articuli, Quampræxim
ideò addidi in hac prædicatione. (licet præ-
dicatione contra iustitiam iuridica esset)
de iudicibus, & parum in foribus verla-
gor in iudicando, & cõsiderando aliam mo-
ueretur, aut de iurisdictione, vt omnes vtrumq;
sciant in hac materia, ius nemo, & præ-
xim. hæc esse consuetudinem. ¶ Ad 2.
Non obstat altera allegatio. d. Antonij
asserentis se esse prius laureatum in
laica Theologia, & proinde præferre.

dū, argu. c. cū ex eo, de electione. in. 6. &
c. de multa in fi. de præbend. & quæ tra-
dit Rebuff. vbi sup. d. quæ. 21. nu. 56. Quia
respondeo, quod qualitas hæc scientie
Theologicæ, nec gradus Baccalaureatus
non sunt necessaria ad hanc Capellaniam,
in qua solum sunt dicendæ, vel cantendæ
Missæ, nec enim habet omni annexū au-
diendi confessiones, nec alia Sacramen-
ta ministranda, nec concionandi, nec ca-
sus dubios conscientie. resoluendū, quia
non est in omni tunc magisterialis nec po-
nitentie. Secundū, quod licet per d. qua-
litas, quæ aduersa paritur, alicuius
momenti sue considerationis foret, cū
præd. Antonij deficiat, præcipua hoc est
Presbyteratus, sine qua nōa. minime po-
tuit prætere hanc Capellaniam, nec
sibi provideri per supradicta. Tertiū res-
pondeo, quod etiam si propter d. quali-
tatem gradus esset dignior (quod diffi-
cultat) adhuc tamen, quia est forensis præ-
ferri debet dignus huius Episcopatus o-
riginarij per supradicta. Quarto respo-
deo, quod tunc præcedere possit præse-
ntio aduersæ partis, quando in exteris es-
sent omnino pares præfati Ioanncs, & An-
tonius, scilicet, quæterq; esset Sacerdos,
& originarij huius Episcopatus, & co-
sanguineus fundatricis: tunc enim pars
aduersa posset præd. qualitatem allega-
re, iuxta tradita per Cassanum in Cata-
log. Gloriam. 4. cõsiderat. 48. ¶ Ad 2.
¶ Vbi, quod inter plures æqualiter
promotos in vno loco præferatur qui me-
rito vitz, nobilitate, aut scientia alios an-
tecellit, & Boerius de authorit. Magd.
Concilij, nu. 66. vbi loquitur in pluribus
Episcopis eodem tempore consecratis,
& in pluribus Doctoribus, siue licentia-
tis, vt attendi debeat meritis, & virtu-
tes, seu qualitates personarum, quia no-
bilitas, aut antiquior præcedere debet.
At, verò in præfata causa non est omni-
moda paritas, sed potius disparitas, quia
Ioanncs præd. auctoritatem huius Episco-
patus, & inc. oblatum Sacerdos, pauper,
honestus, habilis, iusticiens, & consan-
guineus fundatricis in quarto gradu.

Præ-

Præfatus autem Antonius, licet sit sanguis pedis eiusdem in eodem gradu nō est originarius, nec incola huius Episcopatūs, item nec Sacerdos.

17. Quinto respond. quod licet data pariter sit ceteris literatis præfatur in doctore, dicitur non literato; hoc tamen intelligitur, nisi aliter Ecclesiæ necessitas fuerit: quia tunc non literatos præfertur, ut bene exemplificat, & probat Lambertus de interpretat. l. i. art. i. q. i. princ. c. i. par. i. lib. i. num. 3. & 7. fol. 213. col. 3. & illius folij in hōis. Ergo cum dict. Capellaniam habeat, & requirat ex fondatione annexorum ordinem Sacerdotalem, & sic Ecclesiæ necessitas exposcat Presbyteria, consequens est, ut ipse præfatur per d. baccalaureo literato, etiam doctorem prædicta. q. i. ubi dicitur.

28. l. i. q. i. kimo, in favorem Ioannis adversus præd. Anton. facit argumentū à fortiori, quia etiam si durante hac lite Antonius efficeretur Sacerdos, & sic ambo essent Sacerdotes, adhuc esset præferendus dict. Ioannes, qui antiquior, cui erat ius quæsitum ad hanc Capellaniam ex præd. suo Sacerdotio, antequam dict. Antonius efficeretur Sacerdos. Unde Sacerdotiū posterius non præiudicat priori, etiam si secundus haberet maiorem qualitatem literarum quam primus, argumento eorum, quod optimè congerit Rebuffus in tract. nominat. q. 21. num. 67. & 82. & post Doct. in l. cum quid. ff. si cert. pet. Boer. de auct. magn. con. nu. 89. & 90. & facit quod Rebuffus tradit, ubi supra, nu. 52.

29. Dicens, hoc limitandum si primus non habet qualitatem requisitam: quia foris beneficium requirebat Sacerdotem ex fundatione, & secundus erat Sacerdos, primus non, nec in ætate. 25. annorum, &c.: quia tunc præfertur secundus per auctoritates, ibi ab eo relaxat. Ergo à fortiori in nostro casu cum dict. Ioan. prius sit Sacerdos, secundus autem non sit Sacerdos, & Capellania hæc ex sua fundatione requirat Sacerdotiū, ut supra probatum est, præferri debet. & Ioannes.

Item facit, quod decidit Bald. cons. 167. incip. ordinatio testamenti, in fine, volu. 4. ubi argu. l. 6. ff. de fide instrum. tenet, quod in dubio in beneficijs conferendis est preferendus sanior, quæ refert & sequitur Barbat. cons. 23. col. vii. vol. 1. Kochus ubi supra, de iur. patro. verbo, honorificum. q. 15. num. 42. & inquit Cassanzus ubi supra, in Cathalog. Gloriz mond. 4. part. consideratio. 76. quod antiquiores Clerici debent habere prætorum locum. Hæc lis fuit decisa in favorem dict. Ioan. per Vicarium Placentin. 29. die Ianuarij, anni 1777.

Summa eorum, quæ in

hoc Terio Consilio continentur.

Unico alia electionis, vel presentationis acquiruntur eligendi, vel presentandi: ubi quæ requiruntur ad hoc.

1. Quasi possessio patris, seu antecessoris presentandi, quæ serva fuit effectum transiit in filium, vel successorem ab eo, quod antecessores exercebant actum per quem inducatur, quasi possessio.

2. Probatio per testes adversus interdictum adipsedem, ad admittitur quida in contrariis non docetur de dominis.

3. Ius exequendi sententiæ transiit contra eum qui in locum condemnati succedit.

4. Masculus, & ab eo descendens præfertur semper femina, & ab ea descendenti in suq. q. 2, quæ deferuntur in sanguinis, & in maiorem.

5. Mulier nupta transiit in familiam viri sui, & non gaudet privilegio concessio familiæ patris.

6. Mulier nobilissimo etiam patronare, siq. nobili viro nupta sit contribuit cum plebeijs.

7. In constitutione familie versatur favor publicus.

8. Femina nupta extra familiam ex habet ius patronatus familiæ concessum.

30 Iller-

- 10 *Illegitimus admittitur ad eius patronatus, quando testator contrarium non precepit*
 11 *Communis usus loquendi, & consuetudo attendenda est ad sciendum, an baptizatus dicatur de domo, vel familia patris.*
 12 *Familia ita aequè conseruatur per legitimam, sicut per legitimam.*
 13 *Illegitimitas macula ascendens non nocet descendenti legitimo in iuris patronatus successione.*
 14 *Macula patris spurij, incestuosi, vel nati ex damnabile concu, non nocet eius filio legitimo, quo minus possit instituiri, & vocari ab auctore, praecipue si pater est mortuus.*

Consilium Tertium.

Isa praesenti processu litis, & causae, de & super iure patronatus capellaniae, quae instituit, & dotauit quædam Agnes in defuncta, inter dominum Ioannem, & Mathæum ab eo nominatum capellanum huic capellaniae ex una parte, & Domini Mariam uxorem Didaci Pizarro, & Franciscum Pizarro ab eadem ex aduerso, capellanum nominatum: Item & Gudi salu Rengel, & Ioannab eo nominatum: ex altera parte, de iure praefertendum esse dictum dominum Ioannem in praedicta nominatione, atque praesentatione ceteris assertis patronis, atque proinde capellaniam esse conferendam praedicti Mathæo, respondeo sequentibus iuris fundamentis. Veritas huius negotij depeditur a cognitione ad quæ perueniat ius patronatus huius capellaniae: hoc namque cognito, cognoscetur, & reliquum scilicet, cui nominatorum sit conferenda: Ideo in praesenti consilio Deo annuente, hoc agam, probans praedictum patronatus pertinere ad dictum Dominum Ioannem, non vero ad alium, quam obrem capellaniam conferri debere praedicti Mathæo ab eodem Domino Ioanne nominato.

Primo, quia iam iterum hanc eadem litteram super iure patronatus & Capellaniae fuit

prius in iudicio agitata inter partes dictarum partium, atque sententia diffinitiva decisa, iudicio superiorum iudicium confirmata: quae declaratum fuit hoc ius patronatus pertinere ad Dominum Didacum patrem dicti Domini Ioannis, ac deinceps ad filium maiorem eiusdem successorem: in sua domo, & maioratu, ut quilibet suo tempore nominare posset Capellanum ad hanc capellaniam, ut constat ex praedicta sententia authentica in publicam formam redacta. Cuius virtute praefatus Dominus Didacus nominauit capellanum quendam Ildephonsum, huic capellaniz: cui fuit promissa factaque collatio, & data possessio illius cum suis bonis, & redditibus: eamque pacifice habuit, & possedit, cuius cessione, & renuntiatione nunc vacat: quae omnia patent ex processu: ubi etiam adest declaratio conformis super praedictis in fauorem dicti Domini Didaci suorumque successorum facta ab Illustrissimo quondam huius Episcopatus praefule eo tempore, quo proprio motu (ut solitum est) memorias atque capellaniz antiquas defunctorum visitaret. Constat igitur manifeste ex supra dictis, quod patet dicti Domini Ioannis, quando ab hac vita decessit, erat in proprietate & possessione, vel quasi huius iuris patronatus, atque nominandi capellanum ad dictam capellaniam virtute dictae executoriae sententiae, & nominationis à se factae, quae sortita fuit effectum, ut probatum existit in processu, & aduersus partes fateatur.

Et ex unico actu electionis acquiratur quasi possessio eligendi, & praescribitur, iuxta glossam in e. cum Ecclesia Sutrina, de caus. posses. & propriet. verb. breuiter ita, & hanc testatur communis opinio, esse loquens tam in electione quam in praesentatione Ripa ibidem. nu. 91. & eam sequitur plures allegans loquens etiam in unica electione, vel praesentatione Decius consil. 124. num. 1. idem Decius consil. 129. nu. 21. & 3. & consil. 134. nu. 1. Vbi tria ad hoc requirunt, quae in nostro caso interueniunt. Primo, quod bona fide electio, vel praesentatio facta sit. Secundo, quod sit admissa, & confirmata.

Et Tertio.

Tertio, quod presentatus, & confirmatus fuerit tanquam rector in possessione rectoris, & quod ille, qui ultimo loco presentavit, dicitur esse in possessione. Et illam glossam opinionem, dicit etiam communem Cezar Lambert. de iure patris. lib. 2. in. 1. part. artic. 11. quæst. 3. princ. num. 5. & per totum articulum. folio. 22. in noui testatur communem D. Gouar. in pract. quæst. cap. 14. num. 2. Et quod hoc intelligatur quando collatio sortita fuit effectum, alias secus tenet etiam Mattheus de Afflic. decis. Neapol. 281. num. 2. & Roland. à Valle. consil. 47. num. 27. lib. 1. ubi plures allegant testatur communem, quod ex unico actu presentationis sequatur institutio, quasi possessio acquiratur, de quibus requisitis latè agit Cezar Lambert. ubi supra, in artic. præcedenti, ubi prædicta sequitur. Quo fit, ut defundo dicti domino Didaco iure optimo succedat in dicti inre patronatus dominus Ioannes ipsius filius maior successor in sua domo; & maiore vigore dictæ sententiæ executoris, quæ cum eo expressim loquitur, ac per consequens mittendus in possessionem, vel quasi dicti iuris patre admittendo suam nominationem factam de prædicti Mattheo pro capellano dicti. Capellani ipsique nominato conferendo eam in titulum perpetuum supersedendo in iudicio petitorio, quod aduersus partes in iudicio deducunt, prout fuit petitorium pro parte dictorum Ioannis & Matthei, iuxta iuris regulam ordinariam in. l. ordinarij. C. de rei vend. & in. l. incerti ioris, cum similibus, de interdicto.

¶ Quasi possessio enim præstandi patris seu antecessoris, quæ sortita fuit effectum ex institutione ob eam sequuta transiit in filium, vel successorem heredem absque eo, quod ipse successores exercent actum per quem inducatur quasi possessio, ut in terminis probat, & tenet Cezar Lambert. de iure patris. 2. lib. artic. 32. 3. q. 1. part. per totum articulum. fol. 28. idem in quasi possessione iurium incorporalium generaliter de iure pro-

bat Otalora de nobilit. 3. pars. cap. 18. nu. 8.

¶ Non obstat, quod aduersus partes se obtulerint ad probationem iuris sui alia quosque testes super eo induxerint.

¶ Quia hoc non admittitur aduersus interdictum adipiscendæ quando in tunc tinenti non docetur de dominio, iuxta glo. mag. in. fi. in. l. si de vi. ff. de iudic. tra. dit Bart. in. l. naturaliter. §. nihil commune, nu. 3. ad fin. versi. secundo casu. ff. de acquir. possess. cuius opinio in hoc vix manifeste approbatur per Doct. ibi, ut testatur Ripa ibi, num. 101. probat. l. 27. tit. 2. part. 3. in versi. *Fueras ende*, & ibi notat Gregor. Lup. in glo. *Que le emragasse*, eam. Intelligens tantum procedere in interdicto adipiscendæ, & Anton. Gomez ibi. 4. f. *Tadr. nu. 112. Quare* nihil præstat in proposito, quod in prædicti executoris secunda sententia dicitur, scilicet, quod renuntiatio Gundisui dicti iuris patronatus in favorem dicti. Iacobus dicti non præiudicat D. Dominæ Mariz filiz renuntiantis in iure sibi competentis, vel, quod competere possit hoc namque nihil aliud operari videtur quam simplicem reservationem sui ioris, si id sibi competat, ut ex verbis supra relatis constat. Hoc autem ius deduci, & agitari prius debet in iudicio via ordinaria, & non obest interdicto adipiscendæ quia non constat in continente de dominio, ut est probatum supra de iure.

¶ Secundò, & præcipue hæc eadem pars certior redditur, quod in iudicio proprietatis probata habeat suam intentionem præfatis dominis Ioannes, tum propter dictas litteras executoris in contradictorio iudicio latis aduersus parentes aduersariorum, quibus patris exceptionem rei indicat, atque integrè præiudicium parat, quod quidem ipsi admitti, quæ intendunt tanquam filij suorum parentum.

¶ Nam ius exequendi sententiam trahi sit contra eam, ipsi in locum cõdemnati succedit, etiam non citatum in prima lite; ut in. l. ex contractu, & ibi notat Bart. & Doct. ff. de re iudicat. Sicque nulli

lo pacto aduersæ partes admitti, nec au-
diri debent cum dictis sententijs sint ex-
clusæ, multoq; minus audiendos est di-
ctus Gundisalvus Rengel, quia eius pa-
ter fuit exclusus, condemnatusq; omni-
no tribus conformibus sententijs absq;
aliquo additamento.

Tum præterea, quia dict. dominus
Ioannes descendit linea recta à genere
Caruailium, eorumq; insignijs & no-
mine utitur, caputq; est ipsorum, & con-
sanguineus intra quartum gradum præd.
fundatricis: in cuius ordinatione requi-
ritur, vt succedere habens in hoc iure
patronatus sit de præd. genere Caruail-
ium, atq; proinde ad vnguem obseruā-
dum iuxta latè per me tradita in. 1. & 2.
consilij supra positæ: dict. autem Do-
mina Maria licet sit consanguinea fun-
datricis in eodem gradu minimè succe-
dit in hoc iure patronatus ex supradic-
tis, & infra dicendis. Gundisalvus verò
Rengel ultra sui exclusionem supradic-
tam, non ita propinquos consangui-
neus est uenit dñs Ioannes, & in fundatio-
ne huius capellanie præcipitur, vt proxi-
mus præferat præferimus, q; nec nomē, l
nec insignia siue arma Caruailium por-
tai, & descendit per lineam femininam
à sorore fundatricis, dominus verò Iuan-
nes per masculinam à fratre eiusdem. 3
¶ Quæ in his, quæ deferuntur iure sangui-
nis & maioratus, prout hoc ius patrona-
tus, præfertur semper masculus, & ab eo
descendens, feminæ, & ab ea descendē-
ti, argum. e. 1. & per totā de success. feud.
& ibi notant. Doct. & tradit optimè An-
ton. Gom. in. l. 40. Taur. nu. 62. Vbi in-
ter alia bonam rationem adducit: quia
ex quo constitutus, vel disponas prius
vocat masculum in successione, eadē
ratione. videtur etiam postea velle, vt
semper masculus succedat, & præferat
tur feminæ, per tex. in cap. 1. de eo, quod
sibi, & hæred. suis mascul. & form. inue-
nit accept. in v. lib. feud. & alia iura &
Docto.

¶ Tertio, quia dict. domina Maria nū-
pta est viro alterius familiz, in quā ipsa
transiit per matrimonium, & non po-

test gaudere privilegio concessio fami-
liz paternæ, vt tenet Bart. in. l. quoties.
num. 2. C. de privileg. scholar. lib. 12. di-
cēs hæc verba: Nota singulariter istum
text. q; si privilegium concedatur mihi,
& omnibus descendibus masculis, &
fœminis quod descendentes per lineam
fœmineam itā demum fruuntur privi-
legio si sint viduæ non autem si ad secun-
dum matrimonium conuolauerint. Et
potest esse ratio, quia postquam virum
assumunt in totum ad alium dicuntur se
transfere, & statum suum mutare, vt in
l. mulieres. de dignit. Quasi apertius lo-
quatur Bar. in fœmina nupta primo, vel
secundo viro, sicut intelligunt Doct. qui
eum sequuntur statim citandi, siue sit de-
scendens per lineam masculinam siue
fœmininā. Quia, vis & ratio decisionis
supradictæ Bart. ratiō cōsistit in perso-
na ipsius fœminæ nuptæ, de qua dubi-
tatur, an uti debeat privilegio paternæ
domui cōcesso, nō verò in eo, an fœmi-
na descēdat per lineā fœmininā, vel mas-
culinam, nec quod contraxerit secūda
nuptias, vt constat ex ipsamet ratione
Bart. Cuius opinio, & doctrina sic gene-
raliter intellecta (sicet aliqui eā impro-
bent) est communiter approbata, & te-
nenda, vt plures allegans affirmat eam
sequeutus D. Antonius de Padilla in. l. vo-
luntas. num. 4. C. de fideicommiss. quam
ipse ibi probat.

¶ Quia mulier nobilissimo etiam pa-
tre nata, si ignobili viro nupta sit, veluti
ad plebeiam familiam translata, compell-
litur pro ratione sui patrimonij cum po-
pularibus tributis principi pendere per
l. regiam. 6. tit. 1. lib. 4. Ordin. hodie
l. 9. tit. 11. lib. 2. Compil. Per quam ita te-
net Palat. Rub. ibi allegatus per eum. Et
eodem modo mulier populari patre na-
ta si nobili nupta sit quando matrimonij
durat, ac soluto quoq; si castè vi-
xerit, veluti mariti familiaris cum ple-
beis non contribuet, vt ibi ipse probat
præcipue per dict. l. Regiam.

Probatur etiam, quia versatur fauor
publicus in conseruatione familiz, vt in
l. 1. §. quamuis. ff. de vent. in spic. Et hoc

Ecce est

est, quod voluit fundatrix in proposito, dum praecepit, ut esset patronus consanguineus propinquior ex genere Caruailium, quia familia per masculos conseruatur non per feminas: nam cum ipsa nubendo extra eam transiret in alias familias, proprias amittunt, ut in. §. 1. Instituit de patr. potest. & in. l. pronuntiatio. in. fi. ff. de ver. signific. tradit plures referens Greg. Lopez in. l. 12. glo. 2. tit. 33. part. 7.

- 9 Sed imò in nostris terminis iuris patronatus eandem doctrinam Bart. videtur sequi Rochus de Curt. in tract. de iure patr. in verb. competens alicui, nu. 2. fol. 34. colu. 3. in paruis. Vbi querit, an quando ius patronatus competere illis de parentela, sceminae admittatur ad vocem dandam in presentatione, & inquit: Ergo arbitror, quod si sceminae non sunt nuptae extra parentelam vocem habeant, & pari modo si noddum sint nuptae: si autem sint nuptae extra parentelam, dependet à questione, an scemina nupta dicatur de domo, vel de parentela patris sui, de qua habetur per Bar. in. l. quoties. C. de priuileg. scholar. lib. 12. & alios, quos ibi refert. Et tandem inquit, dic, ut in dictis locis concluditur, considerando cum hoc, consuetudinem, mentemque testatoris. Sed ibi concluditur cum Bart. & communi opinione, quod mulier nupta extra familiam patris non dicitur de domo patris ad hoc, ut gaudeat privilegio illi domui concessio: ergo expressse decidit Rochus, idem in iure patronatus, de quo est nostra questio, ut scemina nupta extra familiam patris non habeat vocem in presentatione, nec si ibi competat ius patronatus, quando illud deferretur illis de parentela, ut in proposito contingit in fundatione huius Capellaniz. Quo fit, ut D. Maria cum sit nupta extra familiam minimè hoc ius patronatus, quod soli generi Caruailium deferretur, pretendere poterit, cum etiam mens fundatrix in idem concurrat, & consuetudo contraria non sit probata.
- Non etià obest, quod dicti domini Iohannis avus non fuit filius legitimus sui patris

et eademque fratris fundatrix, sed naturalis tantum, ideoque prae dicti nepos, non possit esse patronus dicti Capellaniz.

- Nam primo respondetur, quod licet, an appellatione consanguineorum, communiorum, & aliorum ius generis, sanguinis, generisque, veniat naturalis, possent in utraque partem multa adduci, quae vel iustum volumen conficerent ex scriptis ab omnibus nostris legum interpretibus in pluribus locis, ut tradit Tiraquel. de viroque retract. tit. 1. §. 1. glo. 3. num. 5.
- 10 In proposito tamè nostris iuris patronatus illegitimus admittitur ad ius patronatus, quando testator contrarius non praecepit, ut constat ex latè traditis per Rochum ubi sup. n. 6. & seqq. Et quavis in proposito propter verba fundationis, (quibus praedicitur, quod patronus sit de genere Caruailium) videantur excludi illegitimi, quia ipsi non dicuntur de genere, vel familia, iuxta notata per D. Ioh. in. l. ex facto. §. si quis rogatus, El priore, ff. ad Trebel. impicienda tamè multum est materia, in qua loquimur, & communis usus loquendi a sciendum an bastardi dicantur de domo, ut inquit Bart. in. l. pronuntiatio. §. familia. ff. de verb. signific. quem sequitur Angel. in. d. §. si quis rogatus, argum. l. cum de nationis. §. aliam. ff. de fund. instruct. instrum. que legat. & l. librorum. §. quod tamen Casius. ff. delegat. 3. Itaque communis usus loquendi, & consuetudo attendenda est in hoc, an bastardos dicatur de domo, vel familia. & vulgi opinio, ut latius tradit Alexand. in. d. §. si quis rogatus. n. 5. ubi num. 56. inquit cum Iohanne de Imol. quod si statum dicat, Quicumque de Voaladinis, vel familia, &c. non comprehenduntur naturales, nisi consuetudo aliud habeat. Sed in fundatione huius Capellaniz praecipitur, quod patronus sit de genere Caruailium, & est probatum in duodecimo articulo, esse consuetudinem antiquam in. d. civitate, alibi quod filij naturales succedant in domibus, maioratibus, genere, familia, & in si quibus praedecessorum, & testes id deponent et exprimunt nonnullas domas, ma-

iora-

ioratus atque familias, quibus id contingerit. & præcipue in hac eadem ipsa de qua loquimur: consequtur igitur, nihil interesset, quod aus. d. D. Ioannis, legitimos minimè fuerit: præcipue cū auctoritatibus Apostolica, & Regia fuerit legitimatus, vt ex processu sufficienter constat.

- 12 Et per legitimatos ita æquè conseruatur familia atq; agnatio, sicut per legitimos, vt tenet plura cōgerens Tiraq. in l. si vnquam, verb. susceperit liberos, nu. 83. C. de reuoc. dona. Imò in nostris terminis, quod ius patronatus pertineat ad legitimatū etiam per Principem secula rem latissimè ad viramque partē agens probat cū Roch. de Cart. & alijs Czar Lambert. de iure patr. lib. 1. 2. p. art. 29. per totum. d. q. princ. fol. 142. in nouis D. Didac. Perez in l. 1. titu. 6. colu. 237. vers. quarta conclusio. lib. 1. ordin.

Secundò respondeo, in præsentī casu minimè conuenire quæstionē supra proximam de illegitimitate patroni. Nam d. dñs Ioannes patronus ipsiusq; pater, legitimi sunt, & de legitimo matrimonio: hæc autem legitimitas tātum defecit in auo. Quo casu expressè decidunt Doct. q. macula illegitimitatis ascēdētis non nocet descendēti legitimo in iuris patronatus successione, vt determinat eleganter Anto. de Butr. in consi. 29. incip. Iesu Christi, &c. visis pñctis. Vbi tangit an legitimè natus ex matre illegitima succedat in iure patronatus aui materni: & concludit, quod sic, supra dicta ratione. Et eisdem verbis vtitur Petrus de Ancar. ra. consi. 378. incip. In nomine Iesu Christi, visis pñctis. Quos refert, & sequitur Roch. vbi sup. verb. competens alicui. n. 8. col. si. dicens se credere, q.ambo supra dicti Doct. consaluerint in eodem casu, quia attingunt eadē pñcta: refert etiam & sequitur expressius distinguendo Czar Lambert. in eodem tract. de iur. patr. vbi supra, art. 32. 2. q. princip. 2. p. lib. 1. fol. 143. in nouis.

- 14 Quæ opinio, & responsio cōdiunatur ex eo, quod macula patris spurij, incestuos, vel nati ex damnabili coitu non

nocet eius filio legitimo, quominus possit institui, & vocari ab auo, præcipue si pater est mortuus, vt tenet Barto. in l. Gallus. §. quid si is, nu. 2. ff. de lib. & posthu. & ibi Doct. & est magis communis opinio, secund. Roderic. Suarez in l. r. titu. 6. lib. 3. Fori, vers. hæc de filiorum, fol. 88. col. 2. sequitur etiam, & probat Ant. Gomez in l. 9. Taur. nu. 17. & communè testatur plures allegans Arias Pineda in l. 3. nu. 20. & sequenti. C. de bonis mater. & D. Couar. eomq; referens Didac. Perez, in l. 22. tit. 3. lib. 1. ordin. col. 163. vers. alia, & quarta, vbi etiam refert Roder. Suarez alibi, & Anton. Gomez vbi supra, & alios.

Cætera, quæ dict. Gundisalvus Régel, in sui fauorem adducit facillè diluuntur, quia pater ipsius eadem allegans fuit viduus, & exclusus tribus sententijs conformibus aduersus eum, & in fauorem patris dict. Ioannis latis in processu productis. Datum Placentiæ, 23. die mensis Octobris, anno. 1570.

Hæc lus fuit decisa in prima instantia iuxta hæc iuris allegationem: & fuit declaratus pro patrono huius Capellaniz dict. dñs Ioannes, & admissus Capellanus ab eo nominatus, cui mandatū fuit fieri collationem. d. Capellaniz. In gradu appellationis per Metropolitanū fuit confirmata hæc prima sententia respectu collationis facieudæ. d. Matthæo nominato à dict. dño Ioāne, ratione possessionis, vel quasi, in qua erant. d. dñs Ioānes, & pater eius, nominandi Capellani ad d. Capellaniam. Respectu verò proprietatis dict. iuris patronatus reuocata fuit prædict. sententiā, & fuit applicatus dict. dñz Mariæ: à qua secunda sententiā fuit appellatum, & per iudicem Apostolicū appellationis fuit prolata tertia sententiā, qua confirmauit primam, & secundam, respectu. d. Matthæi Capellani nominati, & in suum fauorem. Et præterea rueri iussit. d. Dñm Ioannem in possessione, vel quasi, quam habebat dict. iuris patronatus, reuocatoiq; d. sententiā Metropolitanī respectu proprietatis, quatenus eam applicauit dict. Dñz Mariæ

Ec 3 refer.

reſeruans ei ius ſuū in proprietate. Ita q̃ ſolum deſiniuit cauſam poſſeſſionis cōfirmando nominationem dicti Matthei, præcipiendoque, vt ei fieret collatio. Et ita fuerunt decreta, & liberata literæ exccutoriales prædictarum ſententiarum cōformem reſpectu poſſeſſionis in fauorem mearum partium: Secum eſt factū fuit facta prouiſio, & collatio dictæ Capellaniæ, d. Mattheo virtute dictarum litterarum. Laus Deo.

Summa eorum, quæ in

hoc Quarto Conſilio continetur.

*A*bens vnam ex duabus qualitatibus requisitis, à fundatore in patrono nō admittitur ad ius patronatus.

- 2 Sufficit probare conſanguinitatem cū defuncti ad ſucceſſionem abſque eo, quod probetur non eſſe proximiorē.
- 3 Verba ſequentiæ generalia debent intelligi ei cum eadē qualitate, & ſimilitudine præcedentiū.
- 4 Vni puri teſtamenti declaratum per aliam.
- 5 Non aliter recedendum eſt à voluntate teſtatoris, quam cum manifeſtum ſit aliud ſenſiſſe teſtatore.
- 6 Pluralitas reſoluitur in ſingularitates.
- 7 Reſolutio prædict. non fit ex proprietate verborum.
- 8 Pluralitas non reſoluitur in ſingularitates quoties veniretur contra mentē diſponentis.
- 9 Pluralitas non reſoluitur in ſingularitates quando verba in plurali num. prolata tendunt ad vnum effectum communem.
- 10 Pluralitas reſoluitur in ſingularitates in diſiſiſis.
- 11 Ordinatio teſtatoris facta in plurali num. debet ſervari in vna perſona, vbi in alijs verſificari non poteſt.
- 12 Pluralitas non reſoluitur in ſingularitates in indiſiſiſis.

- 13 Ius patronatus, quando diuidatur in plures heredes.
- 14 Pluralis loquutio verſificatur in ſingulari quādo non poteſt verſificari in plurali.
- 15 Pluralitas, quando requiritur per formam non reſoluitur in ſingularitates.
- 16 Voluntas teſtatoris facit formam, & conditionem.
- 17 Pluralitas nō reſoluitur in ſingularitates tēcū præiudiciū Eccleſiæ.
- 18 Pluralitas non reſoluitur in ſingularitates, tēcū quando eſt apoſtrophum pronomen colliſiuum.
- 19 Pluralitas reſoluitur in ſingularitates, quando eſt relata ad plures, & in perſona cuiuslibet ſortitur ſuum effectum diſtinctum, & cōſummatum.
- 20 Pluralitas tunc reſoluitur in ſingularitates, quando ſi non reſolueretur reſultaret abſurditas, & intellectus cōueniret iuri communi.
- 21 Pluralitas tunc reſoluitur in ſingularitates, quando ſubſeſt ad emendatio vnius, & maleurum.
- 22 Sententia inter alios lata non debet terrore quam vniſſo aliquæ culpa impariari pot eſt in nō appellando ab ea, vel appellacionem interpoſitam nō præſtando.
- 23 Patronus vnus non poteſt aſſerere nūmerum patronorum conſtitiendo, & alius qui nō erat, officiat patronus, quādo citetur de præiudicio Eccleſiæ, quod pluralibus patronis ſubijciatur.
- 24 Quādiū ad eſt nominatus per teſtatorē ceſſat nominatio facienda per patronum.
- 25 Ordinarius non poteſt cōmmutatione vteretur voluntatem facere, ſed ſolus pape plenitudine poteſtatis.
- 26 Habens propriam vocacionem non reſoluitur præſentatione patris: ſed tanquam principaliter vocatus admittendus eſt ad ſucceſſionem maioratus.
- 27 Citatio generalis per edit. in electiohe, & præſentatione ſufficit, & non compenſationibus paratis præiudiciū.
- 28 Quilibet præſumitur viuere centum annos, quoties probatur illū de cuius vita agitur fuiſſe natum intra centum annos nōdum elapſos.

29. *Mors per famam, & longam absentiam probatur.*
 30. *Hac probatur per famam habetur pro veritate plena.*
 31. *Arbitrio iudicis relinquitur, quod resus dicatur longam, & quod modicum.*
 32. *Ex unica presentatione, qua sortita fuit effectum acquiritur quasi possessio presentandi.*
 33. *Ille qui in alijs actibus patrono competens fuit in quasi possessione, presumitur etiam esse in quasi possessione presentandi, quando non constat, quod ius patronatus pertinet ad alium.*
 34. *Presentatus ab eo, qui est in quasi possessione patronatus, praefertur presentatio a proprietario, nisi tempore presentatus claris constiterit de iure domini.*

Consilium Quartum.

IN causa veniente inter Mariam & Petrum principales, & Ioannem Presbyterum Capellanum ab eisdem nominatum ex una parte, & Ioannem; & consortes ex alia super iure patronatus Capellaniz, quam olim fundavit quidam coniuges consanguinei praeteritum, & super provisione nunc facienda dicti Capellaniz vacantis, iustitiam dictorum Mariae, & Petri duobus consistit articulis. Primo, quod ius patronatus huius Capellaniz competat in solidum eisdem; ac per consequens nominatio. d. Ioannis per eos facta debeat admitti conferendo dicto Ioanni praeter Capellaniam. Secundum, quod dictis Mariam, & Petro, non noceant processus, & sententiae olim late in hac eadem causa, quibus videtur dividi hoc ius patronatus pro dimiditate inter praedictas partes, siue eorum antecessores.

Circa primum, quod tantum competat praedictis ius patronatus in solidum dictis Petro, & Mariam, probatur iure, & voluntate expressa fundatorum, ex qua remanet exclusae aduersae partes: nam praecipitur, quod extinctis ab eis nominatis, sit patronus (ut ipsi dicunt) *El pariente nuestro mas propinquo*: Ex praenomen, *nuestro*, est

collectio, requirens, quod consanguinitas sit cum utroque fundatore, ut patet ad oculum: & hanc voluntatem, siue conditio testatorum seruanda est, quatenus probatur in consilijs praecedentibus. Ad hoc, ut si fundator requirat duas qualitates in patrono, ut puta, quod sit ex institutis hereditibus descendens, & huiusmodi, qui rationem unam harum qualitatium habuerit non admittetur ad praedictum patronum. secundum Parisiensi consilio. 48. n. 9. r. 8. & 19. vol. 4. ubi non addit, quod dimidia iuris patronatus spectans ad unum patronum deficit, & extinguitur per mortem ipsius, & accrescit, & applicatur, vel non diminuitur illi habenti. d. ius patronatus. Sic igitur in proposito dicendum venit, ut voluntas testatorum, in illis verbis: *Pariente nuestro*, debeat omnino seruari, ut una ex his duabus qualitatibus deficiat, scilicet, quod non sit consanguineus viriusque fundatoris, quauis sit alterius tantum non debeat admitti ad hoc ius patronatus, aut saltem praefertendus sit, qui ex utroque latere coniunctus, siue consanguineus sit, prout sunt dicti Petrus, & Maria, ut partes aduersae constentur: & est probatum in processu, nempe, quod ipsae non sunt consanguineae fundatoris, sed tantum fundatriciae, & quod dicti patroni sunt consanguinei utriusque fundatoris: quia duo vincula fortiora sunt uno, ut in l. Ballista. ff. ad Trebellianum. Probatur etiam, quod tempore vacationis huius Capellaniz, & nunc nullus alius consanguineus utriusque fundatoris reperitur, nec est in rerum natura ita proximus, sicut sunt. d. patroni: est, quod sufficeret probare consanguinitatem proximam, nec enim (hoc probato) requiritur hoc probari non esse alium proximiorē, ut in terminis similis dispositionis concludit eleganter Raphael Cumanus. consilio. 43. & alios allegat Capicinus de consilio. 159. n. 21. D. Moli. de Hispania. primogenio. lib. 3. c. 9. n. 21. & 22. * & plures referes Petrus. Surdus consilio. 5. n. 6. vbi. n. 33. cum sequitur. quomodo hoc intelligatur. * Ex quibus omnibus constat aduersas partes nulli ius habere ad hoc ius patronatus per supradicta. Restat nunc, ut voluntatem expressam fundatorum

Ecce 4 dato.

ditortum ostendamus, quia manifestum
 fit, unum tantum patronum voluisse no-
 minare huius Capellaniz, non autē duos,
 vel plures eodem tempore (non dico de
 hæredibus, quia hæredes plures unius
 patroni pro vnicō patrono reputantur,
 & ita omnes illi unam tantam vocē ha-
 bent in præsentando.) Ex hoc ipsum pro-
 bat ex eadem et dispositione, & fun-
 datione huius Capellaniz, dum loquens
 de vno patrono, inquit. *E després de los
 dias del dicho Juan Martin al pariente nues-
 stro mas propinquo.* Nota verbū: *El pariente*.
 te in singulari numero prolatur, quia non
 dicitur: *Los parientes*; vnus igitur tantū pa-
 tronus debere esse non plures. Et hæc vo-
 lunt ad vnguem obseruanda est, nec de-
 bet quicquam supplere, addi, vel mutari,
 quia alias alteraretur voluntas testatoris,
 quod fieri non debet, ut in Clemē. quia
 cōtingit, de religia domo, quod apertius
 demonstratur ex principio foundationis,
 ubi tantū vnus patronus nominatur, sci-
 licet Ioannes Martinus, non verō duo. Ergo
 verbum subsequens: *El pariente nuestro*,
 de vnicō tantū, & eo habente præd. qua-
 litatem consanguinitatis cum viroque
 fundatore, intelligendum est omnino.
 Quæ expressio expressa, & conformis
 est atque amica literæ foundationis, imò
 hoc ipsum sonat ipsa dispositio non ve-
 ro aliud. Quinimodē etiam si verba sequē-
 tia fuissent generalia deberent intelli-
 gi cum eadem qualitate, & puritate præ-
 sedentium, ut in l. fin. §. fin. ff. de tri-
 vno, & oleo legat. Abb. in capit. sedes,
 de rescript. n. 2. & 3. & sic, quod vnus tū-
 cum patronus esset huius Capellaniz, non
 verō duo, maximē cum hoc sit expres-
 sum in fundatione: & vna pars testamen-
 ti declarator per aliam, ut in l. qui filia-
 bus in princip. & ibi Bart. & Doct. ff. de
 legat. 1. Menoch. de recuper. poss. re-
 med. l. n. 25. Roland. à Valle, consil. 38.
 num. 54. lib. 4. Quod itidem probō, quia
 vxor fundatoris, eademq; fundatrix ha-
 bebat eorū et patris matris, scilicet,
 aduersarum partiū, quæ fundatores ipsi
 cognoscebant, & pro tali tractabant, e-
 iusque meminere in suis ultimis elogijs,

& dispositionibus, ut videtur licet. Item
 disposuerunt, ut quidam filius dictæ sor-
 ris fundatricis haberet dict. Capellaniz,
 pro toto tempore vitæ suæ, cuius morte
 aut vacaret, ergo si vellet, quod prædict.
 soror, à qua partes aduersæ descendunt
 haberet aliquod ius ad dictum patrona-
 tum, vel partem ipsius, id expressè est.
 Cum igitur non expresserint id voluisse
 credendum est, argumēto text. in d.
 vnic. verfic. similitem; ad deficientis per-
 sonam. C. de caduce. tollenda. Voluntas
 igitur fundatorum (quæ est seruanda)
 fuit, ut post mortem dict. Ioannis, esset
 patronus consanguineus propinquior,
 vniūq; . Nec audere debet quis vniūq;
 recedere ab expressa forma ab ipsis da-
 ta, & perspicua eorum voluntate: quan-
 doquidē non aliter recedendum sit à fig-
 nificatione verborum, quā cum mani-
 festum est aliud sensisse testatorem, ut
 in l. non aliter. ff. delegat. 3. & in l. 1. §. tit.
 33. parte. 7. tradunt plurimū consulen-
 tes, & eos referens Roland. à Valle, consil.
 43. numer. 17. lib. 4. quia sæpe in conie-
 ctura mandato defuncti erratur, secun-
 dum Bald. in l. prædictus, num. 23. C. de
 impetr. & alijs subtit. la. in l. ligat. Im-
 perator, n. 15. ff. delegat. 1. hinc multo

Ex quo inferitur non habere locum
 in præsentī casu allegationem contra-
 riam, quæ est, ut verba illa: *El pariente
 nuestro*, intelligantur, vniūscuiusque fun-
 datoris seorsum, non verō simul, reddē-
 do singula singulis. Itaq; hæc pluralitas,
Pariente nuestro, resoluat in plures sin-
 gularitates, nempe, ut consanguineus pro-
 pinquior vnus fundatoris habeat dimi-
 diā partem patronatus, & alterius cōsan-
 guineus habeat aliā dimidiā: & sic quod
 diuidatur inter eos dict. ius patronatus:
 quia de iure pluralitas resoluitur in sin-
 gularitates, iuxta latē traditaper Andream
 Tirac. in l. 6. vniūq; verb. susceperit li-
 beres, n. 24. & sequentib. C. de reuo-
 cand. donat. Fracis. Beccium. cōsil. 39. n.
 2. l. 1. Hoc enim in proposito esset absur-
 dum, & aduersus voluntatem, dispositio-
 nemque fundatorū nominantium vnum
 tantum patronum, non verō plures; ut

con-

constat ex clausulis foundationis, ubi se-
pius, atque sepius in numero singula-
ri loquitur de vno patrono, & alia clau-
sola, quæ disponunt, *Que se den al patron*
por suer, mil maravedis en cada un año, por
que tenga cargo de administrarla. Aliter
namque si dicitur patronatus disiden-
dum fore, quilibet patronorum, non ha-
bere eplusquàm quingentos solidos cõ-
tra expressam dispositionem fundato-
rum, quæ habet, ut patrono dentur mil-
le pro administratione, non igitur iam
opus est alia approbatione.

7. Præterea pluralitas nunquam resolu-
tur in singularitatem contra ius, & vo-
luntatem testatoris, ut testatorum, & ad-
versus partes facientur in suis allegatio-
nibus: quia talis resolutio non fit ex pro-
prietate verborum, ut in l. si. ff. ad Trebe-
l. sed ex mente loquentis, ut inquit Socini
in l. falsa. §. si. ad finem. ff. de cond. & de
monst. & Alex. in l. si. servus. §. si pluri-
um. 4. ff. si quis caut. Lancel. Polit. in
tractat. subit. in. 6. part. nu. 47. volu-
it. tract. dicitur. Doct. in l. 18. l. in l. Geli-
us. §. quid si. in. 2. ff. de lib. & posth.
Quo fit ut pluralitas non resoluitur in
singularitatem quociens venimus con-
tra mentem disponentis, ut tenet Bar-
Socini. consil. 43. num. 1. vol. 1. & Lancel-
loti. Polit. ubi supra, nu. 46. & 47. l. in
l. quomodo. in fin. C. de impuber. & alijs
subst. * Beccius ubi supra, nu. 12. & in
pulchro casu Corotus. consil. 19. col. 2.
cùm sequent. l. 4.

9. Nec etiam fit prædicta resolutio, quæ-
do verba in plurali num. prolata, tendunt
ad vnum effectum communem. Bart. in
dist. l. falsa. §. fin. & in d. l. si servus §. si
plurium, nu. 1. quæ Bart. doctrina com-
muniter approbatur, secundum l. in. d.
§. si plurium, nu. 2. & sequuntur ceteri,
secundum Oros. ibi. nu. 1. imò tunc requi-
ritur, ut omnes qualitates simul inter-
veniant, ut superius probatum fuit in
eisdem terminis iuris patronatus.

10. Quod etiam probatur: quia si in ali-
quo casu pluralitas resolvetur in
singularitatem, illud sane foret in rebus
dividuis, ut probatur in d. §. si. l. falsa. ff.

de cond. & demonst. quo text. adiectæ
partes aiuntur ad faciendam præd. re-
solutionem pluralitatis in singularita-
tem: & tamen text. ibi loquitur in rebus,
ubi cadit divisio, & separatio. Nam le-
gaverat testator duos seruos, si sui es-
sent cum moreretur: contigit quod pos-
tea alienavit vnum eorum: probat tex.
valere legatum in altero. Quod non mi-
rum est, cum vnus servus ab alio separa-
ri possit, & constet eo casu illam fuisse
voluntatem testatoris: quia ordinatio
ipsius facta in plurali numero debet ser-
uari in vna persona, ubi in alijs verificari-
tæ habere locum potest, ut bene cõ-
cludit in pulchro casu; Decius. consil. 50.
Non verò idem dicendum est, quando
constat de contraria voluntate testato-
ris, & ipsius ordinatio potest in plurali-
tate verificari, ut in nostro casu. Nec
præterea præd. resolutio habet locum
in individuis, prout est ius patronatus,
ut in cap. i. de iur. patr. tradit bene Ro-
chus de Cus. in eodem tract. verbis ius,
nu. 10. Nec obstat, quod successione di-
viditur ius patronatus in plures, eiusdẽ
patroni heredes: radicatum namque ius
patronatus in persona veri patroni; ip-
sius morte transmittitur ad eius hære-
des, ut in Clem. plures, & ibi Doct. de
iur. patr. Quia respondeo, hoc quidem
verum esse, quando ille principalis
habet ius præd. quia est verbum patro-
nus: secus verò si id non habeat: quia
nemo plus iuris in alterum transferre
potest, &c. Item plures heredes vnus
patroni habentur pro vno, & vnus tan-
tum vocem habent, ut in d. Clem. plu-
res, & tradit huius rationem assignans
Rochus in verb. ipse, vel is. num. 23. &
4. ius tamen ipsum patronatus indivi-
duum est, ut in dist. cap. 1. Vnde cū fun-
datores huius capellaniz id minime di-
viserint, sed vnum tantum patronum
nominaverint, consequens est, ut ipsum
non dividatur, præterquam in casu à iu-
re deciso, ubi, scilicet radicato iure
patronatus in persona vnus, ex suc-
cessionem dividitur inter eius heredes,
qui quidem pro vno adhuc reputantur.

Ec 5 &

& habentur respectu dicti iuris patronatus. Sed mater partium aduersarum nulli ius habuit ad hoc patronatus ius, quia defectus in ea consanguinitas ex parte fundatoris: ergo nihil transmisit ad heredes.

- 14 Tercio, excluditur allegatio supradicta contraria: quia in casu. d. l. falsa. §. si pluralitas non poterat verificari, nisi in vno seruo, qui erat testatoris tempore mortis ipsius: at in casu nostro potest verificari pluralitas in pluralitate (hoc est in consanguineo propinquo. vtriusque fundatoris) in ea igitur verificanda est, minimeque resolouenda in vno tantum singulari: & ita quod pluralis, loquens tunc verificetur in singulari, quando non potest verificari in plurali, tenet globi. in cap. omnes leges. r. dist. & ibi Doct.

- 15 Quarto, probatur intentum: quia quando pluralitas requiritur pro forma, tunc non resoluitur in singularitates, vt tradunt Petrus, Bal. & Socin. n. 2. in dict. l. falsa. §. si. Tiraquel. in l. si vnaquam. verb. suscepit liberos, num. 261. C. de reuocandis dona. p. 416. & Becius vbi supra, n. 47. Sed in proposito, verba illa: *Et prout noster mater propinquo*, inducunt formam omnino seruandam: quia voluntas testatoris facit formam, & cōditionem Bal. in cap. cum in veteri. in princ. col. 1. d. d. elect. Tiraquel. in dict. l. si vnaquam, verb. libentis, n. 52. C. de reuocandis donat. Ergo non debet resolui

- 16 in singularitates: precipue quia resolutio esset odiosa, & prejudicialis ecclesiæ, quia subiceretur pluribus patronis, quo casu etiam non fit prædict. resolutio, vt cum Rainer. concludit Socin. vbi supra.

- 17 in singularitates: precipue quia resolutio esset odiosa, & prejudicialis ecclesiæ, quia subiceretur pluribus patronis, quo casu etiam non fit prædict. resolutio, vt cum Rainer. concludit Socin. vbi supra.

- 18 Quinto facit, quia pronomen, noster, in fundatione appositum est collectivum, & comprehendit vtrumque fundatorem: & quando est appositum pronomen collectivum non fit prædict. resolutio, vt in l. necessarias. §. si annos. ff. de pign. actio. & in l. cū quidā. C. de impub. & alijs. Bart. in dict. l. falsa. §. si.

- 19 Sexto facit quia in d. l. falsa. §. si. plura

lis sermo erat relatus ad plures, & in persona cuiuslibet suum distinctum, & cōsummatum fortiebatur effectum: merito igitur in singularitates resoluitur. vt Bartho. ibi aduertit, & Doct. supra allegati, & expresse Angel. cōsil. 265. incip. dictum legatum relictum est, col. 2. refert, & sequitur ex communi doctrina Decius dict. cōsil. 50. num. 3. Sed in fundatione, de qua agimus pluralis sermo, *Noster*, non refertur ad plures, sed ad vnum tantum; scilicet, *Pariente*, nec in persona cuiuslibet suum distinctum, & consummatum fortiretur effectus, quia si ius patronatus diuidendum esset eo modo quo aduersæ partes intendunt, non cōpeteret cuiuslibet patrono ius patronatus insolidum, ac petinde non haberet suum consummatum effectum: dispositio supra dicta, nec distinctum in persona cuiuslibet patronorum: & minime fieri debet prædict. resolutio, & diuisio.

- 20 alio Septimo facit: quia tunc resoluitur pluralitas in singularitates, quando sine resolveretur resuleret absurditas, vel intellectus contrarius iuri communi, vt in c. accepta, de appellat. & ibi Abb. nu. 5. hoc notat ex illo tex. & in c. vt privilegis, de privileg. per quæ iura ita intelligit hanc materiam Bart. Socin. cōsil. 43. nu. 1. volu. r. sed in casu nostro nulla reuitat absurditas, si non resoluitur cū non recedamus à proprietate verborum, vt in dict. l. non aliter. ff. de legat. 3. igitur. &c.

- 21 Octavo facit, quia tunc regulariter resoluitur pluralitas in singularitates, quando subest eadem ratio vni, & multorum, vt plurimos allegans resoluit Tiraquel. vbi supra, in dict. l. si vnaquam, verb. suscepit liberos, n. 260. sed in nostro casu non subest eadem ratio in singulari, quæ in plurali, vt ex supradictis patet, igitur, &c. Et cum his me expeditio ab hoc. r. art.

Deueniamus modo ad secundum articulum principalem, an acta antiqua, & sententia late in eis obstitit dictis Petro, & Mariæ veris patronis. In quo respondeo

pondeo minime eis nocere. Tum quod ipsa non sunt a notario, nec aliqua persona publica subscripta, præcipue intimatio vltimæ sententiæ, nec habetur bitam aliquam notarij, quare videtur nullam fidem facere. Tum etiam, quia dictæ duæ vltimæ sententiæ, quibus dis- uoluitur prædictus patronatus, & appli- catur dimidia pars ipsius patri dictorū Petri, & Mariæ, & altera dimidia matri, prorsum aduersarum sunt inuicem, & no- torie iniquæ, quia sunt contra ius, & ex- pressam voluntatem fundatorum, vt ex supradictis patet. Nam existente pa- tre dictorum Petri, & Mariæ, neptis ex- fratris nepotisque ex sorore fundatorū respectu, at verò matre aduersarū ne- pte ex sorore tantum fundatricis, quæ qualitas aderat etiā in dicto patre Petri, & Mariæ, & in super alia, scilicet, quod esset etiam neptis fundatoris, stantibus dictis, vt verbis fundationis iam suprà rela- tis, & iuris dispositione supra dicta, no- toria iniquitas fuit diuidere prædict. ius patronatus modo supradicto: quia inso- lidum cõtempnebat dict. parenti Petri & Mariæ. Tunc verò posset locum habere intentio contraria quando nõ esset cõ- sanguineus simul vtriusque fundatoris, illo vero subsistente, ita propinquo nõ video, quo pacto potuit ei auferri pars vlla dicti patronatus, & alteri applicari. Quocirca dict. sententiæ iniurissimæ proptus sunt tanquā notorie repugnantes iuri, & voluntati expressæ fundatorum: maxime cum prior sententia esset lata pro parte dictorum Petri, & Mariæ, quæ totum ius patronatus ei applicauit iuxta iuris dispositionem & voluntatem funda- torū. Vnde magna culpa potest impu- tari dict. patri in non appellando ab vlti- ma sententia aduersus eum lata, vel in non prosequendo appellationem, si aliqua interposuit. Quo casu sententia inter- alios lata non nocet tertio, quia si alius si victor imputari culpa non posset, nõ oc- ceret. At: proinde prædicta. veri patroni possunt ius suum in iudicio deducere, vt exiungunt oblationibus dict. sententijs primò per text. expressum, in J. si seruus

plurium. §. 1. ff. de legat. l. vbi æquipara- tur tres casus, in quibus sententia inter alios lata: alijs nõ nocet. Primus, quando sententia fertur contra hæredem non agentem causam. Secundus, contra lusorie agentem. Tertius & vltimus (qui pro nobis facit) quando per iniuriam fuerit pronuntiatus, non tamen prouocauerit hæres. Quibus casibus, & si legata ma- ximam dependentiam habeant ab hæ- reditate, & testamento, super quo fuit litigatum, nihilominus sententia lata co- tra hæredem non nocet legatarijs, nec cul- pa hæredis in non appellando: vt collat. ex illo text. expresso, Cuius hic est, ve- rus & germanus intellectus, vt hi, scili- cet, tres casus æquiparentur ibidem, ita vt legatarijs nõ sit necessaria appellatio propter culpam hæredis: sed quod con- seruetur ipso iure indemnes. Culpa au- tem hæredis in eo versata fuit, in non ag- endo causam, vel lusorie agendo, vel non appellando. Cuius culpe ratio est vni- ca decisio illius text. in omnibus tribus casibus, vt in illis sententia non noceat tertio (hoc est) legatarijs, licet eorum causa dependeat à prima: etiā si ipsi non appellauerint: quicquid alij dicant existi- mantes in duobus tantum primis casibus legatarios conseruari indenes absq; remedio appellationis, scilicet, quando sententia fuit lata contra hæredem non agentem causam, vel lusorie agentem. In vltimo verò casu quando hæres fuit condemnatus per iniuriam, & non appel- lauit, existimant nõ posse agere legatarijs contra victorem, sed contra hære- dem victum, qui non appellauit. Sed hic intellectus ea pressè videtur repugnare literæ dict. §. 1. & eius veræ fundamēta- li rationi. Quia licet dicti primi duo casus simul decidantur ibidem, tertius quoque casus, eodem verbo, quo primi terminatur, nepe, non nocebit: præfer- tim cum in prædict. tribus casibus cul- pa hæredis hoc operetur. Ita vere in- telligit materiam hanc, & illum text. glo. ibi, vt verb. non nocebit, in 2. intel- lectu: vbi postquam primo intellige- rit, quod hoc tertio casu sententia non

nocet

nocer legatarijs appellando, postea tamen inquit. Imo forte ipso iure non nocet. Et cum hoc intellectu remanet glossa illa, secundum quam sententiam in prædicto casu non nocet tertio, cum quo res non fuit acta, ubi hæres fuit in culpa, quod non appellauerit à sententia iniusta contra se lata. Et hic intellectus glossæ est magis communiter approbatus, ut in specie testatur Alex. ibi. num. 4. idem Alex. in l. l. xpe, nu. 83. ff. de re iud. ubi expressim secundum hunc magis communem intellectum affirmat supradictam conclusionem, in genere, ut sententia inter alios lata non nocet tertio quando potest imputari culpa victo, quod non appellauerit: loquitur que ibi Alexand. in materia in qua alijs noceret sententia tertio, si culpa victo imputari non posset. Idem est igitur in nostro casu cum pater dictorum Petri, & Mariæ condemnatus fuerit per iniuriam (id est) iniustè, ut supra probatum est. Et in specie huiusmodi litis probatur, quia habebat primam sententiam pro se: debebat igitur appellare à tertia, & prosequi suam appellationem. Cum igitur hoc non fecerit maxima culpa ei imputari potest: & prædicta sententia non nocet ipso iure tertio, (hoc est) dicto Petro, & Mariæ, secundum dictam text. & eius magis communem intellectum, qui in iudicando & consulendo sequendus est.

Secundo principaliter, quod d. sententia non obstat supradictis Petro, & Mariæ propter culpam commissam à patre ipsorum in non appellando ab ultima sententia, probatur, quia ipse etiam si vellet expressè non posset dictam sententiam iniustè sentire in præiudiciū ecclesiæ (hoc est, capellanæ). Quia patronus unus non potest augere numerum patronorum consentiendo, ut alius, qui non erat efficiatur patronus, quia agitur de præiudicio ecclesiæ, quod pluribus patronis subijciatur, ut notabiliter tradit Dominicus de Sancto Gemin. dicens se ita consuluisset cum Domino Petro de Ancarr. in c. 2. §. laici, in principio, de reb. eccle. non alien. in 6. quem refert & sequitur

Philip. Decius, consil. 149. no. 4. ubi ampliat, ut id procedat, non solum in patrono, in quo loquitur Dominicus, sed etiam in quasi possessione iuris patronatus. Quia tunc etiam militat ratio præallata de præiudicio ecclesiæ: quia talis possessor pro patrono habetur quantum ad præsentandum in præiudiciū ecclesiæ, ubi ibi probat. Si ergo pater prædictorum non poterat id expresse facere, nec consentire in præiudiciū ecclesiæ, multo minus nocebit ecclesiæ, ipsius quæ vero patrono tacitus consensus, qui ex non interposita appellatione dicitur refulgescere, potuit enim sibi tantum præiudicare, non verò ecclesiæ, nec reliquis successoribus. Præcipue, quia lis illa olim agitata non videtur iuris ulli habuisse effectum, nec valorem, quia eo tempore non vacabat capellania, nec ei erat providendum de capellano per patronum, quia vivebat capellanus nominatus à fundatoribus cui erat providenda necessarius, & fuit provisus, atque collatus per ordinariū. Itaque nondum tunc temporis erat factus locus nominationi sciendæ per patronum: quia quando adest nominatus per testatorem, cessat nominatio faciendæ per patronum: & vocatus per testatorem admittendus, & præferendus est cæteris, ut in l. cum ita legatur. §. fidei commissio. ff. de legat. 2. Et sic ea lis continebat illo tempore ius futurum, hoc est, præsentationem capellani sciendam post mortem nominati per fundatores, ut expresse fuit declaratum in prima sententia, & in cæteris subintellectu. Tractus verò futuri temporis non spectat ad iudicem, ut in l. non quemadmodum. ff. de iudic.

Tertio, quod dicitur duæ posteriores sententia non obstat, probatur, quia nullus ordinarius præter Summum Pontificem potest commutationem ultimarum voluntatum facere, nec illas alterare, ut in dicto Clem. quia contingit. de relig. domib. idque tantum potest Summus Pontifex de potestate absoluta (hoc est) de plenitudine potestatis, non verò de ordinaria, ut inquit Bald. in l. si testamentum,

tim, no. 1. C. de testamentis. Non igitur potuerunt dicti iudices asserti. A postoli- ci diuidere præd. ius patronatus contra ultimam voluntatem fundatorum, præcipue lata prima sententia, secundum eorum voluntatem: ac per consequens non præstatur impedimentum, quod de iure non fortitur effectum, vt in regul. iuris vulgata.

Ultimo pro complemento huius secundi articuli, & præsentis allegationis, est aduertendum, quod prædict. Petrus, eiusque foror nõ agunt in presenti casu representando personam partis, sed pe- tunt se admitti iure proprio, & ex pro- pria persona, quia sunt consanguinei proximiores fundatorum, & sic vocati ab ipsis ad hoc ius patronatus, ibi: *El pa- triente mas propioco, &c.*

26. ¶ Et qui habet propriam vocationem non eget representatione patris, sed tã- quam principaliter vocatus. admission- dus est, vt in successione maioratus co- cludit Pash. de Castr. consil. 164. lib. 2. Abh. consil. 85. lib. 1. Socin. in l. si cognat- tis, no. 5. ff. de reb. dob. Alex. consil. 4. no. 14. vol. 4. Crapol. consil. 54. num. 3. Ber- trand. consil. 314. col. 4. lib. 4. August. Be- roli. consil. 34. num. 73. lib. 1. Emanuël Cost. in quæst. patr. & nepot. pag. 111. versic. quarto non obstat. Decius, consil. 369. nu. 1. & alij plurimi.

¶ Quò sit, vt prædicti fratres debeant declarari pro veris patronis huius capellani in solida, & admitti sua præsen- tatio: maxime cum sit probatum quod eorum pater absentiam fecerit ab hac ciuitate octo, vel nouem menses sunt elapsi anni, & erat senex decrepitu & infirmus, crediturque iam publicè, & cer- to mortuum esse ex rationibus vtro si- mulibus à testibus super hoc deponenti- bus assignatis. Itaque, nec dicitur vbi sit, dato quod esset viuus.

27. ¶ Quò casu huius electionis, vobis 23. tunc generalis per dicta facta in ecclesia, vbi nec debet electio sufficere, & non quærentibus parat. plenum præiudi- cium, vt in cap. 5. versic. vocati nem, & ibi doct. de elect. lib. 6. Idem erit in præ-

sentatione, vt tenet glos. ibi, verb. ele- ctionem, in fin. quam sequitur alios alle- gas Rochus de Car. de iure patro. verb. honorificum, no. 69. fol. 24.

¶ Ergo cum in presenti processu sue- rit seruata hæc forma, vt collat ex ipso, consequens est, vt quouis ipse poterit uiuat, ipsi sit paratū plenum præiudicium, maxime, & à fortiori, quod publice, & pro certo habetur esse iam mortuum.

28. ¶ Confirmantur sup. dicta: quia licet quilibet presumatur viuere centum an- nos, vt in l. si. cū simili. C. de sacrosanct. eccles. hoc tamen procedit, & intelligi- tur, quoties probatur, illud de cuius vita agitur fuisse natum intra centum annos nondum elapsos. Ita expresse tenet, & intelligit Raphael Caman. consil. 43. no. 29.

¶ Sed in presenti casu hoc non probatur: imò ex nostra parte est probatū, quod ille erat senex & infirmus. Insuper, & mors persamam, & longam ab- sentiam in partes longinquas probatur: igitur hoc sufficit, vt habeatur pro mor- tuo, quandoquidem non agitur de eius successione, vt in glo. 1. in l. siquidem, C. solut. matr. & ibi Cyn. & Bart. no. 22. idem Bart. in l. 2. §. si si dubitetor. nu. 2. ff. quædammod. testam. apert. Salic. in dict. l. siquidem, no. 2. Marant. in repet. l. si. potest. no. 173. & sequentibus. ff. de acqui. hæc. Petrus Duenas in regulis.

29. limitatione 29. ¶ Et hæc probatio per samam habetur pro veritate plena, secund. Addit. Bart. in dict. l. siquidem, plures allegantem, & est optima. l. Re- gia. 14. titu. 14. part. 3. in versic. 8. de jmo, ponderando, quod ibi tempus decennij ponitur gratia exempli pro longo tem- pore, vt constat ibi. *Assi como diez años* legem probatur expressius ex eadem l. inferius, ibi. *Que marío de pocos tiempo uca, assi como de pocos años ayuso.* Nam tempus in hoc medium à quinque annis, vsque ad decem longum decurrit.

30. ¶ Nam quod tempus dicatur longum, & quod modicum relinquitur arbitrio iudicis, text. in l. si ita quis. §. scia cauit, in fine, & ibi glo. in verb. tempore. ff. de verb. oblig. Tirac. late in l. si inquam.

in

in verb. omnia. vel partem aliquam. nu. 31. pagin. 175. in principi. C. de reuocand. donat. precipue cum dict. L. regia loquatur. quādo agitur de successione absentis. & sic de praeiudicio pecuniario. hic vnde leuori.

Non obstat. quod aduersus partes allegant. & probare nisi sunt. scilicet. se esse in possessione dimidiae partis huius patronatus ex perceptione antiqua dimidietatis salarii patrono assignati per fundatorē. ¶ Quia in proposito non acquiritur quasi possessio ad presentandum. nisi ex vnicā presentatione facta bona fide. quae sortita fuerit plenum effectum. & confirmata. vt bene probat Roch. de Curt. in dict. tract. de iure patronatus. in verb. cōpetens alicui. nu. 34. & sequent. fol. 39. vbi congerit quatuor requirita ad hoc. vt ex vnicā presentatione. acquiratur quasi possessio iuris patronatus. Sed partes aduersus nec eorum mater vñquam presentauerunt: nullam ergo possessionem. vel quasi. saltem cōsidendam in proposito habere dicuntur. ¶ per consequens ex omnibus supradictis. et statomnis earum allegatio. & intentum. ¶ Nec obest. quod ille. qui in alijs actibus patrono cōpetentibus facit. in quasi possessione. praesumitur etiam esse in possessione presentandi. secundum l. 1. de iur. in cap. quod alicui. in fin. de regul. iur. in Merc. Federic. de Senis consilio. 234. incip. super primo puncto. in penult. col. in fin. Abb. in capit. 1. per illum text. de relig. domib. quos refert & sequitur contra Rom. consil. 368. incip. praesens consultatio. Roch. de Curt. vbi sup. nu. 39. ¶ Quia respondeo. quod licet hoc verum esset contra Rom. vbi sup. & Archi. in c. 1. de iur. pat. lib. 6. quod etiam videtur tenere contrarium. procedit quando non constat. quod in spatio quatuor pertinet ad alium: quia tunc praesumendum est. quod pertineat ad illum. qui exercuit vñq. ius cōpetens patronatus tantum. Alias enim si constaret de iure alterius. quia haberet intentionem suam fundatam in iure cōmuni. etiam si non sit in possessione praefertur in illo

actu. in quo alter nō habet possessionem. licet habeat eam in alio. Ita expressē tenent Ioann. And. Abb. & Feder. vbi sup. & Roch. etiam vbi sup. item & Cesar Lamber. de iure patr. ar. 4. tit. q. princip. 2. partis lib. 1. per totum articulum. precipue. nu. 3. fol. 175. ¶ Facit etiam alia limitatio relata à Roch. vbi sup. Vltimo comprobantur superiora. & à fortiori. quia etiam alias praesentatus ab eo qui est in possessione iuris patronatus praefertur praesentato à proprietario. sicque vero domino. vt cum Abb. & alijs tenet Roch. de Curt. in dict. tract. verb. cōpetens alicui. nu. 45. & Rolan. à Valle. conf. 47. num. 28. lib. 1.

Non tamen praefertur cum constat clarē praesentationis tēpore de iure domini. arg. tex. in c. cum dilectus. de caus. posses. & propriet. quo text. adductus ita censet Abb. in c. consultationibus. de iur. patr. quod probat & Deci. conf. 249. num. 2. in fin. Rip. & Neuiz. eosque referens Iacob. Menochius. de recuperand. posses. remed. 1. nu. 120. fol. 20. ad fin. & ante cum Roch. dict. num. 47.

Summa eorū. quae Cō-

tinentur in hoc Consilio

Quinto.

- 1 **R**eligiosi exempti à solutione decimarum. non tenentur eas solvere de nutrimentis animalium suarum.
- 2 Religiosi societatis lesu Paulus. III. Pontifex Maximus concessit ne soluerent decimas. Idem concessit eidem Pius. V. na. 7. quibus locis referuntur privilegia.
- 3 Verba alijs bonis quibuscunque privilegijs Pauli. III. sunt vniuersalia & omnia includunt.
- 4 Verba generalia simplicia habent vim specialis concessionis. etiam in casibus. vbi nominatio specifica requiritur.
- 5 Generalis dispositio legum. vel statutorum includit omnes casus. sicut in vno maior ratio esse videtur.

6 Com.

6. Concessio peremptoria in iuris alio gemi
 11.3 nata tamam opus debet ac si fuerit
 12.12 die expofito omni um antrum fulta ex
 13.12 triffere casus diffinites, & maiores
 14.12 expofiti comprehendit. 12.12
 8. Decimus: Poterit potest concedere ali
 9. quibus persona privilegium de decimis
 10.12 solaciis. 12.12
 9. Verba illa concessionis, quibus suis decim
 10.12 quibus etiam Papalibus generalia & vna
 11.12 concessa sunt, & omnes casus includere
 12.12 debent. 12.12
 10. Verba privilegii quando generalia sunt
 11.12 quibus, & funt non sunt intelligenda. 12.12
 12. Verba quoniam de summi in omni communi
 13.12 prolatio restrictio debet contra pro
 14.12 quidam non debent. 12.12
 13. Verba illa sunt perspicua debent intelligi
 14.12 secundum propriam significationem.
 15.12 quoniam privilegio sunt extra non mutant
 16.12 suam significationem, nec debent. 12.12
 17. Verba illa, videlicet: & liberamur, in
 18.12 privilegio posita semper inducant & sub
 19.12 omnia ab ordinibus, quoniam eius passio
 20.12 mentis fiat. 12.12
 21. Verba illa, pradi alio, & personalibus
 22.12 quibus, & bonis quibus, & quibus
 23.12 in pace episcopatus Regi Quibus, & monasteriis
 24.12 privilegium non tantum esse personaliter
 25.12 sed etiam reale, & concessum quibus, & quibus
 26.12 quibus, & quibus, & quibus, & quibus
 27.12 & quibus, & quibus, & quibus, & quibus
 28.12 & quibus, & quibus, & quibus, & quibus
 29.12 & quibus, & quibus, & quibus, & quibus
 30.12 & quibus, & quibus, & quibus, & quibus
 31.12 & quibus, & quibus, & quibus, & quibus
 32.12 & quibus, & quibus, & quibus, & quibus
 33.12 & quibus, & quibus, & quibus, & quibus
 34.12 & quibus, & quibus, & quibus, & quibus
 35.12 & quibus, & quibus, & quibus, & quibus
 36.12 & quibus, & quibus, & quibus, & quibus
 37.12 & quibus, & quibus, & quibus, & quibus
 38.12 & quibus, & quibus, & quibus, & quibus
 39.12 & quibus, & quibus, & quibus, & quibus
 40.12 & quibus, & quibus, & quibus, & quibus
 41.12 & quibus, & quibus, & quibus, & quibus
 42.12 & quibus, & quibus, & quibus, & quibus
 43.12 & quibus, & quibus, & quibus, & quibus
 44.12 & quibus, & quibus, & quibus, & quibus
 45.12 & quibus, & quibus, & quibus, & quibus
 46.12 & quibus, & quibus, & quibus, & quibus
 47.12 & quibus, & quibus, & quibus, & quibus
 48.12 & quibus, & quibus, & quibus, & quibus
 49.12 & quibus, & quibus, & quibus, & quibus
 50.12 & quibus, & quibus, & quibus, & quibus
 51.12 & quibus, & quibus, & quibus, & quibus
 52.12 & quibus, & quibus, & quibus, & quibus
 53.12 & quibus, & quibus, & quibus, & quibus
 54.12 & quibus, & quibus, & quibus, & quibus
 55.12 & quibus, & quibus, & quibus, & quibus
 56.12 & quibus, & quibus, & quibus, & quibus
 57.12 & quibus, & quibus, & quibus, & quibus
 58.12 & quibus, & quibus, & quibus, & quibus
 59.12 & quibus, & quibus, & quibus, & quibus
 60.12 & quibus, & quibus, & quibus, & quibus
 61.12 & quibus, & quibus, & quibus, & quibus
 62.12 & quibus, & quibus, & quibus, & quibus
 63.12 & quibus, & quibus, & quibus, & quibus
 64.12 & quibus, & quibus, & quibus, & quibus
 65.12 & quibus, & quibus, & quibus, & quibus
 66.12 & quibus, & quibus, & quibus, & quibus
 67.12 & quibus, & quibus, & quibus, & quibus
 68.12 & quibus, & quibus, & quibus, & quibus
 69.12 & quibus, & quibus, & quibus, & quibus
 70.12 & quibus, & quibus, & quibus, & quibus
 71.12 & quibus, & quibus, & quibus, & quibus
 72.12 & quibus, & quibus, & quibus, & quibus
 73.12 & quibus, & quibus, & quibus, & quibus
 74.12 & quibus, & quibus, & quibus, & quibus
 75.12 & quibus, & quibus, & quibus, & quibus
 76.12 & quibus, & quibus, & quibus, & quibus
 77.12 & quibus, & quibus, & quibus, & quibus
 78.12 & quibus, & quibus, & quibus, & quibus
 79.12 & quibus, & quibus, & quibus, & quibus
 80.12 & quibus, & quibus, & quibus, & quibus
 81.12 & quibus, & quibus, & quibus, & quibus
 82.12 & quibus, & quibus, & quibus, & quibus
 83.12 & quibus, & quibus, & quibus, & quibus
 84.12 & quibus, & quibus, & quibus, & quibus
 85.12 & quibus, & quibus, & quibus, & quibus
 86.12 & quibus, & quibus, & quibus, & quibus
 87.12 & quibus, & quibus, & quibus, & quibus
 88.12 & quibus, & quibus, & quibus, & quibus
 89.12 & quibus, & quibus, & quibus, & quibus
 90.12 & quibus, & quibus, & quibus, & quibus
 91.12 & quibus, & quibus, & quibus, & quibus
 92.12 & quibus, & quibus, & quibus, & quibus
 93.12 & quibus, & quibus, & quibus, & quibus
 94.12 & quibus, & quibus, & quibus, & quibus
 95.12 & quibus, & quibus, & quibus, & quibus
 96.12 & quibus, & quibus, & quibus, & quibus
 97.12 & quibus, & quibus, & quibus, & quibus
 98.12 & quibus, & quibus, & quibus, & quibus
 99.12 & quibus, & quibus, & quibus, & quibus
 100.12 & quibus, & quibus, & quibus, & quibus

de factibus eorum. 12.12
 20. Decima non est solvenda de dote mona
 21. 21. Decima non est solvenda de bonis subre
 22. 22. Decima permutata cum liberis & franchis
 23. 23. Decima permutata cum liberis & franchis
 24. 24. Decima permutata cum liberis & franchis
 25. 25. Decima permutata cum liberis & franchis
 26. 26. Decima permutata cum liberis & franchis
 27. 27. Decima permutata cum liberis & franchis
 28. 28. Decima permutata cum liberis & franchis
 29. 29. Decima permutata cum liberis & franchis
 30. 30. Decima permutata cum liberis & franchis
 31. 31. Decima permutata cum liberis & franchis
 32. 32. Decima permutata cum liberis & franchis
 33. 33. Decima permutata cum liberis & franchis
 34. 34. Decima permutata cum liberis & franchis
 35. 35. Decima permutata cum liberis & franchis
 36. 36. Decima permutata cum liberis & franchis
 37. 37. Decima permutata cum liberis & franchis
 38. 38. Decima permutata cum liberis & franchis
 39. 39. Decima permutata cum liberis & franchis
 40. 40. Decima permutata cum liberis & franchis
 41. 41. Decima permutata cum liberis & franchis
 42. 42. Decima permutata cum liberis & franchis
 43. 43. Decima permutata cum liberis & franchis
 44. 44. Decima permutata cum liberis & franchis
 45. 45. Decima permutata cum liberis & franchis
 46. 46. Decima permutata cum liberis & franchis
 47. 47. Decima permutata cum liberis & franchis
 48. 48. Decima permutata cum liberis & franchis
 49. 49. Decima permutata cum liberis & franchis
 50. 50. Decima permutata cum liberis & franchis
 51. 51. Decima permutata cum liberis & franchis
 52. 52. Decima permutata cum liberis & franchis
 53. 53. Decima permutata cum liberis & franchis
 54. 54. Decima permutata cum liberis & franchis
 55. 55. Decima permutata cum liberis & franchis
 56. 56. Decima permutata cum liberis & franchis
 57. 57. Decima permutata cum liberis & franchis
 58. 58. Decima permutata cum liberis & franchis
 59. 59. Decima permutata cum liberis & franchis
 60. 60. Decima permutata cum liberis & franchis
 61. 61. Decima permutata cum liberis & franchis
 62. 62. Decima permutata cum liberis & franchis
 63. 63. Decima permutata cum liberis & franchis
 64. 64. Decima permutata cum liberis & franchis
 65. 65. Decima permutata cum liberis & franchis
 66. 66. Decima permutata cum liberis & franchis
 67. 67. Decima permutata cum liberis & franchis
 68. 68. Decima permutata cum liberis & franchis
 69. 69. Decima permutata cum liberis & franchis
 70. 70. Decima permutata cum liberis & franchis
 71. 71. Decima permutata cum liberis & franchis
 72. 72. Decima permutata cum liberis & franchis
 73. 73. Decima permutata cum liberis & franchis
 74. 74. Decima permutata cum liberis & franchis
 75. 75. Decima permutata cum liberis & franchis
 76. 76. Decima permutata cum liberis & franchis
 77. 77. Decima permutata cum liberis & franchis
 78. 78. Decima permutata cum liberis & franchis
 79. 79. Decima permutata cum liberis & franchis
 80. 80. Decima permutata cum liberis & franchis
 81. 81. Decima permutata cum liberis & franchis
 82. 82. Decima permutata cum liberis & franchis
 83. 83. Decima permutata cum liberis & franchis
 84. 84. Decima permutata cum liberis & franchis
 85. 85. Decima permutata cum liberis & franchis
 86. 86. Decima permutata cum liberis & franchis
 87. 87. Decima permutata cum liberis & franchis
 88. 88. Decima permutata cum liberis & franchis
 89. 89. Decima permutata cum liberis & franchis
 90. 90. Decima permutata cum liberis & franchis
 91. 91. Decima permutata cum liberis & franchis
 92. 92. Decima permutata cum liberis & franchis
 93. 93. Decima permutata cum liberis & franchis
 94. 94. Decima permutata cum liberis & franchis
 95. 95. Decima permutata cum liberis & franchis
 96. 96. Decima permutata cum liberis & franchis
 97. 97. Decima permutata cum liberis & franchis
 98. 98. Decima permutata cum liberis & franchis
 99. 99. Decima permutata cum liberis & franchis
 100. 100. Decima permutata cum liberis & franchis

Consilium Quintum

RAESENS Consultatio
 1. an collegium societatis
 2. Iesu teneatur solvere decim
 3. am de factibus suis, quas
 4. acceperunt in solutum a
 5. quodam suo debitore, qui boni dec
 6. xerat, & in securo portu divulgarent, &
 7. de arietibus a seemptis pro nutrimento,
 8. arque alimonia religiosorum eiusdem
 9. collegii. Et viles fortibus & allegatiob
 10. bus utriusque partis, mihi de iure vide
 11. tur respondendum, pro ut respondi, di
 12. ctos religiosos ad id non teneri sequ
 13. tibus fundamentis. 12.12
 1. Primo, per text. expressum in cap. e
 2. parte. el. primo, de decim. ubi probat
 3. ur, quod religiosi exempti a solutione
 4. decimarum non debent nec, tamen sol
 5. uere decimas de nutrimentis animarum
 6. suorum, de his gloss. & Doct. intelligunt
 7. de animalibus, quoniam tunc. Rebus. 12.12
 8. tract. de decim. q. 8. in. 12. intelligit de
 9. pullis, equis, & similibus, quoniam ista re
 10. ligiosorum nutrimentum respondere neant
 11. religiosi decimas solvere de duobus, de
 12. vasis, sed non de his fortibus, quoniam
 13. alimonia nutrimentum. Quod etiam probat
 14. de pect. d. h. d. 12. in. 12. 12.12
 15. de pect. d. h. d. 12. in. 12. 12.12
 16. de pect. d. h. d. 12. in. 12. 12.12
 17. de pect. d. h. d. 12. in. 12. 12.12
 18. de pect. d. h. d. 12. in. 12. 12.12
 19. de pect. d. h. d. 12. in. 12. 12.12
 20. de pect. d. h. d. 12. in. 12. 12.12
 21. de pect. d. h. d. 12. in. 12. 12.12
 22. de pect. d. h. d. 12. in. 12. 12.12
 23. de pect. d. h. d. 12. in. 12. 12.12
 24. de pect. d. h. d. 12. in. 12. 12.12
 25. de pect. d. h. d. 12. in. 12. 12.12
 26. de pect. d. h. d. 12. in. 12. 12.12
 27. de pect. d. h. d. 12. in. 12. 12.12
 28. de pect. d. h. d. 12. in. 12. 12.12
 29. de pect. d. h. d. 12. in. 12. 12.12
 30. de pect. d. h. d. 12. in. 12. 12.12
 31. de pect. d. h. d. 12. in. 12. 12.12
 32. de pect. d. h. d. 12. in. 12. 12.12
 33. de pect. d. h. d. 12. in. 12. 12.12
 34. de pect. d. h. d. 12. in. 12. 12.12
 35. de pect. d. h. d. 12. in. 12. 12.12
 36. de pect. d. h. d. 12. in. 12. 12.12
 37. de pect. d. h. d. 12. in. 12. 12.12
 38. de pect. d. h. d. 12. in. 12. 12.12
 39. de pect. d. h. d. 12. in. 12. 12.12
 40. de pect. d. h. d. 12. in. 12. 12.12
 41. de pect. d. h. d. 12. in. 12. 12.12
 42. de pect. d. h. d. 12. in. 12. 12.12
 43. de pect. d. h. d. 12. in. 12. 12.12
 44. de pect. d. h. d. 12. in. 12. 12.12
 45. de pect. d. h. d. 12. in. 12. 12.12
 46. de pect. d. h. d. 12. in. 12. 12.12
 47. de pect. d. h. d. 12. in. 12. 12.12
 48. de pect. d. h. d. 12. in. 12. 12.12
 49. de pect. d. h. d. 12. in. 12. 12.12
 50. de pect. d. h. d. 12. in. 12. 12.12
 51. de pect. d. h. d. 12. in. 12. 12.12
 52. de pect. d. h. d. 12. in. 12. 12.12
 53. de pect. d. h. d. 12. in. 12. 12.12
 54. de pect. d. h. d. 12. in. 12. 12.12
 55. de pect. d. h. d. 12. in. 12. 12.12
 56. de pect. d. h. d. 12. in. 12. 12.12
 57. de pect. d. h. d. 12. in. 12. 12.12
 58. de pect. d. h. d. 12. in. 12. 12.12
 59. de pect. d. h. d. 12. in. 12. 12.12
 60. de pect. d. h. d. 12. in. 12. 12.12
 61. de pect. d. h. d. 12. in. 12. 12.12
 62. de pect. d. h. d. 12. in. 12. 12.12
 63. de pect. d. h. d. 12. in. 12. 12.12
 64. de pect. d. h. d. 12. in. 12. 12.12
 65. de pect. d. h. d. 12. in. 12. 12.12
 66. de pect. d. h. d. 12. in. 12. 12.12
 67. de pect. d. h. d. 12. in. 12. 12.12
 68. de pect. d. h. d. 12. in. 12. 12.12
 69. de pect. d. h. d. 12. in. 12. 12.12
 70. de pect. d. h. d. 12. in. 12. 12.12
 71. de pect. d. h. d. 12. in. 12. 12.12
 72. de pect. d. h. d. 12. in. 12. 12.12
 73. de pect. d. h. d. 12. in. 12. 12.12
 74. de pect. d. h. d. 12. in. 12. 12.12
 75. de pect. d. h. d. 12. in. 12. 12.12
 76. de pect. d. h. d. 12. in. 12. 12.12
 77. de pect. d. h. d. 12. in. 12. 12.12
 78. de pect. d. h. d. 12. in. 12. 12.12
 79. de pect. d. h. d. 12. in. 12. 12.12
 80. de pect. d. h. d. 12. in. 12. 12.12
 81. de pect. d. h. d. 12. in. 12. 12.12
 82. de pect. d. h. d. 12. in. 12. 12.12
 83. de pect. d. h. d. 12. in. 12. 12.12
 84. de pect. d. h. d. 12. in. 12. 12.12
 85. de pect. d. h. d. 12. in. 12. 12.12
 86. de pect. d. h. d. 12. in. 12. 12.12
 87. de pect. d. h. d. 12. in. 12. 12.12
 88. de pect. d. h. d. 12. in. 12. 12.12
 89. de pect. d. h. d. 12. in. 12. 12.12
 90. de pect. d. h. d. 12. in. 12. 12.12
 91. de pect. d. h. d. 12. in. 12. 12.12
 92. de pect. d. h. d. 12. in. 12. 12.12
 93. de pect. d. h. d. 12. in. 12. 12.12
 94. de pect. d. h. d. 12. in. 12. 12.12
 95. de pect. d. h. d. 12. in. 12. 12.12
 96. de pect. d. h. d. 12. in. 12. 12.12
 97. de pect. d. h. d. 12. in. 12. 12.12
 98. de pect. d. h. d. 12. in. 12. 12.12
 99. de pect. d. h. d. 12. in. 12. 12.12
 100. de pect. d. h. d. 12. in. 12. 12.12

1 Notissimū est autem in iure Summū Pontificē posse cōcedere aliquibus personis privilegium de decimis non solūe dis iuxta glossā optimā cōmuniter approbatam in c. 2 nobis, verbo, exēmp-
 2 de decim. vbi DD. cōmuniter, signā-
 ter Abb. n. 4. similis, in c. de decimis. 4. si
 ergo, versū. Paschalis. 16. quz est. 1. cū qui-
 bus se habet cōmunis omnium sentētia
 testē Soci. consil. 297. n. 4. vol. 2. Cōtra
 lib. 1. vers. refol. c. 17. n. 9. sequitur plures
 referēs D. didac. Perez in l. 5. tit. 5. lib. 1.
 ordin. col. 206. vers. p. tēter. c. dicit etiā
 cōmunem Mencia lib. 2. controuers.
 illut. c. 39. n. 11. estq. recepta à Theolo-
 3 gis, vt probat Petrus Aragō. 2. 2. q. 87. n.
 1. & c. 2. & cōmunem prohibetur eam se-
 quuti D. Sabagū in c. decernimus. n.
 158. de iudic. vbi bene inserit. n. 159. Ex cō
 firmatur ex pluribus decisioibus, quz
 horum, & similium privilegiorū mō-
 tionem faciunt, vt per totum, de decim.
 maxime in c. ex multiplici. & in cap. ex
 parte. cl. 3. & per totum, de priuileg. ma-
 xime in c. si de terra, & in c. accedent
 tibus, cōm. simil. optima. 2. & 13. titul.
 20. p. 1. vers. Otro sūlas ordenes sino fueren
 excusadas por privilegio del Papa, &c. Nec
 oberit vulgaris assertio, quod decimz
 debentur à iure naturali, & diuino, quia
 hoc intelligitur, quo ad congruam su-
 stentationem, non quo ad quantum: quā-
 tum enim decimz iure pontificio, & hu-
 mano persoluitur. & huic. potest Sum-
 mus Pontifex derogare.
 11 Er cū tenor privilegij ante omnia
 diligenter ponderandus, & inspicien-
 dus sit iuxta tex. in cap. recipimus, & in
 cap. porro, de priuileg. in primis ponde-
 9 ro verba illa, à quibus decimis etiam
 papalibus, &c. Quz quidē generalia, &
 vniuersalia sunt, & omnes casus include-
 re videtur. Iura sunt vulgaria in cap. si
 Romanorum. 19. distin. in cap. solutz, de
 10 maiorit. & obedient. Et quando verba
 privilegij sunt vniuersalia, propriē, & vt
 sonant, sunt intelligenda vt in terminis,
 in similibus privilegijs exemptionis, no-
 tat Angel. in l. fin. vers. tertio quzitur.
 ff. de cōstit. princip. sequitur Decius al-

11 legant alios, consil. 113. num. 6. Et quan-
 do verba sunt generalia omnis interpre-
 tatio restrictiua dicitur contra proprie-
 tatem verborum, vt docet Bald. consil.
 271. col. 2. vol. 1. Et vbi verba sunt pers-
 12 picua, intelligi debent secundum pro-
 priam significationem: quia siue in pri-
 uilegio, siue extra non mutant suam sig-
 nificationem, nec debent alterari, capit.
 ad audientiam, vbi Abb. notabil. 1. & 2.
 de decim. l. cum lege. ff. de testat. latē, &
 eleganter Rebuff. de beneficio. 1. part.
 tit. de decim. priuileg. & rescript. num.
 8. Et si ad verba suprà relata respicias,
 omnia sunt generalia, & comprehendē-
 tia nostrum casum.
 13 Præsertim pondero verba illa eximi-
 mus, & liberamus quz in privilegio po-
 sitæ semper inducunt exemptionem ab
 ordinario, quamuis eius nulla mentio
 fiat, optima glossa, in cap. cum olim. cl.
 1. verb. dicit celsi, vbi notat Abb. num.
 6. de priuileg. text. in cap. 1. & ex parte.
 de concessi przb. in 6. notant DD. Ioan.
 Andre. & Bald. in cap. dudum. vbi Abbi.
 nu. 2. de priuileg. & mebus sēdem Abb. in
 cap. causam quz. cl. 2. nu. 5. vers. ego di-
 stinguere, de testib. Paulus Paris. consil.
 22. hu. 8. vol. 4. Pro quo facit tex. in
 c. 1. de constit. in 6. vbi quod Papa iura
 omnia in scrutinio pectoris sui censetur
 habere: item quia detogat regulz de iu-
 re quz sita non tollendo, ergo manife-
 stissimē derogat iuri ordinarij.
 14 Tandem pondero verba illa, prædia-
 libus, & personalibus, & infra: res & bo-
 na quzcumque, & iterū, res & bona
 præfata, &c. Ex quibus patet, quod hoc
 privilegium non tantū est personale,
 sed etiam reale concessum quibuscum-
 que bonis, & rebus societatis. Vnde om-
 nia intelliguntur exempta à decimarum
 præstatione, gloss. magistra. in Clem.
 1. verb. exolucendas, ad fin. de decim.
 quz ibi sequeuntur DD. Cardin. num. 21.
 Ioan. de Imol. num. 14. & est cōmunis
 sententia secundum Socin. consil. 297.
 num. 6. volum. 2.
 15 Et ex supradictis patet responsio, ad
 illud, quod dici solet, privilegium, de
 ff non

non soluendis decimis debere strictè interpretari, cum sit stricti iuris, & in præiudicium tertij. Nam resp. prædicta vera esse in dubio, secus si aliud constat ex tenore privilegij, nam is semper observandus est, vt dixi supra: & præterea probatur in capit. quamvis, de rescrip. in 6. & in dict. cap. porro. & in cap. recipimus, de privileg. Et voluisse summum Pontificem præiudicare cuiusq; tertio ius habenti in decimis, notum est ex supradictis verbis Bullæ, respondet Decius consil. 113. numer. 7. Rebuff. de decim. quæst. 13. num. fin. & patet manifestè ex dict. clausula derogatoria, præsertim illa, regulæ, de non tollendo iure quæsito. Item cum deroget iuri alterius cum clausula derogatoria alterius exceptionis, scilicet, quod nulla prorsus exceptio aduersus illa cuiquam suffragetur, à fortiori videtur derogare iuri ordinarij illam non habentis.

Item ex supradictis patet responsio ad doctrinam, & decisionem Oldrad. consil. 362. quæ videtur contradicere omnibus supradictis, quem refert, & sequitur Felin. in cap. causam quæ. nu. 11. de rescrip. Quia Oldrad. loquitur in casu diuerso à nostro, quia privilegium de quo ille coninebat verba nimis limitata, & stricta, scilicet, autoritate præsentium indulgemus, vt ad præstationem decimarum minime teneamini: quæ quidè verba indefinita sunt, & nimis stricta. Verbum enim, indulgemus, strictè debet interpretari, iuxta notata per gloss. in l. fin. vbi Barr. C. de sententiâ pass. Decius d. consil. 113. nu. fi. Et idèd nimirum, si non derogetur ibi iuri ordinarij: at in nostro privilegio sunt verba vniuersalia fecunda, & generalia, vt patet: & loquitur Summus Pontifex non indulgendo, sed liberando, & eximèdo bona societatis, à quibusvis decimis prædialibus personalibus, &c. Et derogans iuri acquisito alterius, etiam si in illorum impositione caveatur, quod nulla prorsus exceptio aduersus illa cuiquam suffragetur, &c. Itaque non est dubiū quin si Oldradus scriberet visò hoc privilegio Societatis Iesu, hæc

sementiam firmaret, prout fecit Decius d. consil. 113. Paul. Paris. consil. 22. nu. 10. cum sequent. volum. 4. & Rebuff. de decim. q. 13. num. 32. qui quidem in privilegio strictiori loquuntur. Fundamentum enim Oldrad. vbi supra in verbis limitatis privilegij nititur: & ita cum intelligit Rebuff. de decim. q. 13. in fin. in dubio. Sed quādo certū est Papam voluisse derogare iuri tertij seruandus est tenor privilegij, vt in d. o. quāvis, de rescrip. in 6. cum similibus. Contra supradicta minime obest tex. in c. penult. incip. nuper, de decim. vbi probatur, quod privilegiū de non soluendis decimis intelligitur, & restringitur de bonis presentibus tempore privilegij: secus de futuris, quia de illis alijs privilegiati tenentur soluere decimas, maxime cū bulla supradict. Pauli III. dicat de alijs quibuscumq; bonis, per d. Societate, & ipsius collegia possident. Nā his verbis d. bulla videtur cōcordare, & debere intelligi iuxta in cōe, scilicet, de bonis, quæ tunc Societas possidebat, non verò de postea adquisitis, cū non dicat, siue possidendis: & hoc solo fundamento tanquā fortissimo nititur pars aduersa. Nam illi tex. pluribus modis satisficit. Primò, quod loquitur in privilegijs concessis ante concilium generale, quod fuit habitum Anno Dñi. 1555. Pontificatus Innocētij. III. Anno 17. vt in l. 4. titu. 20. p. 1. quā. l. in numero annorum emendat Couar. lib. 1. Var. resol. c. 17. nu. 5. Quæ quidem privilegia per concilium generale supradictam fuerunt restricta, & limitata ad possessiones siue prædia tantum presentia. At privilegiū hoc, de quo noster est sermo, fuit cōcessum his religiosis multo post, scilicet, Anno. 1549. cum derogationibus supradictis, & sic eo derogatur iuri communi. De quo in d. c. penult. iuxta ea, quæ tradit Alex. consil. 195. num. 12. lib. 2. vbi tenet, non oportere fieri mentionem in privilegio Papæ de dispositione iuris cōmunis, & ita intelligit Abb. d. cap. penult. in 3. notab. dicens. Tertiò nota, quod privilegia omnium religiosorum de decimis non soluendis collata ante tempus huius concilij

cilij sunt reuocata hodie, quoad possessio-
nes acquisitas post hoc concilium: &
ita intelligit text. in dict. cap. ex parte
El primero.

Item text. in dict. l. penult. loquitur in
decima pradiorum de nouo acquiren-
dorum: nos verb. de his non agimus,
sed de animalibus: quorum ratio diuer-
sa est, quia sunt semouentia: vnde ad ea
non debet extendi dispositio dict. capit.
penult. cum sit limitatoria, & correcto-
ria priuilegiorum. Et verba bull. Pauli
Tertij supra relata; ibi possessis, intel-
ligi debent, quocumque tempore, vt la-
tilsimè interpretatur iuxta text. in cap.
quia circa, de priuileg. qui text. loquitur
in hac materia decimaram. Idque pro-
bati videtur in alijs verbis inferioribus,
dict. bull. ibi, vlt. vnuquam tempore
compelli possint. Per quod cum sint per-
spicua, intelligi debent superiora dubia:
maximè, quia alijs priuilegium reddere
tur minus vtile, vel prorsus inutile, atq;
tilloforium.

17 Tertiò respondeo, quod quicquid sit
in pradijs de nouo acquisitis post dicta
priuilegium, in animalibus tamen; quod
ab eisdem, vel suis sumptibus, & eorum
nomine mittuntur; & fructibus eorum,
non est dubium, quia de eis nulla debet
tur decima à pradijs religiosi sic pri-
uilegiatis, vt in dict. ex parte, et l. &
expressius in d. l. 4. Regia in fine. Vbi nō
obstante dispositione text. in d. c. penult.
& ipsius restrictione, quod transcribitur
in dict. l. Regia, dicitur, *Que del remedo
que criaren* (& sic loquitur in futurum)
no desan ni pagen diezmo. Quod consola-
nat dict. iuri Canonico, text. in dict. cap.
ex parte, et l. & ibi doct. & Rebuff. vbi
supra idem de iure decemantes. Et vbi
sunt Summi Pontificis priuilegia, toris
Canonici, & Regia expressa dispositio
non est cur resistatur.

Quartò respondeo, quod licet omnia
supra dicta cessarent, prout nob. cessant;
adhuc alia ratione text. in cap. penult.
minimè poterat in nostro casu intelli-
gi: quia pr. oves acceptæ fuerunt à
pr. religiosi in solum pro debito;

& censibus procedentibus à dote funda-
mentali dict. monasterij, sine collegij So-
cietatis Iesu: hocque non negatur, quia
apertum est, sicque sobrogatæ sunt in
locum dict. dotis. Et ita sicut de ipso cē-
su, si non extaret, non esset soluenda
decima, nec vnuquam soluta fuit: quia
erat dos, qua fundatum sit dict. mona-
sterium, vt in d. priuilegio, & in d. c. pe-
nultimo cauetur, ibi, nisi forte pro mo-
nasterijs nouiter fundatis, & ibi expres-
se gloss. verb. noniter, & in dict. l. 4. in
20. part. i. eodem modo solui non debet
de dictis ouibus. Vlla decima ratione sub-
rogationis, eum subrogatus fortia-
tur naturam sui subrogati, & à lege sit
ipsa subrogatio in locum bonoram, &
rerum dotalium Collegij, vt in termi-
nis exemptionis à solutione decima-
rum in rebus premutatis voluntarie cū
dote monasterij tradit, & probat bene
Bartholom. Socin. consil. 268. numer. 4.
volum. 2. idem Socin. dict. consil. 297. nu-
mer. 6. vers. confirmator ista resolutio,
volum. 1. Pro quo conducant, quod penè
in proposito tradit Lucas de Pena in l. 1.
c. 4. & sequentibus. verlic sed quod in
questione de facto, & maximè, nom. 10.
& 23. C. de imponend. lucra. descrip.
libr. 10. quem refert, & sequitur; & bene
probat Laurentius Syluanus consil. 66.
numer. 15. libr. 2. vbi loquuntur in rebus
permutatis cum alijs liberis, & franchis
à solutione onerum, quod cum sint sub-
rogata in locum ipsorum, libera quoque
existant à pred. oneribus. Ergo à fortiori
idem erit, quando permutatio, sine da-
tio in solum sit; & accipitur iusta substi-
tute causa, imò necessaria, prout in pro-
posito contingit, ne collegium suum dote
priuaretur, & defraudaretur, prout fieret
si ex tempore sibi non prouideretur
accipiendo pred. oues in solum, quia
debitæ multis debitis erat onustus, atq;
implicatus, plus enim debebat, quam in
bonis haberet. Nec potest iuridicè affirmari, colle-
gium habere pro negotiatione pred. oues
& arietes, cum constet de pred. causa
rationabiliter acceptis; nec vnuquam id

Ff 1 fece-

fecerit, ne habuerit similem consuetudinem, siue tractum emendi ad reuendendum, ut inde lucrum caperet. Quod si prædictæ ardet emerit, fuit in eorum alimoniam, & sustentationem, atque provisionem, quod licet.

- 23 Et etiam si id fecissent causa mercantiz, & lucri faciendi adhuc pro vna vice non potest dici negotiatio, nec tractus, cum prædicta nomina sint verbalia, quæ requirunt frequentiam actus, nec in vno verificetur, iuxta latè tradita, & recolleta per Benuenut, Anthonit. in suo tractatu de mercatu. in princip. num. 6. & sequent. & ante eum per Bald. de Perusio. in tract. de constit. num. 8. volu. 5. tract. diuers. doct. Cxpo. in l. 1. §. idem Iulianus, num. 20. & seq. ff. de edict. edict.

Vltimò omnino corruit difficultas considerata, dict. c. penultimi, ex verbis bullæ Pij. V. supra relatis ibi, collegia præsentia, & futura, eorumque personas fructus, &c. & ibi, & bona, quæcumque. Ex his enim verbis iam clarè liquet non solum bona acquisita, sed etiam in posterum acquirenda per collegia societatis Iesu libera fore à solutione decimarum, quoadquidem eximit collegia præsentia, & futura, & bona quæcumque. Et præterea hac inconuincibili ratione probatur priuilegia prædicta. & Apostolicas concessiones deberi intelligi de bonis quæ sitis post dict. concilium generale, de quo in dict. c. penult. de decimis: non posse intelligi de antea acquisitis: quia ordo hic religionis Societatis Iesu nouiter est institutus annis quinqueaginta modò elapsis, de quo, & ipsius approbatione à sancta Sede Apostolica mentionem fecit sanctum Concilium Tridentin. session. 25. cap. 16. Ac verò Concilium illud generale, de quo in dict. cap. penult. multis ann. retro fuit celebratum, versus, est dictum. Nec effaridigitur in diligenda sunt dicta priuilegia de bonis post dictum Concilium acquisitis: alibi enim nihil proficerent, & essent inania: proinde minimè dicendum est. Tandem post hæc Greg. XIII. Pontifex maximus agit de præd. priuilegijs Aposto-

licis societati Iesu indultis derogant nuncupatim. d. c. nuper, de decim. dic. 1. Ianuarij, anno. 1578.*

Summa eorum, quæ in hoc. Consilio continentur.

- 1 Possessione equaliter probata inter duos ille, qui habet titulum habet potiora iura.
- 2 Spoliatus ante omnia debet restitui.
- 3 Notorius defectus proprietatis impedit fieri dictam restitutionem.
- 4 Per inspectionem instrumenti dicitur constare notoriè de non iure agentis.
- 5 Notoriū dicitur, quod ex actis colligitur, & quicquid est probatum in iudicio.
- 6 Libro censuali antiquo alicuius Ecclesiæ creditur in præiudicium soluentis dammodo reperiatur, & conservetur in loco non suspecto.
- 7 Per libros positos in archiuo publico ciuitatis probatur veritas, & redditus ipsius.
- 8 Exceptio notoriij defectus domini, seu iuris agentis in possessore, tunc debet admitti cum notoriè constat capulatiue de non iure spoliati, & de iure spoliatis.
- 9 Constat à iudice solueri debitum, licet nō rite solutum non reperit, etiam si citatio defuisset, num. 11.
- 10 Spoliatio facta à iudice, & bonis proprio domino traditis non fit reuocatio: sed si à privato fiat spoliatio.
- 11 Ius Canonicum nihil unquam permittit cum peccato.
- 12 Remedia possessoria sunt periculosa in conscientia, si adeit defectus proprietatis.

Consilium Sextum.

Iso processu inter dños Episcopos copuræ decanij, & capitulū, domino auxilio, & extoto cordi inuocato; mihi videtur, præ dñō Episcopo contra capitulum indicandum esse in presentia causa, præsupposita probationibus utriusque partis. Ex quibus hzc

hæc veritas elicitor, scilicet, quod tam Episcopus quam decanus, & capitulum probat esse in possessione antiquissimæ percipiendi hæc decimas, super quibus litigatur non quidem pro dimidietate, sed vnaqueque pars probat in solidum percepisse, & sic, probationes sunt directæ contrariæ. Episcopus autem vltiâ possessionem, probat testibus, & instrumentis authenticis titulum percipiendi dictas decimas hoc modo, quod dictum prædium cuius decimæ deducuntur in processu, est de possessionibus Episcopalis dignitatis (hæc est) de illis, quarum decimæ pertinent ad solam dignitatem prædicti. Quia descriptum est inter ceteras, eisdem dignitatis possessiones, ad dictum effectum, ut illius decimæ solvantur Episcopo: non autem descriptum est in inuentario possessionum Ecclesiæ Sanctæ Mariæ, in quibus partem habent decanus, & capitulum. Idque apparet oculata fide, ex inuentarijs prædictæ possessionum Episcopi, & dictæ Ecclesiæ in processu productis, atque ex archino dictæ Ecclesiæ solemnitate debita præqua extractis. Quibus reportorij (ut probat Episcopus) semper adhibetur si des in iudicio, & extra, decimæ quæ percipiuntur, & subeantur solui, & prætereâ quod non existente aliquo prædio, inter possessiones siue in reportorio possessionum cuiusdam Ecclesiæ, non possunt illius prædij decimas exigere nisi clerici in quorum territorio, & reportorio est descriptum, & quod descriptio prædicti est sufficiens titulus ad percipiendas dictas decimas.

1 Quo sic probato iustitia dicti dignitatis fundatur ex doctr. Bart. in l. si dno. nume. 4. vers. sed si uterque. ff. ut possi. ubi tenet, quod probata æquali possessione inter duos, ille, qui habet titulum, habet potiora iura, ut in l. 1. C. de edict. Diui Adria. Tollend. text. optimus in c. licet. de probat. in vers. ex præmissis igitur, ibi, maxime cum idem Fauentini iustum possessionis titulum non ostendant. Et inquit Barto. quod omnes hoc teneant: Quod etiam referunt, & sequuntur

doct. in l. naturaliter. §. nihil communia ne. ff. de acquirend. posses. optimè in pluribus iuris subsidijs confirmamus, præcipue in l. numer. 37. & sequent. Ormanof. numer. 45. Rub. 177. optimè Anto. Gomez in l. 45. Tauri, numero. 178. in quarta conclus. Bartholom. Socin. conclus. 98. numer. 45. volum. 4. præter alios in dict. capit. licet.

2 Non obstat allegatio capituli, quæ solum nititur, dicens fuisse spoliatum à præd. sua possessione percipiendi dictas decimas, præceptis, sine decretis iudicij dicti Episcopi absque aliqua cognitione causæ latis, quamobrem ante omnia petit se restitui, atque tueri in sua possessione absque eo, quod agatur de petitorio, quod suspēdit, per tritam iuris regulam, quod spoliatus ante omnia debet restitui, ut in l. si quis ad se fundum. C. ad l. Iuliam, de vi, & in c. 1. & in c. in literis, de rest. spoliat. & utrobique, & alibi communitè doct. & in l. fin. tit. 10. part. 7.

3 Nam respondet, hoc non obstat: ut ex sup. dictis: quia Episcopus probatam habet æqualem possessionem præter titulum, & ita non potest dici spoliatus esse, quod asserit dict. capitulum.

Tum etiam, quia licet verum spoliū daretur, adhuc non esset sicoda dict. restitutio postulata à capitulo: quia obest sibi notorius defectus proprietatis ex defectu tituli: quæ titulus habet Episcopus, ut ex processu apparet. Et notorius defectus proprietatis, privilegio, vel alio simili titulo impedit restitutionem fieri spoliato: quia spoliatus non restituitur quādo notoriè constat de nō iure ipsius, & de iure contrarij spoliantis, quo casu fallit, & non procedit supradict. iuris regula, ut probat text. in c. significasti. de duor. & in c. ad decimas, de rest. spolia. lib. 6. & ibi gloss. & docto. Innocēt. in c. constitutus, de filijs presby. idē Innoc. & Abb. in c. cum ecclesia Sotrina. num. 26. de caus. poss. & propriet. idē Abb. in c. in literis, num. 10. & 28. de rest. spo. sequitur plurimi, & eos referēs Aymon Crauet. consil. 302. nu. 6. & Auendañ. c. 4. præz. nu. 11. fol. 44. Socinus in regul.

379. incip. spoliatus. 11. fall. & optime Celsus, consil. 107. nu. 16. vbi allegat dict. c. ad de quibus, & ibi Ioann. Monach. & Ioann. Andr. in nouella de rest. spoliat. libr. 6. idem Celsus consil. 119. nome. 6. vbi alios allegat. Et est communis sententia secundum Alex. nome. 14. lal. 43. in dict. l. naturaliter. §. nihil commune. ff. de acquir. posses. vbi plures idem tenentes allegant. Quos & alios referent testatur magis communem Anto. Gom. in l. 45. Taur. nugner. 183. eandem communem appellat Covarr. in quarto de sponsa. 2. parte. cap. 7. §. 5. numer. 9. 10. & sequent.

4 Perque instrumenti inspectionem dicitur constare notorie de non iure agentis, vt in proposito tradit Socin. consil. 87. numero. 23. ad fin. vol. 3. quem refert, & sequitur Aymon vbi sup. inferens ex eo, quod admitti debet exceptio proprietatis quido eius probatio impletur per solam productionem instrumenti, cui nihil opponi possit: sicut in proposito contingit, cum aduersus prædict. instrumentum nihil, quod præflet, oppositum fuerit, vt apparet ex processu, nec opponi possit, vt constat ex probationibus factis per dictum Episcopum circa perpetuam obseruantiam dictorum instrumentorum, quæ possessionum dicuntur.

5 Et quod per ostensionem instrumenti dicatur in continenti probari tenet Bald. in l. 2. nu. 1. C. de edit. Din. Adria. tollend. Decius, & eū referens Roland. à Valle consil. 1. numer. 30. volum. 1. Dicitur etiam notorium, quod ex actis colligitur, & quicquid est probatum in iudicio secundum Cels. dict. consil. 116. numero. 6.

6 Pro quo facit: nam libro censuali antiquo alicuius Ecclesie creditur in præiudicium soluentis, dum modo reperitur, & conseruatur in loco non suspecto secundum Abb. per text. vbi inc. ad audientiam. n. 4. de præscript. & ibi Additio. Roman. consil. 127. tradit alios referens Aniles. c. 19. præ in glof. Esten. n. 13. fol. 186. Et licet in præiudicium tertij

tantum semiplene probet, vt colligitur ex Roman. vbi supra, & tenet præterea Carol. Molin. & cum referens Menoch. de arbit. iudic. lib. 2. Cent. 1. casu. 3. num. 4. pagin. 138. de quo etiam est videndus Crauet. de antiquit. temp. 1. part. in cap. incip. quid in libr. officialis, folio. 80. & 81. Hoc tamen cessat in proposito, quia optimè probatum est, consuetudine integram fidem dari huiusmodi libris, & instrumentis possessionum tam in iudicio, quam extra: *probat*

7 Sic etiam per libros positos in archiuo publico cineritatis præstantur census & redditus ipsius secundum Aug. ad. cap. 21. præ. num. 2. lib. 1. fol. 133.

8 Confirmatur sup. dicta ex optimè deductis per Iacob. Menoch. in 4. respons. causæ Finariens. n. 31. vbi resoluit, quod licet exceptio notorij defectus dominij seu iuris agentis in possessorio admitti debeat, & soleat secundum doct. in dict. §. nihil commune. Alexand. Dec. & Soci. in consilijs ibi per eum relatis, hoc tamen locum sibi non vendicat, nisi notorie copulatiue constet de non iure spoliati, & de iure spoliantis, vt in l. 6. C. de rei vend. secundum plures doct. quos ibi refert, & præterea sensu Abb. in dict. c. in literis. nu. 10. & optimè Soc. in dicta regul. spoliatus ante omnia. 11. fall. vbi limitatio matrimonialibus, & beneficialibus, in quibus opponi potest de notorio defectu, iuris ipsius agentis, etiam si non constet de iure opponentis sequitur plures referens Anto. Corset. in 5. fall. dict. regulæ spoliatus, & c. 14. tractatu diuers. doct. fol. 407. Sed in proposito nostro constat notorie de non iure capituli per inspectionem instrumenti possessionum dictæ Ecclesie Sanctæ Marie: vbi capitulum assererat esse descriptum prædict. prædium, & tamen apparet euidenter non esse. Item constat notorie de iure Episcopi per inspectionem instrumenti suarum possessionum, vbi hz. super quibus agitur, sunt descriptæ: igitur nullo modo habet locum in proposito regula supradicta, scilicet, quod spoliatus ante omnia sit restituendus per

per supradicta. Et hoc modo intelligendū
da sunt latus traditis per eundem. Me-
nocharte pōit. 2. numero. 74. & sequentib.
vbi cum latissimē iure probauerit no-
toriam in iustitiam perentis restitutione-
nem pōssessionis, eam impōdere, & pō-
ponderet, & si quis scit p̄cedentibus a no-
bis dictis quis p̄dictis ipsius responsio-
nes, quāvis non plene concludant
in notorio defectu domini; debent in-
tellegi quāvis non constet simul, & co-
pulative de non iure spoliari, & de iure
spoliantis secundum eundem autorem
dicta responsio, quāvis in hoc. & Aduo-
Corte ubi supradicta sit, iudicium.

9. Prōinde de responsione ad intentionem
capituli est bonus text. non satis com-
munis in lib. 5. ff. de iur. iud. quod mēt. cau. 1.
si vbi clare probatur, quod eorū sol-
utio propter pēnas, & multas iudicis
hōiē impōsit, si repetat solutum,
repellitur per exceptionem rei debiti.
Quem text. notabilem ad hoc dicit Bar-
to. in lib. 2. Dico. Provisio in venditione. dicit.
6. ff. de rei iudic. & ibi Alexand. numer. 5.
& sequentib. & magni faciūt veluti p̄ra
Mexiam in lib. Regia. Collet. 9. fundamēto
rota. p̄ra. numer. 4. fol. 14. vbi numeris
sequentibus plurimū circa illū text.
& ex eo notat, & congerit, quē in pro-
posito conducunt notat etiam, & com-
mendat valde Ripa in dict. 5. nihil com-
mune, numer. 74. dicens esse text. ibi cla-
rum pro sexta fallentia, quā ibi con-
sistit ad regulam, quod spoliatus ante
omnia sit restituendus se prius positam
super. 46. vt non procedat in spoliatio-
ne vni compulsum, referentque ex
Alexandro, quod tenentia nullitas non
cessa debet per iudicem confirmari, si
petatur, & de iure p̄ra. constet.
Quia limitat tamen Ripa plures
motus, eam tenentes referent opti-
mā probat, & defendit idem Menoch.
in primo remediū cap. pōssess. quod ff. 10. 3.
numer. 102. & sequentib. & Anron. Cor-
setas optimē vbi supra, limitat. 32. dixi
egolaris in motto tractatu de iuramentis
to confirmat. 3. parte. cap. vltim. numer. 1.
10. 7. & sequentib. Fortius vget, quod ex

dict. l. fin. 5. fin. notat Alberic. in l. si de
vi. col. ff. de iudic. p̄ra. scilicet, quod si a
iudice fiat spoliatio, & bona domino
proprio tradantur, reuocatio non fit, vbi
verō a priuato fit spoliatio, tunc si vici-
nitutia, et si spoliator de dominio suo co-
tinentia probare velit, quatenus refert, & si
quis viciat probat differentiam inter
hanc & illam. Item 8. remediū: recepte
ra. d. pōssess. utat. 27. & sequentib. Et
numera a restrictionem illam asugnat ad il-
lum text. ex aliorum interpretatione
quā ibi clare constabat rotā illius fuisse
se cū etiam adiudicant eodem, quā
ibidem cedebat in solutionem, vbi debet
11. Qui omnia in proposito nostro mi-
re conciliant, cum Episcopus dignitas
probatum habeat dominionem huius de-
claratam. Item, & pōssessionem anti-
quam percipiendi eas. Ad hoc quod man-
data iudicum, quibus collectores com-
pelli sunt eas solvere ipsi dignitatem, quan-
vis iuris ordinis p̄ra. termulso decreti
fuisse, & iustitiam optimo iure, atque
confirmati debent non verō reuocari,
cum constet de veritate debiti, proprie-
tate, atque pōssessione illius, cui solutū
fuit per dict. l. fin. 5. fin. numero. 22. 11.

Qui text. procedit etiam si citatio dei
fuit secund. Paul. de Castr. in l. si cum
nulla, & ibi Alexand. numer. 8. ff. de rei
iudic. quos refert Auiles cap. 10. p̄ra. 1.
in glo. sententia dicitur, numer. 1. in fine. fol.
149. Idemque satis constat ex adductis per
Mexiam, vbi supra: Quod sit, vt minime
dici possit cum vicio peruenisse pōsses-
sionem huius decimarum ad dignita-
tem Episcopalem conueniam, cum an-
te multo tempore ipsa quidem digni-
tas iam possiderat: quā pōssessio citulo
supradicto adiuvata iudicis mandato co-
formata fuit, ac p̄ra. non reuoca-
bilis.

Denique la favorem dignitatis addu-
co, ius Canonum nihil vquam per-
mittit cum peccato, capit. finali de p̄ra.
cripti capit. Marthae de simonia. Cano-
nis enim p̄ra. scopus est, atque vni-
cum propositum, vt fidelium animas
Christo optimo maximo sacrificat:

quia cando semper consolat animam, glo.
magna in cap. cum contingat de iure iur.
rand.

- 12 Sed in conscientia sunt maximè pe-
niculosa remedia possessoria, nam nullo
modo potest quis absq; periculo anime
possessorio remedio agere, etiam si in
eo hominem foueat ius nisi & in iudicio
propter status res ad eum pertineat, & ali-
ter scienter cognoſcendo peccat morta-
liter, & ad omnes expensas, damna, & in-
teresse parti victæ tenetur, vt lare bene-
que probat Dominus Fraciscus Sarmid-
to Episcopus Astoricensis lib. 2. de iur. in
terpret. cap. 13. num. 5. & seq. vbi num. 6.
quod notorius defector proprietatis ex-
cludit remedia spoliij, & sic etiam ad
uocati, & procuratores eadem obliga-
tione tenebuntur, si intelligant ex nego-
tij iuribus, vel ex facto, quod sibi aperte
proponitur, actorem nullum fouere ius
in negotio petitoris, licet in possessorio
ipso manifesta intentio actoris ostenda-
tur, & hoc manifestè appareat. Ergo cū
causa hæc iure Canonico decidenda sit,
& in foro Ecclesiastico, nullo pacto in
fauorē cap. quod solū in possessorio ad-
uersus notorium ius proprietatis funda-
tor de finiri potest, cum sit peccatum, iu-
de exq; ipse sicut aduocatus tenebitur in
conscientia si aliud proferat: & restitue-
tio non est faciendā spoliato, vbi in ea
imminet peccatum, vt cum Abb. tenet
Antq. Corneſus, vbi sup. limitat. 36. Nec
obstat si dicatur remedium reintegrā-
dæ possessionis esse inductum, ad is, qui
aliena occupauit in peccato mortuus
iaceat, vt considerant plures doct. quia
hæc ratio cessat in nostro casu cum non
possit dici, quod dignitas Episcopalis
spoliaverit, quia antea possidebat ipsa,
vt probatū existit. Non igitur vitiosus
possessor est Episcopus cum sit cū titu-
lo, & per consequens, nec est in pecca-
to cum titulum, & bonam fidē habeat,
item, & possessionem antiquam, quod
sensit Alciat. in l. rem, quæ nobis, nu. 5.
in fine. ff. de acquirend. possess. Rubeus
conf. 4. num. 5. refert Mencha. 15. re-
med. recuper. possess. num. 92. fol. 144.

Cessante ergo ratione supradicta, ces-
sare debet & dispositio, vt in l. adigere.
§. quamois. ff. de iure patro. Tiraquel-
læ tract. de cessant. caus. in princ.

Summa eorum, quæ in

hoc Septimo Consilio

continetur.

1. Filius originem propriam sibi nasciturus est.

2. Appellatione cuius in materia statuti, vel
cōsuetudinis, vel alias strictæ non compræ-

3. Perceptus proprie dicitur ille, qui in loco na-

4. Filius quoad honores, & munera sequi-

5. Vulgo quæ sitis sequitur originem mater-

6. Filius sequitur originem matris, nō vt ma-

7. Vxor per matrimonium efficitur de foro,

8. Statuta dispensentia de non admittendis in

9. Collegium doctorem, nisi sint cuncti ori-

10. Sane benigne, & nō rigide interpretan-

11. Consilium Septimum.

Consilium Septimum.

Consilium Septimum.

Consilium Septimum.

Consilium Septimum.

Consilium Septimum.

Consilium Septimum.

Consilium Septimum.

Consilium Septimum.

Consilium Septimum.

Consilium Septimum.

& coniuges ipsi perpetuum domicilium
eniam extra semper habuerint, & dictus
Doctor extra quoque dict. episcopatu
natus fuerit, necne? In quo dubio (saluo
seniori iudicio) aperte iure demonstra-
bitur dictum D. Salomonem esse, nec di-
ci posse oriundum, vel originarium, de
episcopatus Placentini, ex sequentibus.

1. Primò, quia filius originem propriam
ubi natus est, & paternam sequitur, eam
que mutare non potest, ita probat ex-
presse. ex. in. l. assumptione, in prim. iuncto
§. i. ff. ad municip. & de incol. & ibi no-
tat glof. verb. non domicilium, & Bart.
in. l. filios, & ibi glof. & Doctor. & in. l.
in. l. filios, & ibi glof. & Doctor. & in. l.
origine. C. de municip. & orig. lib. 1. c. l.
glof. verb. alienigenas, in. c. de vfor. li.
6. & ibi. Doct. l. l. in. l. huiusmodi. §. legat-
tum. nu. 18. ff. de legat. 1. Tho. Gramatiz
voto. 10. num. 14. Boetius optimè decisi.
13. nu. 1. & sequent. ubi num. 13. quod in
utroque originis propriæ & paternæ lo-
co, domicilium retinet, succeditque in
honoribus & muneribus tam personali-
bus quam realibus: & non solum quo ad
temporalia, sed etiam quo ad spiritualia
semper tetinet Boetius. ubi supra. m. 15.
Ergo prædict. Doct. suam originem vel
paternam sequitur, non verò Placenti-
nam, que est alia.

2. Secundò, quis appellatione: civis in
materia statuti, vel consuetudinis, vel
alias stricta non comprehenditur, nisi ci-
vis originarius, id est, ibi natus, iuxta gl.
fi. in. l. 1. ff. de tutor. & cur. dat. ab his. Bal.
in. Aut. sed omnino. C. de vxor. pro mar.
colu. 4. vers. sed hic dubitatur. nu. 12. &
Aret. consi. 77. in princ. vers. circa pri-
mum dico, quos refert, & sequitur Boe-
rius. ubi supra. num. 24. Sed Doctor non
fuit natus in præd. episcopatu Placenti-
no, ergo non comprehenditur sub statu
to alme ecclesiæ dict. civitatis in fau-
orem originarium eiusdem loquenti
circa provisionem portionum, canonica-
tum & dignitatem ecclesiæ facien-
dam, de quo nunc agitur præcipue com-
prædict. statutum non utatur hoc nomi-
ne civis, sed oriundus.

3. Tertio, quia propriè forensis dicitur
v. 11

ille, qui in loco natus non est, vt cō Paul.
de Castr. & Bertachi. resolu. Marian.
Socii. lon. consi. 37. num. 8. lib. r. dicent
quod licet istud dictum Pauli statplici-
ter consideratum possit esse dubium
pernotata per Bar. in. l. 1. C. de municip.
& origi. lib. 1. c. 1. videtur indubitabile
quando ultra id, quod non sit natus nihil
in loco habet, nec ibi commoratur, sed
alibi domicilium perpetuum consti-
tuit, prout est casus noster. Igitur Do-
ctor Sal. forensis propriè est, & non ori-
undus, civis, nec originarius episcopa-
tus Placentini.

4. Quarto, & vltimò in terminis, quòd
dictus Doctor non sit originarius, nec
oriundus episcopatus Placentini, eò quòd
mater ipsius in eo nata fuerit, probatur
ex text. expresso in. l. filios. C. de munici.
& origi. 10. ubi inquit text. filios apud
originem patris, non in materna ciuita-
te, etsi ibi nati sint (si modo non domici-
liis retineantur) ad honores suemunera
posse compelli explorati iuris est, ubi
Bar. notat q. filius sequitur originem pa-
tris & non matris, nisi ex alia causâ ciui-
tati matris sit adscriptus: idem notat &
tenet Ioann. de Plaeta ibi. nu. 1. & 2. idè
etiam probat text. apertus in. l. 1. vers.
sed & li ex patre. ff. ad municip. Vbi pro-
batur quòd filius ex patre Campano, &
ex matre Puteolana sequitur originem
tantum patris, nisi fortè privilegio aliquo
mater origo censeatur: tunc enim ma-
teroz originis erit municeps, & ibi not.
glof. in verb. parentibus. Item excipit
tex. ille vulgo quæsitum, quia ille cum
non habeat aliam originem, quam se-
quatur, sequitur materiam: ergo per lo-
cum ab speciali, quod validum est in i-
ure, vt tradit bene allegans ad hæc dict. l.
1. ff. ad municip. & alia iura Euerard. in
centur. legal. capit. 68. à speciali, cessante
privilegio filius legitimus ex patre
alterius episcopatus, quamvis ex matre
Placentina, sequitur originem patris,
non verò matris. Cum igitur in nostro
casu, non adsit privilegium vllum, quòd
Doctor prædictus possit prætere de le-
qui debere originem matris, consequens
ff. 5 est.

est, ut patris sanctum retineat, qui alium
de est. Et inde etiam opinio dicitur in ter-
minis nostris sequitur. & tenet Mat-
thæus de Afflict. de eif. Neq. polit. 384. n.º
4. & Boetius. de eif. 7. n.º. 9. & Burgos
de Pace, Hispanus in. l. 7. Tit. 1. part.
nom. 376. n.º. 10. b. 7. n.º. 10. 10. 20
6 l. Neque hinc obstat glossa dicit. l. filios
vtriusq. non in matrem, quatenus asserit,
quod filius, licet non sequatur originem
matris matris, ut maternam, sp. tam. tam.
sequitur, ut propriam: ut in dict. l. origi-
ne. & in dict. l. assumptio. in princ. quia
gloss. & iura que allegat loquuntur quā-
do filius natus fuit in loco matris. Quo-
casu cum filius sequatur originem pro-
priam, sicut paternam, ut supra est di-
ctum, & in loco matris fuerit natus me-
ritum, quod ibi sit oriundus: ac verò dictus
Doctor non fuit natus in loco neque in
origine matris, nec in aliqua parte dict.
episcopatus Placentini; sed alibi extra;
ergo non est oriundus ipsius.

7 1. Secundò respondeo, quod gloss. illa
procedit quando parentes ibidem con-
stituerunt domicilium, non vero si casu
transcendendo mater ibi peperit filium: ita
Iuan. de Platea, in dict. l. filios. num. 2.
Matthæus de Afflict. vbi supra. qui plu-
ribus id comprobat. Sed dict. Doctor
non solum non fuit natus in dict. episco-
pato Placentino, sed nec parentes ipsius
ibidem domicilium constituerunt, sed
mater cum esset puella alibi fuit perdu-
cta, & extra episcopatum prædict. fuit
nupta, & coniuges domicilium consti-
tuerunt, & semper habuerunt extra di-
ctum episcopatum.

8 Imo vxor per matrimonium fuit ef-
fecta de foro & origine viri, & desinit
esse propriæ originis, ut in dict. l. origi-
ne. notat gloss. 1. in princ. quam sequitur
Bart. in l. cum quædam puella. nome. 2.
ff. de iurisd. omni. iudic. & est commu-
nis opinio secundum Ioann. Orosc. ibi.
nome. 1. sequitur idem Orosc. in l. sena-
tores. nome. 1. ff. de senat. Non igitur po-
test dici oriundus Doctor præfatus epi-
scopatus Placentini. Et quantum gloss.
illa intelligit, in quantum mulier possit

retrahi & separari à feruitijs vini, non
verò quoad alia iuxta tradita per Bart.
in l. si. si. item rescripta opt. ff. ad mun.
cip. Platea in l. fin. numer. 2. C. de incol.
lib. 1. o. & Greg. Lop. in l. 32. tit. 2. part. 1
3da glo. *casum* inchoatamen procedio
ib. persona ipsius vxoris, secus verò in
eius filijs legitimis, quia hi patris non inq-
tuis originem sequuntur ac retinent per
eius supradicta.

9 Nec etiam obest doctrina Baldi. c. 6. p.
182. incip. statuto civitatis Verone, & c. q.
vol. 2. afferentis, quod si statuta disponen-
tia de non admittendis in collegium Do-
ctorum, nisi hinc ibi originarii, vel alibi
haberent certa salutaris qualitates sunt he-
nignd, & non rigide interpretanda; ex
quo nullius præiudicium versatur, & hoc
videbatur, admittendum fore dictum
Doctorem Sal. ad dignitatem dict. eccl.
clerici, super qua litigatur, com. mater
ipsum fuerit oriunda prædict. episcopatus.
Nam respondeo, q. in proposito he-
nigna interpretatio etiam hoc non præ-
iudicat com. de iure filius legitimus pond-
fortiatur originem matris, nisi in ea natus
fuerit. Item statutum ecclesiæ Plac-
centinæ est in favorem oriundorum, &
de in eorum præiudicium & damnum,
nec alterius tertij ius acquisitum habet
tis in re, vel saltem ad rem retorquen-
dom est contra regulam iuris, in quod
favorem. C. de legib.

Summa eorum, que

in hoc. 8. Consilio continetur.

1. In hoc. 8. Consilio continetur, quod glo.
venerunt in hoc. 8. Consilio continetur.

2. Blatinens; & annuaria
10. moruorum distributione
nes quotidiana, & alia
familianum compantur

regulariter in congrua portione vicario
alicius ecclesia assignata, vel assigna-
nanda.

3 Nec etiam comparatur in valore fructuum
beneficij.

4 Hodie Bulla Sanctissimi Domini nostri
Pij. V. statutum est, ut incerta unioant.

16. 67

1. *Et alia obuentiones communiter percipi solita computantur in præd. congrua portione vicarij perpetui assignanda a prælati.*

2. *Obuentio verbo supradicta omnia comprehenduntur.*

3. *Omnia emolumentorum appellationis supradicta omnia continentur.*

4. *Idem a fortiori erit si adijciantur verba, obuentiones, & omnia emolumenta.*

Consilium Octauum.

IN causa capituli Complutensis aduersus quendam vicarium ecclesie de Torrejon Tolerantie diocesis, iustitia fouet præd. capitulum tribus potissimis fundamentis, ac quærationibus: ideoque confirmanda est sententia lata per iudicem a quo, in finem dicti capituli.

1. *Primo;* quia licet in congrua portione, quæ vicario alicuius ecclesie assignanda est, vel est assignata regulariter non computentur oblationes, & annuaria mortuorum, neque distributiones quotidianæ, nec alia similia præter ea quæ habet rationem sui beneficij, seu vicarij: quia supradicta omnia sunt incerta tam ex parte eorum, qui oblatores sunt, quam etiam ex parte ipsius vicarij, quia incertum est, an vicarius ipse insererit præd. lucris, vel propter aduersam valetudinem, vel aliam absentiam, ut bene tradit Petrus Rebuff. in tractatu cong. portion. & c. num. 83. & sequentibus folio. 104. & 105. Vnde est quod supradict. non computentur in valore fructuum beneficij, ut docet idem Rebuff. in tractatu nomm. questione. 9. num. 42. & seq. & Ioann. Staphil. in tractatu de gratijs, & expectatiu. in vers. nona forma. numer. 65. & seq. 14. volo. tractatu diuers. Doct. folio. 17. & Ioann. de Selo. in tractatu de beneficio, in 3. parte princip. quæst. 12. no. 33. & 34. vol. 15. tractu. folio. 71. & Barthol. Bellenz. in tract. de charita. subli. q. 76. nume. 1. & 2. vol. 15. tract. fol. 301.

In nostra tamen causa, & sic hæc omnia computantur in congrua portione, quia ad ost. Bulla Sanctissimi Domini nostri Papæ Pij V. moto proprio concessa anno 1567. quæ expresse statuit pro declaratione. Sæcra Concilij Tridentini. sessione. 6. capic. 2. & sessione. 7. cap. 8. & sessione. 21. cap. 6. de congrua portione vicarij perpetui assignanda arbitrio episcopi oportum, loquentis. Quia Bulla Summus Pontifex statuit ne prælati assignent præd. vicarij perpetui maiorem centum, nec minorem quinquaginta scutorum annuorum summam, computatis omnibus etiam in certis emolumentis, & alijs obuentioibus communiter percipi solitis. Quæ Bulla prodita etiam ergo computanda sunt. d. vicario præd. omnia in congrua portione; & seruitio dict. suæ ecclesie. Et cum sit probatum in processu, ascendere supradicta ad summam centum scutorum, consequens est, ut nihil aliud eidem vicario assignari debeat iuxta supradictam bullam, cum Summus Pontifex iubeat ea omnia computari, etiam si sint incerta, & sic esset ratio iuris communis, ob quam non computabantur.

2. *Secundo;* & principaliter: quia licet appellatione fructuum alicuius beneficij non comprehendantur supradicta, scilicet, oblationes annuaria defunctorum, & distributiones quotidianæ & alia similia, ut supra dictum est. Si tamē adijciatur verbum obuentiois, prout in nostra bulla continetur, ibi, & alijs obuentioibus bene comprehenduntur: quia est verbum generale, ut tradit optimè Boerius. decis. 224. num. 5. dicens, quod obuentiois verbo comprehenduntur omnia, quæ ex facto hominis proeiciunt, ut oblationes, funerariæ, vel quæ ex sigillo, vel alio emolumento curiæ beneficij, vel ex redditu magno, vel paruo, & similia: igitur, & c. Idem etiam tenet glossa in c. ad iudiciam, el primo. verb. obuentioes de eccles. & disicand. in vers. licet. & ibi Abb. nume. 19. dictum, quod verbum, obuentioes, est verbum multum generale comprehendens omnes

omnes redditus cuiusconque qualitatis sint.

- 5 Tertiū probatur: quia in præd. bulla adeſt verbum, omnibus emolumentis, quibus verbis ſupradicta omnia continentur, & comprehenduntur: quia eſt verbum generaliſſimum pro omni utilitate ex re proveniente; vt tradit Boetius vbi ſuprà, num. 6.

Quartū, & aſſortiori: quia ſi appellatione vniuſcuſq; verbi ſupradicti, ſcilicet, obuentionibus omnibus emolumentis, etiā incereis ſupradicta omnia comprehenduntur, multo magis in noſtro caſu comprehenduntur, quia in d. bulla omnia ſupradicta verba ſimul poſita inveniuntur, ſcilicet, omnibus etiam incereis emolumentis, & alijs obuentionibus: quæ omnia verba ſimul iuncta certiorum & plus manifeſtam reddunt iuſtitiam. d. capituli, & ſine dubio.

Summa eorum, quæ

continentur in hoc Conſilio Nono.

Omnino poſſe ratificare ſententia lata cum falſo procuratore ſuo nominari, quando eſt contra dominum lata, qui vult habere ratam in ſui præiudicium, ſecus ſi eſſet lata in ſui fauorem.

- 2 Geſta per procuratorem reuocatum regulariter ratificari non poſſunt: præter quæ ſi actus, qui ratificatur tendat in præiudicium ratificantis, quia tunc bene poſſe ratificari.
- 3 Renuntiatio facta per dominum poſt reuocatum procuratorem valet & tenet.
- 4 Geſtum per falſum procuratorem in audientia Principis nõ conualeſcit per ratificationē, & quomodo hoc intelligatur.
- 5 Geſta per falſum procuratorem dolose ſcienter non habere mandatum, non poſſunt ratificari per dominum propter vitium obreptionis.
- 6 Quod eſſe gratia, ſcriptura, hoc eſt expeditio literarum nõ requiritur, ſed ſta-

tim quod apponitur in ſupplicatione verbum fiat, vel conſeſſum, vt petitur, gratia eſt perfectæ, quæ in ſola ſupplicatione conſiſtit.

7 Dolam alleganti incumbit onus probandi eam.

8 Teſti ſingulari deponenti de ſuo proprio facto, ex quo nullum commodum repræſentat magne fides danda eſt. & non deſi, qui dicat integræ fidem ei eſſe dandam.

9 Vnus teſtis deponens de ipſo facto, & alij de conſeſſione extraiudiciali ſimul in eam integram fidem faciunt.

Conſiliū Nonum.

Omnino labia mea aperiat &c. Caſus præſentis conſultationis eſt huiusmodi. Quidam Ioannes quondam portationarius in eccleſia Cathedrali Placent. portionem, quam habebat ſponte & liberè reſignauit in manibus ſummæ Pontificis, & in fauorem alterius Ioannis, cui ſanctitas ſua virtute dictæ reſignationis gratiam dictæ portionis fecit. Poſtea dict. Ioannes reſigoans penitentie ductus reuocauit mandatum à ſe datum ad reſigoandum, comque prædict. Ioan. poſtea cepiſſet poſſeſſionem dictæ portionis virtute bullarū expeditarum, de conſenſu atque expreſſa voluntate dictæ reſignantis, iterum ipſum penituit & conuenit in iudicio prædict. Ioan. poſſeſſorem modernum ſuper ſubreptione dictarum bullarum, eo quod non fuiſſet facta mentio dictæ reuocationis, quæ ſi facta fuiſſet, inquit ille, minimè expedirentur iuxta ſtylum, præimquo curiæ Romanæ, quæ habet, vt gratia facta non ſortiatuſ eſſet, quonſq; extendatur conſenſus, & Bullæ expediantur, ita vt ſi reuocetur interim mandatum à reſignante poſt gratiam factam, & antequam extendatur conſenſus, & literæ expediantur, gratia ſic nulla, & non poſſint nec debeant expediri literæ ſuper ea: ſicut aſſeruat contigiſſe in propoſito, quapropter petit ita declarari, & præ-

& prædict. portionem apud se reman-
fisse, & remanere, esseque verum portio-
narum, & possellorem dict. portionis,
non verò aduersariū: ac proinde ipsum
expellendum ac mouendum fore tan-
quā intrusum à detentione iniusta dict.
portionis. Dictus vero reus alia in sui
favorem allegat. Quibus omnibus re-
cte visis, & consideratis respondi de iu-
re, absolvendum esse eum à prædict.
petitione actoris, imponendo huic per-
petuum silentium super ea.

Idque ex duobus capitibus. Primò ob
prædict. resignationem liberā, gratiāque
summi Pontificis inde sequutam, & bul-
las super ea expeditas: quo fuit iuste ac
canonice possideat dict. Ioan. cui non
obstat revocatio dict. mandati & adno-
tatio ipsius revocationis, quæ dicitur fa-
cta in cancellaria Apostolica in libris ca-
meræ antequam supplica, & consensus
dict. resignationis mitteretur ad regi-
strū & literæ expedirentur. Quod vide-
tur constare instrumēto quodā confecto
in Romana curia productū in processu
ubi asseritur, quod dict. revocatio fuit
facta, & in libris cameræ adnotata duo
decimo die mensis Aprilis anni. 1567. &
alio instrumento etiam productū, quo
constat supplicā dict. resignationis fuisse
missam ad registrum vigesimo primò
die mensis Maij statim sequentis eiusdē
anni. Producitur etiam quædam sum-
maria probatio sine parte facta Romæ
dict. styli, & praxis Romanæ curiæ, de
qua supr. in cap. huius consilij est dictū,
quibus videtur fundata intentio dicti
actoris. Sed non obstat eisdem bullis pro-
ductis sub datā octavo idus Novembris
i Anno 1566. Et consensus dict. resigna-
tionis fuit præstitus eadem die, ut constat
à tergo dictarum literarum, quibus statim
est cum sint authenticæ & habeant
solemnitatem debitam & consuetam, &
careat omni defectu, & suspitione. Ita-
que manifestè constat consensum dict. resi-
gnationis; expeditionemque bullarū fuisse
anteriores quā mandatum ad revocandū
datum à dict. resignante, cuius data fuit

tan

Placentiæ de mense Februarij Anno. se-
quentis. 1567. & multo priores data
dict. revocationis, & adnotatione ipsius
in libris cameræ, quæ, ut supra est dictū
fuit duo decimo die mensis Aprilis dict.
Anno. 1567. Instrumentumque sumpti sup-
plicationis, quo actor nititur probare
missam supplicationis, vel datæ piculæ
fuisse mense Maij dict. Anno. 1567. non
facit fidem in iudicio maximè aduersus
continentiam datæ dictarum bullarum.
Præcipue attenda probatione rei super
stylo, vfu, & praxi Roma signandi sup-
plicas, quæ habet consuetum esse eiusdē
resignationis beneficii signari plures
supplicas: & quod quamvis omnes sint
vnius resignationis, possunt habere di-
uerfas missas ad registrum, quodā ante
riores alijs, idque ex causis, quibus expe-
ditores monentur: & quod ita fit quo-
tidie. Quo sic exstante, & attenda datā
dictarum bullarum priore dict. revoca-
tione, liquet manifestè, quod quamvis
instrumentum productū à dict. acto-
re missæ ad registrum sit verum: non ta-
men literæ fuerunt expeditæ virtute di-
ctæ missæ, sed alterius factæ & missæ ad
registrum mense Novembri, Anno. 1566.
Quandoquidem tunc expeditæ fuerunt
bullæ, ut & earum data constat, quibus
maior fides danda est quam dict. asser-
tio instrumento: maximè, cum hoc mo-
do reducuntur ad concordiam, & non
sint contraria. Quo fit, ut minus nocet
reò alterum instrumentum ab actore
productum circa probationem dicti styli
& praxis Romanæ: de quo in princi-
pio huius consilij meminimus, cum sit
factum sine citatione partis: item cum
revocatio fuerit multo post expeditionem
literarum. Et hoc est primū caput,
totum consistens in facto quo excludi-
tur dictus actor.

Secundum caput, quo iustitia. d. rei
munitur, (dato, non tamen concessio quæ
prædict. revocatio facta fuisset, loco,
tempore & casu, quibus dict. actor as-
serit) est ratione consensus, approbationis,
& ratificationis sepe præstiti ab eo-
dem tacite & expressis verbis & facto
post

post dictam reuocationem, vt dict. reo conferretur dict. portio, atque in ipsius realem possessionem induceretur, vt ex actis causæ constat. Nam coram iudice Apostolico, cui commissæ sunt exequutio literarum dictæ gratiæ comparuit dict. actor, & scripso confessus fuit, se resignasse dictam portionem in fauorē dict. rei: volebatque, & petebat, vt possessio dict. portionis daretur dict. Ioan. Insuper promisit, se non contrauenturum villo vnquam tempore: idemque præterea sapius dixit, atque significauit postea post dictam suam reuocationem. Quibus sic extantibus potuit inre optimo dict. Ioann. nunc actor in sui præiudiciū ratificare atque approbare expeditionem prædict. bullarum, quamuis facta fuisset à procuratore reuocato, vt ipse actor asserit, idque ex sequentibus.

1. Primo, quia dominus potest ratificare sententiam latam cum falso procuratore suo nomine, quando est contra dominum lata, qui vult habere ratam in sui præiudiciū, secus si esset lata in sui fauorem: & ita intelligenda est l. 3. §. falsus. ff. rem rat. hab. vt tenet Bart. in l. si tutor. num. 3. C. in quibus causis integ. restit. non est necess. Eandem opinionem q. dominus possit ratificare gesta per procuratorem falsum in sui præiudiciū siue ante sententiam siue post, tenet Rot. decis. 1. & 10. de procur. in antiquis, vbi ad idem allegatur Innocentius. in c. ex parte decani, de rescript. idem etiam tenet & probat late Guido Papæ decis. 320. per totam. Et nn. 3. addit se vidisse in curia parlamenti tolerari indistincte ratificationes sententiarum, siue pro ratificatæ fuisset lata sententia, siue contra eam, & quod ita etiam cōmuniter pertransseunt alij iudices inferiores patriæ Delinatus ex quadā zequitate, & quod hanc partem sequitur Angel. de Aret. post Cuman. qui dicit, quod est cōmunis opinio. in l. si se non obtulit. ff. de rei vendicat. Eandem quoque sententiā plures allegaus testatur cōmūnem esse Sebast. Varius de nullit. process. & sent. cap. qualiter sententia, & processus, qui

dicuntur nulli defendi, seu repar. poss. a. 102. fo. 608. & sequenti. sequitur etiam Casiodor. decis. 40. super rego. cancel. numer. 2. & 3. fol. 66. vbi inquit, q. dict. decisio Rotæ est in viridi obseruantia, & quod ab ea nullo modo est recedendum in consulendo, & iudicando, quicquid aliis dicat Felin.

2. Secundò, magis in specie probatur, quia licet gesta per procuratorem reuocata regulariter ratificari non possint, vt tradit Felin. in dict. capit. ex parte decani. nn. 25. de rescript. id tamen intelligi debet, præterquam si actus, qui ratificatur tendit in præiudiciū ratificantis: quia tunc bene potest ratificari, secund. Speculat. tit. de defensor. §. 1. Innocent. in capit. mandato ad fin. de procurat. sequitur idem Felin. in dict. num. 25. & Angel. in §. præiudiciales. num. 4. de actionibus.

3. Tertiò, facit dictum eiusdem Felin. in dict. capiti. ex parte decani. nu. 16. vbi tenet, quod si dñs post reuocatum procuratorem renuntiet, valet, & tenet eius renuntiatio. Ergo ita, & eodem modo poterit consentire, approbare, & ratificare renuntiationem factam per suum Procuratorem reuocatum, cū vtrunq. procedat ex solo ipsius dñi consensu.

4. Nec obstat, si quis obijciat dictum Baldi in l. falsus. numer. 9. C. de furt. vbi dicit, quod factum per falsum procuratorem in audientia Principis non cōualescit per ratificationē. c. ex parte decani. ibi per Innocent. de rescript. propter vitium obreptionis, quia est valde detestabile in audientia Principis, & ideo puniendum: Sed si alijs inferioribus iudicibus obreptur: siquidem re, & consilio dicunt quidam quod non potest ratificari, nisi in præiudiciū ratificantis: Sed si bona scilicet, fide, bene potest ratificari etiam circa suum præiudiciū, vt in l. mater. §. hoc iure. ff. de exceptione rei iudicat. gloss. fin. & in dict. l. si tutor. per Cū. Nam si non potest ratificari factum procuratoris reuocati, vt in l. dispensatorē. ff. de solut. nisi in præiudiciū ratificantis: igitur, multo mō-

nus

nus ratificabitur factum procuratoris
fundatus falsi. Hactenus Baldus. Ergo
ita in proposito videtur dicendum: non
Nam hinc dictum Baldi, ne possit, mul-
tipliciter potest responderi. Primo, quod
licet aliqui legiste teneant dictum illud,
nimis tamen restringit regulam. l. licet
ff. de iudi. & dictum 3. §. falsus. ff. rem. rat.
habetque habet dominum. posse ratifica-
re: & per falsum procuratorem. Et ita
ex hoc fundatur contra Baldum. repertum
Abbe Gerdin. in obliuio. nonnulli §. 1. &
lib. felin. nu. 39. & seq. precipue 4. de
rescriptis. nonnulli §. 1. &
2. Secundum respondetur, quod loquitur
in procuratore omnino falso, qui non
habuit mandatum speciale, ad im-
petrandum rescriptum: quia tunc proprie-
tate vitium obreptionis, & non potest ra-
tificari, quia est funditus falsus procura-
tor. Et hoc casu expresse loquitur textus
in dict. c. ex parte decani. & in dict. cap.
nonnulli §. 1. & utrobique doctores & Bal-
dus in dict. l. falsus, non vero loquitur
in gestis per procuratorem revocatum.
Tertio respondetur, quod dictum illud
Baldi, tantum abest, ut non solum con-
trarium non faciat, imo pro eo & in ip-
sius favorem sit expressum: quia loqui-
tur, & intelligitur Baldus, quod non pos-
sit ratificari factum per procuratorem,
falsum in audientia Principis, in fau-
orem, scilicet, revocantis, sed vero in ip-
sius prejudicium, ut in presenti nostro
casu, ut ipsemet Baldus ibidem declara-
vit, dum dixit: Sicut non potest ratificari
factum procuratoris revocati, ut in l.
dispensatore. ff. de solut. nisi in pre-
judicium ratificantis. Ergo bene posuit
dictum Ioannes approbare & ratificare ex-
peditioem Bullarum factam a suo pro-
curatore licet revocato, cum hoc sit in
suum prejudicium, non vero in fauorem.
Ita etiam intelligit dictum illud Baldi
l. in l. 3. §. 1. procurator. numer. 10. ff. quod
quisque sit. & c. & est de mente Curt. l. non
ibidem numer. 11. Ita tenet & limitat ex-
presse idem l. in l. si procurator falsus.
l. 1. ff. de condit. causat. Quod li-
mitatio probatur ex fundamentis supra

adductis in fauorem dicti Ioannis rei & per
textum quem sic intelligunt doctores ubi super.
in dict. l. 3. §. 1. procurator. ibi vel ratum
habuit. ff. rem. rat. hab.

2. Quinto intelligitur dictum Baldi
per doctrinam eiusdem Baldi in l. Iu-
lianus. colu. ult. vers. ego dico, quod ista
ratio. ff. qui faciat uocog. ubi inquit se au-
divisse Bartolomeum, quod si quis falsus, &
dolose allegavit mandatum in iudicio,
sciens se non habere mandatum tunc ge-
sta per eum non possunt ratificari, per
dominium propter vitium obreptionis,
ut in l. si quis obreperit. ff. de falsi. Aut
vero bona fide, asseruit se procuratorem
id credens ex iustis causis, prout consti-
git in nostro casu, quia procurator ad
resignandum dictum portionem a dicto Ioan-
ne nunc actore verè & realiter habebat
mandatum speciale ad id & ignoravit
eius revocationem quando resignavit,
imo id temporis non erat facta. Et quoniam
vis tempore expeditionis Bullarum falsa
fuisse, quod non conceditur, nam con-
trarium constat per datas Bullarum, &
revocationis, ut super dictum est, eam
amen ignoravit procurator, quia ipsi non
quasi intima, & sic expedit bona
fide. Quo casu quando procurator bona
fide allegavit se procuratorem esse, id
credens ex iustis causis potest ratificari
factum per eum. Et hanc doctrinam Baldus
sequitur Alex. consil. 32. numer. 4. lib. 4.
& Felinus in dict. cap. nonnulli §. 1. n. 39.
& 41. & Sebastianus Vancius ubi super. Idque
etiam in fauorem ratificantis, ut collat
ex super dictis doctoribus.

6. Item in re hac in fauorem dicti rei
summo per est advertendum, gratiam
fuisse factam a summo Pontifice ante
predictam revocationem, & sic fuit per-
fecta. Nam quamvis ad probationem in
iudicio faciendam requiratur expeditio li-
terarum, & non possit iudicari iuxta for-
mam supplicationis non expeditis literis,
ut in regula cancellarie de non iudican-
do iuxta formam supplicationis, sed li-
terarum expeditarum: attamen quoad
esse ipsius gratie non requiritur scriptu-
ra, nec expeditio literarum, sed solum
quod

quod apponitur in Supplicatione verbum, fiat, vel, cōcessum, ut petitur, gratia est perfecta, quæ in sola supplicatione consistit, ut latè probat & tenet alios allegans Gomez. in d. regula cancel. de non iudicand. & c. quæst. 1. per totam; & sequitur alios allegans Casiod. decisi. 35. per regul. cancel. num. 2. fol. 57. & Rebuff. in praxi benef. in 2. par. signat. num. 14. 16. & 17. fol. 75. 0. & 171. ubi dicitur, quod magna Curia Mediolanensis iudicavit, quod postquam Rex consensit alienationi faciendi per verbum, fiat, postea hoc non potuit rescindere etiam per litteras sigillatos, secundum Matth. de Afflict. quem refert. Cuius igitur hoc ita sit, & constet, quod gratia dictæ portionis fuit facta, & perfecta antequam prædict. reuocatio fieret: consequens est, ut gratia supradict. fuit, & est valida, & nullum defectum patitur falsitatis, seu obreptionis, vel subreptionis, neque aliquem alium, & quod fuit impetrata per legitimum, verum, & specialem procuratorem non reuocatum. Et sic si aliquis defectus fuisset in expeditione bullarum, dato, sed non concessio, quod eo tempore esset iam facta prædict. reuocatio defectus hic nihil nocet, quia iam perfecta erat gratia, & non deficit in substantia ipsius, sed tantum in forma probatoria, hoc est, in prædict. expeditione, quæ est actus extrajudicialis, & potuit ratificari postea per ipsum Dominum constitutem in sui præiudicium, prout fuit factum: quandoquidem potuit ipse renuntiare asserto stylo, quem prætendit pro se inductum, scilicet, quod gratia facta non habeat effectum suum antequam supplicatione mittatur ad registrum, & litteræ Apostolicæ expediantur. Nam præterquam quod prædict. stylum legitime non probauit, quia testes, quos Romæ super eo produxit antequam hæc inchoaretur, non sunt reproducti in plenario iudicio, notoria iuris regula est, posse quem iuri pro se introducto renuntiare: potuit ergo à fortiori renuntiare stylo & consuetudini in sui fauorem inductis.

Præterea licet dictus Ioannes actor probasset legitime prædict. stylum, adhuc tamen nihil obstat reo, quia deberet intelligi in stylus secundum ius, & regulam cancellariæ, hoc est, ut gratia ageat litteris quoad sui probationem in iudicio faciendam, non vero quoad sententiam & perfectionem ipsius gratiæ. Quia statim, quod opponitur verbum fiat, vel concessum, ut petitur, est perfecta gratia absque litteris, & expeditione bullarum, ut supradictum est: & iura iuribus sunt concordanda, ut sum iura iuribus: & per consequens gratia iam perfecta, mandatum reuocari non potuit respectu ipsius ex iis quæ tradit Rebuff. ubi sup. num. 16. Quod si adhuc instet aduersa pars: reuocatione fuisse alicuius momenti, imò magni propter expressum stylum Curie Romanæ probatum, qui prædict. suppletionem non admittit, eliditur ipsius assertio ex approbatione expressa expeditionis prædict. bullarum, & productione ipsarum coram iudice Apostolico cum ipsius petitione, & consensu, ut confetretur dict. Ioan. præd. portio, ut sup. latè probatum ex illis. Maxime cum ipse reos antequam videretur dictis bullis in forma digna expeditionis eas tradiderit dict. actori, ut de eis ad libitum faceret, ipseque actor eas reddiderit reo, ut ex ameo subiret, ut constat ex processu: posteaque præfatus Ioan. resignans approbando prædict. resignationem actu expresso coram iudice Apostolico petiisset ab eo, ut possessio dict. portionis daretur dict. Ioanni reo, promittens se non contrahentur à illo in quocumque tempore, iure igitur optimo non debet nunc admitti aduersus id, quod sua voce dilucidè protestatus est, atque in eundem casum infirmare, testimonioque proprio resistere. Imò repellendum est argum. generaliter. C. de nonnum. pec. & reg. iuris. Quod semel placuit, amplius displicere non potest.

Nec obstat allegatio aduersæ partis asserentis, prædict. actorem fuisse dolo inductum à reo ad prædict. approbationem, & ratificationem faciendam: quia asser-

affirmatū fuit sibi ab eo, prædictas bullas rectas esse, siue venire, super quo præcipue fundat actor intentionē suā, quia id minime probauit.

Cū tamē probare teneatur, tanquā fundamentum suæ intentionis, vt in. l. quoties. vers. qui dolum. ff. de probat. tradit Bartol. & DD. in. l. in illa. ff. de verb. oblig. & in. c. auditis, de præscrip. Et ad probandum dictū dolum, necessarium requiri videbatur, vt probaretur in dict. Ioan. resignatario illo tēpore scientia reuocationis ex tempore Romæ factæ, insuperq; procuratorem constitutum ad resignandum, mala fide literas expedisse: & quod scies hoc dict. Ioan. reus contrarium affirmasset dict. Ioanni resignanti cum inducēdo ad faciendam præst. approbationem: hic enim verē esset dolus, qui non probatur, nec probari potest. Et quāuis dict. Ioannes reus affirmasset dictas bullas rectas venire, hoc nō erat dolus, nec aliqua persuasio, quandoquidē sunt rectæ, & ipse nesciebat stylum Romæ, quo dictus actor nititur, potuitq; eum ignorare, cum consistat in facto, vt in toto titul. C. & ff. de iuris & fact. ignor. præcipue in. l. 2. in. l. regula est. ff. eodem. Maximē, quia ex data ipsarum constat, rectē expeditas fuisse: quandoquidem est multo prior, quā data præd. reuocationis. Sicque verē, & sine aliqua cautela potuit id dict. Ioan. affirmare, quāuis postea dict. actor, in hac lite probasset, rem aliter se habere circa missionē supplicē ad registrum, cuius probatio, vt supra dictū est, benē eliditur per probationem a præd. reo in contrariū factam: nam ipse Ioan. nihil aliud sciebat, quā, quod oculis in bullis videbat, & erat patēs. Non etiā obest alia allegatio dict. actoris asserentis, quod tempore a se præstiti dict. consensu, atq; approbationis corā iudice apostolico factæ, ignorabat verum dict. sua reuocatio Romæ congruo tempore facta fuisset, necne? sicq; non posse reuocari iuri, quod ne sciebat sibi competere ratione dict. reuocationis legitimē factę, vt postea apparuit iuxta regulam

ius. l. mater decedens. cum simili. ff. de inoff. testa. Nam resp. Primò, nolum ius competere ex ea reuocatione dict. actoris: quia, vt sæpe dictum est prædict. bullæ fuerant expeditæ priusquā fieret dict. reuocatio Romæ, imo antequā constitueretur procurator ad reuocandum, vt constat ex data ipsarum, & cōsensu à tergo posito, & ex data reuocationis, & mādati ad reuocandū facti.

Secundo respondeo, quod dict. Ioannes resignans, tenebatur scire, vel saltem prævidere, vt sibi prospiceret priusquā faceret prædict. approbationē, contingere potuisse, vt prædict. reuocatio tēpore debito facta esset, quandoquidem constituit procuratorem ad eam faciendam, & ad eum effectū instrumentum reuocationis Romam misisse, cū proprijs literis familiaribus, vt quanto citius posset fieret dict. reuocatio. Quod si sciens hoc, vel scire debens, approbavit dict. bullas, perijque possessionem dict. portionis dari dict. Ioanni sibi imputet, quia paria sunt, scire, vel scire debere, vt in. l. quod te mihi. ff. si cert. pet. cū similib. sicq; potuit, vel debeat saltem in genere cogitare dict. casum.

Tertio respondeo, probatū existere in processu dict. Ioan. resignantem, antequam fecisset dict. approbationē sciuisse, Anto. de Trejo, cui missa fuere instrumenta ad dict. reuocationē faciendam, rescriptisse, ad se ea peruenisse, & factam fuisse debito tēpore: vt testatur hoc testis fidedignus ab aduersa parte productus, affirmās se legisse dict. Ioanni epistolā dict. Antonij, qua id scripsit.

8 Cui testis quauis singularis, cum deponat de suo proprio facto, ex quo nullū cōmodum reportat, magna fides adhibenda est: & nō deest, qui dicat, integrā fidē esse quādam, vt per Couar. in præf. tit. quæst. c. 3. nu. 3. col. 2. illius num. Maximē cū sint alij tres testes deponentes de cōfessione extraiudiciali dicti actoris super eodē, qui quidem sunt sacerdotes, & beneficiarij in ecclesia cathedrali dict. ciuitatis, ac proinde maximē fidei & authoritatis.

Gg

Quo

Quo fit, vt simul in dī integram si-
de faciant, cum prior testis deponat de
facto ceteri de confessione extraiudi-
ciali iuxta doctrinam Bartoli, in l. admo-
pendi. n. 42. de iur. iur. vbi Docto.
communiter, & alibi sēpissimē sequun-
tur, & testantur commune illam do-
ctrinam Bartolice text. in c. fin. de suc-
cess. ab intest. sicque probatā existit suf-
ficienter scientia dict. Ioanni. resignan-
tis, tempore quo approbationem prę-
dict. fecit. Et tanquam sciens potuit p̄m
ni iuri sibi competentī ratione dict. re-
uocationis renunciare, & renuntian-
tibus iuxta sua non datus regressus. l. quę-
ritur. §. si venditor. ff. de edil. edict. cum
alijs à Tiraque. cumulatīs in tract. de re-
tracta. §. glossa. 9. n. 119.

Minus obstat dicere, quod tempore
gratię dict. portionis, d. Ioannes nunc
reus habebat prioratum Turris Crema-
te, eiusque non fuisse factam mentionē
in supplicatione gratię dict. portionis,
ac proinde ipsam subrepticam ac nullā
fuisse. Quoniam instrumento productio
à dict. Io. in. constat euentus, gratiam
& prouisionem dict. prioratus fuisse die
sequenti post consensum portionis fa-
ctam, Quibus omnibus sic extantibus iu-
dicio mox iusticię dict. rei satis clara, no-
toriaque efficitur, & pręsens causa de-
cidenda venit in fauorē dict. rei, prout
spero futurum annuntie Deo, datum
Placentię. 23. die Ianuarij Ann. 1570. Sic
factum fuit postea per vicarij Placen-
tinum: nam is sententia lata die. 4. Fe-
bruarij eiusdem Anni absoluit & libera-
uit dict. reum à petitis per dict. actorem
imponendo ei perpetuū silentium super
prędict. portione. Et dict. actor appella-
uit appellacioneq; pendente partes inie-
runt concordiam, & translationem su-
per hac lite pensione certa super dicta
portione imposita auctoritate Aposto-
lica in fauorē dicti actoris, remanen-
te tamen dict. portione penes dict.
reum eiusdem possessio-
nem, & sic finita est
hęc lis.

Summa

Summa eorum, quę in hoc Consilio Decimo continentur.

- 1 VNum tantum beneficium in posterū
est singulis conferendum, &c.
- 2 Plura beneficia simplicia, vel eccle-
się parochiali, & capellaniam simul,
an possit quis habere? & numer. 3. quod
hodie attento sacro Concilio Tridenti-
no id non liceat.
- 4 Per adeptionem possessionis secundi bene-
ficij, vel ex quo stetit per adipisci debē-
tem, quomodo possessionem acciperet,
vacat primum, imo priuatur eo ipso iure.
- 5 Habenti duo beneficia contra iuris probi-
bitionem non datur vllus terminus ad
optandam, vel declarandam vtrum be-
ficiū ipsorum eligas habendum, & al-
terum dimittendum vel resignandum.
- 6 Ordinarius potest præcipere habentibus
plura beneficia in suo episcopatu, vt in-
tra certum terminum exhibeant dispen-
sationes, quarum auctoritate possideant
dict. beneficia.
- 7 Episcopus potest alteri conferre beneficiū
curatam, quod alijs obtinebat postquā
aliud recepit consensile & ipsius posses-
sionem pacificam accepit, vel per eum
stetit, quomodo acciperet, non tamen po-
test illum cui contraxit inducere in pos-
sessionem possidere non vocato. & nu-
mer. 10.
- 8 Episcopo licet sine alia causę cognitione
auferre possessionem, vbi ius perdidit
ille, qui ecclesiā possidebat.
- 9 Electio, & collatio beneficij vacantis fa-
cta alicui non impeditur prætenu appel-
lationis ab ea interposita.
- 11 Intrusus dicitur, qui absque titulo eius,
qui dare potest tenet beneficium, & non
ille, qui ab illo habet titulum, qui dare
potest, licet de ipsius promisi, vel euenis
titulum, validitate dubietur vel dispen-
setur.
- 12 Intrusus dicitur qui accepit possessionem
beneficij ante collationem.
- 13 Intrusus dicitur qui propria auctoritate
intravit

intranit beneficij possessionem, quamvis cum signatura incederet.

- 14 Possessor non est spoliandus iuris ordine non servato, quoties beneficium vacat de iure, non tamen de facto.
- 15 Possessor non remouetur a sua possessione, licet vitiosa, sine causa cognitione ex quo titulo possidet, licet iniusto.
- 16 Appellari licet non posita pena legis vel canonis, à declaratione tamen ipsius in ipsam incidisse: quando constat non incidisse, vel est dubium bene admittitur appellatio.
- 17 Intrusus non dicitur retinens beneficium post priuationis, & depositionis sententiam à qua appellauit: imò ea pendente id retinere potest, nec sibi auferendum est.
- 18 Episcopus in omnibus casibus, in quibus beneficiatus ipso iure, vel per sententiam hominis iam rite latam, & qua transiit in rem iudicatam perdidit ius quod habebat in beneficio potest, & debet cōferre alij beneficium, & primo auferre possessionem sine alia causa cognitione.
- 19 Appellatio non admittitur in notorijs.
- 20 Appellatio non admittitur in acta, quem quis approbavit, quia ab eo appellari non potest.
- 21 Appellari non potest ab acta, qui sit secundum iuris dispositionem, & canonicas sanctiones, nec à iudice iuris dispositionem & decretum exequente.

Consilium Decimum.

Ipræfenti causa fiscalis contra Ludouic. Clericum Placent. de, & super vacatione beneficij societatis, vulgò nūcupiti, quod obtinet in hoc ecclesia cathedrali Placentina, præsupposito tenore bullarum ipsius beneficij, præcipue clausula, volumus autem, &c. eandem, qua summus Pontifex Pius. V. præcipit, ut cum primò sortituri effectū regressus ecclesie parochialis cuiusdā oppidi quē ipse Ludouic. habet, ipsiusq; possessionē nactus fuerit, eo ipso vacet ipsum beneficium societatis, & id omnino di-

mittere teneatur dict. Ludouic. visq; processu huius causæ, videtur de iure optimè fundata petitio fiscalis asserentis dict. beneficiū societatis vacasse, ac per consequens providendum esse nūc idoneæ personæ quadoquidē effectum sortitus est regressus prædict. ecclesie parochialis morte Petri eius vltimi possessoris. Et prætereà concurrunt, quæ in fra dicentur suo loco. Primò per d. clausulam, volumus autem, &c. quæ expressè disponit, quod supra dictū est. Et non datur vllus terminus præf. Ludouic. ad declarandum, optandum vè nec eligendum vnum ex prædict. beneficijs. Item decreto. 17. session. 24. sacrosancti vniuersalis Concil. Trident. Cum quo decreto in eius prima parte videtur se cōformare voluisse Summus Pontifex in dict. clausula, volumus autem, &c.

Quia in dict. decreto asseritur, vt in posterū vnum tantū beneficiū ecclesiasticum singulis conferatur: itaq; prohibet collationē pluriū beneficiorū in fauorem vnius fieri. Vnde inferitur, quod collatio facta contra formā dicti decreti erit nulla, argu. text. in c. ordinarij ad fin. vers. quæ etiam ostensa, & in vers. aliter. de officio ordin. lib. 6. Quo attento, quia non poterat conferri vni personæ plusquam vnum tantam beneficium, Summus Pontifex præcepit, quod cum dict. regressus sortituri effectum, & quā primū dict. Ludouic. nactus sit possessionem ipsius beneficij curati vacet eo ipso beneficium societatis, &c. Quod expresse probatur dict. Ludouic. nō habere optionem, quandoquidē ei non fuit facta collatio plusquam vnius tantum beneficij: nec secundum ius & dictum decretum poterat aliud fieri.

Per quod decretum Concilij declaratur & ampliatur ius canonicū prohibens in vna persona pluralitatē beneficiorū, &c. Quia videbatur secundū hoc, quod in beneficijs simplicibus non habeat locum dict. prohibitio, nec eius pena, vt bene tetigit Abb. in cap. quia nonnulli. n. s. de cleric. non resid. Imò eadē ratione in obtinēte ecclesiam parochialem,

Cg 2 & vnam

& vnā capellaniam, in qua debeant missæ celebrari per capellanum ex fundatione ipsius idem concludunt, & bene probant in facti contingencia, & in obtinente duo beneficia simplicia. Oldrad. consil. 165. & Lapus allegacione. 36. & 116. & 117. Dicunt tamen ipsi, quòd si hæc duo beneficia sint incompatibilia, vtrumque requirens necessariò residetiam personalem, non inducitur vacatio primo ipso iure, sed datur etiam hodie optio ex dict. c. referente. & c. præterea quia iura noua, quæ inducunt priuationem primi ipso iure loquuntur in duobus curatis, vel dignitatibus, & personatibus, & nõ debent extendi ad duo simplicia, vel vnũ simplex, & aliud curatũ. Et ampliat supra dict. Oldrad. vbi supr. etiã si in ipso gratia apponatur grauamen, vt residet in hoc loco beneficij, alioqui ipsa gratia, & ipsius effectus nulli sit penitus momenti, quia est monitio & comminatio.

3. Hodie namque, attento dict. decreto sancti concilii, cessat hoc dubium, quia eo prohibetur pluralitas & collatio beneficiorum vni personæ faciendæ, & tantum permittitur vnus beneficij provisio, quamois sit simplex, vt probatur in illis verbis, vt in posterũ vnũ tantũ beneficiũ ecclesiasticũ, & c. Quando quidẽ liquet, beneficia simplicia esse beneficia ecclesiastica, & quæ non possunt obtineri absq; institutione, & collatione canonica, vt in regula, beneficium, & ibi doct. de reg. iur. in. 6. & probatur vltius expresse in d. decreto, ibi, hæc quæ non modo ad cathedrales ecclesias sed etiã ad alia omnia beneficia tã secularia, quã regularia quæcunq; etiam commendata pertinent, cuiuscunq; titoli ac qualitatis existant. Maxime cũ ambo beneficia, quæ nunc possident dict. Ludouic. incompatibilia, requirentia residentia personalem in diuersis ecclesijs, & locis, & vnum eorũ sit beneficiũ parochiale. In quibus duobus beneficijs militat rationes iuris prohibentis pluralitatem beneficiorũ: cessant etiã supradict. in nostro casu attenda. d. clausula bullarũ, volumus autẽ. & c. Perquã etiã cessat opinio aliorũ tenentiũ,

quòd quis habet vnũ beneficiũ in habitu, & aliud in actu, & postea efficitur in actu primũ beneficiũ datur ei optio: nã in proposito contrariũ deciditur per d. clausulã, & post iura infra allegada.

Secundò, quia dictus Ludouicus accepit iam diũ possessionem dict. regressus, & beneficij curatij, antequam sortiretur effectum regressus huiusmodi ad tempus, quo sortiretur eundem effectum. Itaque morte dict. Petri iam sortitus est effectum dict. regressus simul cum possessione, & verificata fuit omnino dict. clausula, volumus autẽ, & c.

Tertiò, quia ad impetrandum hoc beneficium societatis non fuit facta mentio Summo Pontifici huius possessionis, quam natus fuerat iam dict. Ludouicus. virtute dict. regressus ad tempus effectus regressus. Nam si dict. possessionis fieret mentio Summo Pontifici in concessione gratiæ dict. societatis exprimeret, & præciperet, quòd quam primum sortiretur effectum regressus huiusmodi, eo ipso vacaret societas, nec requiret iam captionem possessionis beneficij parochialis quandoquidem eã cepisset. Et quia huius possessionis non fuit facta mentio Summo Pontifici præcepit, vtquam primũ sortiretur effectũ regressus & dict. Ludo. nancisceretur possessionem, vacaret eo ipso societas.

4. Quartò, per tex. in extravagati excrabilis. Ioan. 22. de præb. in ver. qui vero, deinceps. Vbi præcipitur quod recipiẽtes dignitatem, vel personatũ seu officiũ curã animarũ habens, si ante similitudinem beneficiũ obtinebãt (hodie vel quodq; aliud ecclesiasticũ, vt in dict. decreto Sancti Concilii Tridentini) absq; moris dispendio in ordinariorũ manibus dimittere tenentur verbo, & facto, ac sine fraude sub *testimonio publico*: imò dict. prim. beneficio priuati sunt ipso iure, post quam secũdi possessionẽ habuerint, vel per eos omnidolo, & fraude cessantibus, quomocunq; habeansteterit. Qui tex. est expressus in proposito, & maximè notandus in duobus. Primò, quod acceptans secundum beneficium eo ipso tenetur dimittere primum.

num beneficium in manibus ordinarij
(qui est Episcopus, ut probatur in codi-
ce. inferius in vers. ceteris, ordinarios
intelligimus in casibus supra scriptis,
Episcopos, in quorum ciuitatibus, vel
diocesi constituitur beneficia, seu aliquod
eorum, &c. verbo & factis, absq; fraude
sub testimonio publico, & hoc sine mo-
re dispendio. Et ita prefat. Ludouicos
nullum terminum habere ad optandum,
neque declarandum, sicut minus bene-
ficiis contra illum text. & hoc non
facto remanet priuatus ipso iure secun-
do beneficio, ut in dict. text.

Secundo notandum est ille text. ad hoc,
q; quauis acceptans secundum beneficium
non faciat dimissionem primi in forma su-
pra dicta, latum q; accipitur possessionem
secundi beneficii, vel stat per eum,
quominus ea accipiat, remanet priua-
tus ipso iure dict. primo beneficio. Cum
igitur dict. Ludouic. habeat iam posses-
sionem dict. secundi beneficii curati, stetq;
preterea per eum, quominus eam rati-
ficauerit, vel de nouo acceperit, sicut
sibi permittit & concessum fuit expressis,
per illustrissimam vestra dominationem,
nec fecerit dimissionem dict. primi bene-
ficii, nec curati in forma publica supra
dicta, imò cum cautela & fraude amba
beneficia retinere velit, quadoquidē
contendit se habere sex menses ad decla-
randū, & optandum vni eorū, & nullū
dimittit, remanet & est priuatus ipso
iure, dicto beneficio, societatis, auocu-
pato; quod est primum beneficium, cuius
habuit prius possessionem eū effectū, &
perceptionem fructuatā iuxta illū text.
quem secundum clausulam volumus au-
tem, &c. bullarū gratiæ, dict. societatis.

Exper dict. extrauag. probatur etiam
manifestissime, minime habere prefat.
Ludou. aliquis terminus ad declarandū,
utrum beneficium, supradictorū eligat ha-
bere, & verum dimittere, sed quod sine
more dispendio statim tenetur dimitte-
re primum, & est eo ipso iure priuatus,
postquā secundū possessionem habuerit,
vel statim per eū, quominus habeat. Et
idē ante illius text. promulgationē deci-

sum extabat, neq; per adoptionē se-
quendi beneficii curati, vacaret ipso iure
primum, & eo existeret priuatus posses-
sor nullo sibi concessio termino ad decla-
randū, nec ad optandū per text. in. c. de
multa, de prab. cū concord. per quem
text. corriguntur iuxta antiqua, scilicet,
text. in. c. referre. & in. c. preterea, eodē
tit. de prab. cōcedenti optionē posses-
sori, ut adueritur, & deducit gloss. in. c. de
multa. verb. cōtenderit. & ibi DD. Ab-
in. d. c. quia nonnulli. n. 4. de cler. resid.
& ibi additio marginalia bonas remis-
siones allegat, & Archid. in. d. c. ordina-
rij. n. 3. de off. ordin. lib. 6. & ibi Domi-
nicus in vers. quod si forte. n. 4. & hoc
planū & absq; dubio hodie est attenta
decisione noua. d. extrauag. & decreto
supradicto sancti Concilij Tridentini,
& clausula suprad. volumus autem, &c.,
dictarum bullarū.

Quintū, ultra suprad. iustitia fiscalis
in hac causa fundatur, & probatur per
text. in. c. ordinarij. qui renouatur, & sen-
tentiā precipitur per decretum. s. scilicet
q. Concil. Trid. quo probatur, q; ordina-
rius potest, & debet districte cōpellere,
habentes pluralitatem beneficiorū in suo
episcopatu, ut intra modicū tēpus pro-
facti qualitate arbitrio ordinariorū mo-
detādo exhibeat dispensationes, quarū
authoritate possidet, d. beneficia. Quod
si non fecerit, nec exhibuerint in d. tē-
mino iusto impedimento cessante, eo ipso
videatur constare eos illicitē prab. be-
neficia obtinere, & illi ad quos eorum
collatio pertinet, debet prab. beneficia
liberē providere personis idoneis. Ergo
cū hic terminus fuerit assignatus per
facto Ludouic. per. vestra illius, domina-
tionē, & non exhiberis, nec produxerit
dispensationē aliquā, nec alleget, eas
habere, ad minus debet provideri dict.
beneficiū societatis tanquā vacans per
supradicta personarū idonearū, à domina-
tione vest. in. q. capitulo eligēde (quia
ad eos etiā pertinet) prouisio, & collatio
dict. societatis) ut in. d. c. ordinarij. Quia
probatur, & ibi DD. aperte insinuat, &
presupponit, q; hoc casu dom. vest. ex

Gg 3 pro-

proprio officio ubi partem petitionem potest procedere, quia proprium officium pastoris in hoc consistit.

7. *Sexto, ad idem est optimus text. in. c. licet Episcopus. de prae. in. 6. ubi probatur, quod Episcopus potest de iure alteri conferre beneficium curatum, quod aliquis obtinebat, postquam aliud recepit simile, ac ipsius possessionem pacificam habuit, vel per eum stetit, quominus haberet eandem, ubi gl. allegat etiam text. in. c. cum missa. §. 1. de elect. in. 6. qui in alio licet proposito idem probat, scilicet, paria esse accepisse possessionem beneficij, vel stare per eum, quominus eam habeat. Et cum his remanet beneficij fundata pars hanc fiscalis, & sine dubio.*

Solum restat scire verum sententia, quae ferenda sit super hoc negotio, in qua debet declarari vacasse dict. beneficium societatis, & mandari debet provideri personae idoneae, sit exequenda cum effectu spoliando dict. Ludovic. a sua possessione dict. beneficij, non obstante ipsius appellatione. Et primo videtur, quod sit ex traditis per Innocent. & ceteros doct. in. c. accepta, de restit. spoliar. ad finem dicitur. Item in primo casu, & in omnibus alijs, ubi ius perdidit ille, qui ecclesiam possidebat, licet Episcopo sine alia causa cognitione, ei auferre possessionem, quia in hoc exequitur suum officium, ut hic & infra de instir. c. 3. & supra de pact. c. accepimus. & c. cum clerici. Sed non sic in secundo casu, quia ibi nunquam licet auferre possessionem, nisi post sententiam. Et ultra ordinarios ibi sequitur hoc dictum Innocentij, dicens singulare Rdm. con. 483. incip. dubitatur. 3. co. n. 9. ver. sed tamen his non obstantibus. & iterum columna si ver. non obstat. & Ludovic. Mexia in. l. Regia Tolet. De los terminos r. part. 10. fundamento. numer. 34.

Secundo, per text. in. c. constitutus, de sententia, de appellat. ubi electio & collatio beneficij vacantis facta alicui non impeditur praetextu appellat. ab ea interposita. Tercio, per dictum decretum. §. sessio ne. §. sacrosancti concilij. Trid. ibi. Apollationibus, privilegijs, & exemptionibus.

in. c. quibusque, & c. in praemissis, minime suffragantibus. Sed pro contraria parte facit text. in dict. c. licet Episcopus. de prae. in. 6. ubi probatur. quod licet Episcopus possit conferre alteri beneficium curatum primum alicuius, post eundem possessionem accepit, vel per eum stetit quominus haberet eandem, illum tamen cui contulerit, non debet possessionem non vocatam (cum ei forsitan possit competere retinendi) in possessionem illius inducere corporalem. Ex quo text. plures determinationes & doctrinas doctorum refert atque cumulat in fauorem iniusti detentatoris beneficij ad hoc, ut eo non debeat priuari, nec spoliari ordine iuris non seruato, quamuis beneficium vacet de iure. Felin. in. c. cum olim. nu. 12. col. 3. illius numeri in vers. ubi autem certum non est de sententia & re iudicata in princip. dict. nu. 1. intelligat dict. text. alios allegans quando potest esse dubium de iure possidemus: nam possessor beneficij intrusus notorie & inexcusabiliter potest spoliari non vocatus. Sed in nostro casu dict. Ludovic. non videtur intrusus, sed possessor. cum tunc Quia intrusus dicitur, qui absque titulo eius, qui dare potest tenet beneficium, & non ille qui ab illo habet titulum, qui dare potest, licet de ipsius prouisi, vel tenentis titulum, validitate dubitetur, vel disputetur, ut etiam Innocent. & Copos in. c. nihil est. in glossa magna. circa medium, de elect. tenet. Rota. §. de causa possessionis. & propriet. in antiquis. fo. mihij. 22. col. 4. In princip. & ibi Additio marginalis. allegat Felinum. sequitur Rebuffus in praxi beneficii in regula cancella. de subrogan. collig. in verb. dummodo praefatus colligens, & c. gloss. 4. nu. 4. & sequent. fo. 330. Vbi etiam ponit alios septem casus quibus aliquis dicitur intrusus, & nullus eorum conuenit in proposito.

Nec etiam dict. Ludovicus accepit possessionem dict. beneficij societatis ante collationem: hoc enim si fecisset esset intrusus secundum Abb. c. cum iam dudum de praebend. per illam text. & postea colla-

collatio illi facta non valeret, vt ibi & in in. c. in nostra. per Felinum. de rescript. tradit Rebuff. in dict. praxi beneficiorum. de missio. in possess. numer. 8. fol. 38. ac

- Item dictus Ludouicus non intravit possessionem huius beneficii propria auctoritate: quo casu diceretur etiam intrusus, quamuis cum signatura ingrederetur, vt per eisdem Doctores; vbi supra, & per eundem Rebuff. alios allegantem in dicta praxi beneficiorum, in forma, & declaratione nonz prouisia. vnde per se, vel alium folio. 220. sed cuius titulo canonico habito ab eo, qui potest rat dare ingressus est possessionem huius beneficii, & auctoritate sententiarum in contradictorio iudicio latorum à iudicibus apostolicis huic negotio specialiter deputatis per Summum Pontificemque Vnde non debet iuris ordine non prohi-

- to predicti beneficio spoliari. Quia licet hoc casu vacet beneficium de iure, non tamen vacet de facto, quo casu quod est spoliandus possidet iuris ordinem seruato, vt est tex. de hoc in cap. eum id nostris. de concel. preb. & de iur. in. 192. optime tradit & distinguit Et Archid. in dict. cap. licet. de prebendat. si non. 2. inquit, quod possessor non spoliandus est à sua possessione, licet vitiosa, sine eius cognitione, ex quo titulo possidet, licet iniustus, idem tenet gloss. in d. c. licet. in verb. te non vocato. per tex. in c. volumus. 16. quæ. 4. Et sic intelligitur in dict. c. cum in nostris. & alia iura ibi allegata, vbi glossa in fine dicit. Et quod hic dicitur id intelligi secundum præd. d. in omni casu, in quo priuatus est quis ipso iure, vt in terminis. c. licet canon. de ele. in. 6. licet vtilis esset declaratio.

- Si ergo possessor beneficii licet iniustus debet citari, & audiri antequam spoliatus, videtur quod licet vna sententia sit condemnans, & declaratur vacare dict. beneficium, si ab ea legitime appellatur, quod non possit exequi, quando quid est vna tantum sententia, in qua declaratur tunc potuit grauari possessor. Quia licet à pena legis vel canonis non appellatur, vt in cap. quia nos. de appell. & in. l.

si qua pena. ff. de verb. signi. à declaratione tamé ipsius, (hoc est) in ipsam incidisse, quando constat non incidisse; vel est dubium, bene admittitur appellatio. Hæc est gl. singularis in. c. cupientes. verbo, priuatos. in verb. si auit. de electione. in. 6. quā singularem & legis in cognita appellat Cort. l. uni. plures optimas remissiones ad hoc allegans in. l. vnic. in princip. nu. 4. ff. si quis ius dicent. non obtemper. Et hoc videtur esse quod voluit dicere tex. in dict. c. licet Episcopos. ibi. Cum ei forsitan possit competere ius retinendi. Et licet sententia lata contrariū appareat appellacione tamé ab ea interposita suspensione iudicatum, iuxta tex. in l. r. §. si. ff. ad Turpilium iuxta eius comendationem intellectū & resolutionem: quia iudicia appellacionis poterit videri contrarium.

1. Hinc est, quod retineas beneficium post priuationis, & depositionis sententiam à qua appellauit, non dicitur interitus (sicque bene poterit id retinere post appellacionem: nec ei, ea pendente auctorandum est) Innoc. in cap. qualiter. c. l. 2. c. l. 3. nu. 2. de accus. quem refert, & sequitur alios allegans Rebuff. in praxi benefic. in dict. regula cancellar. de subrogand. collat. gloss. 4. nu. 20. fol. 33. r. 4.

Præterea hoc videtur in terminis tenere Archid. in dict. c. ordinarij. nu. 3. dum dicit, quod in omnibus casibus, in quibus beneficius ipso iure vel per factum hominis iā sit latus, & quæ iā transiit in rem iudicatā, perdidit ius, quod habebat in beneficio potest & debet cōferri alijs beneficiis, & licet Episcopo, ei, qui ius perdidit asserere possessionem, si ipsi insubatur de facto, sine alia causæ cognitione: quia in hoc exequetur officium suū, vt in dict. c. accepta de rest. spoliat. Et sic videtur intelligere doctrinā Innoc. in dict. c. accepta. sup. relata pro contraria parte; scilicet, quādo præcessit sententia iudicata in rem iudicatā, idē refert & sequitur Dominicus ibidem in dict. c. ordinarij. ver. quod si forte. nu. 7. vbi cum Ioann. Andr. intelligit Innoc. vbi supra. & sequaces dum loquuntur de priuatione iuris; esse verum quoad collationem

G g 4 bene.

beneficij. Sed quod dicunt de possessione esse falsum, ut in dict. capit. licet Episcopus, nisi intelligas de privatione iuris declarata per sententiam iudicis, ut hec sit mens, quod siue per sententiam declaratur priuatus, siue priuatur procedat, quod illi dicunt. Et hac secunda parte reuocata posset responderi textui in dict. cap. consiliis. Et secundo adducto, prioris, quod loquitur quando beneficium vasat de iure, & de facto, quia in casu illius textus, nemo erat in possessione, & appellatio fuit interposita: & deca-
29 no opponitur in personam electi, vel promissi. Non etiam obest, decretum supra sessio. 7. conc. Trid. in verbis supra relatis: quia quatenus tollit appellatio-
30 nem, videtur loqui respectu tantum assignationis congrue positionis fructuum beneficium, quod ibi vicariis fieri precipitur, ut constat ex decreto. 6. sessio. 2. eiusdem concilij. Quid dicendum.

31. Mihi, supra proxime dictis minimè obstantibus, prior sententia videtur amplectenda, videlicet, ut lata sententia contra ipsam Ludouicū exequutioni possit, sua appellatio non obstat, & hoc propter expressam provisionem summi Pontificis Pij. V. factam in prædict. bul-
32 lis societatis, scilicet, ut cum primū, & c. A qua non libet appellare. cum contineatur in licetis Apostolicis: & ea lege sit collata dict. societati Ludouico præfaro, & non aliis, nec aliō modo: ipseque Ludouico. eandem, cum prædict. lege acceptauerit, ceperitque possessionem ipsius: & sic non possit vilo modo aduersus propriū factum, & tenorē literarū apostolicarū venire. Quo fit ut plusquā manifestissimum sit, quod prædict. Ludouico optio non competat: quia verificata est conditio bullarū, & à forma tradita recedere non licet. Et tenore hanc partem, prout tenenda est, minime ob-
33 stant adducta pro cōtraria: quia ipsa est in nostro casu cōtraria: quia ipsa est fuerit citatus, & auditus, & sic eius cōgnitio interuenit, nullamque exceptiōnem allegat, quod non sit contra provisionem expressam summi Pontificis,

ab eodem Ludouico receptam tempore, quo cepit possessionem dict. societatis. Quo fit, ut appellatio, quoque, minime sit admittenda à prædict. sententia declara-
34 toria eius, quod in dictis literis apostolicis continetur, cum de verificatione prædict. conditionis (scilicet, in euentum quod regressus sortitor effectum) non dubietur: quia est notorium sortitum iam fuisse effectū, pro ut constat ex pro-
35 cessu: & pars aduersa, id minime negat.

36. Et in notorijs non admittitur appellatio cap. cum sit Romana, & capitulum sit speciale. §. potest, & ibi Decius col. 1. n. 5. de appell. Nec etiam admittitur in actu, quē quis approbauit, quia ab eo appellari non potest, ut in l. ab eo. C. quoniam modo & quando iud. & l. fin. C. de tem-
37 por. appell. tradit Marant. de ordin. iud. 6. p. princip. in de appell. n. 306. Item in actu, qui fit secundum iuris dispositionem, & canonicas sanctiones, & à iudice iuris dispositionem, & decretum, exequente, non potest appellari, text. in c. equitatis. Et recte, de appell. Marant. ubi supra, n. 345. Placuit, in mense Septembris ann. 1574. his hæc fuit iudicis decreto ita dis-
38 posita: ita hoc consiliū in fauorē dict. fiscalis, à quo fuit appellatum à prædict. Ludouico, & ad regiam cancellariam Vallisoleti & negotij deductū, ubi alio decreto declaratur, fuit iudicem non gra-
39 uare prædictum Ludouicum in non deferendo sive appellatōni: & causa fuit remissa ad prædict. iudicem, à quo, in
40 l. non nisi in actu.

Summa eorum, quæ

in hoc Vndecimo Consilio
cognoscuntur.

1. **R**estitutio ad gratiam reuocatam, intel-
ligitur restitutio sine alterius
preiudicio: unde alteri ante resti-
tutionē impetrandi præferri non debet.
2. Restitutio recipiatur, bona quæ non sunt in
alium translata.
3. Quando quis reduciatur ad corpus, à quo an-
te fugerat, ponitur in decretis stallis,
à quoquomodo hoc intelligatur.

4. Minor

Consiliū vndecimū.

4. Minus restitutus ad beneficium renuntians, tam non censetur restitutus cum illud fuerit alteri collatum.
5. Confirmatio Summi Pontificis facta obsequio causa cognitione nihil iuris tribuit, nec operatur confirmationem actus nullius.
6. Confirmatio dicitur facta in forma communi, quandoque in ea sit mentio iuste canonice scriptis.
7. Confirmatio facta in forma communi non tam offert praeiudicium tertio, sed recedat tacitam conditionem sitis scilicet si iuste possideatur.
8. Confirmatio, si desidet est in uoluntate, requiritur causa cognita, & certa scientia.
9. Causa cognita facta in nimis breui temporis non sufficit.
10. Confirmatio in forma communi facta ex certa scientia tribuit ius, sed hoc intelligitur, quando est modicum praeiudicium, secus si graue, & enorme sit.
11. Quomodo procedat quandoque praeiudicium confirmatio, si desidet est in uoluntate, requiritur causa cognita, & certa scientia.
12. Confirmatio tunc temporis censetur facta ex certa scientia quando inferatur in auctoritate eius confirmatio.
13. Confirmatio quamvis facta fuerit ex certa scientia, ex certa scientia, & de plenitudine, ne potestatis, si fuit subreptitia nihil operatur.
14. Clausula motus proprio quamuis propter vitium subreptionis non tamen tollit falsitatem causae expressae Imperatori, & interdicti.
15. Confirmatio Papae ex certa scientia, quandoque validet inuestituram alius inuoluntate.
16. Confirmatio subreptitia, etiam cum clausula, ex certa scientia, facta non valet.
17. Clausula, ex certa scientia, nihil operatur nisi in iure, de quibus princeps praesumitur habere scientiam certam, si non sunt ea, quae consistunt in iure, non autem operatur in iure, quae sunt facti, eodem modo.
18. Rescripta seu privilegia, ex certa scientia, ac motu proprio concessa nihil operantur in praeiudicium tertii.

IN causa vertente inter Ildesphosum & Franciscum, super beneficio Ecclesiastico vulgo dicto, Media racione, in fauorem dicti Ildeshonsi ultra allegata, & probata in processu tam in iure quam in facto faciunt sequentia. Primo tenet in capitulo, quomodo de rescriptis, in 6. Vbi expresse probatur, quod si restituitur quis ad gratiam recuperatam, intelligitur restitutus sine alterius praeiudicio, vnde alteri ante restitutionem non impetrari preterferri non debet. Et sic est ibi textus pro doctrina Bartoli in l. Gallus. §. & quid si, tum, nu. 12. ff. de liber. & posth. vbi notat, quod restitutio in integrum facta a principe non aufert ius alterius. Et sic debet limitare (inquit Bartolus in l. 1. §. 3. C. de sententia pass.) quod dicitur, quod restitutus recuperat bona: nam intelligitur, quod non sunt in alium translata, & sequitur ibi Paulus de Cast. nu. 14. l. 1. §. 63. & Anto. Gom. io. l. 1. Taur. col. penul. Quia doctrina pluribus alijs decisionibus comprobatur, & communis testatur plurimos allegans Jacobus Menoch. de recap. possess. 10. re. i. med. a. 101. & pluribus sequens. fol. 108. & Rolandus à Valle, affirmans eam esse communem cōs. 45. nu. 4. & sequentibus lib. 4. vbi aliquibus modis limitat, quod limitationes in proposito non conueniunt. Rescriptio igitur facta in fauorem dicti Francisci in suam Capellaniam, & antiquitatem, minime nocere potest dicti Ildeshonsi, cui tunc iam erat ius acquisitum cum possessione in altera capellania. Neque obstat limitatio textus in dicto c. quomodo ibi, nisi de hoc expresse dixerimus: quia in proposito non est expressum coram. Vel secundò, quod etiam si expressum adhuc nihil praestaret: quia confirmatio Summi Pontificis fundatur super narratione falsa facta à Decano, & capitulo Ecclesiae Patensis, ut constat ex processu: igitur nihil releuat, ut ex infra dicendis apparebit.

Secundò facit optima doctrina Ispani.

Gg 5 nis

nis de Platea, in l. Metallarij, no. 2. an fin.
C. de metallarijs, lib. 1. s. vbi tenet, quod
quando quis reducitur ad corpus, a quo
aufugerat, ponitur in deteriori stallo:
quia vbi erat in primo loco, propter
eius absentiam ponitur in ultimo. Quod
procedit secundum ipsum in officijs, in
quibus est honor oneri admixtus, secus
si continerent solum onus. Nā in nostro
proposito Capellaniz. d. Ecclesiz Pacē
sis, super quarū antiquitate litigatur; cō
tinēt, & honorē, & onus: honorē, quia
ascendunt ad dimidiās rationes: onus;
quia Capellani habent propriū, & pe
culiāre onus residendi diuinis officijs in
dict. Ecclesia dicendis, & celebrandis
item, & canendi. Igitur optimē cōuenit
in proposito doctrina Platez, vbi supra,
quam in terminis refert, & sequitur ad
bonam quzstionem Franciscus Auiles
in cap. 44. przt. in glos. platicare, nume.
3. foli. 239. vbi alia in nostrum propo
situm conuenientia, & fauorem adducit:
sequitur alios allegans Iacob. Menochi.
4 vbi supra, numer. 105. & sequent. ¶ Vbi
num. 104. cum glos. & alijs tenet, quod
minor restitutus ad beneficium renun
tiationem, non censetur restitutus cum il
lud fuerit asseri collatum.
5 ¶ Tertio, quia confirmatio Summi Pon
tificis, qua pars aduersa nititur, cum sit
in forma cōmuni, & absq; causę cog
nitione nihil iuris tribuit, nec operatur
confirmationē actus nullius (prout fuit
restitutio suę receptio facta a Decano,
& capitulo dict. Ecclesiz Pacensis, portē
aduersę in priorem Capellaniam cum
sua antiquitate, ex defectibus in proces
su allegatis) vt tenet plures allegas Dec.
in cap. 2. nu. 5. de confirmat. vtil. vel inu
til. Omitto alios, quia planū est, & pr
terea sunt allegati per aduocatū dict.
Ildephonsi: vltra quos tradit nouissimē
plures referens D. Molin. de Hispan. pri
mog. lib. 2. cap. 7. num. 7. fol. 163.
6 ¶ Et quod prdict. cōfirmatio sit facta
in forma cōmuni, probatur: quia in ea
facta est mentio iustę concessionis: quō
casu dicitur facta confirmatio in forma
cōmuni, & non tribuit ius, vt proba

tur in c. examinata, de cōfirmat. vtil. vel
inutil. tenet Alex. consil. 1. num. 35. lib. 5.
7 ¶ Confirmatio enim facta in forma cō
muni nullum affert prziudiciū ter
tio, sed recipit tacitam conditionem, si
ita sit, scilicet, si iuste possideatur secu
dū Rebuff. in tractatu de detim. quzst.
8 13. num. 91. ¶ Item, & 2. probatur, quia
ad hoc, vt confirmatio dicatur facta, vt
1 validet actum nullum requiruntur duo
formalia, videlicet, causę cognitio, &
certa scientia: quia confirmatio simpli
citer facta, & sine causę cognitione, &
certa scientia non suppleto defectum
vitiū nō valet, vt cum Ant. de Butrio, &
alijs, late optimeque probat idem Alex.
consil. 123. numer. 18. & sequent. volu. 4.
Qui omnino videndus est in proposito,
nam bene probat vtrūq; requiri neces
sario, scilicet, causę cognitionem, & cer
tam scientiā ad hoc, vt confirmatio sit in
specifica forma, vt validet actū nullū, se
quitur alios referens D. Molina vbi su
pra. n. 26. & in 2. p. lib. 3. c. 3. n. 12. fol. 15.
Sed in proposito prdict. confirmatio
fuit facta absq; causę cognitione, & cer
ta scientia, igitur nullū ius tribuit aduer
9 se parti. ¶ Imo vt tenet Alex. dict. consil.
123. n. 24. & sequen. nō sufficeret adhuc
causę cognitio facta in nimis breui tem
pore: sed in prsenti caso, nulla fuit adhi
bita, vt constat ex ipsa confirmatione,
ergo nihil operatur.
10 ¶ Nec obstat si dicatur, quod cōfirma
tio in forma cōmuni facta ex certa sciē
tia tribuit ius: & cōfirmat, quod nullum
est, vt cum Cardin. Abb. & alijs resoluit
Dec. in d. c. 2. nu. 6. de confirmat. vtil. vel
inutil. ¶ Et quod tunc temporis censetur
ex certa sciētia facta confirmatio, quā
do in ea inferitur tenor rei confirmatę,
vt in c. venerabilis, de cōfirmat. vtil. vel
inut. & ibi notat Abb. & Decius norab.
1 & alij, cōmuniem reitatur alios alle
gans D. Molin. vbi supra dict. lib. 2. cap.
7. num. 9. ¶ Quia primō respondeo, hoc
procedere, quando est modicum przi
udiciū, secus si graue, ac enorme sit:
(vt in proposito) ita plures allegas D.
13 Molin. d. cap. 7. n. 16. 23. & 24. ¶ Sequēdo
ref-

- respondeo supradict. communem opinionem procedere, quando preces rei confirmatæ veritate nituntur, alias lecus, vt probat expresse text. in dict. 18 venerabilis, in si. ibi, *Mendamos*, quatenus si præmissis veritas suffragatur, & c. Et in terminis ita tenet, & bene probat alios allegans Rota noua. 2. de confirmati. vtil. vel inoril. & Decius in dict. capit. venerabilis, in princip. & omnium optimè probat latissimè plures allegas R. Roland. à Valle consil. 2. num. 157. & pluribus sequent. lib. 1. dicens, quod confirmatio quamvis facta fuerit cū clausula, ex certa scientia, & de plenitudine potestatis, si fuit subreptitia, quia continebat falsa narrata, nempe quia in impetratione expressit non dicenda; & tacuit exprimenda nihil operatur. & Ex idem ibi concludit numer. 163. in clausula motus proprii, vt quouis purgetur vitium subreptionis, nō tamen tollat falsitatem causæ expressæ Imperatori, & ius. tertij, secundū Dec. consil. 407. col. penul. vbi tenet, qd clausula motus proprii non tollit falsitatem causæ narratæ Summo Pontifici, & ius tertij. Idem Decius consil. 544. col. fin.
- 16 Item Roland. à Valle, vbi supra, num. 162. concludit eam Paul. de Cast. q. tunc confirmatio facta per Papam ex certa scientia validat inuestituram, alias inuālidā, quando Papa sciens eam inuālidam, tantum inuālidam volēs eam facere validam confirmasset, & volens alteri præiudicare, secus si illam confirmasset, tantum validam, ignorans illam inuālidā, & se alteri præiudicare, quia non fuit aliquid expressum de inuāliditate, vel de præiudicio, quod alteri fiebat: quia tunc non presumitur tollere actus superfluos, & ceteros, & aliovi præiudicare.
- 17 Quod etiam probatur ex elegantia doctrina Baldi in l. h. num. 7. C. de sententiam pass. vbi tenet, quod confirmatio subreptitia, etiam cum clausula ex certa scientia facta non valet: quia clausula supradict. nihil operatur, nisi in ijs, de quibus princeps presumitur habere scientiam certam, sicut fuit ea, quæ consilium in iure, non autem operatur in ijs, quæ

Princeps presumitur ignorare, prout, ea; quæ sunt facti, refert, & sequitur plures allegans D. Molin. vbi supra. d. c. 7. numer. 15. & Facit præterea, quia rescripta, vel priuilegia ex certa scientia, ac motu proprio processa, nihil operantur in præiudiciū tertij, vt pluribus relatis affirmat Menoch. de arbit. indic. lib. 1. q. 9. num. 11. Sed supradicta confirmatio, quæ nititur pars aduersa fuit facta super falsa narratione in pluribus, & omissa fuisse alia, quæ sunt considerata, & late allegata in processu, itidem, & probata, & constant manifestissimè ex actis processus, & ideo nō repetō. Nihil igitur valet, nec operatur supradict. confirmatio, etiā si facta fuisset ex certa scientia, & plenitudine potestatis, & motu proprio per supradicta, maxime, quod causæ cognitio non intercessit, quo casu supradictæ clausulæ effectum non producant, vt vlt. tra Alexan. vbi supra, cum Decio tradit Roland. à Valle vbi supra, num. 164.

Nec obstat, quod in prædict. confirmatione videtur facta mentio iuris, & antiquitatis aliorum Capellandorum dictæ Ecclesiæ: ac per consequens illis videtur præiudicare voluisse Summo Pontificem. Quia resp. quod illa mentio fuit facta sub falsa narratione, & omissione veritatis, & præterea confirmatio facta absq; causæ cognitione. Quo casu nihil valet, vt supra probatum est: quia Papa in prædict. confirmatione existimauit iustam esse concessionem factam à Decano, & Capitulo parti aduersæ ex falsa causa sibi narrata, & omissione veritatis: quo circa minimè præiudicari tertio de iure existimare potuit. Vnde cum veritas sit in contrarium respectu causæ, & facti narrationis, consequens est, vt Papa tertionoluerit præiudicare hoc casu ex pluribus iuris regalis, & textibus expressis. Quare existimo secundum allegata, & probata actenta iuris dispositione iustitiam nosociam fouere. d. Ildephonf. rectius sentiat in falsa correctione. Placentia. 19. die Iunij. Anno. 1773. hæc lis definita fuit à iudice Apostolico coram quo pendebat iudicio sui affessoris doctoris.

Altissimi in fauorem dicti. Ildephonfi. 29.
die Ianuarij, Anno. 1574. nam fuit con-
firmata electio, & collatio præd. dimi-
diæ portionis à Decano, & capitulo Ec-
clesiæ Pacensis facta in fauorẽ d. Ildepho-
fi, & fuit impositum perpetuum silentium
dicti. Fracisco super prædicti. beneficio.

Summa eorum, quæ

in hoc Duodecimo Consilio
contineatur.

- 1 **E**mphticus nō potest alienari in ecclsiā.
- 2 **L. 65. Taur.** quæ hodie est. l. l. tit. 15. lib. 5
Nouæ Recop. Regni, quomodo præli-
cetur.
- 3 **Emphticus**, ut cadat in commissum ob in-
debitam alienationem requiritur tradi-
tio ipsius.
- 4 **Domino plurimum interest**, ut propter ca-
ducitatem sibi ius quaratur absque eo,
quod aliud interesse eueniat.
- 5 **Autoritas doctorum** est probabilis, &
non necessaria.
- 6 **Opinio doctorum** quando est communis, &
benefundata non est recedendum ab ea
in iudicando, & consulendo, eodem. n. 5.
- 7 **Glosse dictum** quando sequitur aliquis Du-
ctus censetur communis illa opinio.
- 8 **Deficiente iure canonico**, ad ius Regiū est
recurrendum, etiā in foro Ecclesiastico.
- 9 **Alienans non incidit in commissum**, vel
penam, quando alienatio fuit nulla.
- 10 **Tenor in oestitura est attendendus.**
- 11 **Unus ex heredibus cessante soluere cano-
nicum**, licet alter soluat, tota res incidit in
commissum.
- 12 **Emphticus priuatus**, sicut Ecclesiæ pro-
pter deteriorationem rei emphyteuticæ
potest ab illa expelli.
- 13 **Pax pro uisione hominis censetur neces-
saria** à promissione legis in priuilegijs, se-
cus in iure communis.
- 14 **Omnis censentio**, & implendi condi-
tionem, etiam potestatiua non trahit ad hā
redem, licet de eo non fiat mentio.
- 15 **Pactum de retrouendendo**, ex parte pri-
mi venditoris transit ad heredem etiam
si hoc in pacto non fuerit expressum.
- 16 **Ius excipiendi competens venditori com-
petit etiam**, & transit in singularem suc-
cessorem, & sic in emptorem.
- 17 **Ius redimendi rem**, quæ incidit in com-
missum transit ad heredem.
- 18 **Emphticus**, nec ipse heres potest post-
quam res incidit in commissum rem redi-
mere virtute clasule, & pacti de redi-
mendo, quia dñō directo debet applicari
& adiudicari, & numeris sequens.
- 19 **Ius redimendi sine luendi rem**, concessum
vni non transit ad heredem ipsius, præci-
pue quando hæc concessio non competit
iure proprio, sed alterius.
- 20 **Flares non debet**, nec potest esse melioris
conditionis, quam defunctus.
- 21 **Purgatio mora** non habet locum facta
declaratione domini volentis accipere
rem per in commissum.
- 22 **Purgatio mora hoc casu lege Regia per-
tinetur** est licita intra decem dies post
remoram commissum, sed debet intelligi in
sequuta dicti. declaratione domini, aliā
secus.
- 23 **Commissum in faciendo** est gratus de-
lictum, quam commissum in omi-
tendo.
- 24 **Sententia in iudicio** non requiritur ad hoc,
ut res incidat in commissum, sed sufficit
declaratō domini.
- 25 **Clasule diuersæ contractus debent con-
cordari**, & quælibet intelligi, quod pro-
cedat in suo casu, ut sic omnes conuentio-
nes seruentur, & cunctis correctio, &
repugnancia.
- 26 **Clasula**, ubi plures sunt in uno contra-
ctu, vel instrumente qua adinnit videt
ut repugnare, debet per subdiuisionem,
vel distinctionem inuari instrumentū.
- 27 **Verba debent intelligi secundum subie-
ctam materiam**, & naturam contractus.
- 28 **Clasula in fine posita** refertur ad omnia
præcedentia.
- 29 **Clasula præcedens** est maioris efficaciæ
ad declarationem sequentium, quam d
conuersa, nisi sit correctiua.
- 30 **Clasula**, rebus sic stantibus, & in eodem
statu permanentibus, semper intelligi-
tur in contractibus etiam iuratis, & in
alij dispositionibus.

- 30 Emphyteuta non potest redimere rem emphyteuticam venditam sine consensu domini in præiudicium prælationis, vel commissi domino acquisitidem est in Vassallo, num. 3. l.
- 32 Clausula iure domini in reservatione seu di, vel emphyteutis operatur, quod si ante feudatarios, vel emphyteuta acciderit à iure suo ob aliquam causam nō profici sibi nona reformatio.
- 33 Invasor solvere usuras licet petere possit absolutionem, & relaxationem ab illo invasore coram iudice Ecclesiastico, hoc tamen debet intelligi ante commissam, & incursum peritium.
- 34 Emphyteutica rei alienatione facta sub conditione si dominus cōsenserit, deficiente conditione non potest impetrari dict. consensus domini ab emptore in præiudicium hæreditis.
- 35 In dabo, apus. Vltima. videtur approbata.
- 36 Extensio sic etiam in penalibus ex Identitate rationis expressa.
- 37 Emphyteuta cadens in commissum non cadit à iure laendi quando præcessit contractus principalis emptionis, & venditionis inter eodem cum pacto de lucendo rem in eodem instrumento, vel separatim in alio posito.
- 38 Pactum appositum in contractu fendi, vel emphyteosis, nempe quod possit alienari libere valeat, & est servandus renouationis secundum communem: nas contraria.
- 39 Pactum contra substantiam contractus nō valet, & rescitur tale pactum.
- 40 Verba contractus debent in dubio intelligi secundum naturam feudalem, & sic emphyteosis, ut minus ledant quam fieri poterit.
- 41 Plerumque doctores nostri non perscrutantur rationes, & imitantur aures, quæ quādo una volat, alie omnes sequuntur.
- 42 Communis opinio, non attenditur quando alia opinio contra communem est fundata melioribus rationibus.
- 43 Communis opinio non est sequenda quādo est notorie falsa, vel rationabiliter conuincitur secundum quod index ac-

tissimi ingenij astimabit.

- 44 Contractus qualis sit, inspicitur natura, & non verba.
- 45 Verba hæc, Como la fusodicha, vel, como dicho es, sunt relatiua præcedentium cum omnibus suis qualitatibus.

Consilium duodecimum.

N causa præsentis tria præcipue sunt videoda. Primò, an valuerit pactum appositum in emphyteosi perpetua, & ipsa nullo modo possit alienari in Ecclesiam sub pena caducitatis in commissum. Secundo, positò, quod valeat, an postquam res ceciderit in commissum, quia contrauentum fuerit dict. pacto, emphyteota, vel eius hæres possit vti alia clausula ipsius emphyteosis, qua emphyteosis datur facultas redimendi domum emphyteoticam? quæ est huiusmodi. Otro si, con condicion, quedā domo: s otro rāto cēso en una casa desta ciudad, o en renta de yerba segurada, seamos obligados a lo tomar, & se que de las dichas casas libres sin cēso, ni tributo alguno.

Tertiò, positò, quod postquam res ceciderit in commissum, non possit vti hac clausula, restat videndum, an prædict. emphyteosis sit soluta, & ab ea videatur recessum, eo quod post dict. clausulam sit apposita alia sequens huiusmodi? E para q las podades vender, donar, trocar, cambiar, è enagenar, è fazer de ellas como de cosa suya propria, &c. Quibus verbis videtur concessa facultas alienandi prædict. rem in quoscumque tanquam rem propriam, etiam sine consensu domini, & sic quod non ceciderit in commissum propter alienationem factam in Ecclesiam.

Decisio primi articuli.

QVo ad primum punctum, omisis disputationibus superfluis, atque generalitatibus vulgaribus, veritas est, quod res emphyteotica priuati

non

non potest alienare in Ecclesiam contra voluntatem domini, directi domini stante pacto in id conuento, sicut in pre sentis scriptura adest. Imò absque eo in Ecclesiam est prohibita de iure alienatio rei emphyteote: quod si fuerit facta, res incidit in commissum. Ita tenet glo. in cap. potuit. verb. prohibentur, de locat. & ibi Abb. num. 10. & ceteri doct. vbi cōcluditur, quod licet auferatur res ab Ecclesia, hoc casu est soluenda Ecclesie estimatio ipsius rei ab emphyteota, vel ipsius heredibus. Ex quo cessat allegatio partis aduersæ dicentis non voluisse predict. pactum, quia est in præiudicium Ecclesie. Nam si soluenda est Ecclesie estimatio nullum præiudicium patitur ob id, quod res ceciderit in commissum: maxime, quia dñs potuit tempore traditionis rei propriæ in emphyteosim apponere quæcumque pacta, grauamina, & conditiones: præcipue hanc, quæ à iure incit, iuxta regulam vulgarem tex. in l. in traditionibus, cū similibus. ff. de pact. eandem quoque sententiā tenuit Speculator in tit. de locat. §. nūc aliqua, ver. 96. & sequent. vbi assignat rationē, quia aliis efficeretur conditio domini deterior si emphyteosis priuati posset in Ecclesiam transire, multis ex causis. Primò quia non esset spes, quod res posset redire ad dominum per mortem cum Ecclesia non moriatur. c. gratiosus, de rescrip. in. 6. cū aliis, de iuncto emphyteota sine herede reuocaretur emphyteosis ad dominum. Itē Ecclesia non potest iura sua sic de facili alienare, sicut priuatus: quia requiritur, quod adsit causa, & quod interueniant solennitates, &c. Et ideo non sic facilliter dominus reciperet laudemis, sicut quando emphyteosis transferretur in priuatum, nec res de facili incideret in commissum. Vnde, quod emphyteosis priuati non possit transire in Ecclesiam, non est culpa Ecclesie, nec ordinatur in ipsius præiudicium, sed ne deterior efficiatur conditio domini: præcipue propter mutationem fori, quod est satis cōsiderabile, iuxta ea quæ habentur in c. 2. de alien. iud. mutand. caus. fact. Hæc om

nia refert, & probat Ias. alios plures DD. allegans in l. fin. num. 90. & sequen. C. de iure emphyt. & dicit probari supra dictam consensionem in l. 2. & 3. dicti tituli, quatenus ibi dicitur, quod omnia pacta apposita in contractu emphyteosis seruentur. Et vltra Ias. idem in proposito tenet, & sequitur Alex. consil. 9. num. 5. lib. 3. fol. 10. idem Alex. consil. 76. num. 5. lib. 7. fol. 191. vbi Carolus Molinæus in addit. litera. A. refert. se dixisse in consuetud. Parisiens. §. 41. nn. 57. Et est approbata hodie in nostro regno hæc opinio per l. fin. tit. 8. part. 5. cuius verba sunt hæc. *Mas a otras personas, de que no se pudiesse auer tan ligeramente el censo, no la pueda vender, ni emphytear, assi como a orden, a otro ome mas poderoso que el: que es ronce no valdria, si perdiera por ende el derecho que auia en ella.* Facit etiā. l. 68. Tauri, quæ hodie est. l. 1. tit. 15. lib. 5. nouæ Reg. copulat. Reg. vbi dicitur. *Si alguno possiere sobre su heredad algun censo, con condicion, que si no pagare a ciertos plazos, que caga la heredad en commissio, que se guarde el contrato, se juzgue por el, puesto que la pena sea grande, y mas de la mitad.* Ex quibus omnibus remanet, quod tam de iure cōmuni, & regio, quam pacto contrahentium res emphyteotica priuati nō potest alienari in Ecclesiam contra voluntatem domini directi: & si alienetur res incidit in commissum, & domino applicatur. Et licet. Lilla hoc videatur extendere ad constituentes census redimibiles annuos super suis fundis ad hoc, scilicet, vt si nō soluerint pensionem intra certum tempus, res incidat in commissum: Præterea tamen, & forensis vsus apud supremam Regis tribunalia eam. l. contractus, & si omnino expressa sit, tantum admittit, & probat, vbi census perpetuos constituitor absque redimeodi pacto, & res, super qua constitutus est, ipsius erat, qui pensionem annuam sibi soluendam fore cauerit. Alioqui, benigno quodam iure nunquam obinet is, qui reos iure, & ratione commissi reddi sibi postulat, vt testatur D. Couarr. lib. 3. varia. resol. c. 7. ou. 1. cola. 3. & Ioann. Orosc. in l. iuris gen.

gentium. §. quinimo, nu. 49. ff. de pact. di-
cens, quòd ita admittit vtriusq; audico-
rij benigna interpretatio: & Olanus in
sua concord. iuris, lib. 1. A. nu. 97. Et li-
cèt ipso Covar. dicat hoc solù praxim,
& vñum forensem admittere vbi census
perpetuus constituitur absq; redimèdi
pacto, & res, super qua constitutus est, ip-
sius erat quæ pensionem æonnam sibi so-
luendam fore caverit, idem tamen est,
& procedit dict. l. Regia in cõsu emphy-
teotico, de quo loquimur, & si perpe-
tuus non sit, sed redimibilis: vt eadẽ ra-
tione benè concludit, & probat Ludou.
Mexia in l. Regia Tolet. *De los terminos*,
in. 2. fundamèto. 2. partis, num. 36. ad fi-
nem, & Olanus vbi supra, num. 104.

Cum igitur in præsentì casu hoc pa-
ctum sit expressum, in tantum, quòd si se-
cus fiat asseritur in scriptura, quòd alie-
natio, & instrumentũ ipsius sibi nullius
valoris, & momenti, & emphyteotiz ca-
dant ab illis domibus in commissum, &
amittat, & perdant eas, dicta domus absq;
que vñlo dubio ceciderunt in commis-
sum, & amisse fuerunt ab ipsis emphyteo-
tis: quia fuit facta alienatio in Ecclesiã-
& sic domino directo sunt acquisitæ, &
in eam reuersæ tanquam emphyteosis si-
nita, & resoluta: ex quibus principalis
intentio domini agentis fundata est, quòd
doquidem possessio dict. domus tradita
fuit Ecclesiæ, & sic Capellaniz ipsiusq;
Capellano, patronoq; eius nomine, vt cõ-
stat ex instrumèto alienationis, traditio-
ne possessionis, & acceptationis in iu-
dicio productò.

Quia ad hoc, vt res emphyteotica per
alienationem indebitam cadat in com-
missum requiritur traditio ipsius. Hæc
est communis opinio, vt bene probans,
& plures allegans concludit Antonius
Gom. in l. 45. Tauri, nu. 94. vbi num. 95.
agit, an sufficiat sicta traditio: testatur cõ-
monitorem plures referens Tiraque. de
erroque retract. tit. 1. glossa. 2. num. 4. &
sequetur, & las. in l. filiusfam. §. diui. in
2. lect. nu. 53. & 54. ff. de legat. 1. sequitur
Matt. de Afflic. deci. 97. & Petrus Duc-
nas loquens in feudo, regula. 40. limita-

tione. 3. Nec hoc ius commissi acquisi-
tum potest auferri domino per oblatio-
nem fideiussionum à reo factam pro
securitate census: quandoquidem, nec
hoc expressum de iure repetitur, nec
pro hoc faciliteret domini præiudicio,
quod ei fieret ex alienatione. Vnde ma-
ximè sua interest habere dict. domum
ratione commissi, præter quam, quòd plus
valet quam census exphyteoticus, qui
antea præstator. Et quod hoc pluri-
mum intersit domino, vt propter cadu-
citatem sibi ius quæzatur absq; eo, quòd
aliud interesset euociat, tenet las. in oist.
l. fin. num. 136. C. de iur. emphy.

Nec supradictis omnibus in hoc. 1.
articulo obstat, quod nullus text. inoe-
niatur expressus: qui declaret Ecclesiã
esse personam prohibitam ad hoc, vt in
eam non possit fieri alienatio rei emphy-
teo. & si hæc cadat in commissum, prout
dicebat Anto. de But. in dict. ap. potuit.
Quia respondeo satis esse, quod sit ex-
pressum, ne fiat dict. alienatio in perso-
nas prohibitæ, vt in dict. l. fin. C. de iur.
emphyt. & in dict. cap. potuit. de locat.
Quia hoc est in fauorem domiorum
directi domini: vt constat ex dictis iu-
ribus: vnde Ecclesiæ censetur prohibita
ad hoc, eo quod si in eam fiat alienatio
efficitur deterior conditio domini pro-
ut supra diximus, considerauimus: qua-
re glossa, & alij iurisperites iuris Cano-
nici, & Civilis (vt supra vidimus) hoc ex-
presse derminant in Ecclesiã.

Et licet sit authoritas doctorum, &
proinde probabilis, & nõ necessaria iux-
ta tradita per gloss. & doct. in l. 1. C. de lo-
gib. tamen quando opinio doctorum est
communis, præcipuè bene fundata non
est recedendum ab ea in iud. cando, & cõ-
salendo, iuxta tex. in l. 1. ibi. & sane cre-
brior apud veteres opinio est, ff. de offi-
quæst. tradit bene Auiles io. c. 1. prætor. in
glossa fidel. m. 15. fol. 28. & Bero. Diaz. de
Lugo in reg. 105. & latissimè lo. Oro-
fin. d. l. 1. n. 4. & sequent. ff. de offi. quæst.
vbi ponit regulã. cum fallēt. latius, & me-
lius Silu. nupt. lib. 5. per totũ. vol. 5. fol.
61. & sequent. Sed in proposito, sup. dicti
opinio

opinio potest appellari communis, quia habet auctoritatem gloss. pro se, & aliorum plurimum doctorum, imò omnium de hoc agentium: igitur ea lequenda est necessario. ¶ Principue, quia quando dictum glossæ sequitur aliquis doctor, censetur communis illa opinio secundum Iacob. Butr. & eum referentem Thom. Ferr. cautela. 17. num. 2. Præterea licet deficeret text. iuris Canonici, qui hoc decideret expressè, adest tamen. l. Regia partiæ supra allegata, quæ hoc determinat: igitur per eam est iudicandum etiam in foro Ecclesiastico, iuxta text. & quæ ibi notantur in capit. 2. de oper. nou. nunt.

7 ¶ Principue, quia deficiente iure Canonico ad ius Regium est recurrendum, etiã in foro ecclesiastico, ut tradit Ber. Diaz de Lug. in practica crimi. cap. 60. & Didacus Perez in. 3. quæst. proximæ, ad Regias ordinationes, per totam.

8 Non obstat, & secundò, quòd alienatio in proposito fuit nulla, & quòd quando alienatio est nulla, alienans non incidit in commissum, vel pœnam, iuxta doctrinam Barto. in l. seruo legato. §. 1. ff. de legat. 1. numer. 1. & sequuntur alij secundum las. ibi oim. 6. Adidit. Marth. de Afflict. decis. Neap. 97. Greg. Lopez in dict. l. fin. tit. 8. partit. 5. in glo. Venda. columna. 2. Quia doctrina illa Bart. & sequacium procedit, & loquitur quando alienatio est nulla alio respectu, quam eo, ob quem cadit res in commissum. Hic vero si alienatio fieret in personam non prohibitam domino requisito valeret: sed quia fuit facta in Ecclesiam, in quam tam de iure, quam pacto contrahentium est prohibita alienatio, & alienans cadit in commissum, ob hoc ipsum à re emphyteotica alienatio non valet, & admittitur res, ut in instrumento emphyteosis, & in dict. l. Regia continetur. ¶ Tertiò, nõ obstat, quòd obijciatur à parte aduersa dicente, quòd dato, quòd hæc domus cecidisset in commissum ob prædict. alienationem in Ecclesiam factam, non cecidit tota domus, sed dimidia ipsius, quia à principio fuit data duobus Isabellæ, & Didaco eius filio, qui Didac-

cus fuit, qui alienauit in Ecclesiã, & pro ipsius tantum parte potuit cadere domus in commissum. Isabellæ verò prædict. nõ alienauit: imò decessit multis annis antea, & transmisit eam ad suos heredes, qui sunt pars aduersa, eiusque frater idemque patronus dict. Capellaniz.

9 Quia respondeo, quòd ex tenore inuestituræ, qui est attendendus, ut in c. 1. §. fin. de duobus fratribus à capita. inuestit. in visibus feud. * latè Beccius colu. 88. nu. 19. lib. 1. * constat, ut siue ambo emphyteotæ, siue vnus eorum alienauerit in Ecclesiam, cadit tota domus in commissum, ut in illis verbis: *Otro si, cõ condicion, que vos, ni alguno de vos, ni vuestros herederos, y sucesores por ninguna via de enagenacion, no podays, ni puedan vender las dichas casas, ni parte dellas a Iglesia, &c.* Iuncto versiculo fin. eiusdem clausulæ, ibi: *So pena que la venta, y enagenacion que de otra manera se hiziere, y la escritura que sobre ello se otorgare, sea en si ninguna, e de ningun valor y efecto, e toda via ayays decaydo, e decayays de las dichas casas in commissum y por in commissum las cays perdido, y perdays como dicho es.* At quòd pacta apposita in ipsa emphyteosis debeant omnino seruari ad vnguem nemini dubium est, ut supra probaui.

10 Item, hoc ius commissi est indiuiduū. Quòd probatur, quia licet vnus hæredum soluat Canonem, alter verò cesset, propter cessationem illius cadit tota res in commissum, iuxta gloss. in l. communis diuidundo: septimam in ordine, verbo confundetur, ibi: Sed pœnam nullus eorum evitat. ff. commun. diuid. quam sequitur las. alies allegans in dict. l. 2. quæst. 17. num. 58. & sequentib. C. de iure emphy. vbi oim. 60. testatur communem: sequitur etiam Angelus, & las. in l. si seruus. §. si. plurimum, num. 7. ff. si quis caut. & est cõmuniter approbata glossa illa secundum Marth. de Afflict. decis. Neapol. 153. nu. 4. Maxime in nostro caso, in quo hæredes dict. Isabellæ, scilicet, pars aduersa, eiusque frater patronus dict. Capellaniz, ut ipsi fatentur, consenserunt dict. alienationi, & acceptauerunt eam,

eam, & apprehenderunt possessionem dict. domus nomine Ecclesie, dict. que Capellanie scientes esse rem emphyteoticam, ut constat ex instrumeto dict. alienationis, & exceptionis, & apprehensionis possessionis, ubi fit mentio huius confusio emphyteosis. Et cum hoc sciret, sciret etiam debeant ius percipiens, quod etiam est de personis prohibitis, in quas non potest fieri alienatio rei emphyteoticæ, licet ignoraret pactum, quia paria sent scire, vel scire debere, ut in l. quod te. mibi. ff. de oer. p. et. & homines tenentur scire leges, & iura. l. constitutiones. C. de iur. & sanguine. tit. l. par. l. l. tit. l. par. q. l. i. quæque tota domus cecidit in commissum.

11. Alii præterea ratione ceciderunt domus prædict. in commissum ultra alienationem factam in Ecclesiam, quia deteriorata est notabiliter, ita, ut ducentis autatis sit opus propius refectione, ut probatur etiam processu. Nam de iure, sicut emphyteota Ecclesie propter deteriorationem rei emphyteoticæ potest expelli ab illa re, ut in auth. qui re. C. de sacrosanct. Ecclesie, ita etiam emphyteota privati. Hæc est communis opinio secundum l. si ibi num. 6. sequitur Decius ibi nu. 5. & Iasonem referens testator communem Ioan. Baptista Toderanus in suo arario commun. opin. l. i. tera. E. vers. 102. Nam in præsentis casu concurrunt tria requisita, quæ in dict. auth. tumulant Bald. Fulg. & Ios. Primo, quod deterioratio sit in notabili quantitate habito respectu ad ipsum fundum. Secundum, quod deterioratio sit circa ipsam rem. Tertiū, quod deterioratio sit dolo, vel saltem culpa leui emphyteote: nam hæc omnia aperte patent, & concurrunt in nostro casu. Nec obstat, quod in contractu emphyteotico fuit appositum conditio, ut emphyteota suis sumptibus reficeret, vel dominus sumptibus emphyteote, ut cessus securus sit. Et sic per provisionem hominis videtur recessum à provisione legis, iuxta tex. in l. si C. de pact. convent. Quia respondeo, quod regula dict. l. fin. procedit in privi-

legijs, quæ facilius, quam ius commune, tolluntur, secus vero in ipso iure communi, ne aliis quod in fauorem alicuius conceditur in eius odium retorqueatur. Ita glossa in l. 2. C. de iur. emphy. ver. repellere, ad medium, ibi, & dict. l. fin. quæ plures referens sequitur l. si ibi nu. 143. dicit communem Socin. in l. si filius, qui par. nu. 20. ff. de vulg. & pop. sequitur Bald. ponderans text. ibi in l. si pupilli. §. item si procuratori. ff. de negot. gest. Alexan. consil. 118. numer. 25. lib. 5. Sed, quod propter deteriorationem emphyteota expellatur, competit iure communi, ut in dict. auth. qui re. igitur, & c. Et pro hoc est text. expressus in dict. auth. qui rem, iuncta communi opinione supradicta, quæ habet, ut idem sit in emphyteota privati: & probatur in dict. auth. qui rem, quod præter expulsionem hoc casu debet soluere emphyteota pensionem præteriti temporis, & rescire, id in quo rem læsit. Ex quo non solum pars aduersa condemnanda est, ut restituat dicta domum auctori, & in amissionem ipsius, sed in pecuniis necessarijs ad reedificationem ipsius, per dict. Auth. qui rem, qui est text. expressus ad hoc.

Decisio secundi articuli.

Circa secundum Articulum, an emphyteota, vel eius hæres, postquam res ceciderit in commissum, possit redimere, de re virtute dict. clausulæ, & pacti in instrumento emphyteosis appositum, videtur primò dicendū, quod possit: quia omnis conventio, & ius implendi conditionem, etiam potestatiuā, transit ad hæredem, licet de eo non fiat mentio, ut in l. veteris. C. de contrah. stipulat. & in l. si pactū. ff. de probat. tradit latè Tiraque. de utroque retractu. de retractu. convent. §. 1. gloss. 6. nu. 1. fol. mibi. 289. ubi se alibi latius dixisse affirmat.

Secundò facit: quia pactum de reuocando ex parte primi venditoris transit ad hæredes, etiam si hoc in pacto non fuerit expressum: poterit
Hh igitur

igitur hæres primi vëditoris vti hoc pacto. Ita tenet gloss. in l. 2. verbo, siue hæredes. C. de pactis, inter empt. & vendit. quam ibi sequuntur doct. & plures relati per Tiraquel. vbi supr. & hæc est communis opinio, secundum Couarruu. in pract. quæst. cap. 39. numero. 2. versic. 4. aduersus communem, & Gregor. Lop. in l. 42. tit. 5. part. 5. in gloss. *Heredes*. Et Anto. Gom. tit. de qual. contra. tit. 36. colum. 3. illius nom.

- 35 Tertiò facit, quia ius excipiendi cõpetens venditori, competit etiam, & transit in singularem successorem, & sic in emptorem, vt tradit Tiraquel in dict. tractatù de vtroque retractu, tit. 1. §. 1. gloss. 9. numer. 128. fol. 49. ad fin. & 50. in princip. Ergo ita, & eodem modo in proposito videtur dicendum, vt ius hoc redimendi rem emphyteot. transeat ad eius hæredem vniuersalem, vel particularem, etiam si de ipso mentio facta non fuerit per supradicta.

- 16 Quartò, pro hac opinione videtur doctrina Bart. in terminis in l. commissa, nume. 3. ff. de publ. & vectigalib. vbi ex gl. ibi. incip. pone casum, affirmat, quòd ius redimendi rem, quæ incidit in commissum transit ad hæredem. Quam doctrinam sequitur simpliciter Paulus de Castr. consil. 249. incip. statutum Padue, num. 2. volum. 2. & in terminis, quòd licet res incidat in commissum, possit vti pacto de retrouendendo, tenet, non tamen id probans D. Alborn. lib. 3. *De arte de cõtractos*. tit. 2. fol. 112. colum. 1.

- 17 Sed his omnibus non obstantibus, contraria sententia est verisima, & tenenda: imò, quòd neque hæres emphyteotz, neque ipse emphyteota, si viueret posset redimere dict. rē virtute dict. clausulæ, & pacti, postquam res ipsa incidit in commissum, sed domino directio debeat applicari, & adiudicari sequentibus fundamentis.

- 18 Primò, quia ius redimendi, siue luendi rem concessum vni, non transit ad hæredem ipsius, cuius in concessione non fuit facta mentio: præcipuè quando hæc concessio non cõpetit iure pro-

prio, sed alterius. Ita tradit Celsus Hug. consil. 61. numer. 5. vbi hoc probat: quia ea, quæ sunt facti, sicut id facultas, non transeunt ad hæredem, vt in l. cum quis & ibi Bart. & Alex. ff. de verb. oblig. & in l. si quis arbitrat. ff. eod. & in l. fin. & ibi Cyn. & Bald. C. de cõtrah. emptio. Sed in præsentī casu hoc ius redimendi, & luendi rem emphyteoticam tantum fuit concessum emphyteotis, nõ vero ipsorum hæredibus, vt patet ex supradict. clausula: igitur ad eos non transit. Præcipuè cum hæc concessio non competeret emphyteotz iure proprio: quia ipse non poterat eo vti, nisi sibi à venditore (hoc est) à domino directi dominij concederetur, vt notum est, & sic competit hoc ius emphyteotz iure alterius (hoc est) iure domini: igitur non transit ad hæredes dict. emphyteotz per supradicta. Nec obstat, q̃ in alijs clausulis dict. instrumenti fiat mentio hæredum emphyteotz. Quia respondeo hoc magis ob stare parti aduersæ, & adinuare intentionem agentis: quandoquidem ex eo magis visum fuit dominus vti iure cõmuni, scilicet, vt ad hæredes emphyteotz hoc ius non transiret.

19 Secundò, & principaliter, pro hac parte facit: quia dato, sed non cõcesso, quòd hoc ius redimendi in proposito transisset hæredē dict. emphyteotz, adhuc nõ posset pars aduersa illo vti hoc casu, nec redimere dict. domum, etiam si offerret, & daret eandem cēsum alibi, postquam res incidit in commissum. Quia etiā si emphyteota principalis viueret, hoc facere nõ posset: ergo nec ei hæres id poterit, quia non debet, nec potest hæres esse melioris conditionis, quā defunctus, vt bene probat idē Tiraq. vbi supra, tit. 1. §. 1. gloss. 9. num. 48. & sequen. fol. 39. ad fin. Et quòd emphyteota si viueret hoc nõ posset postquā res cecidit in commissum probatur sequētibus fundamentis. Primò per tex. in l. commissā. ff. de public. & vectig. Vbi inquit tex. Nam, quòd cõmissū est definit eius esse, qui crimen cõtraxit, dominiq; rei, vectigali, acquiratur. Et propter cõmissi persecutio, sicut aduer-

sus

ius quemlibet possessorē, sic & aduer-
sus heredem competit. Ecce igitur tex-
vbi probatur, quod res quæ incidit in cō-
missum statim definit eius esse, qui cri-
men contraxit, & dominium rei acqui-
ritur veltigali. Igitur ita, & eodem mo-
do dicendum est in proposito, quod cum
domus emphyteotica supradicta aliena-
ta, & tradita fuerit Ecclesiæ, ceciderit
res in cōmissum propter contraventionem
emphyteotæ, & statim definit esse
emphyteotici illius, quia commisit cōtra
conventionem, & alienavit contra ius
in Ecclesiâ, dominiumque vult dict. do-
mus acquisitū fuit domino directo. Ma-

20 ximè, quod sequuta declaratione ipsius
volentis accipere rem per in cōmissum
non habet locum moræ purgatio: nam
statim sequuta declaratione: domini fa-
cit. L. ex catione, vt in dict. l. 2. C. de iure
emph. secundum las. sibi quæ. 29. & eon-
dem in. l. si in solam, & in l. 16. ff. de verb.
oblig. Et hanc cautelam expresse ad illū
tex. ponit Capoz. cautela. 137. incip. Tā-
fels: & Roman. consil. 103. Alex. consil.
106. column. 2. volum. 4. & Castellia
Cotta in memo. iur. verb. emphyteota
nō soluēdo. Abb. consil. 67. secunda par.
Decios consil. 146. idem in auth. qui rem
na. 6. C. de Sacrosanct. Eccles. Matth. de
Afflict. decil. Ne sp. 174. per totam.

Cū igitur actor in presenti causā de-
clarauerit in iudicio in libello conuēcio-
nis intentionē suā, quæ volebat accipere. d.
domū per in commissum ratione dictæ
alienationis in Ecclesiâ factæ, & tunc ut
potuit, nec antea pars aduersa vsa fuerit
iure redimēdi, sed post aliquot dies ver-
bo tenus obtulerit eundē censum alibi,
cōsequens est, vt nullo modo hoc sibi pro-
21 fit. Nec obstat allegatio partis aduersæ
dicētis, quod intra decē dies post morā cō-
missam potest ipsam purgare, iuxta l. Re-
giā. 28. tit. 8. p. 5. & quod obtulit dict. cēsum
alibi intra decem dies, dict. alienationis.
Nam respon. quod dict. l. Regia nō corrigit
ius cōmune in hoc, nec loquitur quādo
dñs fecit dictā declarationē: sed tantum
assignat terminū decē dierum ad purgā-
dam morā, hoc casu, quod tempus de iure

re commonerat arbitrarium, iuxta tra-
dita per doct. in l. 2. C. de iure emphyte.
& in cap. poruit, de locat. ibi, ceteri satisfac-
tione, & ibi glos. & doct. Vnde pre-
dict. l. Regia debet intelligi secundum
ius commune, scilicet. non sequuta de-
claratione domini: quia si dominus de-
clarasset ante purgationem moræ, sta-
tim cum ipsa declaratione domini est fa-
cta exequutio ipso iure à lege, & non ha-
bet locum purgatio moræ, vt supradic-
tum est. Et ita de iure videtur tenendū,
iuxta supradicta, quamuis Greg. Lopez
in dict. l. 28. in glos. dicit, aliud exi-
stimet, & addit tamen Alex. & alios te-
nere contra suam opinionem.

* Præmaximè, quia & si opinio Greg.
Lop. cōtraria vera sit, vt probamus infra
conf. 3. in 7. ad huc tamē nobis in propo-
sito nō obest, quoniam illa. l. Regia tan-
tū loquitur, quādo res emphyteotica in-
cidit in cōmissum propter non solutam
Canonem intra tempus à iure præfixū,
& sic propter omissionem: nos verò agi-
mus quādo res incidit in commissum
propter alienationem factam in Eccle-
siā, quæ est prohibita tam à iure quam
ab homine, & sic propter commissum
in faciendo, quod est grauius delictum,
22 argumento glos. in l. si mora. verb. ne fa-
cto. ff. solut. mat. & ibi las. numer. 23. &
sequens. quod & tenent aliz glos. & plu-
res doct. relati per D. Anton. de Padilla
(vbi dicit communem) in l. transigere,
nu. 107. C. de transact. Et opinionem illa-
rum glossarū dicit communiter appro-
batam Greg. Lopez in l. 10. glos. si. in fi-
tit. 15. partita. 7. Et in terminis nostris, quod
sic grauius delictum, quod committitur
in faciendo alienandō emphyteosim, irre-
quisto domino, quā committitur in omit-
tendo, hoc est, non soluendo Canonem,
23 probat las. in d. l. 2. num. 14. & 15. Vbi à
nu. 12. cum sequent. concludit cum plu-
ribus doctoribus, quos allegat, nō requi-
ri hoc casu sententiam iudicis ad hoc, vt
res incidat in commissum, sed suffice-
re declarationem domini: quā opinio-
nem testator commonem, & ab ea non
esse recedendum in practica Iulius Cla-

Hh 2 rus,

rus, lib. 4. sentent. recept. §. Emphyteosis, quæ l. 9. Et quod. d. l. Regia loquitur tantum quando res cecidit in commissum propter non solum Canone, prout constat ex ipsa, & non habeat locum eius dispositioni purgationis moræ infra decem dies, quando res emphyteota alienata fuit in Ecclesiam contra prohibitionem iuris, & pactum contrahentium, probatur: quia lex statim sequens, quæ est l. 1. 29. & loquitur in nostro casu, non tunc cedit moræ purgationem.

Præterea aduerto, quod in proposito non est, ut tractemus de moræ purgatione, quandoquidem hæc cecidit res in commissum propter alienationem ipsius in Ecclesiam factam. Et ita non convenit modo materiæ purgationis moræ: quia ipsa tunc habet locum quando in eadem specie fuit commissum mora, & propter id cecidit res in commissum, ut potest propter non solutionem pensionis quia tunc purgatur mora offerendo, & soluendo pensiones decursas. Nam purgatio debet esse in eodem genere rei, in quo commissum fuit mora, iuxta tradita per doct. in l. si usufruct. ff. de verb. obli. Sed in proposito domus cecidit in commissum propter alienationem ipsius factam in Ecclesiam: ergo nullo alio modo, nec genere dici potest purgari moram, nisi annullata statim ipsa alienatione, & remanente domo apud personas priuatas, ipsius emphyteotæ, nempe hæredes, qui alienauit in Ecclesia. Hoc autem minime factum est, nec etiam si fieret prodesset ex ijs, quæ infra dicentur in quarto fundamento: igitur non est agendum in præfenti casu de moræ purgatione: quia non est eius materiæ.

Secundo, quod emphyteota principalis, si viveret, hoc casu non posset redimere virtute dict. pacti, & clausulæ, probatur: quia dict. clausula debet intelligi secundum clausulas statim sequentes, quibus cauetur, ut si fiat alienatio in Ecclesiam res incidat in commissum, & amittat eam emphyteota, hoc est, quod ita demum liceat redimere rem emphyteotæ cum dando eundem censum alibi, scilicet,

et, si detur antequam res incidat in commissum, non verò post. Quia si aliud intelligeremus, sequeretur inde correctio clausulæ sequens de incendio in commissum, si conditiones infra positæ non seruentur, & daretur maxima repugnantia inter has clausulas in eodem instrumento: quod minime dicendum est, tanquam absurdum. Imò debet fieri contra cordia. Et quælibet clausula debet intelligi, quod procedat in suo caso. Prima de redimendo, re integra, scilicet, antequam res incidat in commissum, & altera clausula de commissio loquentes, quando fuerit contrauentum conditionibus, quibus commissum apponitur, ut scilicet omnes conventiones seruentur, & e contra correctio, & repugnantia, iuxta tradita per Alex. cons. 141. n. 5. lib. 2. & Pælip. Dec. cons. 195. num. 2. & 3. ff. l. 1. §. & melius per eundem Alex. cons. 131. n. 3. libro. 5. fol. 260. Vbi cum Bart. Cyn. & alij probat, quod quando plures clausulæ sunt in uno contractu, ut Instrum. ordo, quæ ad inuicem prima facie videntur repugnare, debet per subsidia usque, vel distinctionem iuuari instrumentum, ne repugnantia resoluit, addit eundem Dec. late in l. pacta nobilissima, num. 3. & ibi Alciat. nu. 7. C. de pact. Facit etiam, quia verba debent intelligi secundum substantiam materiæ, & naturam contractus, ut in l. si vno. ff. locat. & ibi Bart. & Doct. text. etiam in l. damni infecti, in princ. ff. de dam. infecti. & in l. si stipulatus. ff. de vsur. Sed natura, & substantia materiæ huius contractus emphyteosis est, ut si alienetur in Ecclesiam domus incipiat in commissum. Ergo de prior clausula de redimendo, debet intelligi dummodo res emphyteotæ non ceciderit in commissum: quia si cecidit in commissum, amittit emphyteota huiusmodi rem, & applicatur domino directo, ut in iure, & in dict. Instrum. emphyteosis decusum extat. Quod etiam probatur, quia clausula in fine posita, refertur ad omnia præcedentia, ut in l. 1. C. de libe. p. te. vel ex hered. l. talis scriptura. §. si. ff. de legat. 1. c. secundo requiris, de appellat.

pellat. per quē iura hanc doctrinā prae-
ordinarios tradit. Deet. consil. 11. nu.
13. & consil. 79. nu. 1. & consil. 339. nu. 4.
& consil. 673. nu. 2. Roland. & Valer. alios
referens, consil. 54. num. 5. volum. 4.
28. Nec obstat, quod clausula praecedens
est maioris efficaciae ad declarationem
sequentis quā ad conuersionem iuxta. gloss. l.
in. L. quisquis. & ibi Barto. fide legat. 3.
tradit lat. in. l. pacta non sunt. m. m. 4.
& ibi Andr. Alciat. num. 42. C. de pact.
tradit Tiraque. de viroq. retract. d. 2.
§. 1. gloss. 14. num. 25. & 26. fol. 48. quia
cum hae sic clausula correctio, vbi
praeprobata est, non debet intelligi re-
petita, vt tradit Alex. consil. 42. num. 7.
29. lib. 3. folio. 36. Probatur etiam praeterea,
quia illa clausula, quae conecditur facul-
tas redimendi debet intelligi rebus sit-
stantibus (hoc est) quando dorauerit em-
phyteosis; & resoluta non fuerit propter
alienationem ipsius. in. l. de c. h. am. Quia
tunc cadit in commissum: & sic res iam
non stae, nec permanet in eodem sta-
tu, quo erat antequam cecidisset in com-
missum, argumento text. in. l. quēro. §.
inter locatōrē. ff. locat. & conduct. Vbi
promissio de non expellendo conducto-
rem intra tempora locationis, intelligit-
ur si conductor soluerit, & sic rebus sit-
stantibus. Quia si conductor non soluat
per bidnium licitum est locatori eum
expellere sine metu potest adiecta pro-
missione. Idem probat etiam. l. 6. tit. 8.
part. 5. Quod quidem generale est per
illum text. & alia iura, vt in cōtractibus
etiam iuratis, & in alijs dispositionibus
intelligatur semper clausula, rebus sit-
stantibus, & in eodem statu permanen-
tibus, vt latissime plura comulans (vt
alios omittam) tradit Tiraque. in. l. si vi-
quam. in. p. f. tatione, num. 166. & sequen-
tibus. C. de reuocand. donat. Quae con-
sideratio si in alijs casibus, & dispositio-
nibus locum habet, maxime in hoc no-
stro cōuenit, vt probatur ex verbis dicti
clausulae ad supem, ibi. *Que en tal caso se-
mon obligados a lo tomar, es q. ueden las di-
chas cosas libres sin censo, ni tributo alguno.*

Nam ecce, vbi spēctissimē demonstra-
tur loqui, & procedere hanc clausulam
quoties durauerit dict. emphyteosis, &
sic domus fuerit ipsius emphyteosis obli-
gatione affecta: non verō quando fue-
rit resoluta, & sic quando ceciderit in
commissum. Quia tunc non durat em-
phyteosis, nec domus est amplius tribu-
taria: quia reuertitur ad dominum di-
rectum, penes quē res non potest esse
emphyteotica: quia alias daretur actio,
& pascid in eodem subiecto. Ignor man-
ifestissimē conuenit hoc, ex. d. clau-
sulam debere tantū intelligi durante
emphyteosis, non verō, ea finita, ex ver-
bis eiusdem instrumenti, quōtis tate
& iuris rationes minime extarēt.
30. Tercio, & principaliter, quod etiam
si emphyteota principalis reueret, non
posset hoc casu postquam res incidit in
commissum facto suo, vt i supradict. facul-
tate probatur: Quia aliter esset in sua ma-
nu, & facultate illudere, & contraueni-
re impune omnibus conventionibus, &
additionibus. d. contractus, si postquam
incidisset in commissum posset redimere
d. rem: siq; contractus, & cōuentiones
partium, quae sunt leges, vel pro legibus
saltim habentur, magis verbis quam re-
bus imponeretur contra regulā text. in.
l. 2. C. communia de legat. & sic tota ma-
china huius contractus emphyteosis ef-
fet illusoria, quod non est praelumendū,
nec vllō modo dicendum, tanquam con-
tractum menti contrahentium.

Quarto, hae eadem opinio probatur
quia emphyteota non potest redimere
re emphyteoticam venditā sine consen-
su domini in praeiudiciū praelationis, vel
cōmissi domino adquisiti. Hae est com-
munis opinio secundum Ripam. in. l. cū
bona, num. 20. ff. de priuileg. g. cred. tene-
idem in. l. si insolam, num. 85. ff. de verb.
oblig. Cagnol. in rep. l. 2. num. 72. & 112.
C. de pact. inter empt. & vendit. & tra-
dit bene Tiraque. de viroq. retract. tit. de
retract. conuen. §. 1. gloss. 7. n. 19. fol. 296.
& iterum eodem tit. §. 3. glo. vnic. nu. 21.
fol. 313. vbi hoc limitatur praeterquam
si redimat ex pacto de retrouendendo

Hh 3 appo-

- apposito in ipso instrumento: Ergo ita in proposito dicendum est, quod emphyteota prædictus, nec ipsius hæredes possit redimere prædictam domum iam alienam in Ecclesiam, in præiudicium iuris commissi dñi, quæ sit, cum in ipsa alienatione facta in Ecclesiam non fuerit appositum pactum de retrovendendo. Nec obstat, quod in instrumento emphyteosis sit appositum dicta clausula: quia ea intelligitur rebus sic stantibus (hoc est) durante ipsa emphyteosis, & non postea, ut supra probatum est: Et eadem opinionem in vassallo, quod post alienationem fundi, & ipsius traditionem, recuperando id non fuit pernam, ut in c. 1. quid iuris sit, si vassallus post alienationem factam recuperat in vssib. feud. tradit alios allegans Petrus Pucias in d. reg. 40. limitatione. 13.
- 32 Quinto, pro hac opinione facit, quod tradit Ioann. de Prato singulariter in l. hæc conditio. §. si sic. ff. de cond. & dem. Vbi tenet, quod clausula iure dñi, in reservatione feudi, vel emphyteosis, operatur: quod si ante feudatarius, vel emphyteota ceciderit à iure suo ob aliquam causam non profit sibi noua reformatio: quem refert, & sequitur Rolandus à Valle, consil. 88. n. 3. lib. 1. Ergo ita in proposito dicendum est, quod prædicta clausula qua datur facultas emphyteote libere vendi dictam rem, intelligatur, si antequam dirimat non ceciderit in commissum: quia tunc non prodest sibi dicta reformatio (hoc est) facultas redimendi, quia debet intel ligi, salvo iure domini.
- 33 Sexto, pro hac parte adduco communem opinionem, quam plures allegans tradit Felin. in cap. 1. num. 28. de iur. iur. Quæ habet, quod licet debitor, qui iuravit soluere vltimas creditori ad certum terminum, possit petere absolutionem ab illo iuramento coram iudice Ecclesiastico, & compellere creditorem, ut illud relaxet, ut in dict. cap. 1. & cap. debitorum, eodem tit. hoc tamen debet intelligi ante commissum, & incursum per iuramentum, & sic antequam labatur dictus terminus, secus tamen lapsio. d. termino, & sic incursum iam poena periurij propter

non solationem facta in termino. Quia tunc non potest petere absolutionem à iuramento lapsio. d. termino, & commissio periurio: sed tenetur omnino obligationem adimplere. Quod etiam sentit Matthæus Afflicti. de test. Neap. 38. Ergo ita in proposito dicendum est, quod pactum luendi supradictum habeat tantum locum ante prædictam commissioem, & sic durante emphyteosis non vero postea.

34 Septimo, faciunt nonisime tradita per Roland. à Valle, consil. 63. n. 50. & sequent. vol. 4. Vbi plures allegans tenet, quod venditione rei emphyteotice Ecclesie facta sub conditione, si dominus conferret defecta conditione, quia non fuit impetratus consensus tempore debito, mortuo alienante, non potest impetrari consensus domini ab emptore in præiudicium hæredis, quia iam contractus fuit, & erat nullus, & res quæ erat integra.

Et licet hæc opinio iuris rationibus, & fundamentis est iusticia, ita auctoritate doctorum non caret, quia eam expresse in terminis tenet Bartholom. Cæpio, in tract. de simulac. cont. in. 2. præsumptione ad fin. dicens, Item, amitteret etiam illud ius redimendi, quando esset concessum, & appositum in instrumento locationis libellariz: quia tunc censetur esse ius emphyteoticum, seu pars iuris emphyteotici, ut in l. si sterilis. §. si tibi. ff. de action. empt. & in l. qui suum vendidit, & in l. suodi partem. ff. de contrah. empt. Vnde cum libellarius non solvens Caponæ tempore debito, vel alienans irrequisitus dñum cadere debet à iure suo emphyteotico, ut in l. 2. & si. in fin. C. de iur. emph. cadet etiam ab illo iure redimendi, quod est pars iuris emphyteotici, ut dixi. Hactenus Cæpio. Vbi adiungit aliam rationem supradictis pro hac opinione, sed præcedentes multum inuanc hanc partem. Subdit statim Cæpio, ibi. Secus si ipsum ius redimendi esset concessum, & ascriptum in ipso instrumento venditionis separato ipso ab instrumento locationis libellariz, vel post instrumentum iuris emphyteotici, vel quidocumque in alio instrumento, & de per se: quia tunc non pos-

posset dici pars iuris emphyteotici, sed quoddam aliud ius personale separatum à iure emphyteotico. Et ideo licet propter culpam commissam in eo soluendo Canonem, vel alienando caderet à iure emphyteotico, vt in d. l. 2. & fin. non tñ caderet à iure redimendi per dicta iura. Quod dicit bene notandū: quia sæpe in facto venit, & doct. hoc non tñgunt. Ergo cū in ipsomet instrumento emphyteotico, de quo agimus, sit appositum pactum redimendi, nec processerit, nec sit sequutus, aliis contractus principalis emptionis, & vditionis, nec hoc ius redimendi, sit concessum separatim de per se in alio instrumeto, cecidit emphyteota per d. alienationem prohibitam factā in Ecclesiam in commissum ab ipsa domo non tantum, sed etiam à predict. iure redimendi in eodem contractu appositum: quia fuit pars pretij, vt tenet expressse Czpolz vbi suprā. Quod praximè habet locum in nostro casu, quia in eodē instrumento emphyteosis, in quo fuit concessum dictū ius redimendi processit clausula concessiois ipsius, & posita subsequitur clausula commissi. Ergo manifestius apparet hoc casu emphyteotam cecidisse à d. iure per d. alienationē, cum clausula commissi apposita in d. instrumento id cōprehendat. Eandem etiam opin. Czpolz in nostro proposito, licet cum non referat in loco supra citato tenet in effectu l. 1. in d. l. 2. num. 5. C. de iur. emphyt. Quia licet statim in princ. dicat: Nūquid autem emphyteota cadens à iure emphyteotico propter Canonem non solum cadat etiam à iure luendi, vel fructandi? Vide dñm Bartholomæū Czpol. determinantem, q. non, in tract. de simul. contract. in vers. octaua præsumptio. in princ. & in versic. nona præsumptio. Postea tamen idem l. 1. ibidē inquit, licet in contrarium videtur facere, quod istud pactum de luendo videtur esse pars inuestituræ libellariz. l. fundi partem. ff. de cōtrah. empt. & sic, supple. à iure emphyteotico, ex quo cadit, per consequens etiam cadit à pacto luendi, facit. l. quæro. §. inser. locator ē. ff.

locat. Et in hac opinione re manet. Itaque expressissimè tenet: quandoquidem in fine inquit affirmatiuè, & sic ex quo cadit, per consequens etiam cadit à pacto luendi. Maximè, quod in dubio opinio vltima videtur approbata, argumento glos. in l. qui filium. §. Sabinius vero, & alia in versicul. sed cuius ibi, & vltimā ff. ad Trebel. quam allegant l. 1. & Dec. in l. si idem cum eodem. §. fin. per text. ibi. ff. de iurif. omni. iudi. quam opinionem dicit communem Curt. lon. ibi. num. 5. licet, dicat se semper dubitasse de hoc dicto communi, & aliqd teneat: sequitur plures alios allegans l. 1. in l. pacta nonissima. n. 3. C. de pact.

Nec obstat, quod l. 1. prius dixerat, Czpolam tenere contrariū, quia Czpolam inquit. præsump. 3. & 9. non loquitur in nostro casu, sed quando contractus emphyteoticus fuit simulatus, & inest in eo præsumptio fraudis, quia fuit appositum in eo pactum insolitum contra ipsius naturam: item quando in eodem contractu est facta mentio venditionis, & locationis, ex quo alijs simul iunctis præsumitur fraus, & simulatio in ipso: vnde merito, quod hoc casu non cadat à iure luendi emphyteota. Et quod Czpolz vbi supra loquatur in hoc casu, & non in nostro, constat manifestissimè ex eius lect. præterea loquitur Czpolz quando fuit appositum pactum, vt quādocumque dictus conductor dabit, & c. At verò in proposito nostro, non fuit dictum, quandoquidem, sed tantum fuit dictum: Dando y señalando. Nec exprimitur quando: vnde intelligitur re integra, id est, durante emphyteosi per sup. dict. Maximè, quia hoc probatur in eadem clausula, ibi: *E se queden las dichas cosas libres, sin censo, ni tributo alguno.* Nam hoc apertè præsupponit, quod est durante emphyteosi: nam ea finita, & resoluta per incommissum domus remanet libera penes dominum directum (licet ipse etiam si dictum sit quādocumque cessante tamē fraude, & simulatione adhuc idē tenerē, vt intelligatur, quādo eūque, id est, re integra durante emphy-

Hh 4 teosi.)

teos.) Hanc eandem opinionem, scilicet, quod quando pactum redimendi est appositum in ipso contractu emphyteosis, emphyteota cadens in commissum ab ipsa recadat etiam ab ipso iure redimendi: quia pactum tunc est pars pretij: tenet expresse Carolus Molin. in addit. ad Alex. consil. 228. nu. 5. littera B. vol. 6. Vbi cum Alexand. dict. num. 5. dixisset, quod quando ultra inuestituram, & concessionem in emphyteosim factam, est etiam facta per se, & separatim promissio de retrovendendo etiam si emphyteota cadet à iure emphyteotico, non sequitur, quod ceciderit à iure redimendi. Hactenus Alexander, inquit Carol. Molin. super verb. separatim: secus si in eodem contractu, quia tunc tale pactum esset pars emphyteosis. Et istud intelligo quando dominus simpliciter concedit alij rem suam in emphyteosim sub hoc pacto: secus si dominus venderet domum suam, & eandem reciperet in emphyteosim à venditore cum pacto redimendi usque ad certum tempus, vel in perpetuum, etiam in eodem contractu: quia tunc licet interim amitteret emphyteosim non soluendo Canonem non tamen amitteret ius redimendi. Quia ius redimendi hoc casu est pars venditionis, & refertur ad venditionem totius rei. Ergo cum in nostro casu fuerit factus simpliciter contractus census emphyteosis, & in eo fuerit appositum dict. pactum, nec interuenit venditio principalis ante hunc contractum emphyteosis, nec postea, emphyteota alienando in Ecclesiam cecidit etiam à præd. pacto, iuxta supradictos Doctores. Eandem etiam sententiam tenet, & sequitur Ludouic. Gozad. in repet. l. 2. C. de pact. inter empt. & vendit. quæst. fin. nu. 182. & sequentibus in versic. final. Illius repetitionis incip. quarta conclusio. Nam licet in dict. quæst. ante dict. versic. quarta conclusio. post longam disputationem pro utraque parte resolverit esse communem, & tenendam opinio. quod quando emi à te fundum, quem locavi tibi ad

certum tempus, ut puta quinq; annorum cum potestate francandi fundum, id est cum pacto, ut possit fundum retroemere pro tali pretio, licet propter fructus non solutos cecideris à iure locationis, non tamen ob hoc eris priuatus iure francandi, & redimendi secundum Capol. de simulatione contractus, dict. presumptio. ne. 9. & la fin dict. l. 2. C. de iur. emphyt. & Barba. consil. 51. lib. 1. column. 15. quia dictum pactum hoc casu non est pars locationis, sed venditionis, quia à ista cogitur actio ex vendito, & ex contractu: ut in dict. l. 2. C. de pact. inter empt. & vend. Hoc tamē procedit in casu supradicto, quod præterit contractus emptionis, & venditionis, quia tunc nimirum, quod per cessionem solutionis licet cadat in commissum à locatione, non tamē perdat ius francandi: quia non est pars contractus locationis, sed emptionis, & venditionis, qui prius, & principaliter fuit celebratus, sicut idem concludit in dicto casu eadem ratione Carol. Molin. vbi supra. Tamen Ludou. Gozad. vbi supra in dict. versic. fin. repetitionis inquit ad propositum nostrum, quod si locatio fuit facta cum pacto francandi durate locatione (itaque non præcesserit venditio, ut ex eodem auctore aperte colligitur) tunc tenet indubitanter, & indistincte, quod propter non solum Canonem sit etiam priuatus iure francandi: quia potestas francandi est concessa durate locatione. Sed propter non solum Canonem est finita locatio: ergo, &c. Et licet in proposito non fuerit expressum, quod prædict. pactum francandi sit concessum durante tempore emphyteosis, id tamen ita intelligi debet præter quam, quod idem patet ex ipso instrumento, dum dicitur: *Et se queden las dichas casas libres, sin censo ni tributo alguno.* Quia ex hoc, ut supradictum est, manifestissimè probatur, dicto pacto licere tantum vbi durante emphyteosi: quia ea finita iam res emphyteotica est libera à prædict. censu, & reuertitur ad dominum directi domini. Eandem opin. intelligendus est tenuisse idem Ludouic. Gozad. consil. 86. num. 26.

Quam-

Quamvis ibi simpliciter & indistincte dicat emphyteotam cadentem in commissum non cadere à iure luendi: quia allegat se ipsum in rep. dict. l.2. vbi fecit prædict. distinctionem. Et in vltima conclusione tenuit nostram opinionem in proposito: quia dict. gl. vel doctoris de bene intelligendo cōis, quā allegat, præcipue si se ipsum allegat, quia nō est præsumendum sui ipsius correctio, nisi expresso sit secundum doctrinam Bart. communiter approbatam in l. non solū. §. si liberationis verba, nume. 7. ff. de lib. leg. Quod etiam patet: quia in dict. nu. 26. allegat Cypolā dict. præsumptione. 8. qui loquitur quando præcessit venditio, & adest pactum simulatum, & præsumptio fraudis. Item allegat Alex. dict. consil. 228. qui loquitur quando ex alio instrumento separatim de per. se cōpetit ius luendi: & hic non est nostre caus. Item allegat Ias. in dict. l.2. nu. 9. qui bene inspectus tenet nostram opinionem vt sup. dictum est. Item allegat Barba. dict. consil. 1. qui numer. 18. vbi agit de hoc, loquitur in contractu venditionis cum pacto de retrouendendo, & modicitate pretij, & cum inuestitura sub pensione annua, & sic in contractu fructuatio, (de quo casu non est nostra questio, nec lis.) Quia in cō merito q. non perdat ius francandi, licet cadat in commissum res locata ex rationibus sup. dictis quæ omnes cessant in nostro casu. Et tenentes opinionem Barbarij, tenent etiā nostram in hoc nostro casu, tanquam iuridicam, diuersam, & separatam ab opinione Barbat. & sequacium. Ex quibus fit, quoddam Gozadin. in dict. consil. non tantum non obicit nobis, sed imò visus sit tenere nostram opinionem sup. dict. Decius etiā in l. in bonæ fidei, nume. 11. C. de pact. tenet nostram opi. in terminis. Quia licet postea referat Barbat. vbi supra pro contraria parte, tamen Barb. ibi, vt supradictum est, loquitur in casu diuersissimo, & qui non attinet ad nostrum. Nec obstat quoddam adducit Decius, scilicet, quoddam pœna nō habeat locū, nisi expressam sit, & quoddam

in pœnalibus non sit extensio, vt in regul. in pœna de reg. iur. in. 6. Quia respondetur expressum esse in iure, quoddam emphyteota non soluens canonem tempore debito intra biennium, vel triennium, vel alienans in ecclesiā incidat in commissum, & cadat à iure emphyteotico, vt supra dictum & conclusum est. Sed hoc pactum redimendi appositum in ipso met. contractu emphyteotico, est pars ipsius, vt supra probatum est: igitur ab eo cadit, quia continetur in toto. Vnde cum hoc ita sit non tractatur hic de extensione fienda in pœnalibus.

93. Maxime quia etiam in pœnalibus sic extensio ex identitate rationis expressa, vt plures allegans, concludit Tirac. de caus. cessan. 1. parte. nume. 155. vbi dicit hoc non esse interpretationem extensiuam, sed inuentiuam, & intellectiuam. Præterea in proposito alia ratione præcipua non habet locum pactum luendi post commissum, quia si hoc diceremus daretur correctio, & repugnantia eiusdem scripturæ, quod non est dicendum, vt supra probatū exiit. Non obstat etiam quoddam Alciat. in regul. 3. præsumptione fin. questio. 45. Nam expressissimè loquitur, quando præcessit contractus emptionis, & venditionis, & in continenti fuit factus contractus emphyteoticus, & deinde emptor fecit pactum de luendo intra certum tempus. Quia hoc casu inquit Alciat. videri æquiorē opin. quoddam licet emphyteota cadat in commissum propter cessationem à solutione canonis, non tamen cadit à iure luendi, nō inquam obest, quia in hoc casu militat diuersa ratio, quam in nostro. Et doct. qui tenent hanc partem in nostrum favorem, tenent etiam illam, quæ non est cōtraria, sed diuersa in alio casu, & ita distinguunt, & declarant doct. præfati. Maxime quia Alciat. vbi supra adhuc credidit, q. in supradict. casu dominus non teneatur vigore dict. pacti, nisi ad transferendum directum dominium, reseruatū vtili, quod fuit consolidatum: quia illud pactum in luendo, intelligitur secundum tempus cōtractus.

H h 5 & sic

& sic de directo tantum separato ab utili, non autem debet extendi ad ius interrim quæsitum. l. Rutilia Polla. ff. de contrahend. empt. præsertim ex culpa ipsius paciscentis. Nam in quo in continenti fuit factus contractus emphyteoticus, satis arguitur mens contrahentium, ut emptor haberet solum dominium directum separatum ab utili, argumento l. si ventri. §. fin. ff. de privileg. cred. Sed in nostro casu, nec respectu directi dominij habet locum dict. pactum luendi, quia ab eo cecidit per supradicta, nec contrarium dicit Alciat. Et eodem modo, & casu est intelligendus loqui idem Alciat. in l. petens. nu. 16. & sequentibus. C. de pact. quia refert Barbatium, ubi supra, & tenet supradict. opin. quam tenuit in dict. præsumptione si. Et tandem cõcludit, qd sit aduersus emphyteotam interpretatio, qui ex verbis pacti intentionem suam debuit probare. Et transactis, iam plus tribus annis, postquam hæc scripseram inveni doctissimum Menoch. de arbit. iud. libro. 2. cent. 3. casu. 1276. nume. 20. referentem & intelligentem expressè Dec. in dict. l. in bonæ fidei dict. nume. 11. & Cozad. dict. consil. 86. nume. 26. Alciat. in dict. regul. 3. præsumpt. vlti. nu. 2. post Barb. d. consil. 51. li. 1. loqui, prout supra eos intellexi, scilicet, quando præcessit contractus venditionis & statim venditor re venditam in emphyteosim recepit, & deinde emptor fecit pactum de luendo, ut hoc casu emphyteota cessans à solutione canonis, ita quod cecidit à contractu emphyteotico, non censetur cecidisse à pacto luendi.

Ex quibus omnibus, in hac parte dictis iam duæ patent cõclusiones verissimæ, & approbatæ per doct. diuersæ inter se. Prima, quod emphyteota, quando non præcessit principalis contractus emptionis & venditionis cadens in commissum propter cessationem à solutione canonis, vel alienationem factâ irrequisito domino, vel alio modo à iure reprobata, perdit etiam, & amittit ius luendi sibi concessum in eodem contractu emphyteotico, quia est pars ipsius: & ca-

dēs à toto, cadit à parte. Item, quia aliud daretur correctio, & repugnancia eiusdem scripturæ, & illusoria redderetur omnes conditiones commissi in eadem appositæ: quod minimè est dicendum. Imò fieri debet concordia, ut supra dicta euitentur. Et hic est proprius noster casus decisus expressè, & probatus tam iure, quàm autoritatibus Doctorum.

37 Secunda conclusio principalis est: Quod quodcumque præcessit contractus principalis emptionis & venditionis inter eosdem, cum pacto de luendo rem in eodem instrumento, vel separatim in alio posito: tunc quia non censetur pars contractus emphyteotici prædict. pactum, sed contractus emptionis & venditionis, qui fuit primus & principalis contractus, qui fuit celebratus licet, emphyteota ceciderit in commissum, non cadit hoc casu à iure luendi, quia est diuersum ius, & diuersa ratio inter hunc casum, & præcedentem, de quo supra in prima conclusione. Et hæc secunda conclusio, est etiam communis & recepta per eosdem doct. Et nos non agimus de hoc casu, nec sumus in eo: quia in præsentem non fuit celebratus contractus emptionis, & venditionis, sed emphyteosis tantum: & in eo etiam ante conditiones commissi fuit appositum dict. pactum luendi, non verò separatim de per se in alio instrumento. Et hæc est verissima distinctio horum casuum.

Restat modo, ut satisfaciamus fundamentis contrariæ partis huius. 2. artic. principalis supra adductis. Et primo fundamentum respondeo, qd regul. illa generalis habet plures exceptiones, de quibus una hæc inuenitur expressa in pacto luendi, quando facultas hæc non competit iure proprio, sed alterius, ut probatur in iuribus allegatis per Celsum ubi supra.

Ad secundum fundamentum de pacto de retrovendendo respond. quod illud est ex parte venditoris, qui tempore traditionis rei suæ, potest apponere quodcumque pactum cum sit dominus, & in re propria quilibet sit moderator, & ar-

& arbitet, vt sunt iura vulgaria. Vnde cum facultas hæc cōpetat iure proprio ratione dominij, merito quod trāseat ad hæredes, nos verò agimus ex parte emphyteotæ, qui ex natura emphyteosis perpetuz non potest illam redimere, nisi pacto & facultate domini directi, id si biliceat, vt in proposito. Merito igitur, quod non transeat facultas hæc ad hæredes. Et sic sunt diuersissima hæc duo: & ex separatis non rectè fit illatio, vt in d. naturaliter. 4. nihil commune. ff. de acquir. poss. cum similib.

Non obstat etiam tertium fundamentum de iure excipienda competere vt dixi, vt competat etiam emptori, quia illud est diuersum à nostro casu, in quo agimus de iure luendi, & liberandi rem emphyteoticam competere, non quidem iure proprio, sicut ius excipienda, sed alterius.

Quartum & vltimum fundamentum, ex Bart. non obstat, quia ipse loquitur de iure redimendi à lege dato, & concessio postquam res cecidit in commissum, vt constat tam ex verbis Bart. quā ex lab eo allegata: Nam postquam dixit, qd ius redimendi rem, quæ incidit in commissum transit ad hæredem, inquit, Pone in terminis. Res incidit in commissum, data est domino potestas redimendi illam rem. l. si in princ. Modò queritur an illa potestas redimendi transeat ad hæredem? Respondet, quod sic. Et d. l. si in princ. ff. de public. & vectig. loquitur in seruo, qui cecidit in commissum propter vectigal, vel pedagiū non solum à domino pro eo, quia hoc casu. l. illi concedit domino ius dandi, vel soluendi estimationem pro eo, propter rationes domini, quas gessit reddendas. Et merito, qd hoc casu, hoc ius transeat ad hæredes, quia competit domino iure proprio, & specialiter à lege conceditur hoc beneficium, vt possit dominus redimere seruum postquam cecidit in commissum, antea vero nō, quia erat prius ipsius domini. At in nostro casu factas luendi, & liberandi rem, fuit concessa à domino emphyteotæ, cui aliàs

non competebat, & fuit concessum hoc ius, vt eo vteretur antequam res caderet in commissum: & sicut & ceteris dominus plenas dist. rei liberando eam, nō vero postea, vt sup. satis probatū est.

Decisio Tertij Articuli principalis.

38 QVO AD tertium articulum principale videtur primò dicendum, qd virtute dict. clausulæ in hoc dubio relata sit soluta emphyteosis, & ita poterit alienari in ecclesiam absque pœna commissi, iuxta cōmunem opinionem traditam in proposito per Roland. à Val le, consil. 3. num. 60. & iterum consil. 42. num. 16. lib. 1. & consil. 79. num. 11. libr. 2. & Celsum Hugon. consil. 26. nu. 13. & 33. & Iulium Clarum libr. 4. recept. sententiarum. q. 13. vers. sed pone. Nā dict. communis opinio habet, qd pactum appositum in contractu feudi, vel emphyteosis, vt, scilicet, possit alienari liberè d. feudū, vel emphyteosis in quoscunq; voluerit, & quibus dederit feudatarius, vel emphyteota, valet, & est seruandus tenor inuestituræ, & potest alienari in personas inhabiles, & quæ aliās non poterant in illo feudo succedere: nec requiritur licentia domini ad præd. alienationem, vt supradicta verba aliqui operentur iuxta. l. si quando. C. de in offi. testamen. cum similib. Ergo hoc videtur expressum in proposito, quid dicendum?

Breuitè dicendum, & tenendum est totū contrarium: Imò quod in nostro casu, & proposito non fuerit soluta natura emphyteosis, nec ab ea recessū propter d. clausulam, sed sit vera & propria emphyteosis, & seruanda cum suis pactis, pœnis, & conditionibus, nō obstante. d. clausula. Primò, quia dict. cōmunis opinio omnino falsa videtur, quia supradicta clausula & pactum in ea appositum, est contra propriam naturam emphyteosis in eodem contractu appositam, & celebratā, eiq; directo repugnat, nec se compatitur, nec etiam in aliam speciem con-

contractus potest trāsferri, eodem nomine appellatio retento. ¶ Vnde succedit doctrina Speculatoris, in titul. de locat. §. nunc aliqua. verific. 94. nu. 117. & ibi Ioan. Andre. in addit. & Salicet. in l. 2. C. de iure emphyteo. concludentium, quod pactum contra substantiam contractus non valet, imò rejicitur tale pactum. l. cum precario. ff. de precar. l. obligationem ferē. §. placet. ff. de actio. & obligat. l. rogasti. §. si tibi decem milia. in prin. ff. de pact. l. 1. §. 1. ff. si usus sit. per. & text. in cap. fin. & ibi Doctores de precar. Et in terminis tenent etiam Alexand. & alij relati per Rolandum à Valle. d. confil. 3. num. 13. & d. e. confil. 42. num. 5. Imò procedit hōe, etiā si contractus sit iuratus, quia nihilominus huiusmodi pacta rejiciuntur, vt cum Bart. Bald. Alb. & Salicet. concludit, & tenet Celsus Hugo dict. confil. 26. numer. 34. Nec obstat, quod contraria opinio supra relata sit cōmunis, & quod Specul. qui tenet contrarium, sit communiter reprobus, secundum Iulium Clarom, vbi supra. Quia illa non rectē iure fundatur, imò aduersus eam sunt supradicta iura. Et praterā facit, quia si communis opinio vera esset, daretur repugnancia, & correctio in continēti facta eiusdemmet contractus vnico verborum contextu, quod est absurdum, & minimē dicendum. Quia concordari debet instrumentum, & subandiri, vt euitetur dicta repugnancia, & correctio, vt supra probatum est de iure, & tenet in proprijs terminis Celsus vbi supra, num. 45. in princ. Quo casu potius verba generalia dictę clausulę debent impropriari, restringendo ea ad habiles, sicut in eodem instrumento dictum est prius, si ita restringere esset impropria, quod non est ad hoc, vt contractus iste iustineretur, & regularetur, secundum morem emphyteosis, vt in l. si infulam. ff. de pręscript. verb. & in l. si olei. in principio. C. de locat. vt cum alijs tradit in terminis Celsus, vbi supra, numer. 45. verific. per quam rationem.

40 Et verba contractus debēt in dubio intelligi secundum naturā feudalem, & sic emphyt. vt minus lędant, quā fieri potuerit, vt testatur Bald. & communiter omnes scribentes tenere. Celsus vbi supra num. 39. Beccius confil. 88. num. 11. verific. diuersum, lib. 1. Quo sit, vt supra dict. cōmunis opinio adducta pro contraria parte non sit vera. Nec obstat, quod cum sit communis, est tenenda in iudicando & consulendo, vt supra probatū est in princ.

41 Quia respondeo cum Philippo Dea. confil. 599. num. 12. quod plerumq; Doct. nostri non pręscribuntur rationes, & imitatur aues, quę quando vna volat, alie omnes sequuntur.

42 Et idēd cōmunis opinio non attenditur, quando alia opinio contra communem fundari sit melioribus rationibus: & allegat plures ita tenentes. Ita igitur videtur dicendum in nostro casu per supradicta.

43 Pro quo facit, quod ex Alexand. refert & sequitur Auiles vbi sup. in dict. cap. 1. in glossa, siel. num. 15. fol. 28. scilicet, quod communis opinio non est sequenda, quando est notoriē falsa, vel rationabiliter, conuincitur secundum quod iudex acutissimi ingenij aestimabit. Et quod opinio, quę melioribus legibus, & rationibus fundatur, sit tenenda, & iudicandum contra communem probat optimē Marian. Socin. confil. 117. numer. 8. libro. 3. Quia veritas semper debet pręualere per text. in l. 1. §. sed neque. C. de veter. iur. coucle. & text. in l. Plautius. ff. ad l. Falcid. ponderando, quod Iurisconsultus ibi sequitur opinionē vnus, reiecta opinione triū, & refert plures ita tenentes. Sed nemo sanę mentis erit, qui supradict. communem opinionem veram esse fateatur, cum sit contra expressam mentem ac verba contrahentium. Item, & quia per ea daretur repugnancia, & correctio: igitur non est tenenda, sed contraria, cum sit rectē probata & fundata: pręcipuē cum habeat auctores antiquos & graues.

Nec

Nec obstant aliqua iura feudorum, quæ pro communi supra dict. adducuntur, quibus probatur seruandum esse tenorem inuestituræ. Quia text. in cap. 1. §. fin. de duobus fratrib. 3. cap. inuestit. tantum dicit esse seruandum tenorem inuestituræ. Item text. in cap. 1. §. fin. de success. feudor. tamquam probat fratrem non esse admittendum ad feudum, nisi aliud cauertur in uenilatione ipsius feudi. Apparet itaque non fore contra præsentem prohibitionem, & essentiam feudi, licet inter contra ipsius naturam. Vnde non obstat illa iura non in proposito, quibus agitur de pactis contra substantiam contractus emphyteoticis, quæ ipsam resoluit: nam hæc non valent per supradicta. 2. Secundo, & principaliter pro hac parte facit. Quia si prædicta opinio esset vera & tenenda, quod distictor adhuc in nostro casu non haberet locum, quia illa posset esse vera & procedere quando illa verba prioribus non repugnarent.

¶ Quia verba potius debent deservire naturæ contrarius, quæ naturæ verbis: unde qualis sit contrarius inspicitur in rebus & non verba, ut cetera alij tradit proprijs terminis. Obstat ubi supra. n. 4. §. vers. & per hoc possumus sed in casu nostro non solum repugnare dicta verba prioribus, quibus cavetur, ut nullo modo possit domus hæc emphyteosis alienari in ecclesiis, neque in clericis, sub pœna commissi. Sed imò in principio de clausula, quæ se fundat pars aduersa, postquam fuit appositæ pœna commissi dicitur, *Con las quales dichas condiciones, e cada una dellas, e con todas las demas que hablan sobre los censos siguientes, vos damos las dichas casas al dicho censo segun, e de la manera que dicho es: e desde oy dia, &c.* Et paulo infra ponuntur in eadem clausula dicta verba, *et para que las podays vender, donar, trocar y cõtrar, e enagenar, e baxar dellas como de cosa vuestra propria.* Itaque ex præcedentibus necessitatio hæc verba generalia intelliguntur, & restringi debent, *Con las dichas condiciones: y cada una dellas, quibus sunt affecta dicta verba generalia.* Et in claris non est locus coniecturis,

quæ non sumuntur a se dict. & communi opin. quandoquidem ipsa loquitur, quando verba adeo generalia sunt, ut non restringatur conditionibus emphyteosis vel feudi. At in proposito expresse profertur c. 2. dictis conditionibus, præterquam quod de iure secundum veritatem, & certiores opinionem, ita intelligenda forent per supradicta. Seruari igitur debet pactum hoc contrahentium, *con las dichas condiciones, e cada una maximè, quod hoc pactum cõtrahitur cum propria natura ipsius cõtractus emphyteosis, qui continetur in dicto instrumẽto.* Præterea post dicta verba generalia iterum repetitur dicta conditiones, ut patet ex instrumẽto ubi, *et por otra parte precio, e condiciones como la susodicha.* Et iterum eadem verba repetuntur paulo post inferius. Quo fit, ut siue ad verba præcedentia siue ad sequentia dicta clausule, cui innititur pars aduersa respicias in omnibus inuenies expressam mentem contrahentium, ut distictor conditiones, pacta, & pœna commissi seruentur. Et verba hæc, *como la susodicha, vel, como dicho es,* sunt relatiua præcedentium cum omniis suis qualitatibus. Decius consil. 182. num. 11. & consil. 377. ante ou. 5. Parisius consil. 41. Au. 65. lib. 2. Syluan. consil. 68. numer. 5. lib. 2. Aymon Crauet. consil. 92. num. 8.

Tandem cessat omnino prædictio partis aduersæ, adducendo, quod post omnia verba supra relata dicti instrumẽti, quæ fuerunt prolata à dominis directis dominij concedentibus dict. domum in emphyteosim, ipsas acceptatias omnium supra dictorum facta per dictos emphyteotas cum obligatione ipsorum ad observantiam eorum, ubi affirmatiue dicunt, *E las tomamos al dicho censo con las dichas condiciones, e por nos, e commissi, e cada una dellas segun de suso se cõtinent.* Las quales apronamos, e ratificamos, porque las tenemos visto, e leydo, e entendido, firmados de lo en ellas contenido, e son en nuestro favor, e las damos aqui por especificadas, e insertas, e por damos, e conuencimos, e prometemos, y nos obligamos a nosotros por nos, y bienes, &c. Et ibi, *de cumplir y guardar*

dar las dichas condiciones a la letra, como en ellas se contiene a la letra, sin las dar otro entendimiento ni declaracion alguna. Et ita apertissimè patet, dicta verba generalia, quibus se pars aduersa iurare præcedit debere intelligi secundum præcedentia, & sequentia, & noluisse partes, quod aliud operentur. Et sic cessat ratio pro cõmuni adducta in dict. l. si quando. C. de inoffic. testamen. Itẽ cõstat, q̃ etiam si aliud sensissent partes, postea tamẽ ab eo recesserũt, & obligauerũt se cũ prioribus conditionibus, pactis, pœnis & cõmisis. Et in contractibus si correctioni locus dari debet vltimo pacta inspicenda sunt. l. pacta. nouissima, cũ materia. C. de pact. Et q̃ in his terminis non pro cedat dict. cõmunis opinio, etiã si vera esset, probat latẽ, & optimẽ pluribus iuribus, rationibus, & fundamentis, nec nõ & auctoritatibus Doctorũ, Celsus vbi in pra. d. consi. 26. nu. 35. & sequent. qui est omnino videndus, quia omnĩ optimẽ, quos ipse viderim, loquitur in pposito: * & proinde eius verba nõ refero * eandẽ partẽ quã defendimus mirũ in modum fauẽt cõmunes resolutiones, quas in ppo posito plurimorũ auctoritate munitas refert, & sequitur Octavian. Chicher. de cisi. Peda. 163. per totã. * Ex quibus omnibus resultat clarissimã esse iustitiã actõris, atq; pro eo sententiam esse ferẽdam mediante iustitia, saluo meliori iudicio reũsissimi iudicis, cui me submitto. Placentiz. 10. die Iunij, Anno. 172.

Summa eorum, quæ

in hoc Consilio Decimotercio continentur.

- 1 Vccessor maioratus an in iudicio postulare possit in vita possessoris ipsius, & declaratur post mortẽ possessoris, ad se maioratum pertinere.
- 2 Fœmina non succedit in inuestitura fœndi quãdã masculus superest in eodem gradu & no. 25. nec id est speciale in fœndis, sed fundatur in mera ratione dispo-

- sitionis num. 5.
- 3 Quando ratio expressa in lege est generalis, & decisio particularis, tunc ratio generalis pro lege habetur, & decisio loco exempli est.
- 4 Valer argumentum de fœdo ad maiortatam.
- 6 Filia vocata in defectum masculorum, & eorum filiorum præfertur nepoti ex filio non extantibus masculis.
- 7 Filius testatoris, vel alius qui sit de familia, & agnatione ipsius præfertur nepoti ex filijs masculis primo nominatus.
- 8 Patrus præfertur nepotibus ex fratribus in emphiteosi suscepta pro se, & filijs masculis, & non extantibus masculis pro familia.
- 9 Vocatus ad successionem maioratus ex descendentibus masculis, & in eorum defectu feminis, &c. quilibet eorum habet propriam vocationem, & substitutionem, & primò vocatus debet præferri postea vocatis.
- 10 Ordo datus inter primò nominatos seruari debet inter reliquos substitutos.
- 11 Quòvisq; extat aliquis de generatione & linea, illius ad quem peruenit maioratus, ipse debet præferri alijs alterius lineæ postea vocatis, & priusquã fiat in successione loci secundogenito, & ipsius lineæ debet in totum extinguì prima linea.
- 12 Quilibet fratrum constituit propriam lineam, & alter alterius de linea non dicitur.
- 13 Mares etiam atate minores præferuntur feminis, etiam maioribus in successione maioratus, in eodem tamen gradu & linea existentibus.
- 14 Filia primogeniti, etiam præmortui viuentis patre excludit patrũ masculũ secundogenitũ, vbi ex conditionibus, & legibus primogeniti fœmina non excluditur, & vide num. 30. & sequent.
- 15 Statutum, si excludat feminas propter masculos, an fœmina ex masculo repellatur?
- 16 Filia non excluditur à successione patris propter existentiam fratris defuncti, stante statuto, quod filia dotata à patre, vel

20. vel à matre, extantibus fratribus nō pos-
sit succedere patri vel matri.
- 27 Statutum si excludat filium propter agna-
tionem primi gradus computando gradus de
linea canonico non excluditur filia prop-
ter agnationem primi gradus ipsi defuncto,
quia ut hinc. *de iudic. l. 1.*
- 28 Statutum siue præceptum exclusivum
fumarum propter masculos, est cor-
ruptum in iuris accusativum naturæ, &
hoc est strictissime intelligendum, &c.
- 29 Statutum vel concessio fundi si exclu-
dat à successione feminas extraneas
masculis, eis deficientibus succedit fe-
mina primogenita, cum deest masculus
ex eo qui postremo successit alijs, etiam
si esset ex alijs iam exclusis per inclu-
sionem illius.
- 30 Femina instituta maioram in dubio
non videtur exclusisse feminas defici-
entibus masculis, etiam si statum verbis mas-
culini sexus aut, quæ ad masculos refer-
ri solent, item 20.
- 31 Consecranda universali totius Hispania
habes, ut filia ultimi possessoris maiora-
tus masculi præferatur omnibus alijs,
etiam masculis alterius lineæ, & gradus
remotioris, & num. sequenti.
- 32 Consecranda Hispania in maioratibus
servanda est.
- 33 Quotiescunque aliqua parte seu clausula
primogenij vocantur femine, etiam si
plures in eo primogenio masculi vocati
fuerint, in eo non censetur habita agna-
tionis ratio, sed solum prælatio mascu-
lis tributaria ut in eorum defectu fe-
mine eiusdem gradus succedant, secus
quando femina semper excluditur, &
nullo casu admittitur.
- 34 Maioratus institutor, quoties genericè
& absolute feminas propter masculos
à maioratus successione exclusit, nec so-
illas propter masculos remotiores exclu-
dere velle adiecit, ea exclusio propter
masculos eiusdem lineæ, & gradus, non
autem propter remotiores intelligenda
est, ubi quomodo hoc intelligatur.
- 36 Extensio non fit de una persona ad aliā
in statuto excludente feminas propter
masculos, sed exclusio restringitur in

personis expressis. Itaque nunquam quis
excluditur nisi à personis specificatis in
ipso statuto.

- 27 Nepos ex filio non excludit amitam, sicut
filius excludat sororem.

Statutum si excludat matrem existente pa-
truo, non habet locum statutum in patruo
magno, sed in matre. 27.

- 28 Descendentes gravati à testatore resti-
tute fideicommissam, censentur grava-
ti si sine liberis decesserint. Quod pro-
cedit siue liberi à gravato suscepti sint
masculi, siue femine, ut in num. 29. Et
procedit etiam maioratus successione,
nisi femina reperiantur exclusa, ut in
num. 30. Item quando testator in condi-
tione expressit qualitatē sexus virilis,
ut in num. 31.

- 32 Testator per verba illa, si sine filijs mas-
culis decesserit, videtur feminas exclu-
sisse, quando testator ipse curabat ag-
nationem suam conservare.

- 33 Testator cum feminas propositas exclusit à
fideicommissis, videtur curare agna-
tionem suam non conservare, secus quando
aliqua parte dispositionis sunt vocata fe-
mine.

- 34 Filia descendens gravati excludit sub-
stitutum, etiam si sit de testatoris des-
cendentibus.

- 35 Ubique ad aliquam successionem vo-
cantur filij, qui per lineam masculinam
descendunt, femina, quæ à masculo des-
cendit in hac successione non comprehen-
sa censenda erit.

Consilium Decimum tertium.

Dominus sit mihi adiutor. In
causa maioratus Cordubeo.
visis clausulis foundationis ip-
sius, & præsentis contentione,
quæ patruus possessoris maioratus
petit in iudicio declarari, decedente eo-
dem possessore absque liberis masculis,
quanois filias legitimas habeat, maiora-
tum ad se pertinere exclusis prædictis fi-
liabus, iuxta supradictas clausulas ma-
ioratus.

ioratus, quibus canetur, ut exstantibus masculis, filix femina non succedant. Duo sunt, hic precipue agenda, ut his discussis perspicuum sit utri partium iustitia patrocinetur. Primum, utrum is, qui suc. efforem se esse futurum in aliquo maioratu prætendit, possit in vita possessoris ipsius in iudicio postulare, id sententia diffinita declarari, necne? Secundum, an eo concessio, patruus in causa principali habeat iuris solidum fundamentum, (hoc est) an sit legitimus successor in præd. maioratu post mortem possidentis nunc eum, ex cunctis ipsius legitimis filiabus, non extantibus filiis masculis.

1. Circa primum articulum (omissa superflua altercatione) breviter vera resolutio, ac sententia, quæ praxis accipit, & excepit in regalibus auditorijs, & tribunaliibus supremis est, succellorè maioratus, id minimè petere posse, in vita possessoris eiusdem eo inuito, sed tantum post ipsius mortem, eo quod sit tractus suæ auri temporis, qui ad iudicem minimè spectet, nec pertineat duobus casibus exceptis. Primum, quando maioratus possessor bona maioratus diuisaret. Secundum, quando se iactaret, bona asserta maioratus esse libera, seq. de illis posse ad libitum disponere. Ita concludunt Anton. Gom. in l. 40. Taur. num. 79. Arias Pinel. in l. 1. in. 3. p. num. 78. C. de bon. mat. Covar. lib. 1. var. resol. c. 18. nu. 8. Greg. Lop. in l. 1. tit. 2. p. 3. & D. Anton. de Padilla in l. 1. nu. 30. C. de fideicom. & nouissimè idem latius omnibus probauit, atque deduxit D. Molina. 3. Hisp. primog. c. 14. per totum. Et quanuis Rod. Suar. allegatio. 4. contrarium videatur sentire, loquitur tamè, & intelligitur in casibus supra exceptis: quæ sic intelligunt Conaz. & Greg. Lop. ubi supra in glos. *En el tiempo que está por venir*. Item & Arias Pin. ubi sup. qui optimè quoque examinat articulum præsentè. Doctum sitis etiam Iacob. Simancas huius opinionis nouissimè fuit in suo libello disceptationu. c. 11. * & hæc est vera resolutio, ut prædiximus, & quæ reuera præ-

-1. 64

bat, & ad literam sequitur post huius operis primam editionem Ioann. Garfia de nobil. glol. 47. nu. 14. cum seqq. tametsi nu. 16. immerito, & potius animo moriendi intelligat nos aliud sensisse, cum ipse idem prius probauerit, ut patet ex supradict. & ex sua resolutione. Quòd sit, ut prædicti patruus in proposito minime agere possit, dispositione bonorū, vel iactantia supradictis minime interuenientibus. Circa secundum articulum, qui videtur habere difficultatē operæ præmium duxi, rem agere pro utraque parte, ut veritas magis clarescat.

2. Et primum pro patruo facit text. in c. 1. de eo, qui sibi, & hered. suis masc. & c. Ubi probatur, quod si vassallus pro se, suisque heredibus masculis, & his deficientibus feminis, inofficiurā accepit, femina non succedit in beneficio, quandiu masculus superest: redditque textu ratione. Non enim patet locus feminæ in feudis successione, donec masculus superest ex eo, qui de hoc feudo fuerit inuestitus, & ibi ponit glol. & ceteri feudistæ. Circa quæ ex tria sunt cōsideranda, ut magis attingat pro patruo. Primum, quod ratio ipsius est generalis, per quā extēditur ipsius dictū, & decisio. Nā quædam ratio expressa in lege est generalis, & decisio particularis, tūc ratio generalis pro lege habetur, & decisio loco exempli est, ut plures allegas concludit cōmunē esse sententiā Mencha. de success. creat. 5. 28. statim in prin. col. 2. Secundum, quod valde argumentū de feudo ad maioratū, ut alios referet tradit D. Anto. de Padilla, in rubr. nu. 7. C. de fideicom. & resoluit communem Anto. Gom. in l. 49. Taur. nu. 77. Tertiū, quod in d. c. 1. non est aliqua specialitas feudorum, sed fundatur illa dispositio in mera ratione dispositionis præferentis masculos feminis, ut constat ex clausula huius maioratus, & tenent in terminis, d. c. 1. Petr. de Anchar. & Floren. in conf. 359. inter cōs. A. uch. incip. Nos Petrus, & c. eosque referens Greg. Lop. in l. 3. tit. 12. p. 6. in glo. mag. super verbis *Ad rever.* fol. 89. col. 1. vers. & procedat, & in eadem dispositione.

Secundo

6. Secundò, pro patruo facit, quod tradit Philip. Deci. conf. 480. nu. 1. 2. & 3. Vbi probatur, qd facta à patre institutione filiorum suorum hæredum, & in defectu masculinorum, & eorum filiorum substituta filia sua, ipsa præferatur nepoti ex filio non extrinsecus masculinis, aliis enim essent deterioris conditionis filii testatoris, si ipsi excluderetur, qd nepotes, quæ remotiores sunt, quod non est dicendum, ut in l. si viua matre. C. de bon. mat. Item, quia non est levis illa coniectura, qd testator instituit tantum filios masculinos, & semper existitibus masculis exclusit feminas: unde videtur motus solus illa ratione favore, scilicet, agnationis, quæ conservatur per masculos, ut doct. dicunt in simili statuto excludere à successione feminas propter masculos. Si igitur nepotes ex filijs masculis excluduntur per filias testatoris ab eodè substitutas, à fortiori excludentur per patruum patris sui, cum sit masculus descendens à linea masculina testatoris, quandoquid in eo militat ratio conseruandæ agnationis, in qua se fundauit eadè testatrix. Et qd de iure filius testatoris, vel alius, qui sit de familia, & agnatione ipsius præferatur nepotibus ex filijs masculis primò nominatis, tenet, & pbat Paul. de Cast. conf. 89. incip. Casus ille frequenter contingit. & conf. 357. quæ refert & sequitur Decius conf. 370. n. 2. & ind. conf. 480. n. etiā 2. Quod videtur expressè propositum in fundatione præsentis maioratus. Quia primò testatrix vocauit proprium filium masculum, deinde filium ipsius maiorem natum, eiusdemq; nepotem, vel pronepotem masculum: his verò deficientibus vocauit filium secundogenitum, d. primi vocati, ipsiusq; nepotem masculum maiorem, post hoc verò omnes, ita qd ex eisdem nullus filius masculus legitimus ex legitimo matrimonio remaneat, vocauit filium maiorem ex filio primo vocato. Insuper addit, qd cum conditionibus (supple dictas) habeat hunc maioratum filius descendens à primo vocato linea recta, & legitima, adhuc masculina potius qd feminina, & filius maior, siue nepos (hoc est) filius filij,

maioris priusquam alius. Quid igitur apertius possit exprimere ad præsentis casus decisionem!

7. Tertiò, pro patruo facit, quia iuxta se prædictam clausulam modò relata bene sequitur, atq; colligitur, qd nepes ex filio primo vocato, vel ex alio ipsius descendente masculo non admittitur ad successione huius maioratus, nisi deficientibus omnibus masculis, tam descendentibus à filio primogenito, primi vocati, quam à filio secundogenito, & vterioribus eiusdem primi vocati. Itaque in summa non vocantur formine à filio primogenito primi vocati, sed tantum masculis, & in eorum defectum filius secundogenitus descendens à primo vocato, & ipsius liberi masculi. Et sic videtur, qd patruus iste, cum sit natus ex secundo filio primi vocati præferatur feminis descendentibus ex filijs, vel nepotibus primi vocati, ac per consequens, patruus in proposito iuste petat.

8. Quartò, pro patruo allego elegantem doctrinam Paull de Castro, conf. 300. per totum volum. 2. Vbi quidam suscipit emphyteosim pro se, & filijs masculis vsque in tertiam generationem, & non extrinsecus masculis pro feminis, successit, quod filius masculus maior, qui habuit à patre d. emphyteosim concessit sine filijs masculis, relictis tamen filiabus, quæ volebat excludere ab emphyteosi patruum, fratrem patris sui. Et arguens Paulus ad partes tandem concludit pro patruo, ut præferatur nepotibus ex fratribus: quia inter alias clausulas tenor inuestiturae habebat, qd generatio masculina præferatur femininæ. Itaq; hæc doctrina Castrensis expressè videtur in proposito pro patruo, qui sequitur Greg. Lopez, vbi supra, dict. fol. 89. col. 1. in vers. & nota. Vbi dicit, quod masculus etiam alterius lineæ præferatur filio ultimi possessoris attento tenore inuestiturae disponentes, qd masculina generatio præferatur, & ait idè videri tenere Galpar. Calder. quem refert. Tandem inquit in hoc videri latius considerandum, videlicet, qd condicio simpliciter

ter cōdidit maioriā vocans ad eā descēdentes suos, vel alios, & tunc indistinctē admittitur masculi & forminz ad maioriā, & duntaxat attenditur prioritas gradus, dum tō pari gradu existentibus masculo & formina præferatur masculus forminz: & q̄ idem esset dicendum quando disponens ab initio vocauit tam masculos quā forminas ad maioriā. Videtur enim istius mentis fuisse, & facere suam dispositionem secundum qualitates iuris cōmonis. Quādo enim quocunque gradu successionis vocauit matrem & forminā, tūc in pari gradu excluditur formina à masculo, non si masculus sit in remotiori gradu. Si vero conditor maioriā non ita disposuit, sed vocauit filiū suū masculum, & descendentes masculos ex eo, tunc masculus remotior excludit forminā, etiam propinquiorē gradu, voluit enim tunc disponens cōseruare agnationem suā. Et refert ad hoc Ioann. Andream & alios plures, & tandem Decium, consilio. 372. num. 4. versiculo, secundo præmittendum, dicentem hanc esse communē opinionē. Et addit Gregor. quōd hoc præcedit, & si in eādē dispositione post vocatiōnem masculorum vocet forminas in defectū masculorum per d. c. 1. de eo qui sibi & hered. suis. alijq̄, fundamētis hoc probat. Et profectō si ad tenorem huius maioratus attendamus, ipsiq̄ clausulas, mire conuenire videtur huius tertio casui Gregorij, in quo decidit, quōd masculos remotior excludat forminā propinquiorē in gradu. Hæc sunt, quæ pro patre faciunt.

His tamen omnibus non obstantibus contraria sententiā in præsentī casu vixipræiudetur, & tenenda, imo q̄ filia maioris ultimi possessoris præferatur prædictis patre in successiōne huius maioratus, primō per clausulam expressam ipsius, quæ est huiusmodi. *Si a la sazón de nuestro finamiento no dexaredes el tal yerno nieto hijo de nuestro hijo mayor legitimo y de los otros hijos de nuestro hijo mayor legitimo, & de legitimo matrimonio nascido quier y oviere, q̄ aya este dicho mayorazgo la vuestra*

203

11

hija mayor, que a la sazón fuere viua, (tūc dis verbis statim sequentibus) con las condiciones e prohibiciones (scilicet dichas) ayan y heredē este dicho mayorazgo los vuestros hijos descendientes por linea de varcha legitimos de legitimo matrimonio nascidos, e no otros algunos. Nā cum nepos testatoris præsens possessor huius maioratus, nullū filiū neque alium descendētē legitimum masculum habeat, consequens est, ut eius filia maior legitima debeat succedere in maioratu post patris obitum, non alius, ut expresse continetur in dictis clausulis modo relatis, & si præd. filia habet expressam vocatiōnem à proauia fundatrice huius maioratus. Nam ubi vocantur descendentes masculi, & in eorum defectu formina de maiore in maiorem, ut hic, quilibet habet suā propriā vocatiōnem, & substitutionem, & primō vocatus debet præferri postea vocatus, ut resoluit Paulus de Castro, in eleganti illo, ac sepe allegabili consilio. 164. libro. 2. numero. 6. versiculo. Item non obstat Abbas consilio. 85. numero. 5. & 6. libro. 1. Son. in l. si cognatis. numero. 5. ff. de reb. dub. Alexand. consilio. 4. numero. 14. libro. 4. Cæpol. consilio. 54. numero. 3. Bertrand. consilio. 314. columna. 4. libro. 4. Augustin. Beroi. consilio. 84. numero. 73. libro. 2. Emanuel Costa in questione patris & nepotis pagina. 111. in versiculo. 4. non obstat. Beroi. consilio. 71. numero. 57. libro. 1. Decius consilio. 469. numero. 1. Alexand. consilio. 109. numero. 10. & 11. libro. 7. Cornes consilio. 37. libro. 1. an. 5. & 6. Bart. consilio. 58. num. 1.

10 Et ordo datus inter primo nominatos seruari debet inter reliquos substitutos, ut concludit Anchar. consilio. 27. numero. 7. quem licet corrupte refert & sequitur Curtius senior, ubi hoc laus fundat consilio. 31. nome. 11. cum sequentibus, & consil. 75. nem. 13. versiculo, cōfirmo præmissa. facit text. in l. tertia, in principio. ff. de fund. instruct. instrumētisque legat. ibi, talem in fideicommissi causam deductam videri placuit, qua-

lis

lis fuerat legatus. Bartol. & Doctores in l. h. ad Trebellia. & in l. cum pater. §. ab instituto. ff. de legat. secundo; & in l. licet impetrator. ff. de legat. primo. Vnde ordo datus in fundatrice in prefata clausula, ibi, *E si a la sezen de vna fero finamiento, &c.* quomodo loquatur in filio primo vocato feruari debet in ceteris successoribus descendentibus eiusdem per supradicta, maxime per verba alterius clausule iam supra relatæ ibi, *Con las condiciones e proguiciones ayan y bareden este dicho mayorazgo los vnestros hijos descendientes, &c.*

11 Vterius hæc pars latetur. Nā quousque extat aliquis de generatione, & linea illius, ad quem peruenit maioratus, ipse debet preferri alijs alterius lineæ postea vocatis, & prius quā fiat in successione locus secundo genito, & ipsius lineæ debet in totum exstingui prima lineæ, ut probat text. in capitulo. 1. §. fin. de natura successio. feud. ibi, sed omnibus ex hac linea deficientibus omnes aliz lineæ vocantur, & ibi notat Preposit. text. in capitulo. 2. de duob. frat. & in capitulo. 1. de successio. frat. ubi Afflic. numero. 7. 8. & 24. idem Afflic. in capitulo. 4. de successio. feud. in principio, numer. 77. Paulus de Castro dicit in consilio. 164. numero. 1. & 5. libro. 2. Preposit. in capitulo. 1. de feud. Marchi numero. 8. & citat fin. idem Afflic. in capitulis. numero. 77. de natura successio. feud. Nelus in tractatu huius quæstione. 9. primi temporis; citat fin. Dicit Corneus consilio. 190. numero. 3. libro. 3. Socius consilio. 51. numero. 5. libro. 4. & Decius consilio. 397. numero. 1. Alciatus in consilio. Gratia consilio. 8. Reyanus consilio. 9. numero. 1. libro. 2. & consilio. 159. numero. 6. libro. 2. mut. ad in sup.

12 Sed certum est de iure, quod quilibet frater vnus habeat propriam lineam, & alter de alterius linea non dicitur, vnde dicitur Socius consilio. 43. numero. 8. libro. 3. & consilio. 63. libro. 1. Decius consilio. 379. numero. 4. Socius in consilio. 10. numero. 14. libro. 2. Reyanus consilio. 27. numero. 9. quarto, libro tertio. Et 6. 12.

go cum de linea possessoris superint nunc filia feminæ & deficient mascululi, & linea patris magni sit alia, & diuersa ab ea, consequens est, vt nullo modo saltem iuridico possit maioratus hinc peruenire ad præd. patrūm, quousque finita sit in totum linea possessoris.

13 Quo fit, vt licet in maioratus successione, mares feminis preferantur in eodem gradu, & linea, etiam si mares hinc ætate minores feminis primogenitis, vt notat Covarru. libro. 3. var. resolut. capitulo. 5. numero. 5. attamen filia primogeniti iam præmortui viuentis patre excludit patrūm masculum secundo genitum, ubi ex conditionibus & tribus primogeni femina non excluditur, vt probat alios auctores idem tenentes referens idem Covarru. in prædic. quæstione capitulo. 38. numero. 8. quem sequitur & bene probat nouiss. sine Pelaez de maiorat. secunda parte, quæstione. 6. numero. 7. Vbi à numero. 2. cum sequentibus latissime pluribus probat, tam de iure, quam consuetudine totius Hispaniæ receptissimam, quod in bonis maioratus regulariter feminæ succedant, & excludant patrūm secundogenitum, non extantibus masculis in eodem gradu, nisi per auctorem maioratus expresse, aut per euidētissimam coniecturam excludantur. Cum igitur in proposito nostro feminæ non excludantur à successione huius maioratus, imo iunguntur, & videntur in defectu masculorum, iure optimo & a fortiori filia femina maior possessoris huius maioratus excludit prædict. patrūm magnam post mortem patris nec possidentis, eam etiam iuxta prædicta excluderet proprium patrūm, si superesset, qui tamen esset propinquior gradu, quam prædict. patrūm magnus, qui est in vteriori, ipsa vero filia maior ipsius possessoris hinc in proximiori vtriusque patris.

15 Tertiū pro hæc parte facit communis illa opinio, quam pluribus allegatis refert Gaspar Baez. in tractatu de non melio.

meliorando ration. dot. filias. c. 7. nu. 33
quæ habet, quod et si statutum excludat
fœminas propter masculos, fœmina ex
masculo non repellitur. Et licet ibi ipse
cū alijs dicat contrariā opinionē videri
veriorē, superiore tamē primam senten-
tiam appellat communē ex testimonio
lasonis, alijsq; eam tenentes refert. Quā
etiā ex eodem lasonē, alios quoque
tenentes refert, addensque, quod non
excludetur à patruo testatur communē
Andreas Tiracquel. in tractatu de primo
geni. 15. quæstione princip. numero. 4.
fo. 91. Vbi loquitur quādo pater neptis
præ mortuus fuit in vita possessoris, quia
ipsa succedit per representationem pa-
tris, qui succederet, si superstes foret fi-
lius. Et nu. 7. inquit esse sine dubio, quod
si filius primogenitus superstes fuit pa-
tri, & postea moriatur relicta filia, ea suo
patri succedit, nec eius patruus quicquā
petere poterit. Nā filius primogenitus
trāsmisit in suū hæredem, etiā fœminā,
per. l. cum antiquioribus cum similibus
C. de iur. delib. quia sufficit semel fuisse
iux quæsitum. l. videmus. ff. quod met.
caus.

16. Quārto & principaliter pro hac ea-
dem parte allego consilium Rolandi à
Valle. 55. per totum libro. 1. vbi nostram
prope quæstionem mouet, scilicet, an
stante statuto, quod filia dotata à patre,
vel à matre, extantibus fratribus non
possit succedere patri vel matri, filia ex-
cludatur à successione patris propter
existentiam fratris defuncti? Et relatis
sex fundamentis pro parte patris, pro-
bè fundat & sequitur partem filie alia
sex fortioribus fundamentis. Et respon-
det optime contrariæ partis fundamen-
tis.

17. Quinto, facit, quod tradit Cort. Iu-
nior consil. 6. colum. 4. versic. 4. conclu-
sio, vbi inquit, quod si statutum exclu-
dat filiam propter agnatos primi gra-
dus computando gradus de iure cano-
nico, non excludetur filia propter agna-
tos primi gradus ipsi defuncto, puta pro-
pter patruum defuncti, sed propter ag-
natum, qui ipsi filie sit in primo gradu,

videlicet, per patrem ipsius filie. Quod
Cortij consilio, & aliud Brunius refert, &
sequitur Roland. à Valle vbi supra num.
25. Ecce igitur expressam determinati-
onem in nostro casu in fauorem filia-
rum dicti possessoris. Confert etiam ra-
tio, quam ibi assignat Rolandus nume-
ro. 27. dicens, quod si statuentes voluis-
sent intelligere de fratre defuncti, &
sic de patruo vtique expresse hoc sci-
uissent dicere, si voluissent: argumēto.
l. 1. §. fin. antem ad deficientis. C. de ca-
duc. tollend. Decius consil. 309. colum.
4. versic. nec obstat. Vnde cum hoc non
expresserint sumenda est interpreta-
tio, quod mens ipsius statuentis fuerit,
quod tantum filia excludatur à fratri-
bus suis, & non à fratribus defuncti,
vt ibi refert ex Socin. in simili casu;
quæ ratio quoque militat in nostro. Nā
testatrix tantum exclusit filias fœmi-
nas propter filios, & alios descenden-
tes masculos possessoris maioratus: qui
bus deficientibus expresse vocauit fi-
liam maiorem eiusdem possessoris. Er-
go filia ex filio masculo ultimo posses-
sore non excludetur propter patruum
magnum, hoc est, patruum patris suis
siquidem hoc minime expressit testa-
trix, & sic noluit: quia si vellet expres-
sisset.

18. Huiusmodi enim statutum, siue præ-
ceptum exclusiuum fœminarum pro-
pter masculos est correctorium iuris, &
accusatiuū naturæ: quo casu nedū stri-
cte, sed strictissime intelligendum est, &
ad vnguem & contextū obseruandum.
Interpretarique debet, vt minus lædas
ius commune, quàm sit possibile: vt om-
nia hæc dicit & probat sigillatim in ter-
minis, d. statuti Roland. à Valle vbi supra
num. 11. & sequentibus, & num. 19. alle-
gat plures alios Doctores, tenentes expresse
hanc opinionem in fauorem filie in ca-
su d. statuti. Contra fratres defuncti. Ma-
ximè, quod in nostro casu expresse tes-
tatrix vocauit fœminas deficientibus
masculis, & prout sensit, eiusdem linea-
& gradus, & exclusit alias personas per
hæc verba, *En etres filigons.*

Sexto

19 Sexto, pro hac eadē parte h'expres-
 sis propē terminis allego Tiraquelum
 in dict. tractatu primogeniti. 10. quzst.
 princip. numer. 18. & tribus sequenti-
 bus, præcipuē numer. 2. 1. fol. 287. Vbi
 tenet, quodd stante statuto, vel concess-
 sione feudi, quodd extantibus masculis
 filiz scemina non succedit, eis deficienti-
 bus succedit scemina primogenita,
 cum deest masculus ex eo, qui postro-
 mo succedit alijs. Nam etsi esset ex
 alius iam exclusus per inclusionem il-
 lius, certē sola istius inclusio filia ius pri-
 mogeniti obtinebit exclusio illis masco-
 lis. Verbi gratia, cum duo essent filij,
 primogenitus successit excluso secun-
 dogenito: deinde ipse primogenitus
 mortuus relicta vna tantum filia, certē
 ea tantum succedit excluso etiā patruo
 secundogenito. Nam quando superest
 aliquis, siue masculus, siue scemina ex
 linea, ad quam hæreditas semel perue-
 nit, alia linea postposita, non fit transi-
 tus ad istam lineam iam exclusam. Ita
 Tiraquel. vbi supra allegans alios. Et
 num. 25. addit, quodd extante consue-
 tudine (sicut in proposito agest, expressa
 testatoris vcluntas) quodd primogenita
 non extantibus masculis obtineat ius
 primogeniti, talis consuetudo intel-
 ligitur de masculis eiusdē gradus, quodd
 si sine remotioris gradus, certē primo-
 genita illos excludit vi talis consue-
 tudinis cum Baldo, & Cortio Iunior,
 quos refert, limitantibus ex hoc, quodd
 scribitur in dict. cap. 1. de eo qui sibi &
 hæreditis: de quo text. factum pri-
 mum fundamentum contrariæ partis:
 Si igitur filia ultimi possessoris exclu-
 dit patrum suorum patris sui à succe-
 ssione maioratus, à fortiori excludet pa-
 trum patris sui, hoc est, fratrem sui sol-
 i in propolita nostra questione: quia hic
 remotior est illo.

10 Septimo, in fauorem filiz adduco opi-
 nionem doctrinam, & decisionem plu-
 rium doctorum. Quæ habet, quodd licet
 femina aliā excludatur à successione
 maioratus, hoc tamē fallit quoties ma-
 ioria primum fuit instituta à femina;

quia indubio scemina scemina nō cen-
 setur repolisse ab eo iure deficientibus
 masculis, etiam si statutor verbis malco-
 lini sexus, aut quæz aut masculos referri
 soleat, vt tradit Tiraquel d. quzst. 10.
 num. 27. & consuluit Anchar. conf. 339.
 col. 5. vers. tertio proles: & sequuntur
 plurimi, eosque referens D. Molina de
 Hispan. primog. lib. 3. cap. 5. num. 73. &
 Pelaez eodem tractatu secunda parte,
 quzst. 6. nu. 68. & Burg. de Paz in proce-
 mio legum Taur. num. 12. sed in nostro
 casu scemina fuit, quæ fundauit hūc ma-
 ioratum, & deficiit masculi eius lineæ,
 in qua vltimo introiuit maioratus: ergo
 filia maior ultimi possessoris præferri
 debet patruo suo magno.

21 Maxime cum hæc sit cōsuetudo vni-
 uersalis, præcipuē Hispaniz in maiora-
 rum successione, vt filia vltimi posses-
 soris masculi, præferatur omnibus alijs
 etiam masculis alterius lineæ, & gradus
 remotioris, vt est notum, & videmus
 seruari quotidie, & prætereā probari
 ex l. 2. tit. 15. part. 2. & dictam est supra,
 etiam si in talibus maioratibus præferat-
 ur masculi sceminis.

22 Sed consuetudo Hispaniz in maiora-
 tibus seruanda est, vt optimē probat
 Couar. lib. 3. var. resol. cap. 5. In principi-
 & per totum: Vbi num. 5. in vers. rur-
 sus septimo, inquit plures doct. allegās,
 quodd scemina proximior ei, qui vltimo
 maioratū obtinuit, præferenda est ma-
 sculo remotiori, & qui eiusdem lineæ
 participes non est, simul & gradus: & qd
 apud nos (scilicet Hispanos) hæc opi-
 nio est moribus & cōsuetudine recepta.
 Et qd in hoc maioratu, de quo agi-
 mus, potissimum fit obseruanda consue-
 tudo Hispaniz, probatur ex verbiu illis
 maioratus, *hijos de los señores de la villa*
*de manera fufidicha, e los azades con los pri-
 uilegios, e libertades que han, e deuen auer*
los bienes de mayores en, serun derecho, e
fueron, y so y costumbre de los Reynos de
Castilla. Nam sceminis descendentibus
 à testatrice, deficientibus masculis
 eiusdem gradus, & lineæ prælati ab

li; ipsa

ipsa eisdem feminis magis est hoc privilegium, & libertas, secundum consuetudinem Hispanie, ut preferantur ipse feminæ alijs masculis alterius lineæ.

23. Octavo, pro eadem parte adducitur. Nam quotiescunque in aliqua parte, seu clausula primogenij vocatur formina, etiam si plures in eo primogenio masculi vocati fuerint, in eo non censetur haberi agnationis ratio, sed solum prælatio feminæ eiusdem gradus succedant, quod dixit Bald. consil. 473. lib. 5. Vbi inquit, tunc censeri agnationem conservari, quando femina semper excluditur & nullo casu admittitur: & quod tunc, quicumque agnatus quantumcunque remotus feminam propinquiorem excludat. Item etiam notat Alex. consil. 15. num. 10. lib. 2. Vbi inquit, non censeri habitam rationem agnationis, ubi femina in aliqua parte dispositionis vocata invenitur: & sequitur plurimi, & eos refert D. Molina de Hupa. primogen. lib. 3. capitulo 5. nu. 25. & 29. & 30. Sed quoties maioratus instituitur genericè, & absolute feminas propter masculos à maioratus successione excludit, nec se illas propter masculos remotiores excludere velle dicitur, et exclusio propter masculos eiusdem lineæ & gradus, non autem propter remotiores intelligenda est, ita, ut masculo eiusdem gradus, & lineæ deficiente, feminam eiusdem gradum ad huiusmodi maioratus successionem admittenda sit, ac si nihil peculiaris circa hoc, à maioratus institutore dispositum fuisset, ut tenet Bald. consil. lib. 279. versus item non est, volumine. 1. Paulus Castrensis qui singulariter, & in proprijs terminis loquitur consilio. 473. num. 1. & 2. libro. 1. Quod etiam plurimè sequuntur, congruit D. Molina ubi supra numer. 70. qui idem sequitur, nisi aliud constet ex vocationibus seu coniecturis, vel ratione agnationis conservandæ expressa, vel subintellecta. Quod minime constat in nostro casu, cum expresse vocaverit testatrix feminas, iuxta modum proximè dicta in hoc eodem

fundamento. Sed & eandem sententiam optimè præterea comprobatur fundamentis, & præcipuè legibus Regijs alias sequaces allegatis latissime id agens Peliez in eodem tractatu de maior. 2. parte questione. 6. numero. 24. & sequentibus: Sed in proposito expresse sunt vocatae feminæ in defectu masculinorum, nec est expressum nec tacite subintellectum, ut masculi remotiores excludant feminas propinquiores, imo contrarium constat ex clausula pro hac secunda parte supra adducta. Igitur manifestissima est iustitia filie maioris præsentis possessoris maioratus aduersus patrem suum magnum. Per quod omnia hæc secunda pars tanquam receptoribus, & verioribus sententijs fulcita amplectenda meo iudicio est.

25. Restat, ut respondeamus fundamentis contrariæ partis. Et primò respondetur, cap. 1. de eo, qui sibi & hæred. suis, &c. quod procedit quando masculos, & feminas sunt in eodem gradu, ut constat ex ipsometextu. Nos verò agimus quando femina est in proximiori gradu, quam masculus: quo casu limitatur decisio text. in d. capitulo. 1. ex Bald. Curt. Ion. & Tiraquel. quos supra retuli. Nec obstat, quod ratio illius text. sit generalis, &c. quia in nostra materia non habet villo modo locum extensio de una persona, & gradu ad aliam, ut supra est dictum, & infra latius dicetur in responsione ad secundum fundamentum.

Secundo fundamento prioris partis satisfaciunt contrarium: imò quod filia testatoris excludat necesse est filio tenere eundem Decem sibi contrarium dicitur consil. 370. per totum. Nec obstat, quod ex clausula expressa huius maioratus præfertur filia testatrix neptibus, & proneptibus testatrix: quia respondeo tantam præferri à testatrice prædictis neptibus, & proneptibus fratres masculos ipsarum: cumque deficientibus filiis primi vocati. Unde prælatio prædicta ad alias personas in clausula non expressas extendenda minime est. Quo fit, ut præd. patruus minime præferatur filiabus ultimi possessoris maiora.

maioratus: quia extante statuto, q̄ filie
formine nō succedat extantibus masculi-
nis, etiam si statutū faueat lineæ masculini-
næ, in tali statuto exclusiuo forminarum
nō sit extensio de vna persona ad aliam,
sed exclusio restringitur in personis ex-
pressis. Itaque nunquā quis excluditur
nisi à personis specificatis in ipso statu-
to. Ita tenet Bald. in l. sed & milites in
princi. ff. de excusat. tut. Vbi infert, q̄ li-
cet filius excludat sororē, nepos ex filio
non excludit amitam: item etiam, quod
et si statutum excludat matrem existen-
te patre, non habet locum statutum in
patre magno. Etiam si in præd. casibus
miliet ratio agnationis conseruandæ,
nihilominus tamen cessare debet, quia
in illis casibus non loquitur statutum,
vt tenent Bald. & alij, & eos referens la-
te probat & sequitur Decius consil. 451.
nu. 6. & sequent. præcipue nu. 9. & 10.
& latissimè idem Decius consil. 553.
numero 4. & sequent. & iterum consil.
625. num. 1. & 3. idem Decius consil.
688. num. 2. & sequent. & 569. num. 2.
quibus in locis plura infert ex modò
proximè relata doctrina, quæ plurimum
conducunt in proposito. Eandem etiam
illationem Bald. de statuto excludente
matrem propter patrem, vt non exclu-
dat eam extante patre magno, tenet
etiam Alex. consil. 97. numer. 7. libro 2.
vbi numeris sequent. alia adducit, quæ
faciunt fauorem huius responsionis ad
prædict. secundum fondamentum prio-
ris partis. Et latissimè supra dicta pluri-
mos referens & alia in fauorem addu-
cit D. Molin. dict. lib. 3. de Hispan. pri-
mogen. capit. 50. num. 10. & sequentibus.
Vbi testator communem esse doctri-
nam, quam ex Bald. in d. l. sed & milites
supra retulimus, refert quod plures idem tenen-
tes: idem late probat Pellex. vbi su-
pra d. 2. parte 6. quæst. num. 102. & se-
quentibus. A fortiori igitur in nostro ca-
su filia maior vltimi possessoris præferri
debet patre magno: quia testatrix tam-
cum prætulit nephibus, & promeptibus
ex filiis masculis, filios masculos eiusdē
gradus, non verò alios vltiores, vel re-

motiores, imò eos expressè excludit. Et
licet prætulisset etiam patrum nepti-
bus, adhuc non haberet locum eius dis-
positio in patre magno, de quo nos
agimus, cum sit odiosa correctoria, &
eōra ius commune per supradicta, qui-
bus optime satisfiit secundo fundamen-
to contrariæ partis.

Ad tertium fundamentum respon-
deo, quod cum patre magno in pro-
posito nō sit descendens ab vltimo posses-
sore huius maioratus, sed collateralis,
merito, q̄ non præferatur scemini des-
cendentibus à præd. vltimo possessore,
deficientibus masculis ab eodem proce-
dentibus: quia. d. prima clausula supra ad-
ducta, & ponderata pro contraria parte
loquitur in filiis secundis masculis desce-
dentibus à possessore maioratus eodem
que primo vocato, vt ipsi omnes præ-
ferantur scemini ab eodem descendenti-
bus. At verò quauis præd. patris
magnus sit descendens à primo vocato,
non tamen est ab vltimo possessore,
in cuius linea introiit maioratus, &
quæ prius finiri debet etiam in sceminis
antequam fiat transitus ab ea ad lineam
patris, cois pater constituit aliam di-
uersam à linea patris. d. vltimi posses-
soris, vt supra deductum est. Et hoc ma-
nifestè comprobatur, quia statim testa-
trix addidit; *Item que cum lais pōditi-
nes* (scilicet *dichas*) *ayan este mayoraz-
go los hijos, & descendientes del primero
llamado por linea derecha & legitima, toda-
ria de la linea masculina ante que la femi-
mina, &c.* Nam horum verborum sensus
apertus est, scilicet, quod descen-
dentes à filio primo vocato, habeant
hunc maioratum cum eisdem conditio-
nibus linea directæ legitima, & masculi-
lina, potius quam feminina: nempe ita,
vt omnes descendentes masculi à pos-
sessore præferantur sceminis filiabus
eiusdem, sicut in primis descendenti-
bus primi vocati expressum est in prin-
cipio dict. clausula: Et hoc est quod so-
nat tota dict. clausula: & hoc sensu con-
cordat cum secunda clausula supra ad-
ducta pro hac secunda parte, quæ etiam

ante clausula in litera minime dissonat. Idque manifestius apparet ex coniecturata mente ipsius fundatricis. Nam quemadmodum prospexit filio suo primo vocato, eiusdemque liberis, nepotibus, & pronepotibus masculis, ut ipsi omnes praeferrentur filiz formine eiusdem primi vocati, & illis deficientibus huc admittatur, idem voluisse & disposuisse merito censenda est in ceteris omnibus suis descendentes, atque dicti sui filij primum vocati successoribus huius maioratus, ut filij atque descendentes alij masculi possessoris maioratus praeferantur filiz formine ipsius, & illis deficientibus huc admittatur. Ac per consequens, cum deficient in proposito masculi descendentes ab ultimo possessore ipsius filia maior admittenda est, & praeferenda alijs remotioribus quamvis masculis. Ex hoc modo intellecta. d. clausula tantum abest, ut non solum non obstat nobis, sed imo probet plenè hanc nostram sententiam: praecipue iunctis illis verbis supra relictis. *Item que con las condiciones (scilicet dichas) ayan este mayorazgo los hijos descendientes del primero llamado por linea derecha legitima, toda via de linea masculina, que de la femina.* &c. Nā verba haec supra dictum nostrum scutum, atque coniecturam videntur pullulare, nempe, quod descendentes masculi à possessore praeferantur filiabus eiusdem, quod si hi debeant, admittatur ipsa filia, sicut in primis, & secundis descendentes primum vocati dispositum extat. Quam dispositionem extendit testatrix nūc in praedictis verbis ad ulteriores descendentes filij primum vocati, ne forte intelligeretur, id tantum voluisse in liberis, nepotibus, & pronepotibus praedicti filij sui primum vocati, quos in initio clausula tantum expresserat.

27 Nec obstat modo illatio, quod ex supra dicta prima clausula fecimus pro tertio fundamento primae sententiae, scilicet, quod iuxta illam clausulam filiz formine descendentes à primo vocato non admittantur, nisi deficientibus omnibus ipsius descendentes masculis. Ita quod filius masculus

culus secundo genitus descendens à primo vocato praeferretur feminis descendentes ab eodem, & sic patruus nepotibus.

28 Quia respondeo, quod regulariter descendentes grauati à testatore restituerent generale fideicommissum censentur grauati, si sine liberis decesserint, ut in l. cum acutissimi. C. de fideicommissis. & in l. cum auct. ff. de cond. & demonstr. & in l. generaliter. §. cum auctem. C. de instit. & substit. & c.

29 Quod procedit siue liberi suscepti à grauato sint masculi siue feminae: nam & huc excludunt substituti, ut in l. i. C. de condit. insert. l. si ita quis. ff. de testament. tutel.

30 Quod in maioratum successione etiam procedit, scilicet, ut si in eis forminae excludi non reperiantur, ipsae admittantur: & sic filia ultimi possessoris praefertur masculo transuersali eiusdem descendenti etiam à maioratus conditore, ut pluribus probat Burgos de Paz in procemio legum Tauri. nu. 120. Vbi ad hoc allegat pro perspicua dicta. l. tit. 15. partit. 1. in vers. Pero si deos estos, & l. i. tit. 18. partit. 3. Et quamvis hoc minime procedat quando testator in conditione expressit qualitatē sexus virilis, puta si dixerit, Si filius meus decesserit sine masculis, restituat hereditatē Petro, quoniam hoc casu forminae non excludunt substitutum. Nam cum masculos expressit testator admiserit (sicut in nostro casu fecit) videtur excludisse feminas, argumento. l. cum praetor. ff. de iudic. ut in terminis tenet Bart. in dict. l. cum auct. numer. 4. quem sequuntur ibi doct. & testator opumorem, & ab ea non esse recedendum: in iudicando Socin. mm. 76. & sequuntur, & testatur Abmanem alij plures, quos congerit D. Anton. de Padilla in dict. l. cum acutissimi. num. 21. & latius D. Molin. de Hispan. primog. libr. 3. c. 5. num. 30. & sequent. Vbi quoniam multa in contrarium consideratae postea. m. 37. inquit. Sed quoniam huc omnia probabilia esse videntur, nonquam tamen in

in forensibus controuersis: admitti solent. Imò eo ipso, quod maioratus institutor masculos ad primogenij successionem inuitauerit, censetur feminas propter masculos remotiores excludere voluisse. Sequitur etiā plures referens D. Burg. de Paz vbi supra. nu. 123. & sequentibus. Vbi dicit, quòd si tantum masculi descendentes ad maioratum successuonem substituantur, tunc masculi, & remotiori gradu extantes, feminas vltimo possessori proximiores à successione excludunt etiam possessoris filias.

- 32 Hæc tamē communis conclusio Bartoli limitatur, vt solum procedat, quādo testator ipse curabat agnationem suam conseruare. Tunc enim per verba illa: Si sine filiis masculis decesserit, videtur feminas exclusisse. Ita limitat Philippus Corneus in d. l. i. colum. penultim. Co de cōdi. infert. quem refert, & sequitur D. Anton. vbi supra. num. 22. Addens tūc videri testatori curz fuisse agnationem suam conseruare, cūm feminas prorsus exclusit ab huiusmodi fideicomisso: nā in illis agnatio non conseruatur, vt in l. post consanguineos. §. fin. C. de suis, & legit. h. cred. l. fin. C. de verb. significat. §. 1. in fin. inst. de pa. potest. Quod vltimū tenent alij plures, quos supra retulimus. Et ita Burgos de Paz vbi supra proximè sequutus communem Bart. & aliorum, supradictam sententiā expressè loquitur, quando masculi tantū suāt substituti ad successionē maioratus, non verò quando aliqua parte dispositionis sunt vocatz feminæ, vel quando ex maioratus serie, & eius verbis itā disponentem sensisse perspicuum est, scilicet, scōminam excludi ppter masculum remotiorem. Cum igitur in proposito nostro non sint pterus feminæ exclusæ, imò indefectum masculorum sint vocatz ad successionē huius maioratus, consequenter etiam testatrix nostra maxime cum vocatæ feminæ non habuerit rationem, nec eorū conseruandæ agnationis in præsentī maioratu, vt supra quoque probatū existit. Et sic etiam si vocauerit filiā maiorem, nec potest, & alios descendentes

masculos ex filio suo primum vocato, & in eorū defectum substituerit filiū secūdo genitum, & alios nō videtur exclusisse filias feminas descendentes à filio maiore succedente in maioratu, iuxta supradicta. Quæ procedunt etiam si substituti sint de testatoris descendentiis, vt probat text. expressus in dict. l. cū auus, & ibi notant Coman. Paul. & Socin in num. 39. & præterea tenet Bal. in dict. l. cum acutissimi, num. 5. Salice. 2. Paul. de Castr. 5. & resoluit esse communem ibi D. Anton. ibi numer. 3. allegans pro ea. l. i. tit. 4. part. 6. quæ in duobus fratribus à testatore parente granatis, expressim loquitur.

Quòd si iterū replices D. Molin. vbi supra, num. 37. sentire, supradictam sententiā Bart. procedere etiam si in alia parte institutor maioratus de feminis meminerit, quia tunc licet vocatio masculorum non sit sufficiens ad exclusionem feminarum vltra casus, scilicet, ab ipso expressos, erit tamen tacita, vt masculi remotiores eisdem præferantur. Et præterea adicias Philipp. Corneum in dict. l. i. colum. penultim. §. C. de cōdi. infert. à D. Anton. de Padilla allegatū pro dictæ Bart. sententiæ limitatione, loquī quando testator instituit filiā, & descendentes masculos ab ea, & substituit extraneū. Quia cum tunc non possit considerari fauor agnationis conseruandæ, merito, quod masculi non solū, sed etiā femina ex prædict. filia instituta excludant substitutum. Et in nostro caso femina, nec descendentes masculi ab ea sunt primū vocati, sed filij masculi, & descendentes masculi ab eis, nec est substitutus extraneus, sed alij masculi descendentes à prædict. filio primū vocato, & ipsius filio secundo genito. Et sic videtur directè nobis obitare dict. sententiā Bart. communiter receptā, & remanere insolubem dict. primam illationem, quam adduximus pro tertio fundamentum prioris partis.

Respondet, quòd etsi superiora modo proxime relata pro dicta tertia illatione ostendat aliquis momēti quod diffi-

li §. (fideor)